inkeriläisten viesti

numero 1 tammikuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	50 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 55 kr v. 1982
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,—
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Asiamies: Hannu Vironmäki PL 362, 00121 Helsinki 12 Puh. 90-662 668 Postisiirtotili 416608-9

KANSIKUVA KERTOO: Kosemkinan Vanhankylän olkikattoinen riihi. Valok. Antti Hämäläinen 1943. SKM.

Liisa Makara

Lapsuuden laulut

Kun äsken vietimme joulujuhlaa, tulivat taas, kuten niin useasti ennenkin mieleeni joululaulut siellä koti-Inkerissä.

Ei ollut kirkkoa, jonne jouluaamuna olisi ollut kiire, mutta sitä hartaammin juhlimme joulua itse kukin kotonamme, jos kenellä vielä koti oli. Olimme siirtolaisina joutuneet pois omasta rakkaasta Lempaalastamme, ja suuren kiertomatkan tehtyämme olimme saaneet ostetuksi itsellemme vaatimattoman kodin täysin venäläisestä kylästä, jota kutsuttiin nimellä »Vennäin-Vuissakka». Vaikka asuimmekin venäläisessä kylässä, juhlapyhät vietimme aina Suomen aikaan ja tapaan.

Näin juohtui mieleen muisteloita joululauluista joulun aikaan. Minulla oli maailmaa kierrellessäni säilynyt mm. Topeliuksen Lukukirja, joka oli peruja kansakouluajoiltani. Vaikka koulumme oli venäläinen — olin käynyt neljä vuotta ihan ummikkovenäläistä koulua — meillä kävi neljä tuntia viikossa suomenkielinen uskonnonopettaja — Taavetti Elliläinen nimeltään —, ja muistaakseni hän oli kotoisin Kelton seurakunnasta. Hän opetti juuri tuosta mainitsemastani lukukirjasta mm. runoja. Uskonnonopetuksen ohella hän opetti meitä myöskin kirjoittamaan suomeksi. Tuossa Topeliuksen Lukukirjassa oli mm. runo »Kun maass' on hanki ja järvet jäässä». Lauloin tätä laulua aina siellä jouluna lapsilleni. En ollut Inkerissä kuullut sitä kenenkään muun laulavan, enkä uskonut siellä kenenkään sen säveltäkään tuntevan. Mutta nyt täällä suloisessa Suomessamme olen sitä kuullut lukemattomat kerrat laulettavan aina joulun aikaan. Ja olen aina ihmetellyt, että silloin Inkerissä laulamani sävelmä on juuri sama jota täällä Suomessa lauletaan.

Elämä on paljon opettanut, mutta kiitos Jumalalle, nyt ovat saaneet ja yhä saavat lapseni lapsineen tätä laulua laulaa.

Kun maass' on hanki ja
järvet jäässä
ja silmä sammunut auringon,
kun pääsky pitkän on
matkan päässä
ja metsä autio, lauluton,
käy lämmin henkäys talvisäässä,
kun joulu on, kun joulu on.

Lumipyryn takana

Rajusti vaihtelevat alkutalven ilmat ja maljakossa, ennen joulua risukasasta poimittu, hennosti viheriöivä oksa, toivat mieleen kaukaisen tarinan, sadun — lumipyryn takaa, räntäisen lumen.

Maantie oli jo muutaman päivän ajan ollut heidän ainoana kotinaan, sen jälkeen kun oli lähdettävä. Valtatiellä vyöryi taukoamatta sotakalustoa, raskaasti hyrräten, kiireisesti, vieden kuolemaa... Katkeamaton virta, irti reväistyjä perheitä, virtasi vastaan. Harvemmat kulkivat myötäsuuntaan — kotiin päin. Koti, paikka, jossa se oli kerran ollut, oli kantavana voimana loputtoman pitkää maantietä taivallettaessa. Viimeinen päätös oli helppo tehdä: joko jäädä kohtalon armoille jonnekin tai lähteä kotiin päin — pitkän pitkien kilometrien päähän.

Hän veti kelkan tapaisessa kolmea nuorintaan ja loput kulkivat ympärillä. Oli taivallettu jo koko pitkä, kaunis päivä. Kevät teki tuloaan. Yöllä vielä pakasti, mutta päivällä sulatti. Oli noustu monta loivaa mäkeä metsätiellä ja juostu iloisesti alas jyrkempi lasku. Metsässä talvi piti puoliaan. Levähdystaukoja ei pidetty: istahdettua oli vaikeaa lähteä jatkamaan matkaa. Eväitä oli enää niukasti. Syötiin vain illalla ja aamulla. Päivä alkoi painua illaksi. Yösijan sai helpommin syrjäkylistä, ja he poikkesivat valtatieltä sivuun. Ennen pimeän tuloa ehdittäisiin lähimpään kylään.

Taivas meni pilveen ja alkoi sataa lunta. Suojattomalla peltoaukealla tuuli yltyi ja räntäiseksi muuttunut lumi tuprusi vastaan melkein maantien suuntaisena. Kulku kävi vaikeaksi. Oliko eksytty, kun kylää ei vain näkynyt? Ehkä tuon mutkan jälkeen, tai tuon... Lopulta he kulkivat kuin horroksessa, konemaisesti, nälän ja väsymyksen uuvuttamina. Vihdoinkin — tuolla se on! Valot eivät tuikkineet, olihan voimassa pimennyspakko ja — ulkona liikkumiskielto iltahämärästä aamuhämärään. Tienristeykseen päästyään he pysähtyivät kaikki tyrmistyneinä: moninkertainen piikkilanka sulki tien ja hämärissä saattoi töin tuskin nähdä ilmoituksesta, että pääsy kylään oli ampumisen uhalla kielletty: karanteeni.

Pyry yltyi, hämäryys tiheni, voimat hupenivat. Seuraavaan kylään oli iäisyyden pituinen matka, kymmenkunta kilometriä. Jäädäkö tähän ja armeliaasti uinahtaa lumivaipan alle. Aamulla ei olisi enää murheita, ei tuskaa... Vain nukkua nyt — uupumukseen...

— Pyydetään yösija ensimmäisestä talosta, kun ollaan kylään asti päästy. Ei mennä pitemmälle ollenkaan.

Ensimmäisestä talosta, maailman yksinkertaisin asia ja uskolla ja toivolla sanottuna se siltä äkkiä tuntuikin. Ei! Ei jäädä tähän nukkumaan, vaan mennään kolkuttamaan ensimmäiseen taloon ja se talo oli ikäänkuin jo näkyvissä... Kukaan heistä ei jälkeen päin kyennyt muistamaan, miten he lopulta kylän laitaan pääsivät. Sotilaspartiokaan ei osunut kohdalle. Mutta nyt pitemmälle ei uskallettu mennä. Isommat kyykähtivät pienimpien ympärille pensaan suojaan, pimeyteen.

Hän lähti yksin kolkuttamaan... He kuulivat jokaisen loittonevan raskaan askeleen. Eihän edellisenäkään iltana kukaan halunnut antaa yösijaa näin suurelle joukolle... Vanhemmat olivat vaarassa paleltua yöllä ulkona märissä vaatteissaan. Onneksi ovi lonkahti hieman raolleen ja he hiipivät hiljaa kuin hiiret pöydän alle... — Hänen oli anottava joka askeleella palavasti ja uskottava ihmeeseen, tällä hetkellä ainoaan pelastukseen. Kolkutukseen vastattiin ja ovi aukesi. Vaikein oli sanottava heti: meitä on monta, seitsemän tuolla tien vieressä lumihangessa, nälkäisiä, uupuneita. Emme jaksa enää tänään, emmekä uskalla pitemmälle. Suokaa vaikka kuinka pieni suoja aamuun asti...

Kevyesti rientävistä askelista he ymmärsivät hyvän uutisen ja olivat jo polulla vastassa. Lepikon takana, polun päässä oli ovi auki ja kahdet kädet auttamassa joukkoa sisälle. Huoneen lattia oli puhtaaksi pesty, uuni lämpisi. Isäntä toi sylin täydeltä vaa-

Vähän lisää ruoista Inkerissä ennen muinoin

On tunnettua, että vanhetessa ajatukset hakeutuvat menneeseen. Omat juuret kiinnostavat. Miten esivanhemmat elivät ja tulivat toimeen, mitä esim. silloin pantiin pataan, ja millä perhe ruokittiin. Moni taitaja on jo mennyt sinne mistä ei paluuta ole. Heidän kertomansa jäi kuitenkin itämään, ja jotain siitä muistaakin.

Tässä vähän lisää arkiruoista ennen muinoin Inkerissä:

Yleistä arkiruokaa olivat *hauvikkaat*. Syksyisin tehtiin riihen uunissa perunahauvikkaita. Nauris- ja kaalihauvikkaat tehtiin näin: kokonaiset tai neljään osaan paloitellut kaalit (nauriit) haudutettiin uunissa ilman vettä. Syötiin jäähtyneinä ruokaöljyn ja suolan kanssa.

Perunat keitettiin yleensä kuorineen kypsiksi. Sitten ne nopeasti kuorittiin ja pantiin uuniin paistumaan. Uunista otettaessa kaadettiin perunoiden päälle hapanta kermaa ja suolaa ja hölskytettiin ne sekaisin.

Perunapuuro syötiin maidon kanssa.

Suolaheinistä tehtiin keittoa.

Tattikeitto valmistettiin näin: Paloitellut tatit keitettiin sipulin ja perunoiden kanssa kypsiksi vedessä. Maito lisättiin ja keitto suurustettiin vehnäjauhoilla.

Tee keitettiin *samovaarissa*.

Oletko syönyt *siitniekkaa, korkeata* ja *pitkää leipää*.

Olisi mielenkiintoista kuulla lisää ruoista ennen muinoin Inkerissä.

Mari

tetta lattialle levitettäväksi. Emäntä kantoi padallisen kuumia perunoita, ennen kuin oli ehditty riisua kaikkia märkiä vaatteita ja jalkineita. Muuta tarjottavaa ei heillä ollut. Pienimmät saivat maitotilkkasen vielä. Leivästä ei silloin puhuttukaan, ei edes ajateltu, vain uneksittiin. Hän kehotti syömään perunat kaikki, aamulla keitettäisiin lisää, evääksikin.

Tapahtunut ei voinut olla totta! Juurihan oli lumipyry, kylmä, nälkä, uupumus ja melkein kaikesta luopumisen ajatus. Ei sitä ihminen tiedä vaelluksellaan, mitä seuraava mutka tarjoaa ja mitä hyvääkin elämä voi tuoda tullessaan. Se oli varmasti taipaleen lyhin yö heille — niin lämmin ja toivoa täynnä, että olisi halunnut sen jatkuvan, jatkuvan...

Aamulla vaatteet ja jalkineet olivat kuivia. Matkaan oli lähdettävä aikaisin. Kulkeminen oli helpompaa kuivalla, joutuisampaa. Eväsperunat mukana pussissa ja tilkka maitoakin vielä... Aurinko kimmellytti säteillään yöllä satanutta lunta, jää ritisi jalkojen alla, hyvät ihmiset vilkuttivat vesissä silmin toivotellen hyvää kotimatkaa. Tuntui jälleen kuin vaikeuksia ei enää olisikaan, vaan koti häämöitti ensimmäisen mutkan takaa... Seuraavassa yöpymispaikassa söi talon väki saadut eväät ja matkaa oli jatkettava...

Vuosien kuluttua, muistellessaan tapahtumista rikasta elämäänsä, muisteli hän aina tuota lepikon takana ollutta taloa satumaana, lumipyryn takaa...

Niin monta mennyt on vuotta ajan pitkään virtahan, kun...

H.O.

Ne lapsuusmuistot ..

Mitä vanhemmaks ihminen tulloo, sitä kirkkaammaks käyvyyt lapsuusmuistot. Mie ko olen syntynt jo tiän vuos-satan alkupuoleel, ni mie nyt ihmettelen monta kertaa itseksein, kuin paljon on muutoksii tapahtunut jo tiän muutaman kymmenen vuuven kulues.

Mein kylä ko olj suuren tien varreel, ni siin näki yhtä ja toista, mitä ei syrjäkyllöist nähneet, niinku mattooraa, nyt sitä sanotaa autoks niäts. Kerran siint kulk mattoora, sil olj pantu takakelkka yhen pyörän sijjaa, varapyörää ko ei olt, ja sillon olliit mattoorat korkein pyöriin piäl, ne se takakelkka kelpais justii siihen. Ja ne pienet pojat suattoit huuvon kans sitä mattooraa, ko se hiljaa ajoi läp kylän, se näky ois nyt sorjaa katseltavvaa. Sillon vast ilmestyit ne pusizat heilumaa, ja ne lentolaivat, mein kyläst noin viijen virstan piäs olj tehty oikee suur sarraaja sitä lentosikkaa vart, myö sanottii sitä lentosijaks oikijastaa sanottii sitä Sualisin sijaks. Miekii olin tien vierees katsomaas, ko sitä sikkaa kulettiit miehet tietä myöten sinne Sualisii, nuorat olliit joka miehen kiäes ja sielt se sit nous ilmaa välisteel.

Sillon käytii ahkeraa kirkoos, meilt olj kirkkoo matkaa seitsämän virstaa, kesäl käveltii jalkasin, a talveel isä valjast hevosen, yks kirkkomatka jäi mielehein.

Joulu-aamuun isä valjast rekkee ja otti meitä mukulooi reen täytee, mie olin suurrievun sisäs, lunta olj paljo tien piäl ja reki ko heilaht, ni miun heitti niinku säkin hankee, toiset käivät huutamaa ja isä seisatti hevosen ja toi miun jällee rekkee.

Sillon piettii talveel hämärikköö, myö istuttii kiukaal ja luaettii kuaskuu. Miun vanhemp sissoin olj kova lukemaa, hiä luki kuaskukirjoi ja siel kiukaal hiä sit meil ain niitä kuaskuis. Miust olj kaikkiin paremmat ne kuaskut, mis olj prinssii ja prinsessooi, kuningattarii ja noita-akkoi, en silloin osant kuvitella, jot elämässäin jouvun sellasee muahan, mis on tosissaan kuningas ja kuningatar, prinssit sun muut. Niin se kohtalo vua heittelöö, a mie en ossaa tarpeeks kiittää Jumalaa nykyisist päivist kuin vanhaal on nyt huoleton elämä. Pannaa jokahine kiäet ristii ja kiitetää taivaan Issää näist nykyisist päivist. **A.K.**

Liekkulauluja Inkerin Hietamäeltä

Koria ois koivumetsä
ko ei ois pajuvitsaa,
ikävä on nuoren tytön
ilman toveritsaa.
Kaikenlaisii kukkii kasvaa
sinisiä vähän,
en ole saanut pitkälle aikaa
mun kultani silmiä nähä.
Kultani sinisillä silmillä
ja poskilla punaisilla,
noilla mie itseni ilahutan
ku rikkaat tuhansilla.
Äläs kultain sitä pelkää
vaik' mie olen köyhä.
Koitan itsen alentaa ja olla oikein nöyrä.
Äläs kultain sitä pelkää
vaik' mie olen köyhä,
kylhä myö sit
rikkautta parves raaettaisi.

Piirileikkilauluja Hietamäeltä

Kultain on kaunis kuin rannalla ruoko,
kaukana luulin olevan,
vaan nyt se on tullut tuohon.
Maailman juonet ei erota meitä,
sinä olet minun kultain
sinua en heitä.
Lintujen lailla vieroilla mailla
piirimme pyörii ympäri näin.
Sinä olet joukosta parahin
tule kanssani rinkihin,
jos tahdot olla ystävä mulle,
siks' kunnes rakkaamman saan.
Maantie on pitkä ja sannoitettu
en ole pojalle vannoitettu.
Nyt minun täytyypi hyvästi jättää,
erotessamme antaa kättä.

Mari

Leo enon oivalluksii

Elias Lönnrotin jäljillä

Eräänä päivänä luk Leo-eno sanomalehest Elias Lönnrotin sanakirjast, ko sen ilmestymisest olj kulunt 150 kunnioitettavvaa vuotta. Siin lehes olj valokuva malliks yhelt lehelt, millasii sannoi silloin Suomes käytettii, ja tietysti miten luaittii. Pienes näyttees olj yks sana, mikä panj enon piän ruatamaa ja ressimää: *rituttaa*. Ihan mein sana!

Hiä uattelj täl viisii: ko Elias kokois sanojaa, nii ne olliit silloin elävii ja käytös. Niitä luatiit elävät ihmiset jokapäiväises elämässään. Sen on pitänt olla sitä kieltä, mitä mein esivanhempamme puhuivat vuaeltammaa, Inkerii lähtiessää. Eivät hyö kieltä siel tehneet. Kielj olj hein omaisuuveen, mikä ei lähtiis mittää painant kuormas, jos sellasii olj. Ajan olloo ja mittaa siint tulj se piäoma, minkä varas elettii ja yhtä piettii vierasta heimoo vastaa ympäril.

Eristyksis emämuast, ympäril olevien kansojen puristuksen voimistuessa, ymmärrettii oman kielen puhtaana säilymisen taika. Mitä vähemmän lainattiin naapureilta ja mitä enemmän tultii toimee omillaa, sitä paremp. Pienes yhteisös ei kielj kehity samal taval kuin suures. Kaikenpuolinen edistyskään ei voi olla yhtä vireää elämässä. Emämaassa rinnan muun kehityksen kera, kehittyy ja uudistuu kielikin, eristyksessä kieli taantuu, tai jää jollekin asteelle ja kehittyy hitaasti. Myö luaittii paljon viel Elias Lönnrotin sanoil.

Ei hiä, Leo eno, keksintöijjäs voint salas pittää, vua luatj meilkii siit innoissaa. Ko alettii katsoo tarkemmin mahtavaa kirjaa nii ihan totta, sielt löytyy vaik kuin paljon mein ommii sannoi. Niin paljoo ei viel ole luvettu, jot vois antaa näytteitä, koha täst vähän aikaa kulluu, nii sit.

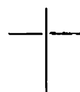
Sannoi etsies tulj mont asjaa mielee, mitä ei ennen huomant. Vaikkapa se, että myö luaittii lapseen kolmee kieltä: ommaa inkerii, suomee ja venäjää. Suomee myö puhuttii ja opittii koulus, ommaa viisii luaittii keskenää ja venättä... nii siel ko pitj. Helen-seukolt olj joku tietämätön kerran kysäist jot vennäiks kos työ ihan luaitta? Mihin hiä vastais ihan toessaan: »Ehä myö vennäiks käyty luatimaa. Sanottii kepjäst omal inkerin kielel vua.» Eiks olt potrast sanottu! Mie mont kertaa ihan maistelin hänen sanojaan.

On myös monessa yhteydessä todettu maailmalla, että ihmisten jouduttua omilta sijoiltaan lähtemään vapaaehtoisesti tai pakosta, heille jää se kuva lähtöpaikastaan, mikä siellä oli silloin, vuosienkin kuluttua. Tässä eräs selitys Amerikkaan muuttaneiden edestakaisin seilaamiselle kun he eivät enää löydä oikeaa paikkaa itselleen. Kotikävän vaivaamina he lähtevät kotiseuduilleen ja huomaavat kaiken muuttuneen suureksi hämmästyksekseen: olihan silloin... ja nyt ei enää ole... Saman asian ovat pitkäaikaiset vangit kokeneet. Mikä ihme se sitten on, että me elimme vielä Eliaksen aikaa...

Juurien etsiminen kuuluu olevan suurta muotia. Lapsena puhutun kielen sanojen esiin kaivaminen muistin kätköistä ja sanakirjoista taitaa olla samaa sairautta, ja hyvin tarttuvaa.

Hyväst seurast mielissään

Helvi

Kummisetäni ja ystävämme

AATTO TIINUS

s. 19. 7. 1901
k. 22. 12. 1981
Kaivaten
Heikki, Anna, Leena ja Anna-Maria Virolainen

»Päättyi pitkä kaari elon,
väsynyt on saanut levon.
Nuku unta rauhaisaa!»

Siunattu Kotkassa 2. 1. 1982.

Murheitten maa

Suurten murehitten maaksi
maailmata mainitaan.
Sitä tätä aina puuttuu
tuon kun saan, taas mieli muuttuu,
tuota ei ois tarviskaan.

Mitä meillä tarvis oisi
pukea sanoiksi jos voisi.
Korkeimmalta pyytää sietää,
Hän kun tarpehemme tietää,
rientää kyllä auttamaan.

Hän kun kulkee seurassamme,
mistään meill' ei ole hätä,
eikä puutu sitä, tätä.
Kun on tyytyväinen mieli,
kirpoaapi silloin kieli
Herralle kiitoksen antamaan.

Hän on meitä johdatellut,
murheissamme lohdutellut
kulkeissamme outoja
täällä elon polkuja.
Usein vasta jälkeen päin
näämme: paras onkin näin.

Ryhdyn runoilijan sanoin
yhtä sulta pyytämään,
nöyrin mielin, suojaas anoin:
»Merta maailman kulkeissamme,
johda purtemme kohti rantaa.
Että kaikista vaiheistamme
voidaan taivaassa kiitosta kantaa».

Paras jättää turhat huolet,
niin ei katkeruuden nuolet
tunkeudu sydämeen.
Runoilijan neuvo parhain
se on meille tosin, hartain,
muusta huolikaan mä en.

L.M.

Säilykää Suomalaisina

Timo Junkkaala kirjoittaa Kotimaa-lehdessä 22. 10. 1981: »Jo pitkään on sekä Ruotsin että Suomen Opiskelijalähetyksen piirissä pyritty opiskelijatoiminnan käynnistämiseen (raamattupiirin alalla) suomalaisten opiskelijoiden parissa Ruotsissa.» Ruotsissa opiskelee tuhansia suomalaisia. Niin Junkkaala kertoo.

Niin nousee Inkeriläisten Viestin lukijoissa ajatus, eivätkö inkerinsuomalaiset opiskelijat Ruotsissa voisi liittyä myös näihin suomalaisiin opintopiireihin. Suosittelemme lämpimästi, että he kyselevät noita suomalaisia piirejä ja liittyvät niihin. Silloin suomalaisemme harrastavat Ruotsissa omissa piireissään muutakin kuin tanssia.

Kun suomalaisemme säilyttivät suomalaisuutensa Inkerissä niin tarkoin, että se, joka oli luterilainen suomalainen esim. vuonna 1917, saattoi panna päänsä pantiksi, ettei hänen sukuunsa Inkerissä ollut tullut venäläistä verta yli 200:n vuoden aikana, jonka ajan suku oli saattanut Inkerissä asua. Tsaari-Venäjän vallan aikana sanottuun vuoteen asti oli nimittäin Venäjällä suorastaan laki, että jos kreikkalaiskatolinen ja muunuskoinen solmivat keskenään avioliiton, oli mies tai vaimo kreikkalaiskatolinen, niin sellainen sekapari on aina kreikkalaiskatolisen papin vihittävä ja siitä avioliitosta syntyneet lapset on aina kreikkalaiskatolisen papin kastettava siihen uskoon. Siinä ohessa oli voimassa määräys, että jos luterilainen pappi kastaa lapsen sellaisessa tapauksessa, niin menettäköön papinvirkansa. Siis yli 200:n vuoden ajan suomalaisemme Inkerissä olivat säilyttäneet supi suomalaisina verensä, kielensä. nimensä ja mielensä.

Kun inkerinsuomalaiset ovat näin supi suomalaisia, niin on toki paikallaan, että he myös Ruotsissa säilyttävät kaikin tavoin suomalaisuutensa. Siihen on Ruotsissa mitä parhaat mahdollisuudet myös siksi, että siellä on kaikkialla runsaasti Suomen suomalaisia sekä työpaikoissa että opiskelijoina. Liittykää, hyvät inkerinsuomalaiset, kaikkialla Ruotsissa suomalaisiin piireihin, myös

Terveiset rajan takaa

Matkustimme siskoni kanssa elokuussa entiseen kotimaahan tervehtimään sukulaisia ja tuttuja. Matkan teimme mahtavalla laivalla Tukholmasta Tallinnaan.

Tallinnan satamassa oli saapuessamme erityisen paljon kansaa, ja meitäkin odotti 16-henkinen joukko. Jännitys oli suuri, ja ilon kyyneleet nousivat silmiin, kun neljänkymmenen vuoden takaisia koulutovereita ja tuttuja Petroskoista ja Leningradista oli tullut satamaan vastaan. Oli nuoruudenaikaisia tuttavia ja omat serkut, jotka asuvat Tallinnassa. Kohta alkoi jo huuto kuulua: »Tuolt tulloot Kurkelaist, Lempi ja Sonja, hei hei, tervetuloa!»

Tullitarkastuksen jälkeen lähti Linja-auto Viru-hotelliin ja tutut ja sukulaiset perässä. Tunnistin melkein kaikki, ja ihmettelimme, että mistä he kaikki olivat tienneet tulla vastaan, kun olin vain parille sukulaiselle ja tutulle ilmoittanut tulostamme.

Hotellihuone täyttyi ilon saattamilla sanoilla. Ja kukat — isot ruusukimput ja kaikenlaiset kukat — täyttivät huoneemme. Voi että oli mukava tavata ja puhua kaikesta. Ajan kulku oli tehnyt tehtävänsä. Totesimme, että moni oli jo päässyt yli kuudenkymmenen kynnyksen. Kun kysyin, miten ihmeessä he kaikki olivat saaneet tietää tulostamme, sain vastauksen: »A meil on puhelimet.» Kuusi autoakin — tuttaviemme autoja — oli hotellimme edessä. Kun viivyimme Tallinnassa kymmenen päivää, meillä kävi joka päivä vieraita. Kaikki halusivat tavata ja saada kuulumisia. Kertomistakin olisi riittänyt vaikka kuinka kauaksi aikaa, mutta kotiinlähtö tuli aikanaan.

Minua ilahdutti kovin, kun olin saanut myös kuulla, että he saivat Inkeriläisten Viestiä siellä lukea. Tiesivät, että minunkin kirjoituksiani oli usein ollut Viestissä, ja runojani olivat lukeneet ja keskuudessaan niitä lausuneet. Samaahan olin laivalla menomatkalla saanut kuulla: jotkut inkeriläiset tulivat tervehtimään ja kertoivat tunteneensa minut kesäjuhlilta. »Johan tiä kana tunnetaan höyhenistään naurupilleriksi», tuumailin. Kovasti he toivottivat tervetulleeksi ensi kesän juhlille Boråsiin...

Tämä matkani oli ollut jo kuudes matka entiseen kotimaahan, eniten olin käynyt Leningradissa, koska Kurkelan kylä, entinen kotikyläni, on lähellä Puškinin kaupunkia, ja kansakoulun jälkeen olin käynyt Leningradissa kahtakin koulua.

Viestin välityksellä haluan nyt kertoa terveiset ja kuulumiset sekä Suomessa että Ruotsin puolella asuville inkeriläisille. Aika siellä rajan takana on kulunut nopeaan. Heillä on siellä kohtalaiset olot, ja töitä riittää aina. Monet ovat jo poistuneet joukostamme, mutta uusi polvi kasvaa ja varttuu. He puhuvat hyvää suomea, ja ovat iloisia, että aina joskus voimme tavata toisiamme. Puškinin kirkkoon he odottavat hartaasti suomea puhuvaa pappia joskus vieraaksi.

Terveisin

Lempi Sjöberg

---

opiskelemaan näiden suomalaisten kanssa. Säilyttäkää toki eteenpäinkin suomalaisuutenne! Niin tekee mieli tässä vaiheessa Teille sanoa.

Juhani Jääskeläinen

RUOTSIN PUOLELTA

Teimme opintomatkan Helsinkiin

Saavuttuamme Tukholman satamaan, kohtasimme Viktor Aitmannin hymyilevänä meitä vastassa. Saimme häneltä liput laivaan.

Hytit oli järjestetty ja konferenssihuone varattuna, sekä paikat ruokasalissa järjestyksessä herkkuineen.

Kaikki tulimme pitkän matkan takaa, joten ruoka oli paikallaan, ja hauskassa seurassa maistui sitäkin paremmin.

Ruokailun jälkeen alkoi tosi. Toivo ja Viktor panivat parastaan, selostaessaan meille sukututkimuksen alkeita ja ohjeita seuraavan päivän varalle. Sillä matkamme päämäärä oli Valtionarkisto Helsingissä. Ennenkuin jätimme konferenssisalin, nautimme vielä kahvia yhdessä; seurustelu jatkui myöhään yöhön.

Aamun valjetessa saavuimme Helsingin rantaan. Aurinko noustessaan valaisi valkoisen kaupungin satumaisen kauniina edessämme.

Jätettyämme laivan suuntasimmekin matkamme suoraan Rauhankadulle, jossa arkisto sijaitsi. Siellä Toivo selosti meille, miten arkisto toimii, ja miten tilataan tutkimusaineisto. Kun olimme saaneet tilaamamme mikrofilmit ja seurakuntakirjat käyttöömme, alkoi mielenkiintoinen tutkiminen.

Vuorottelimme »filmiapparatin» käytössä tunnin kerrallaan. Myöskin kirkonkirjoja oli käytettävänämme. Henkilökohtaisesti olin kiinnostunut Venjoen seurakunnan mahtavankokoisesta kirjasta, jota myös vuorotellen selailimme ja kirjoitimme muistiin mitä löysimme mielenkiintoista. Kaikki saimme jotain tietoja suvustamme, toiset enemmän toiset vähemmän. Aika meni siivillä, ei ollut aikaa edes ruokaa ajatella. Vasta myöhään illalla huomasimme että pitäisi myöskin ruokailla. Meitä kerääntyikin porukka Hotelli Vaakunan ravintolassa Helsingin herkkuja maistelemaan.

Osa joukosta kävi teatterissa. Hotelli Vaakuna majoitti myös matkamiehet suojiinsa.

Lauantaiaamuna huomasimme, että perjantainen kaunis sää oli muuttunut sateiseksi. Aamiaisen jälkeen oli vielä tilaisuus mennä takaisin Valtionarkistoon, sillä varasimme aineiston kahdeksi päiväksi. Kävimme myös kaupungilla kukkaroa keventämässä.

Kello kahdeksi oli meillä sovittu tapaaminen Inkerikodissa. Siellä meidät otettiin vastaan avosylin, ja kahvipöytä katettuna. Lämpimät piirakat maistuivat mainioilta. Isäntäväki toivotti meidät tervetulleiksi. Puheet vastaanottajien ja vieraiden kesken vaihtelivat. Välillä Toivo oli tulkkinakin, sillä joukossamme oli suomenkieltä taitamattomia. Jotkut meistä ovat aviossa ruotsalaisten kanssa.

Matti Vironmäki mainitsi että tällainen vierailu Ruotsista Inkerikotiin tapahtui ensi kertaa. Meille esiteltiin kaikki muotokuvat jotka koristavat Inkerikodin seiniä. Vaihdoimme ajatuksia Viesti-lehdestä, mm. onko tarpeellista olla ruotsinkielinen palsta lehdessä. Tulos oli että on tarpeellinen. Lauloimme yhteislauluja. Tapaaminen oli hyvin viihtyisä ja kotoinen. Päätimme yhdessä olomme rukouksella.

Sitten alkoivatkin joutua laivalle lähdön huolet. Mutta eipä hätää, Yrjö lähti rahtiin. Hänen autoonsa sullottiin kaikki matkatavaramme. Niin me, raitiovaunukyytiin ihastuneet ajaa huristimme halki Helsingin, suoraan satamaan, Katajanokalle. Laivan nokka oli jo käännettynä Ruotsia kohden.

Kaikki olimme tyytyväisiä, kun jätimme

Pyhäinpäivän vainajien muistojuhla Örebrossa

15 vuotta muistokivemme äärellä

»Samalla symbolisoi tämä muistomerkki kaukaista Inkeriä meidän kasvavalle sukupolvellemme täällä Ruotsissa. Tämän muistomerkin juurella he voisivat joskus käydä hiljentymässä, sen ikivanhan ristin luona, ristin joka velvoittaisi heitä jatkamaan meidän työtämme missä he elämänsä tulevatkin viettämään». (Ote allekirjoittaneen muistokivellä pitämästä avauspuheesta 25. 6. 1966).

Meille inkerinsuomalaisille täällä Ruotsissa on tullut todellakin Pyhäinpäivän vainajien muistojuhlan vietto Örebrossa perinnäistavaksi.

Juhla alkoi jo perjantai-iltana 30. 10. 1981 seuroilla Olaus Petrin seurakuntakodissa. Puhujina esiintyivät meidän kansanryhmäämme kuuluvat pastorit Jussi Jänis Boråsista ja Oskar Björklund Skövdestä; näiden lisäksi puhui vielä lehtori Katrina Furulund Örebrosta.

Varsinainen vainajien Pyhäinpäivän muistojuhla alkoi lauantaina 31. 10. 1981 kello 14.00 jumalanpalveluksella ja HPE:lla St. Mikaelin kirkossa. Juhlakansaa oli kerääntynyt runsaasti Ruotsin eri kaupungeista läheltä sekä kaukaa.

Paikallinen kirkkoherra Bengt Olsson toivotti juhlakansan sydämellisesti tervetulleeksi kirkkoon ja näihin meille jo hyvin rakkaiksi käyneisiin muistojuhlatilaisuuksiin, joita vietetään perinteitten mukaan täällä St. Mikaelin kirkossa sekä kirkon puistossa sijaitsevan historiallisen muistokiven äärellä.

Tervehdyspuheessaan kirkkoherra Olsson sanoi mm. »Näitten monien vuosien aikana, aina mukananne olleena olen jo oppinut tuntemaan juhlakansaa kasvonpiirteitten perusteella, mistä kaupungista lienettekin tulleet. Muistuu mieleeni se, että alkuvuosina kokoonnuitte tänne aivan kuin siirtolaisina, tunsitte itsenne sydämissänne muukalaisiksi. Mutta nyt voin vakuuttaa teille, että me täällä Örebrossa ja sen ympäristössä asuvat kanta-asukkaat otamme teidät vastaan aivan kuin vieraiksemme kirkkokansamme keskuuteen. Tämä ajatus ei ole yksin minulla. Voin vakuuttaa teille, että edustan suurta osaa kansastamme. Haluaisin tässä tilaisuudessa tuoda Teille tiedoksi yhden ilosanoman: että kirkkovaltuusto ja Örebron kaupungin viranomaiset ovat suunnitelleet St. Mikaelin kirkon laajentamista. Teillähän hyvin monella on tiedossa se seikka että tämän kirkon peruskivien laskemisessa ovat olleet omat miehenne; A. Juvonen, A. Halttunen, J. Hirvonen ym. Kirkkoa aiotaan laajentaa oikealle sivulle, siipirakennuksena. Tämän yhteydessä on ajateltu myös teille inkerinsuomalaisille niin rakkaaksi käyneen vainajille omistetun muistokivenne siirtoa, sen sijoittamista edustavammalle paikalle. On olemassa kaksi ehdotusta: 1) että muistokivenne sijoitettaisiin varsinaisen rakennuksen sisälle, 2) että se sijoitettaisiin tämän kirkon edustalle, pääsisäänkäytävän lähettyville. Olemme ajatelleet, että muistokivestänne on tulossa historiallinen muistomerkki, joka jää tuleville sukupolville tutkittavaksi ja ihailtavaksi. Muistokivennehän on paljastettu jo 25. 6. 1966 XIX kesäjuhlien yhteydessä, jotka silloin olivat täällä meidän kaupungissamme Örebrossa.»

→

Suomen rannan, sillä matkamme oli sujunut suunnitelmien mukaan.

Kotimatkalla laiva keinui tavallista enemmän, joten useammat poistuivat hytteihinsä suunniteltua aikaisemmin.

Aamulla sitten tavattiinkin eron tunnelmissa. Mutta oli hauska erotakin kun kaikki olimme tyytyväisiä matkaamme. Meitä oli eri ikäisiä ja eri puolilta Ruotsia. Oli hauska tavata entisiä tuttuja, sekä vielä hauskempi solmia uusia tuttavuuksia. Joukkomme oli 24 henkilöä, Göteborgista, Jönköpingistä, Örebrosta, Gävlestä ja Västeråsista.

Lempi Kuortti
Västerås

Puheen jälkeen astui alttarille meille hyvin tunnettu veljemme pastori Jussi Jänis Boråsista. Hänkin korosti sitä, minkä edellinen puhuja oli maininnut, että me olemme jo kehittyneet sekä sopeutuneet oloihimme niin paljon, että muukalaisuuden ja siirtolaisuuden tunne on kadonnut ajatuksistamme. »Tunnemme itsemme jo täydellisiksi kirkkokansan jäseniksi. Mutta älkäämme vain koskaan unhoittako tämmöisten, ja etenkin näitten juhlallisuuksien, aikana, että meidän edesmenneitten rakkaittemme tiet johtivat usein siellä pimeään ja kuolemaan varjojen ja vaarojen keskellä. Mutta heillä oli voima, joka auttoi heitä kestämään, se voima oli elävä toivo ja usko Jumalaan. Tämä voima ja usko Jumalaan on annettu meillekin perintönä edelleen vietäväksi tuleville sukupolville», sanoi Jussi Jänis lopuksi.

Juhlasaarnan piti meille myös hyvin tuttu pastorimme Oskar Björklund Skövdestä.

Kirkossa toimitetun Jumalanpalveluksen ja HPE:n päätyttyä siirryttiin muistopatsaalle, jossa laskettiin ISK:n seppele. Tilaisuudessa puhui pastori Jussi Jänis ja se päättyi virteen 600.

Muistopatsaalta siirryttiin välittömästi Olaus Petrin seurakuntakotiin, jossa jatkuivat iltaseurat sekä kahvitarjoilu.

Tämän tilaisuuden avasi ja toivotti juhlakansan tervetulleeksi Örebron kerhon puheenjohtaja Adjunkt Alexander Salenfors. Hän mainitsi tervehdyspuheessaan, että Pyhäinpäivän vainajien muistojuhla on todellakin tullut perinteelliseksi juhlaksemme inkeriläisten keskuudessa täällä Ruotsissa. Hän kiitti juhlakansaa, etenkin niitä, jotka olivat saapuneet vieraista kaupungeista. »Suurilukuinen juhlakansa on aivan kuin luottamuksen osoituksena meille Örebron kerholaisille ja sen toiminnalle», hän sanoi.

Kerhon puheenjohtaja ojensi kiitokseksi usealle juhlassa olevalle kerhon toimintaan ahkerasti osaa ottavalle kukkia. Erikoisen suuret kiitokset tulivat emännille, jotka olivat jo monissa juhlissa huolehtineet kahvitarjoilusta.

Illan kohokohtaan tulimme kerhon puheenjohtajan ojentaessa kukkia meidän »nuorelle» kirjailijallemme Oskar Himiläiselle hänen kirjansa »Vieras isänmaa» ilmestymisen johdosta. Alexander Salenfors sanoi kukkia ojentaessaan Oskari Himiläiselle: »Inkerin miehelle Inkerin väriset kukat, siitä että olet osoittanut nuorekkuutta, intoa sekä suomalaista sisua sen suurenmoisen työn tekemisessä, mitä kirjan julkaiseminen vaatii.»

Tässä iltajuhlassa myös mukana ollut lehtori ja samalla myös Örebron kirkkovaltuuston puheenjohtaja Elisabeth Oscarsson sanoi tervehdyspuheessaan, että hän oli jo monien vuosien aikana seurannut meidän inkeriläisten vilkasta harrastuksia etenkin kirkollisessa toiminnassa sekä meidän yritystämme hartaasti vaalia ja säilyttää historiallis-kulttuurisia perinteitämme, joita samalla myös yritämme jättää tulevillekin sukupolville. Hän sanoi myös tuntevansa lämmöntunnetta sydämessään ajatellessaan tätä asiaa. Ehkäpä se johtui vielä siitäkin, että hän aivan kuin tunsi sukulaisuutta kanssamme, sillä olivathan hänenkin vanhempansa aikoinaan kuuluneet lähteneen Lapista, suomalaisseuduilta ja että isoisä oli aikoinaan tullut Suomesta Ruotsin puolelle.

Juhlallisuudet päättyivät virrenveisuuseen ja pastori Jussi Jäniksen rukoukseen.

Aappo Björn
Västerås

Lahjoituksia Viestin tukemiseksi

Maria Mehiläinen, New York	10 dollaria
Helmi Kivilahti, Kanada	100 mk

Viesti kiittää tuesta.

BORÅS

Boråsin Inkerin Kerhon vuosikokous pidetään 1982-02-14 klo 15.00 (eli jumalanpalveluksen jälkeen) Carolin seurakuntatalolla. Käsitellään vuosikokoukseen kuuluvat sääntöjen määräämät asiat. Kerho tarjoaa vuosikokouksessa kahvit.

Kaikki Inkerin Kerhon toiminnasta kiinnostuneet olette TERVETULLEITA!

ISK:n diplomit ja muut ISK:n kunnianosoitukset

ISK:n diplomia luovutettiin ensi kerran kesäjuhlien yhteydessä Västeråsissa 1970. Silloiset saajat olivat osallistuneet ISK:n julkaisemaan kirjoituskilpailuun. Kilpailun voitti nimimerkki »Omainen» ja hänelle luovutettiin palkinto (mutta ei diplomia). Toinen ja kolmas palkinto olivat Inkerin Suomalaisten Historia-teos ynnä ISK:n diplomi. Toisille osanottajille luovutettiin ISK:n diplomi. Samassa tilaisuudessa luovutettiin Aleksanteri Parkkiselle Inkerin Suomalaisten Historia -teos hänen ansiokkaasta työstään ISK:n perustamisen yhteydessä.

Jo aikaisemmin ennen nykyisen diplomin käyttöön ottoa on Sulo Korpelaiselle luovutettu diplomi. ISK:n kulttuurirahastosta on aikoinaan palkittu Aatami Vainikka, Sulo Korpelainen ja Juho Kemppi (Lund).

Uno Hammarström valittiin 1963 ISK:n kunniapuheenjohtajaksi, jolloin hänelle luovutettiin kunniakirja. 1981 nimitettiin Aappo Björn, Aleksanteri Halttunen ja Aleksanteri Parkkinen ISK:n johtokunnan kunniajäseniksi.

ISK:n diplomi luovutettu seuraaville henkilöille

1970 Johannes Saklantti, Jönköping
Aatami Vainikka, Gävle
Antti Juvonen, Örebro
Toivo Jääskeläinen, Borås
1971 Väinö Kekki, Helsinki
Eino Vironseppä, Salo
Aappo Björn, Västerås
Aino Kekkonen, Borås
1972 Anna Parkkinen, Kållered
Väinö Häyhänen, Dalsjöfors
1973 Oskar Himiläinen, Kumla
Matti Vironmäki, Helsinki
1974 Viktor Minfors, Mölndal
Matti Randefelt, Örebro
Gustaf Dahlbäck, Göteborg
Eero Rautajoki, Tampere
Juhani Jääskeläinen, Lahti
Reino Ylönen, Kuopio
1975 Vilho Mustonen, Turku
Pirkko Huurto, Helsinki
Folke Dahlbäck, Mora
Antti Tervo, Mölndal
Juho Hirvonen, Örebro
Juho Kemppi, Eskilstuna
Eero Pitkänen, Lampi
1976 Sven Danell, Karlsborg
Kaisu Leitzinger, Mölnlycke
Hannu Vironmäki, Helsinki
1977 Juhani Rantanen, Borås
Henrik Toikka, Västerås
1977 Albert Kuortti, Tukholma
Hertta Allanmaa, Helsinki
Iida Riipinen, Helsinki
Aatami Kuortti, Helsinki
Leo Yllö, Helsinki
1978 Alfred Saklantti, Jönköping
Aleksanteri Halttunen, Örebro
Emilia Pyykkönen, Borås
Yrjö Korkkinen, Helsinki
Anja Luoma, Helsinki
1979 Lennart Matikainen, Gävle
Hilma Matikainen, Gävle
Kerttu Jonsson, Gävle
Mikko Närhi, Sandared
Jooseppi Klemettilä, Turku
1980 Toivo Kajava, Helsinki
Anneli Tuohimäki, Helsinki
Lauri Santtu, Helsinki
Valentin Varkki, Mönlycke
Viktor Jakdal, Mölnlycke
Katri Jakdal, Mölnlycke
Lempi Minfors, Lindome
1981 Aino Vainikka, Eskilstuna
Paavo Vainikka, Eskilstuna
Antti Kupri, Eskilstuna
Hilja Savolainen, Tampere
Antti Vainikka, Tampere
Ida Strömberg, Tampere
Pentti Kaitera, Helsinki
Jussi Tenkku, Helsinki
Pertti Virtaranta, Helsinki

ISK:s släktforskningsresa till Helsingfors

En mörk kväll i november samlades 24 personer på Finlandsfärjans terminal i Stockholm för att göra en studieresa till Helsingfors. Resan hade som syfte att ge ingermanländare, svenskfödda ättlingar och svenska familjemedlemmar en möjlighet att under trevliga former bekanta sig med varandra och bese den finska huvudstaden.

När vi hittat våra hytter var det dags för en kort presentation och en god måltid. Kvällen ombord ägnades sedan åt en liten kurs i släktforskning, som ju var ett av resans syften. Toivo Folkesten, som hade tidigare erfarenhet av letande i Finska Riksarkivets handlingar, gav oss fåvetande en inblick i ämnet.

Efter ankomsten till Helsingfors tågade vi gemensamt genom den vinterkyliga staden till Riksarkivet. Nu började ett febrilt letande i register och läsande av mikrofilmade kyrkböcker från Ingermanlands finska församlingar. Det roligaste minnet från arkivet var naturligtvis att leta i den tjocka och tunga bok som av någon anledning ej var filmad.

På kvällen var det fritt fram för släktbesök, teater och andra nöjen.

Nästa förmiddag sprang vi omkring och shoppade eller letade efter böcker på antikvariaten.

Vid middagstid fyllde vi en spårvagn för vidare färd till Käpylä och ett besök på Karjatalo där Ingermanländska Föreningen har ett rum. Vi hälsades välkomna av våra stamfränder i Helsingfors och bjöds på kaffe och äkta ingermanländsk piirakka. Prosten Matti Vironmäki gav en historisk tillbakablick på det många gånger svåra arbetet att bevara ingermanländsk kultur i Finland. Toivo Folkesten fick nu agera tolk och översatte den finska berättelsen till svenska, då alla inte var finskspråkiga. Det faktum att ingermanländarna 40 år efter försökningen inte alltid behärskar finska framkom även när de svenska sidorna i vår tidning Inkeriläisten Viesti diskuterades. Redaktören Anja Luoma fick bara tacksamma ord för att svenskspråkigt material införs.

Tiden gick fort och vi fick skynda på för att hinna med färjan hem. Väl ute på sjön överraskades vi av en rejäl höststorm med över 30 m/s i vindstyrka. Det var en påminnelse om under vilka omständigheter många ingermanländare flydde till Sverige. Fast de hade ju inte som vi tillgnåg till elt sjövärdigl fartyg, mat och kojplatser.

Åter i Stockholm var det dags att säga adjö till varandra och skiljas åt.

Du som ej var med på resan behöver nu inte vara ledsen för det. Att döma av den rusning det blev till resan kommer säkert fler tillfällen i framtiden.

Viktor Pajunen

Tuumai Jussi: Jos myös piässää pois täst doodist (punkkerist) henkis, ja jos suahhaa sakuska niin sithän myö vaik piästää tuas elloo. Eihän nuo skabarit nähneet miss myö oltii piilos. Jos mie miän iel sie tulet takan, niin katso tuakseis ja vasempaa, mie katson oikeaa. No niin sitä piästiin metsän sissää ja nyt Jussi juoksemaa kylän ämmil luatimaa jot talot on palaneet kun ne politrukat viskasiit ain niitä pensiini pudeljoi huusiit ja hyppiit ain toisen talon luoks ja myö suatii vua katsoo piält, ko ei olt mill ampuu nuoita skabarljoi. Olj siin doodis tykki mut ko ei osant ampuu sill.

Hörkkölän poika Tuutarin seurakunnast

Joukostamme poistuneita

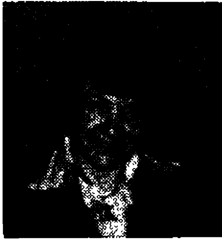
Maria Korpelainen synt. 25. 9. 1905, kuoli 16. 10. 81 Mölnlyckessä.

Eva Korkkinen synt. 4. 1. 1900, kuoli 25. 10. 81 Mölnlyckessä.

Josef Kvist synt. 21. 3. 1898, kuoli 31. 10. 81 Jonseredissa.

Johan Tatti synt. 16. 2. 1900, kuoli 21. 11. 81 Rydalissa

Anna Tervo synt. 15. 12. 1902 Skuoritsassa, kuoli Kyrönmaan sairaalassa Laihialla.

Toimitussihteerin terveisiä

On hiljainen aamu, melkein pimeää vielä. Vain kaukainen kellanpunainen kajastus taivaanrannalla antaa aavistaa päivän olevan tulossa. Istun vieraalla parvekkeella, vieraassa maassa. Edessäni aukeaa autio laavakenttä ja rannaton Atlantti, lähes peilityynenä. Ympärilläni on hiiskumaton hiljaisuus, jonka rikkoo vain valtameren kaukainen kohina, kun mainingit vyöryvät kohti rantaa ja katoavat sen pehmeään hiekkaan jättäen siihen valkean vaahtovanan ennen vetäytymistään takaisin meren syliin. Ja — edessäni on kaksi ihanaa viikkoa etelän lämmössä ja auringossa. Takanani on työn täyttämä vuosi, kiire, stressi ja monet ahdistuksen päivät. Tässä ja nyt on rauha, tämä siunattu yksinäinen aamuhetki — tämä hiljaisuus, jota niin sanomattomasti olin toisinaan vuoden mittaan kaivannut. Tämä on onnea, ensimmäisen lomapäivän riemua.

Elämän onni koostuu useimmiten vain pienen pienistä hetkistä, joiden tunnelmaa on miltei mahdoton jälkeen päin tavoittaa mutta joiden muisto lämmittää ja lääkitsee sieluamme ja auttaa meitä kestämään vaikeiden aikojen yli — sortumatta.

Kahden viikon kuluttua olen jälleen kotimaassa ja kotona. Yli kahdenkymmenen asteen lämpö on kuuden tunnin lentomatkan jälkeen vaihtunut samaan määrään pakkasasteita. Vielä lyhyemmässä ajassa voi tavallinen leppoisa elämä muuttua äärimmäiseksi kurjuudeksi miljoonien ihmisten kohdalla. Näitä miettien avaan kirjeitä, joita lomani aikana on kertynyt pöydälleni. Loman loppumisen aiheuttama alakuloisuus vaihtuu kirje kirjeeltä lisääntyväksi liikutukseksi, säälin ja myötäelämisen tunteeksi. Inkeriläinen ystäväni, pian 84 vuotta täyttävä Maria New Yorkista kiittää kirjeessään liikuttavin sanoin hänelle ennen matkaani lähettämästäni joulukortista. Hän kertoo myös yksinäisyydestään ja ikävästään vieraalla maalla. Lohjalaisen Liisaystäväni kirje on täynnä kiitosta ja ystävällisiä sanoja; ja kun avaan Ruotsista tulleen Uno Hammarströmin kirjeen, sieltäkin henkii ystävällinen kiitos vastaan. On tullut kirjeitä myös Eestistä ja muualta rajan takaa. Hyvän joulun ja uuden vuoden toivotuksia on tullut monenlaisista oloista, kuvauksia monenlaisista elämänkohtaloista.

Monen monta kertaa menneen vuoden kuluessa olin tuntenut nääntyväni työn paljouteen. Usein kaikki oli tuntunut joutavalta hössötykseltä; tämän Viestinkin toimittaminen joskus tuskastuttavan turhauttavalta, kun aika ei tahtonut millään riittää kunnolliseen asioihin paneutumiseen. »Vapaaehtoisessa maanpaossa» virkistyneenä saatoin nyt taas katsella asioita eri näkökulmasta. Yksinäisyys on ihmiselle joskus suorastaan välttämätöntä, että voi koota itsensä ja ajatuksensa. Ystäväni Marian yksinäisyys siellä suuressa New Yorkin kaupungissa on toisenlaista. Se käy riipaisevasti ilmi hänen joulukorttiin kirjoittamistaan säkeistä:

»Surun sävelet yhä vain soivat,
olen yksin vieraalla maall'.
Minne jäivät nuoruuden päivät?
Ikävyyttä vain tuntea saan.
Usein ikävän, kaihon tunnen,
usein huokailen surussain:
Ah, jos kerran viel kohdata saisin
sen rakkahan Inkerinmaan.»

Maria kertoo, miten hän kymmenen vuotta sitten vietti kultahäitään elämäntoverinsa kanssa, mutta on melkein siitä asti ollut yksinään ja ainaisessa ikävässä.

Vieraat maat ja kansat kiehtovat matkailijaa ja avartavat maailmankuvaa. Vapaaehtoinen maanpakolaisuus tuntuu joskus vapauttavalta, mutta ne tuhannet inkeriläiset ja miljoonat maailman pakolaiset, jotka ovat ilman omaa tahtoaan ja syytään joutuneet pois omilta kotikonnuiltaan, vieraisiin ihmisiin, tuntevat maanpakolaisuuden näännyttävän tuskan ja yksinäisyyden tälläkin hetkellä. Teillä on todellista isänmaanrakkautta, ajattelin, vaikka teillä ei ole isänmaatakaan — tai on vieras isänmaa.

Huokaisten lasken viimeisenkin kirjeen kädestäni. Olen jälleen iloinen metrien lumikinoksista, lähes kolmenkymmenen asteen pakkasesta ja päivän päästä alkavasta arkisesta aherruksestakin — omassa isänmaassa. Iloisena kiitän Teitä, kaikki Viestin ystävät, joista — niin ainakin uskon ja toivon — on tullut henkilökohtaisiakin ystäviäni. Jos Viestin välityksellä olen edes vähän voinut olla lievittämässä kalvavaa koti-ikäväänne, en tunne siitä itselleni suurtakaan kiitosta ansainneeni. Te olette puolestanne antaneet minulle korvaamattoman lahjan: opettaneet minua ymmärtämään ihmisen ahdistusta. Toivotan Teille kaikille onnea ja menestystä alkaneelle vuodelle ja kiitän kaikista tähänastisista kanssanne vietetyistä vuosista — ja ennen kaikkea kiitän ystävyydestänne. — Ja sydämelliset onnentoivotukset Maria Mehiläiselle New Yorkiin hänen helmikuun 1. päivänä olevan 84-vuotissyntymäpäivänsä johdosta.

Toimitussihteeri

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Tammikuun tilaisuus Inkerikodissa 24. 1. Paikallisosaston vuosikokous Kalevalanpäivänä 28. helmikuuta, maaliskuun tilaisuus 28. 3. 1982. Kaikki tilaisuudet alkavat klo 14.00. Tervetuloa.

Larin Parasken patsaalle kokoonnumme Kalevalanpäivänä klo 10.00 kunnioittamaan Inkerinmaan runonlaulajan muistoa.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Paikallisosaston vuosikokous Karjalaisten talolla Itäpellontie 2 sunnuntaina 14. 2. 1982 klo 14.00. Esillä sääntömääräiset asiat.

Tervetuloa.

Johtokunta

INKERILÄISTEN YHDISTYS RY:n VUOSIKOKOUS

Inkerikodissa Helsingissä 28. maaliskuuta 1982 klo 14.00. Tarkemmin helmikuun Viestissä.

SEUKKOSEURA

kokoontuu jälleen tammikuussa torstaina 28. 1., helmikuussa 11. ja 25. 2. 1982 klo 13.00. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TAMPEREEN SEUDULLE EI INKERI-KERHOA

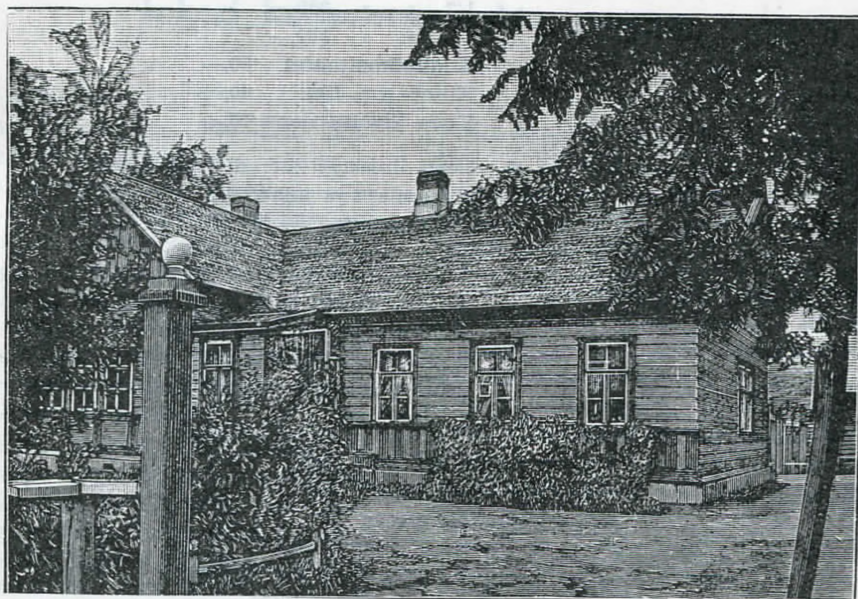
Kuten Inkeriläisten Viestin marraskuun n:rossa 1981 oli maininta, Juhani Jääskeläinen menee 7. 12. 1981 klo 18.30 Kalevan kirkon saliin perustamaan Tampereen seudun Inkeri-kerhoa. — Niin hän menikin. Kokoukseen saapui vain kuutisen henkeä. Kokouksen alussa veisattiin inkerinsuomalaisen lähetyssaarnaajan Martti Rautasen sepittämästä virsikirjamme virrestä 436 ja laulettiin Inkerin hymni. Käytiin asiasta keskustelu.

Läsnäolijat olivat yleensä kuitenkin sitä mieltä, että inkeriläisten vähälukuisuuden takia on mahdotonta perustaa Tampereen seudulle uutta Inkeri-kerhoa. Päätettiinkin vain, että kerhon sijasta Tampereen seudulla kokoonnutaan joskus Inkerin merkeissä inkeriläiskoteihin ja inkeriläisten ystävien koteihin, kun niissä on joku merkkipäivä. Jopa Jääskeläinenkin päätettiin kutsua sellaiseen. Niin kerhon perustaminen raukesi. Pöytäkirja kyllä kirjoitettiin.

J.J.

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

Inkerin kulttuurityön tekijöitä

numero 2

helmikuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	50 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 55 kr v. 1982
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,—
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Asiamies: Hannu Vironmäki PL 362, 00121 Helsinki 12 Puh. 90-662 668 Postisiirtotili 416608-9

KANSIKUVA KERTOO: Kolppanan seminaarin vanha rakennus. Sen oli piirtänyt Einar Saarinen, arkkitehti Eliel Saarisen veli, joka oli piirustuksenopettajana Pietarin yhteiskoulussa. Tällä seminaarilla on ollut ainoalaatuinen ja ratkaiseva merkitys Inkerin kansan suomenkielisen sivistyksen tyyssijana. Sen suojista ovat lähteneet lukemattomat Inkerin kansan valistajat ja kulttuurityön tekijät, joille tämä numeromme on omistettu.

INKERIN KULTTUURITYÖN TEKIJÖITÄ

Eino Jamalainen

Inkeriläiset ovat pystyneet säilyttämään yli 350 vuoden ajan vankan suomalaisen identtisyytensä luterilaisine uskontoineen ja luomaan oman kulttuurinsa koululaitoksineen omin voimin vieraalla maalla. Tämä muodostaa arvokkaan luvun suomalaisen kulttuurin historiassa. Esitän seuraavassa tietoja merkittävimmistä sivistystyön tekijöistä Inkerissä. Tietolähteinä olen käyttänyt pääasiassa teoksia: »Kolppanan seminaari 1863—1913. Juhlajulkaisu Kolppanan seminaarin viisikymmentävuotisen toiminnan muistoksi» (ilm. 1913) sekä »Inkerin Suomalaisten Historia» (1969).

Inkeri kansanrunouden maana

Väinö Salmisen (1880—1947) mukaan, joka oli kansanrunouden tutkija ja yliopiston professori, on Inkerissä ollut 1 200 runonlaulajaa, joilta on kerätty lauluja ja muuta kansantietoutta, kuten loitsuja ja sananparsia. Enemmistö laulajista oli naisia. Vanhoja runoja saatiin kokoon 12 000 numeroa, loitsuja 1000, itkuvirsiä 1000, taikoja ja sananlaskuja 3000. Kolmas osa painetuista runoista »Suomen kansan runoja» -teoksessa on saatu Inkeristä.

Muinoin ei Inkerissä ollut kouluja, ei sanomalehtiä, puhumattakaan nykyisistä tiedotusvälineistä. Elämä olisi ollut perin yksitoikkoista, elleivät viisaat laulajanaiset olisi tuoneet vaihtelua ja tietoja kansalle. Kansanrunous oli Inkerissä harvinaisen monipuolista ja muodoltaan vaihtelevampaa kuin missään muualla. Kalevalaan oli *Kullervo-runot* saatu etupäässä Inkeristä. Kauniita olivat *häärunot,* joissa mm. hääparille annettiin elämänohjeita. Myös *itkuvirsissä* antoivat äidit tyttärillensä ohjeita oikeista elämäntavoista. Erittäin kauniita olivat Kantelettaren *lyyriset* runot. Runoissa kerrottiin myös maailman tapahtumista, kuten sodista. Kansanrunojen aiheina olivat *maaorjuutta* kuvaavat runot, *sotamieheksiotto- ja liekkulaulut.* Keinua kutsuttiin Inkerissä liekuksi. Ihmeen kauniita olivat *tunnelmarunot:* surut, huolet ja itku, mutta myös ilo saivat runoissa osansa.

Suomalainen tiedemies Onni Okkonen kuvailee Inkerin kansanrunoutta seuraavasti: »Sen kauneus oli omaa erikoislaatuaan: se oli tunnelmaltaan lempeä ja laaja, korkealla liitävä ja syntyjä syviä tavoittava, intiimisti inhimillinen ja vapautunut. Se osasi karttaa karkeaa realismia, valaen arkipäiväisemmätkin asiat mielikuvituksen kultaan ja hopeaan».

LARIN PARASKE

Mainehikkain Inkerin runonlaulajista, Larin Paraske, oli syntynyt Lempaalan Miiskunmäellä 1833. Isä oli maatyöläinen Mikiitta ja äiti oli kotoisin Suomen puolelta Metsäpirtin Vaskelasta. Inkerin tunnetuin runonlaulaja vietti pitkän elämänsä Suomen puolella Metsäpirtissä. Puoliso oli lampuoti Kaurila Metsäpirtistä. Nimi »Larin» johtuu

Larin Paraske

Parasken miehen talon nimestä. Paraske oli vanhaa ortodoksista inkeroissukua, eikä hän ollut käynyt kouluja. Paraske lauloi vuonna 1872 A. Boreniukselle 26 kalevalanmittaista runoa. Sakkolan pastori Adolf Neovius kirjoitti talteen 1887—1894 Parasken lauluja, jotka muodostavat »Suomen kansan vanhoja runoja» -teoksen yhden vankan osan. Runoja ja loitsuntoisintoja oli 1 343, säemäärä yli 32 500, sananparsia ym. kansantietoutta n. 3 000. Paraskelta vaadittiin uskomattoman paljon hänen elättäessään yksin viittä lastaan ja työhön kykenemätöntä sairasta miestään. Laulaja kuoli 1904 suuressa puutteessa ja köyhyydessä Metsäpirtissä. Parasken muotokuvan ovat maalanneet Eero Järnefelt ja Albert Edelfelt; Alpo Sailo on veistänyt hänen muotokuvansa, joka sijaitsee Helsingissä Hesperian puistossa.

Kirkkoherroja ja muita hengellisen alan edustajia

Inkerissä oli kolmekymmentä luterilaista seurakuntaa ja niissä Helsingin yliopistossa papiksi valmistuneet kirkkoherrat; eräissä seurakunnissa oli myös apulaispappi.

JUHANA GEZELIUS
nuorempi

J. G. syntyi 1647 Tartossa ja kuoli 1718 Ruotsissa. Opiskeli ulkomailla valmistuakseen raamatunselitystyöhön. Tuli 1675 varsinaiseksi teologian professoriksi Turkuun ja 1681 Narvan superintendentiksi (kirkon piispan virkaa vastaavaksi henkilöksi). Ajoi pontevasti Inkerin suomalaisten ja vatjalaisen kreikanuskoisen väestön luterilaistamista julkaisten mm. kirjasen »Uscollinen manaus Niille cuin enin Suomenkieldä puhuvat, mutta cuitengin tähän asti heitäns pitäneet Venäjän Kirckoin ja Pappein tygö». Julkaisi suomeksi uuden kirkon käsikirjan 1694 ja virsikirjan 1701 sekä eräitä hartauskirjoja.

ZACHARIAS CYGNAEUS

Z. C. syntyi 1763 Porvoossa. Hänet nimitettiin keisari Aleksanteri I:n toimesta Pietarin evankelis-luterilaisten seurakuntien ensimmäiseksi piispaksi. Tämä nimitys merkitsi laajan ja tärkeän työn alkamista, johon hän tarmokkaasti ja taitavasti ryhtyi. Inkerin seurakunnat ja kirkot olivat tällöin rappiolla. Rakennukset olivat huonossa kunnossa ja hyvin vaatimattomia. Pappien opillinen taso oli heikko, olipa heidän joukossaan juopotteleviakin pappeja. Inkerin kirkon virallisena kielenä oli saksa, mikä johtui nojautumisesta saksalaiseen kirkkoon Baltian maissa. Cygnaeus teki lukuisia tarkastusmatkoja eri puolille Inkeriä, ja hänen kerrottiin silloin osoittaneen sellaista tarmoa ja asiantuntemusta, joka herätti kaikkialla kunnioitusta. Ennen kaikkea odotettiin piispalta kirkkohallinnon uudistamista. Hänet määrättiin puheenjohtajaksi komiteaan, jonka tehtäväksi tuli uuden kirkkolain laatiminen. Cygnaeus piti eri-

Zacharias Gygnaeus

tyistä huolta vähäväkisistä suomalaisista ja rohkaisi heitä puheillaan. Papinvirkoja järjestellessään Cygnaeus kutsui Suomesta nuoria pappeja seurakuntien johtajiksi. 1832 kirkkolaki tuli tärkeäksi asiakirjaksi Venäjän evankelis-luterilaisille seurakunnille, ja tämä juridinen asiakirja oli kaikkinaisen kirkollisen toiminnan peruskirja aina maailmansodan aikoihin saakka. Inkerin kirkon uusi käsikirja valmistui suomenkielisenä painoksena Pietarissa 1835. Cygnaeuksen uudistuksiin kuului suomalaisseurakuntien ryhmittäminen kolmeen rovastikuntaan: Pohjois-Inkerin, Itä-Inkerin ja Länsi-Inkerin rovastikuntiin, joissa kunkin ryhmän ylimpänä toimi rovasti. Piispa Cygnaeus määräsi, että avioliittoon aikovia kuulusteltiin sisäluvussa ja katkismuksen tiedossa. Cygnaeus kuoli 1830.

Kolppanan seminaarin perustajia ja johtokunnan jäseniä

KARL EDVARD PALANDER

Palander, kersantin ja lipunkantajan poika, syntyi Hattulassa 1811. Päätti teologiset opintonsa Turussa, vihittiin papiksi 1834, siirtyi Inkeriin ja toimi ensin Toksovassa, sitten kirkoherrana Kupanitsassa ja Moloskovitsassa 1846—1900. Nimitettiin rovastiksi 1855. Kolppanan seminaarin johtokunnan jäsen 1863—1900. Kuoli Moloskovitsassa 1900.

PAUL THEODOR SCHWINDT

Syntyi Pyhäjärvellä 1813. Tuli ylioppilaana Helsingin yliopistoon 1832—1835. Vihittiin papiksi 1835. Apulaisena Skuoritsassa 1840—1843. Kirkkoherrana Inkerellä 1843—1857 ja Spankko-Kolppanassa 1857—1876. Oli toisen Kolppanan seminaarin johtajan isä. Seminaarin johtokunnan jäsen 1863—1876. Kuoli Kolppanassa 1876.

Karl E. Palander

Paul Th. Schwindt

Eduard Leopold Jürgensen

EDUARD LEOPOLD JURGENSEN

Syntyi Räävelissä 1826. Ylioppilaana Tarton yliopistossa 1843—1949. Sacr. min. kand. 1850. Kirkkoherrana Hatsinassa 1855—1888, jolloin erosi täysin palvelleena. Seminaarin johtokunnassa 1863—1899, toimien sen asiainhoitajana. Kuoli 1899.

JOHANNES KRISTOFFER ÖHQVIST

Syntyi Kuopiossa 1831. Opiskeli Helsingin yliopistossa pari vuotta, vihittiin papiksi 1854. Muutti Inkeriin (1856), jossa toimi apulaisena Venjoella, sen jälkeen Tuutarin kirkkoherrana vuodesta 1862. Kutsuttiin Pietarin suomalaisen seurakunnan kirkkoherraksi, jona toimi kuolemaansa saakka (1883). Nimitettiin rovastiksi 1865. Saarnaajana hän hankki suuren maineen: »moni onneton sai häneltä lohdutusta, eikä hän omia varojaan säästänyt, kun tarvitsevat pyysivät häneltä apua». Toimi Kolppanan seminaarin johtokunnan jäsenenä 1863—1883. Kansanvalistuksen asiaa Öhqvist ajoi innostuneesti, ja hänen toimestaan perustettiin useita kansakouluja. Omalla kustannuksellaan hän julkaisi »Pietarin Wiikkosanomia» 1879—1883. Öhqvist kuului eräisiin voimakkaimpiin johtaja- ja julistajapappeihin.

JOHAN LUDVIG NIKOLAI GROUNDSTROEM

Syntyi Kattilassa 1827. Tuli opiskelijaksi Helsingin yliopistoon, jossa suoritti fil. kand. tutkinnon. Vihittiin papiksi 1853. Apulaisena Moloskovitsassa, Kattilassa ja Keltossa 1853—1854. Kirkkoherrana Kattilassa 1854—1857, Moloskovitsassa 1857—1863 ja Skuoritsassa 1863—1879. Oli seminaarin ensimmäisen johtajan veli. Seminaarin johtokunnassa 1863—1879. Kuoli Skuoritsassa 1879.

Johan Ludvig Nikolai Groundstroem

NIKOLAI VILHELM SONNY

Syntyi Keltossa 1847. Opiskeli Tarton yliopistossa 1866—1872. Vihittiin papiksi Pietarissa 1874. Kirkkoherrana Markkova-Järvisaarella 1873—1874, Kapriossa 1874—1885, Koprinassa v:sta 1886, rovastina vuoteen 1890. Seminaarin johtokunnassa vuodesta 1912.

GUIDO PINGOUD

Syntyi Bessarabian Tanlinossa 1851. Opiskeli Tarton yliopistossa 1870—1874, Leipzigin ja Göttingenin yliopistoissa 1875—1876. Vihittiin papiksi Pietarissa 1878. Kirkkoherrana Pietarin P. Mikkelin saksalaisessa kirkossa v:sta 1878. Apukassan keskuskomitean tirehtöörinä v:sta 1886. Konsistoriumin jäsenenä 1888—1892, kenraalisuperintendenttinä (piispana) v. 1892—1893, mistä lähtien vakinaisena. Seminaarin johtokunnassa v:sta 1900, sen asiainhoitajana v:sta 1908.

J. Kr. Öhqvist

N. V. Sonny

Guido Pingoud

ADOLF HAKKARAINEN

Syntyi Pietarissa 1857. Tuli ylioppilaana Helsingin yliopistoon 1877. Vihittiin papiksi Porvoossa 1883, fil. kandidaatiksi 1888. Oli kansakoulujen tarkastajana Viipurissa 1888—1890, kirkkoherrana Pietarissa 1890—1910. Oli seminaarin johtokunnassa 1893—1908 sekä toimi sen asiainhoitajana. Kuoli Pietarissa 1910.

KARL JOEL HEDLEY BROMS

Syntyi Mäntyharjussa 1858. Tuli ylioppilaana Helsingin yliopistoon 1878. Vihittiin papiksi Porvoossa 1884. Apulaisena Suomessa 1884—1889 ja Spankkova-Kolppanassa 1889—1894, josta lähtien samojen seurakuntien kirkkoherrana. Seminaarin johtokunnassa vuodesta 1900.

Adolf Hakkarainen

K. J. Broms

Muita kirkonmiehiä

ANDREAS MATIAS JAATINEN

Syntyi Narvassa 1872. Vanhemmat kanttori David Jaatinen ja Eeva, o.s. Printzthal. Tuli seminaariin kaupunkikoulun 3. luokalta 1888, päätti opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1892. Yksityisopettajana Karnsenissa Vironmaalla 1892, isänsä apulaisena Narvassa 1893—1894, kansakoulun opettajana Suokylässä Narvan seurakunnassa 1895—1897 ja siitä lähtien Skuoritsan seurakunnan kanttorina, 1901 oli musiikin opettajana Kolppanan seminaarissa ja v:sta 1906 opettajana Skuoritsan Purskovalla. Nimitettiin Skuoritsan seurakunnan papiksi, jota tehtävää hoiti kuolemaansa saakka. Puoliso Selma Olga Maria Fridolin.

Andreas M. Jaatinen

AKSELI KAJANTI

Syntyi 1886 ja kuoli 1970. Vanhemmat olivat tehtaanjohtaja Axel Kajanter ja Edla Maria (Bergman), puoliso Elsa Modėen, kirkkoherra Theodor Modėenin tytär. A. Kajanti suoritti teologian eritutkinnon Helsingissä 1908. Hän toimi apulaispappina Tyrön seurakunnassa ja kirkkoherrana Venjoen seurakunnassa. Rovasti 1945. Suomeen tultuaan hän oli Lohjan kirkkoherrana 1952—1958. Kajanti oli erittäin pidetty pappi Inkerissä. Hänen voimakkaat saarnansa keräsivät aina kirkot täyteen väkeä.

SELIM JALMARI LAURIKKALA

Jalmari Laurikkala syntyi 1882 Varsinais-Suomessa, Pyhärannan pitäjässä. Puoliso Saimi, o.s. Pouru. Hän tuli ylioppilaaksi 1905 ja valmistuttuaan papiksi 1909 siirtyi toimimaan Inkeriin, jossa oli ensin Kattilan, Soikkolan ja Novasolkan seurakuntien pappina 1909—1914 ja sen jälkeen Rääpyvän pappina 1914—1937. Hän oli Inkerin lääninrovastina ja Pietarissa rovastina. Oman seurakuntansa ohella Laurikkala hoiti Kelton papin tehtäviä 1921—1923 sekä oli Tuutarin ja Hietamäen seurakuntien pappina. Hänen hoidossaan oli myös kolme Pietarin luterilaista seurakuntaa, suomalainen seurakunta 1923—1937, ruotsalainen seurakunta 1929—1931 ja virolainen seurakunta 1929—1937. Lisäksi hän osallistui eräisiin muidenkin seurakuntien kirkollisiin tehtäviin.

Jo vuonna 1919 oli pappien määrä Inkerissä vähäinen. Vanhimmat papit olivat kuolleet ja osa siirtynyt Suomeen, uudet papit eivät saaneet toimilupaa Inkeriin. Vuonna 1930 oli luterilaisissa seurakunnissa ainoastaan neljä pappia ja 15 laillistettua sielunhoitajaa. 1930-luvun puolivälissä vain harvoissa seurakunnissa voitiin harjoittaa kirkollista toimintaa. Viimeiseksi papiksi jäi Inkeriin rovasti Laurikkala, ja kun hänenkin toimintansa lopetettiin, hän siirtyi Suomeen 1937.

Laurikkala toimi Inkerin hiippakunnan konsistorin esimiehenä 1929—1937. Konsistorin esimies oli suomalaisten luterilaisten kirkkojen ylin virkamies, ja esimiehen asema vastasi piispan arvoa. Tätä tehtävää hoiti ensin rovasti Relander ja hänen jälkeensä Laurikkala. Laurikkala ei kuitenkaan halunnut nimitettävän itseään piispaksi. Hän toimi myös kymmenen vuotta virolaisten seurakuntien esimiehenä. Laurikkalan vaimo kertoo miehensä elämästä seuraavasti: »Hänellä oli paljon työtä, niin että myöhäiset illat jopa useasti yötkin varhaisista aamuista puhumattakaan täytyi käyttää matkustamiseen. Kyllä on syytä ihmetellä, miten vähällä unella hän tuli toimeen. Kyytimiehellä oli usein minulle tuo tuttu sana sanottavana: 'Koko vuorokauteen emme ole silmiämme ummistaneet'. Kotona taas odottivat uudet tehtävät tai oli matka edessä toiselle suunnalle, joten nukkumiseen ei ollut aikaa.» Laurikkalalle muodostui raskaaksi se vastustus, jota käytiin kaikkea kirkollista toimintaa vastaan Inkerissä.

Suomeen siirryttyään Laurikkala toimi Hausjärven kirkkoherrana 1939—1952. Sen jälkeen hän siirtyi papiksi Ruotsiin, jossa toimi Boråsista käsin 1952—1957 papillisten tehtävien hoitajana inkerinsuomalaisten keskuudessa. Laurikkala kuoli 1957, ja hänet haudattiin Pyhärannan hautuumaalle.

S. J. Laurikkala

OTTO ALEKSANDER LOUHELAINEN

Louhelainen (1874—1935) oli pohjoiskarjalaisia. Juuasta johti hänen koulutiensä Joensuun lyseoon ja sieltä Helsingin yliopiston teologiseen tiedekuntaan. Papiksi vihittynä (1903) hän muutti Inkerinmaalle ja toimi Kelton kirkkoherrana 1908—1916. Sen jälkeen siirtyi Suomeen. Inkerissä Louhelainen avusti »Inkeri»-lehteä ja »Nevaa», mutta ennen kaikkea virkansa ohella hän tutki kulttuurihistoriaa selvitellen mm. Kelton ja Toksovan vaiheita. Arvokkaimpana tutkimuksena on pidettävä Louhelaisen »Luetteloa vakinaisten seurakuntalaisten sukunimistä Inkerinmaan suomalaisissa seurakunnissa Venäjän vallan aikana v. 1721—1912». Nimistötutkimuksen alalla hän on koonnut runsaasti inkeriläistä aineistoa.

JUHANA VILHELM MURMAN

Murman (1830—1892) oli syntyisin Haukiputaalta. Ylioppilaaksi tultuaan opiskeli filosofiaa ja luonnontieteitä ja vihittiin papiksi 1857. Sen jälkeen toimi pappina ja opettajana. Siirtyi 1868 Inkeriin ja toimi Liissilässä, Narvassa, Kosemkinassa ja Keltossa (v:sta 1873) kirkkoherrana. Pappistoimessaan hän oli innokas, ja erityisesti hän edisti luku- ja laulutaitoa seurakunnissaan. Hänen kerrotaan olleen huomiota herättävästi »kansan mies», mutta myös luonteeltaan jyrkkä. Hänen uskonnollis-siveelliset mielipiteensä ilmenevät kirjasessa »Selitys Hää-Tavoista Inkerinmaan suomalaisissa seurakunnissa, neuvoksi ja manaukseksi niiden parantamiseksi» (1872). Kirjassaan Murman arvosteli vanhoja häätapoja pitäen niitä pakanallisina. Asiasta käytiin sanomalehtipolemiikkia. Hän perusti Kelttoon raittiusseuran 1887. Mainittakoon, että Murmannilla oli julkaistujen kirjojen joukossa ensimmäinen sielutieteen kirjanen »Setän Opetuksia Sielu-Tieteessä» (1856).

ALOYS JEREMIAS PIISPANEN

Piispanen (1832—1909) oli syntynyt Lappeenrannassa, käynyt koulua mm. Porvoossa ja ollut siellä J. L. Runebergin oppilaana. Piispanen opiskeli Helsingin yliopistossa ja papiksi valmistuttuaan toimi eri seurakunnissa. V. 1863 hän siirtyi Pietarin hiippakuntaan ja oltuaan Markkova—Järvisaaren kirkkoherrana hänet nimitettiin 1878 Tuutarin kirkkoherraksi. Jo Markkovalla hän edisti kirkkolaulua. Soittimina käytettiin Suomesta tilattuja virsikanteleita. Niin ikään hän perusti seurakuntaansa l a u l u s e u r a n, j o k a o l i e n s i m m ä i n e n I n k e r i s s ä. Piispanen sepitti lauluja, mm. v. 1866 kuoro lauloi Aleksanteri II:n kunniaksi laulun »Kiitos orjien vapauttamisesta Wenäillä». Runojaan hän julkaisi inkeriläisissä lehdissä. Tuutarin pappilassa Piispanen suosi musiikkia ja suomalaista sivistystä. Mainittakoon, että hän suomensi mm. Mozartin Requiemin sanat (1870).

MARTTI RAUTANEN

M. R. syntyi 1845 Novasolkassa Inkerissä, kuoli 1926 Afrikassa Olukondassa Ambomaalla. Kävi Helsingissä lähetyskoulun. Saapui 1870 ensimmäisenä suomalaisten lähetyssaarnaajien joukossa Ambomaalle, jossa työskenteli yli 50 vuotta. Kehitti kirjakieltä ndongaa, käänsi sille Uuden Testamentin (1903) sekä lähes koko Vanhan Testamentin. Toimi pitkään työkentän esimiehenä pääasiassa heimopäälliköiden keskuudessa nauttimansa luottamuksen ansiosta. Rautanen sai teologian tohtorin arvon Helsingissä 1925. Hänestä julkaisi professori Aapeli Saarisalo kirjan »Etelänristin mies». Inkeriläisille ja Suomenkin kirkkokansalle on hyvin rakas Rautasen sepittämä virsikirjan virsi »Kirkkautta kohti kulje. . .»

FELIX FRIDOLF RELANDER

Relander (1864—1925) oli Savitaipaleen kappalaisen poika, joka opiskeltuaan Helsingin yliopistossa vihittiin 1887 papiksi. Toimi pappina Skuoritsassa, Pietarissa, Toksovassa (1899—1919) ja Haapakankaalla. Vallankumouksen jälkeen huolehti Inkerin seurakunnista, sai hoidettavakseen piispan tehtävät, mutta kohta hänenkin oli pakko palata Suomeen ja pian tämän jälkeen hän kuoli Savitaipaleella. Relander omistautui Inkerinmaan historian tutkimiseen.

OTTO VILHELM ROKKANEN

Rokkanen (1847—1915) syntyi Mikkelissä. Jumaluusopilliset opintonsa päätettyään

Martti Rautanen

Otto V. Rokkanen

Juho Saarinen

Helsingissä hänet vihittiin papiksi 1871. Siirtyi Inkerinmaalle ja oli kirkkoherrana Markkova—Järvisaarella ja Lempaalassa. Toimi Venjoen kirkkoherrana v:sta 1894 kuolemaansa asti. Oli Inkerin pappien johtomiehiä, mm. konsistorin asessorina, uuttera ja työteliäs, harrasti innokkaasti raittiustyötä. Hänen toimestaan perustettiin pyhäkouluja 1880-luvulla. Häntä voidaan kutsua Inkerin pyhäkoulujen isäksi. V. 1889 oli Inkerissä 455 pyhäkoulua, 1172 pyhäkoulunopettajaa ja 8828 oppilasta. Rokkanen kuului myös Kolppanan seminaarin johtokuntaan v:sta 1883. Hän perusti kuuromykkäin koulun ja oli myös inkeriläislehtien toimittaja sekä niiden avustaja.

JUHO SAARINEN

Juho Saarinen (1846—1920) syntyi Sysmässä ja joutui Jyväskylän suomalaiseen lukioon. Ylioppilaaksi tultuaan 1867 hän ryhtyi Helsingissä opiskelemaan teologiaa. Papiksi Saarinen tuli 1871 ja 1875 hän siirtyi Inkeriin toimien pappina Liissilässä, Spankkova—Kolppanassa ja Lempaalassa. V. 1900—1918 hän toimi Pietarin suomalaisen seurakunnan pappina, viimeksi sen kirkkoherrana. Saarinen osallistui Inkerin ja Pietarin valistusrientoihin. Kolppanan seminaari, Lempaalan kuuromykkäin koulu sekä raittius- ja kansallisuuspyrinnöt kuuluivat hänen harrastuspiiriinsä. Hän suomensi uskonnollisia teoksia ja Suomeen muutettuaan kirjoitti kirjan »Muistelmia lapsuudenajalta ja kouluvuosilta», 1920. Hänen poikansa oli kuuluisa arkkitehti Eliel Saarinen.

KONSTANTIN SCHRÖDER

Schröder (1808—1868) oli syntynyt Uukuniemen pappilassa. Hän oli Turun yliopiston viimeisiä ylioppilaita. Papiksi hänet vihittiin 1834 ja kolme vuotta myöhemmin nimitettiin Valkeasaaren kirkkoherraksi, jossa virassa hän toimi kuolemaansa asti. Schröder oli ahkera taloudellisten asioiden edistäjä. Töittensä ohella hän kirjoitteli runoja ja suorasanaista tekstiä, joita julkaistiin sanomalehdissä.

KARLE VILHELM SIRÉN

Sirén (1795—1866) oli Jämsän kappalaisen poika, joka 1817 aloitti teologiset opintonsa Turussa. Kahden vuoden kuluttua hänet vihittiin papiksi. Piispa Cygnaeuksen kehotuksesta Sirén siirtyi Pietarin hiippakuntaan. V. 1825—1838 hän toimi Lempaalan kirkkoherrana ja sen jälkeen oli Pietarin suomalaisen seurakunnan tarmokkaana johtomiehenä. Hänen uuttera toimintansa suomalaisen koululaitoksen historiassa oli erittäin merkittävä: hänen aikanaan perustettiin Pietariin poikakoulu (1844), jonka opetuskielenä oli yksinomaan suomi, vieraina kielinä olivat venäjä ja saksa. V. 1849 avattiin Pietarissa myös suomalainen tyttökoulu. Sirén on ollut myös ahkera kynänkäyttäjä. Hän kirjoitti saksaksi esityksen Lempaalan vaiheista (1841), joka on suomennettu, sekä joukon kirjasia. Sirén oli innokas suomalaisuuden harrastaja, hänen kodissaan vierailivat Elias Lönnrot, M. A. Castrén, D. E. D. Europaeus ja monet muut Pietarinkävijät.

Opetustyö

Kolppanan seminaari perustettiin 1863, eli samana vuonna kuin Suomen ensimmäinen seminaari aloitti toimintansa Jyväskylässä.

Kolppanan seminaarin johtajat

FREDRIK OSKAR GROUNDSTROEM

Seminaarin ensimmäinen johtaja oli Fredrik Oskar Groundström. Hän syntyi 1835 Kattilassa, jossa hänen isänsä, Juhana Josef, oli kirkkoherrana. Äiti Engla, o.s. Ekbom. Lapsia oli perheessä 10. Varojen puutteessa annettiin heille alkuopetus kotona. Oskar tuli ylioppilaana Helsingin yliopistoon 1854. Harjoitteli opinnoitaan stipendiaattina myös Moskovan yliopistossa. Vielä ylioppilaana ollessaan hän joutui opettajaksi Pietarin ruotsalaisen P. Katarinan seurakunnan kirkkokouluun. Täältä valittiin Kolppanan seminaarin johtajaksi 1863, jossa virassa toimi 16 vuotta. Kuoli Kolppanassa 1879. Hänen hautansa on Kolppanan kalmistossa. V. 1888, jolloin vietettiin seminaarin 25-vuotisjuhlaa, pystytettiin haudalle mustanharmaa marmoriristi »kiitollisilta kansalaisilta».

PAUL ALEKSANDER SCHWINDT

Seminaarin toinen johtaja. Syntyi Inkeren pappilassa 1854. Isä oli Paul Theodor ja äiti Amanda, o.s. Alopaeus. Perhe muutti v. 1857 Inkereltä Spankkova-Kolppanaan, johon isä tuli kirkkoherraksi. Lapsille annettiin alkuopetus kotona. V. 1865 joutui Paul Viipurin ruotsalaiseen lyseoon. Tuli ylioppilaana Helsingin yliopistoon 1873. Suoritettuaan jumaluusopillisen erotutkinnon v. 1877 hän siirtyi Spankkovalle. Tuli seminaarin johtajaksi 1880. Hänen toimiaikansa oli lyhyt, vain neljä vuotta; hän kuoli 1884. Schwindtin hauta on Kolppanan kalmistossa.

Fredrik O. Groundstroem

PIETARI TOIKKA

P. Toikka oli seminaarin kolmas johtaja. Syntyi talonpoikaisista vanhemmista Hietamäen Kaukaasissa 1864. Alkuopetuksensa hän sai Anna-Moision kansakoulussa. Tuli oppilaaksi Jyväskylän klassiseen lyseoon 1873, josta ylioppilaana Helsingin yliopistoon 1880. Fil. kand. 1885. Tuli seminaarin johtajaksi syksyllä 1885. Toimi tässä virassaan vuoteen 1898, jolloin tuli Pietarin P. Marian kirkkokoulun johtajaksi. Täältä siirtyi 1907 Helsingin normaalilyseon venäjänkielen yliopettajaksi.

FREDRIK HEISKANEN

Seminaarin neljäs johtaja. Syntyi Pietarissa 1870. Opetuksensa hän sai Pietarin kuudennessa gymnaasiossa. Tuli ylioppilaana Tarton yliopistoon, josta 1890 siirtyi Helsingin yliopistoon. Fil. kand. ja maisteri 1894. Sacr. min. cand. 1896. Vihittiin papiksi 1896. Toimi apulaisena Kymissä, Kotkassa ja Spankkova-Kolppanassa 1896—1898. Tuli seminaarin johtajaksi 1898. Tästä tehtävästä siirtyi Suomeen: kansakoulujen tarkastajaksi Raumalle ja sieltä Lohjalle 1906.

P. A. S. Schwindt

Fredrik Heiskanen

JAAKKO RASKI

Jaakko Raski, seminaarin viides johtaja, oli syntynyt talonpoikaisvanhemmista Hietamäen Laakalassa 1873. Koulua hän kävi Käivärällä ja Pietarin seurakunnan kirkkokoulussa, sen jälkeen 1892 hän suoritti Kolppanan seminaarin ja jatkoi opintojaan Viipurin klassillisessa lyseossa. Suoritettuaan teologiset tutkinnot Helsingin yliopistossa hänet vihittiin papiksi 1904. Raski toimi Kolppanan seminaarin johtajana v:een 1912, jolloin hänet nimitettiin Tuutarin kirkkoherraksi. Viimeiset elinvuotensa (1918—1940) hän vietti Helsingissä. Hän on julkaissut lyhyen kuvauksen Inkerin kirkon vaiheista. Puoliso Sirkka Eklund. Raski kuoli Helsingissä 1940.

JUHO SAMULI KARSIKKO

Seminaarin kuudes johtaja. Syntyi Suomessa, Uudessakaupungissa, Turun l. (1881). Tuli ylioppilaaksi Rauman yhteiskoulusta 1902 ja opiskeli sen jälkeen Helsingin yliopistossa pääasiallisesti vertailevaa kielitiedettä. Filosofian kandidaatti 1908. On jatkanut lukujaan edelleen Helsingin ja Pietarin yliopistoissa. Filosofian maisterin arvon hän sai Helsingin yliopistossa 1912. Siirtyi johtajaksi Mikkelin yhteiskoulusta vuonna 1912 Kolppanan seminaariin, jossa toimi v:teen 1917 saakka. Puoliso Irene, o.s. Palmros.

Pietari Toikka

Jaakko Raski

J. S. Karsikko

Kaapre Tynni

KAAPRE TYNNI

Syntyi Kolppanan Ala-Sakoskassa 1877, kuoli Helsingissä 1953. Vanhemmat talollinen Joonas Tynni ja Sofia, o.s. Manninen. Tuli seminaariin kansakoulun valmistuksella 1896, päätti 1900 opettaja- ja lukkaritodistuksilla. Toimi opettajana Pietarin P. Marian suomalaisen seurakunnan koulussa Vallingilla 1900—1902. Syksyllä 1902 suoritti tutkinnon Pietarin opettajainstituuttiin ja päätti sen kaupunkikoulun opettajan oikeuksilla 1905. Toimi sen jälkeen opettajana orpokodissa Pietarissa 1905, Pietarin suomalaisessa yhteiskoulussa 1906—1912 ja ruotsalaisen P. Katarinan seurakunnan koulussa 1907—1913. Toimitti »Uusi Inkeri» -lehteä 1906 ja »Neva»-lehteä 1907—1910 sekä Kansalaiskalenteria. Oli Tsarskoje-Selon maalaishallinnon äänivaltaisena, ja sen koulukomitean jäsenenä 1907—1913, kuvernementin äänivaltaisena jäsenenä 1912—1913, Hatsinan kunnan äänivaltaisena jäsenenä ja tilintarkastajana sekä luottamustoimissa useissa yhdistyksissä ja seuroissa, mm. raittiusseuroissa. Suoritti ylioppilastutkinnon 1912 ja fil. kandidaatin tutkinnon Helsingin yliopistossa. Keräsi Hevaalla kansanrunoja 1916. Toimi Kolppanan seminaarin seitsemäntenä johtajana 1917—1919. Siirtyi Suomeen 1919. Toimitti kirjan »Kymmenen kohtalokasta vuotta» 1929. 1918 hän toimi puheenjohtajana Inkerin suomalaisten kuntien kunnallisen itsehallinnon toteuttamiseksi asetetussa valtuuskunnassa. Toimi Helsingin oppikoulujen lehtorina 30 vuotta. Oli Inkerin Liiton johtokunnan jäsenenä. Puoliso Lilja Maria Piipponen.

Pietarin suomalaisen yhteiskoulun johtaja

JUHANA PERÄLÄINEN

Juhana Peräläinen syntyi 1877 Kolppanan Salusissa. Vanhemmat: talollinen Pietari Peräläinen ja Maria, o.s. Läträ. J.P. tuli Kolppanan seminaariin 1892 kansakouluvalmistuksella, päätti 1896 opettaja-lukkaritodistuksilla. Hän tuli ylioppilaana Helsingin yliopistoon 1901 ja valmistui filosofian kandidaatiksi 1910. Hän on toiminut opettajana Pietarin suomalaisessa ylemmässä kirkkokoulussa, samoin Helsingin uudessa yhteiskoulussa venäjänkielen opettajana 1905, Sörnäisten yhteiskoulun venäjänkielen opettajana 1908—1911. Pietarin suomalaisen yhteiskoulun johtajana hän toimi v. 1911—1917. Hän on harjoittanut opintoja Pietarin yliopistossa Helsingin yliopiston stipendiaattina, julkaissut tilastollisen katsauksen Inkerinmaan seurakuntien kirjastoihin, toimittanut »Jouluvieras inkeriläisiin koteihin» -lehteä 1903—1906, avustanut »Inkeri»-, »Uusi Inkeri»- ja »Neva»-lehteä. Hän on kirjoitellut eräisiin Suomen aikakauslehtiin sekä ottanut osaa kotoisiin sivistysrientoihin raittius- ja valistusseurojen johtokuntien jäsenenä. Puoliso fil. kand. Aale Nieminen ja myöhemmin Elsa Ukkonen. Peräläinen kuoli 1931.

Johtajana yhteiskoulussa oli Peräläinen suosittu; ainoa josta häntä arvostelimme, oli hänen tapansa venyttää historian tunnit niin pitkiksi, että välitunnit menivät hukkaan. Kotonaan hän oli syventynyt omiin maailmoihinsa, lukemiseen ja kirjoittamiseen, valvoen usein aamuyöhön saakka.

Juhana Peräläinen

Opettajisto

Kolppanan seminaarissa valmistui vuosina 1863—1917 noin 250 opettajaa, joilla useimmilla oli lukkari-urkuritodistukset. Vallankumouksen jälkeen 1917 valmistui seminaareissa vielä parisataa suomalaista kansakoulunopettajaa. Kaikki Inkerin opettajat joutuivat toimimaan opetustyönsä ohella monissa muissa tehtävissä, jonka osoittavat seuraavat selostukset näistä toimeliaista miehistä.

RICHARD FINNE

R.F. syntyi 1877 Roslaavin kaupungissa Smolenskin läänissä. Vanhemmat kansakoulunopettaja Vilhelm Finne ja Klaara, o.s. Schild. Tuli seminaariin kansakouluvalmistuksella 1896, päätti opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1900. Toiminut opettajana Tyrön Simonkonnussa 1900—1904, kielenkääntäjänä Hämeen lääninhallituksessa 1904—1907, v.t. lukkarina Hämeenlinnan kaupungin kirkossa 1905—1906, Lappeenrannan ylemmän kansakoulun v.t. johtajana 1907 ja v.t. lukkarina Tampereen Johanneksen kirkossa 1907, opettajana Kupanitsan Osnakan kansakoulussa ja siitä lähtien Toksovan Luuppolassa. Edistänyt osuustoimintaa Kupanitsan Osnakassa osuuskaupan perustajana ja johtokunnan jäsenenä, samoin Luuppolan toisen osuusyhtiön esimiehenä.

ADAM HALTSONEN

A.H. syntyi Hietamäen Nuutilassa 1873. Vanhemmat talollinen Jooseppi Haltsonen ja Maria, o.s. Puranen. Tuli seminaariin kansakouluvalmistuksella 1888, valmistui opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1892. Täydensi myöhemmin tietojaan opettajien yleissivistävillä tarhanviljelys ym. kursseilla. Opettajana Tyrön Ylikylässä 1892—1897, Hietamäen Rospeekassa 1897—1902 ja siitä lähtien Pietarin suomalaisessa alustavassa koulussa Katrinanhovissa. Opettajatoimensa ohella toiminut raittiusyhdistys »Inkerin» sihteerinä, esimiehenä ja rahastonhoitajana vuorotellen v:sta 1898. »Alku»-raittiusyhdistyksen sihteerinä ja esimiehenä v:sta 1903. Kirjoittanut runsaasti raittiuskirjoituksia lehtiin. Pietarin suomalaisen yhteiskoulun kannattajayhdistyksen sihteeri v:sta 1907. »Soihtu»-seuran puheenjohtaja v:sta 1912. Avustanut »Inkeri»-, »Uusi Inkeri»- ja »Neva»-lehtiä. Viimeksimainitun toimittajana 1910—1912. Puoliso Matilda Anna Sohvi Pokkinen.

JUHO HIPELI

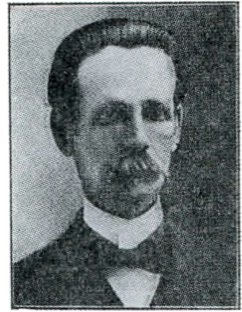
J.H. syntyi Lempaalan Hipelinmäellä 1867. Vanhemmat talollinen Sipret Hipeli ja Maria, o.s. Steenar. Tuli seminaariin 1885 kansakouluvalmistuksella, päätti 1889 opettaja- ja lukkaritodistuksilla. Auskultoinut Porvoon, Kuopion ja Mikkelin kuuromykkäin kouluissa sekä Kuopion sokeain opistossa. Opettajana kuuromykkäin koulussa Venjoella 1889—1891, sen jälkeen Lempaalassa. Valtakunnan Duuman valitsijamiehenä 1906. Lempaalan vaivaistalon holhoojana, sekä kirkonmiehenä kaksi eri kertaa, kirjaston hoitajana, raittiusyhdistys »Inkerin» toimikunnan jäsenenä, puhujana ja luennoitsijana useissa juhla- ja iltamatilaisuuksissa. Puoliso kurromykkäinkoulun opettaja Hulda Maria Hakala.

TOMMI HIRVONEN

T.H. on syntynyt Tuutarin Hirvosissa 1865. Vanhemmat: talollinen Adam Hirvonen ja Saara, o.s. Kiippa. Tuli seminaariin 1880 Pietarin ylemmän kirkkokoulun 4. luokan valmennuksella, päätti 1884 opettajan- ja lukkarintodistuksilla. Käynyt sen jälkeen kasvatusopillisilla-, musiikki- ja maanviljelys- sekä tarhanhoidollisilla kursseilla. Opettajana Tuutarin Koirovalla 1884—1885, Tuutarin kunnan koulussa 1885—1894 ja vuodesta 1894 Humaliston koulussa. Virkansa ohella toiminut Tuutarin Kansantalon holhoojana, kunnan lainakassan ja maamiesseuran puheenjohtajana, Viittalan palokunnan sihteerinä, raittiusyhdistys »Inkerin» ja sen Tuutarin raittiusosaston puheenjohtajana. Kirjoittanut näytelmäkappaleen »Miirun valtiaat», joka kuvaa orjuuden päiviä Inkerissä. Se oli suosittu teatterikappale, jota esitettiin juhlatilaisuuksissa. Puoliso Katri Rikkinen.

Richard Finne

Adam Haltsonen

Juho Hipeli

AAPPO HÄMÄLÄINEN

A. Hämäläinen syntyi Skuoritsan Myllykylässä 1872. Vanhemmat: talollinen Henrik Hämäläinen ja Anna, o.s. Rynkänen. Tuli seminaariin Hatsinan kaupunkikoulun 3. luokalta 1888, päätti opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1892. Opettajana Annamoision kansakoulussa 1892—1906, Vesikkolan kansakoulussa 1906—1907 ja Puutostissa. Ollut kirkollisten tilien tarkastajana, Skuoritsan maamiesseuran esimiehenä ja Puutostin osuuskaupan esimiehenä.

ANTTI HÄMÄLÄINEN

Antti Hämäläinen on syntynyt 1897 Skuoritsassa. Suoritti opettajatutkinnon Kolppanan seminaarin 15. vuosikurssilla Helsingissä 1920 ja samoin Sortavalan seminaarissa. Suoritti useita tutkintoja Helsingin yliopistossa. Toimi ensin Itä-Hämeen kansanopiston johtajana, sittemmin kansakouluntarkastajana Lapissa 1930—1937 sekä viimeksi samassa tehtävässä Turun piirissä 27 vuotta. Kun Hämäläinen joutui jatkosodan aikana osallistumaan inkeriläisten siirtotehtäviin (Inkeristä Suomeen), hän innokkaana ja taitavana valokuvaajana ryhtyi ottamaan kuvia Inkeristä ja sen kansasta. Hän valokuvasi yhteensä n. 3000 kuvaa Inkeristä, sen maisemista ja ihmisistä, rakennuksista ja mikä tärkeintä — ihmisten elämän- ja työtavoista tallentaen siten korvaamattoman arvokkaita tietoja Inkeristä. Työnsä tuloksista hän julkaisi teoksen »Kadonnutta Inkeriä». Hämäläinen on myös julkaissut useita teoksia Lapista. Hän suoritti kansatieteellisiä tutkimuksia, keräsi Lapista 300 kpl pääasiassa luuesineitä, jotka lahjoitti Kansallismuseolle. Hän tilasi Suomessa olevilta inkeriläisiltä näytteitä koristeesta, ns. olkisuutarista, josta julkaisi kuvauksen. Hämäläinen on kartuttanut Inkeri-tietoutta äänittämällä nauhalle haastattelemiaan inkeriläisiä, yhteensä 200 henkilöltä. Puoliso Tellervo, o.s. Salminen. Antti Hämäläinen kuoli Maariassa 1976.

Tommi Hirvonen

Antti Hämäläinen

Aappo Hämäläinen

Johannes Häyhänen

Antti Inkinen

Juuso Jaakkimainen

JOHANNES HÄYHÄNEN

J.H. syntyi Slavankan Kaskisaarella 1855. Tuli seminaariin kirkkokouluvalmistuksella 1873 ja päätti opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1876. Toimi opettajana Venjoen kirkkokoulussa 1876—1904. Opettajantoimensa ohella ajeli 8 vuotena iltaisin ympäri seurakuntaa pitämässä lauluharjoituksia ja kiertokoulua. Pokrovan Volostin lainakassan hoitajana hän oli 12 vuotta, sekä myös lukkarin apulaisena ja lukkarina, kirkonmiehenä ym. Puoliso Karoliina Kymlander.

ANTTI INKINEN

A.I. syntyi Pietarissa 1880. Vanhemmat suutarimestari Paavo Inkinen ja Liisa. o.s. Miettinen. Tuli seminaariin ylemmän kirkkokoulun päättäneenä 1896, päätti opettajatodistuksella 1900. Toimi sen jälkeen opettajana Toksovan Purnussa 1900—1902 ja Lahdella 1902—1903. Suoritti ylioppilastutkinnon 1902, Helsingin yliopistossa alemman hallintotutkinnon 1906 ja ylemmän 1907 sekä tutkinnon Venäjän valtio-oikeudessa 1910. 1903—1912 Suomessa useissa viroissa hallinnollisella alalla ja kielenkääntäjänä senaatissa. 1912 nimitys Turun ja Porin lääninsihteerin virkaan. Hallitusneuvos 1947. Puoliso Ida Maria Pesonen.

JUUSO JAAKKIMAINEN

Syntyi Tuutarin Koirovalla 1853. Vanhemmat talollinen Mooses Jaakkimainen ja Sofia, o.s. Mullo. Tuli seminaariin kansakouluvalmistuksella 1870, päätti oppikurssin opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1873. Kolppanan seminaarissa apuopettajana 1873—1874 ja sen jälkeen kansakoulun opettajana Hietamäen Annamoision koulussa 1874—1875, Viipurinpuolen alustavassa kirkkokoulussa Pietarissa v:sta 1875 alkaen. Opettajanvirkansa ohella Pietarissa on toiminut seurakunnan vaivaishoitokomiteassa sekä Suomen Hyväntekeväisyysseurassa. Suomen Kansanvalistusseuran asiamiehenä 25 vuotta. Toisen kerran naimisissa Eedit Pyynyn kanssa.

PEKKA KIIJÄRVI

Pekka Kiijärvi on syntynyt 1904 Vuoleen Reppoissa, maanviljelijän poikana. Suoritti nelivuotisen kansakoulun Matoksissa, samassa paikassa myös 2-vuotisen jatkokurssin. Kävi Kolppanan opettajaseminaarin 1919—1923. Opettajana Vuoleen kirkonkylän kansakoulussa kolme vuotta. Koulutyön ohella johti kylän sekakuoroa sekä toimi paikallisena urheiluohjaajana. Muussakin nuorisotyössä hän oli uutterasti mukana järjestäen iltamia ja urheilukilpailuja. Leningradin kasvatusopillisessa korkeakoulussa hän jatkoi opintojaan 1926—1929. 1930 hän toimi aineopettajana Haapakankaan Jukin jatkokoulussa. Siirtyi Suomeen 1930. Suoritettuaan täällä opintoja sai kansakoulunopettajan pätevyyden 1934 tullen samana vuonna opettajan virkaan Viipurin pitäjän Säiniön kansakouluun toimien tehtävässä talvisodan syttymiseen saakka 1939, viimeiset kaksi vuotta johtajaopettajana. Toimi sota-ajan sotatehtävissä. Sotien päätyttyä Kiijärvi toimi opettajana Ähtärin Vääräkosken kansakoulussa neljä vuotta ja sen jälkeen Hattulan Parolan kansakoulun johtajaopettajana vuoteen 1968. Puoliso Lempi Iivanainen.

Juho Kokkonen

Pekka Kiijärvi

Antti Kuivanen

JUHO KOKKONEN

J.K. syntyi Lempaalan Rokansaarella 1875. Vanhemmat: talollinen Antti Kokkonen ja Liisa, o.s. Husu. Tuli seminaariin kansakoulun valmistuksella 1896, päätti oppikurssin opettajatodistuksella 1900. Toimi kansakoulunopettajana Vuoleen kirkkokoulussa 1900—1908, Lempaalan Rokansaarella 1908—1911 ja Inkerellä v:sta 1912. Virkansa ohella hän on ollut useissa luottamustoimissa: Vuoleella osuuskassan ja maatalousseuran sihteerinä, Toksova-Vuoleen raittiusseuran johtokunnan jäsenenä ja piirimiehenä, paikallisen sekaköörin johtajana, Lempaalassa osuuskassan johtokunnan esimiehenä ja maatalousseuran johtokunnan jäsenenä. Avustanut kirjoituksillaan »Inkeriä», »Uutta Inkeriä» ja »Nevaa».

ANTTI KUIVANEN

Syntyi Kolppanassa 1854. Vanhemmat opettaja Pietari Kuivanen ja Maria, o.s. Pupulainen. Tuli seminaariin Hatsinan piirikuntakoulun päättäneenä 1866 ja päätti seminaarin opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1870. Toimi opettajana Hietamäen Annamoision koulussa 1870—1871 ja Kolppanan koulussa v:sta 1871 kuolemaansa saakka (1902) toimien samalla Kolppanan lukkarina. Koska Kolppanan kansakoulu aina vuoteen 1908 on ollut seminaarin harjoituskouluna, on Kuivasella ollut tärkeä tehtävä useiden oppilasvuorojen opettajakokelaiden harjoitustuntien ohjaamisessa. Lisäksi Kuivanen työskenteli paljon kunnallisella alalla. Naimisissa Aleksandra Finnen kanssa.

ALEKSANTERI KUPRI

Syntyi Koprinan Saaprun kylässä 1879, vanhemmat talollinen Juhana Kupri ja Katri, o.s. Juonolainen. Tuli seminaariin 1900 käytyään 1 1/2 vuotta Koussulan kansakoulua, suoritti oppikurssin opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1904. Toimi kansakoulun opettajana Hietamäen Rospeekassa 1904—1905, Tyrön Papinkonnulla 1905—1913. Kirjoitteli eri aloilta sanomalehtiin kertomuksia kansan elämästä ja runoja. Hän oli rikashenkinen ihminen. »Fyysillinen kärsimys oli häntä nostanut ja kasvattanut ylemmä elämän arjesta», kirjoitti Aapo Iho Kuprista. Puoliso: opettaja Maria Naakka. A. Kupri kuoli rintatautiin 1913.

JUHO MARTTINEN

J. Marttinen syntyi Spankovalla 1875. Vanhemmat: talollinen Mikkeli Marttinen ja Anna os. Vatjalainen. Hän tuli seminaariin kansakouluvalmistuksella 1892, päätti oppikurssin opettaja-lukkaritodistuksilla 1892. Kansakoulunopettajana Moloskovitsan kirkkokoulussa 1896—1898 ja Jamalaisin koulussa v:sta 1898. Naimisissa v:sta 1903 Emilia Aleniuksen kanssa. Kuoli 1915.

Marttinen oli hyvin monitaitoinen mies. Hän opetti mm. oppilaansa sitomaan kirjoja, joka työ kiinnosti niin, että pojat sitoivat kaikki saatavilla olevat painotuotteet, jopa mainosvihkosetkin. Opettaja Marttinen oli innokas mehiläisten hoitaja, ja hän koetti saada tätä harrastusta leviämään myös paikkakunnalla. Kaikki mehiläisten hoidossa tarvittavat välineet opettaja valmisti itse,

Aleksanteri Kuprı

Juuso Mustonen

Jalmari Parkkinen

myös hunajalingon, jonka toimintaa ihaillen seurattiin. Käsistään taitavana opettaja korjasi kyläläisten kellot, jopa tinasi naapurien rikki menneet astiatkin. Hyvin arvokkaat olivat ne valistustilaisuudet, joita Marttinen järjesti koulussaan. Sinne keräntyi monena talvi-iltana väkeä kaikista kuudesta Savelojan kylästä kuulemaan hänen esitelmiään maantieteestä, historiasta ja monista muista kiintoisista asioista. Pienemmät pojat ja tytöt kerääntyivät seinällä olevan heijastuskankaan eteen, sillä he tiesivät, että opettaja esittää myös sellaisia varjokuvia, jotka ovat värillisiä ja lystikkäästi liikkuvia.

JUUSO MUSTONEN

Syntyi Markkovan Uudessakylässä 1887. Vanhemmat lukkari Matti Mustonen ja Maria, o.s. Karhu. Tuli seminaariin kansakouluvalmistuksella 1904, päätti oppikurssin opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1908. V:sta 1908 Kolppanan seminaarin harjoituskoulun ja samalla musiikin- ja piirustuksenopettajana. Toimi kapellimestarina Kolppanan seminaarin 50-vuotisjuhlissa. Tallensi kuulemiaan kansanlauluja ja sovitti niistä kuorolauluja, jotka on julkaistu Inkerin Liiton toimesta kahtena vihkona. Toimi Suomessa valtion julkaisuvarastossa ja Inkerin Liiton sihteerinä.

Juho Marttinen

JALMARI PARKKINEN

Syntyi Kelton Kolpinassa 1890. Vanhemmat talollinen Jaakko Parkkinen ja Sofia, o.s. Thalus. Tuli seminaariin 1906 Pietarin ylemmän kirkkokoulun valmistuksella, päätti 1908 opettajatodistuksella. Opettajana v:sta 1908 Kelton Vanhassakylässä. Johti paikallista soittokuntaa ja toimi »Inkeri»-yhdistyksen ja »Soihtu»-seuran johtokunnissa. Toimi monissa yhteiskunnallisissa riennoissa, mm. Inkerin kuntien kunnallisen itsehallinnon toteuttamiseksi asetetussa valtuuskunnassa 1918.

PEKKA PUTKONEN

P.P. syntyi Tyrön Yhinmäellä 1869, kuoli Raumalla. Vanhemmat Sakari Putkonen ja Varpu, o.s. Otsalainen. Tuli seminaariin 1885 kansa- ja venäläisen luotsikoulun valmistuksella, päätti 1888 opettaja- ja lukkaritutkinnoilla. Ylioppilastutkinto Jyväskylän lyseossa 1893. Fil. kandidaattitutkinto Helsingin yliopistossa 1894. Seminaarin päätet-

Pekka Putkonen

Matti Ruotsi

Otto O. J. Räikkönen

tyään hän oli 1888—1892 seminaarissa laskuopin ja käsitöiden opettajana. Antautui 1897 sanomalehtialalle ollen »Haminan Sanomien» apu- ja sittemmin päätoimittaja. Muutti 1898 Raumalle »Rauman Lehden» toimittajaksi ja venäjänkielen opettajaksi sikäläisessä lyseossa. Toimi siellä myös kaupunginvaltuuston sihteerinä. Ylioppilasvuosinaan kokoili kansanrunoutta Inkerissä. Puoliso Ida Alina Pasia.

MATTI RUOTSI

M.R. syntyi Kelton Virkkilässä 1875. Vanhemmat: talollinen Juhana Ruotsi ja Susanna, o.s. Pukki. Tuli seminaariin kansakoulun valmistuksella 1892, päätti oppikurssin opettajan- ja lukkarintodistuksilla 1896. Suorittanut käsityöopettajan kurssin Pietarin opettajainstituutissa 1900—1901. Kansakoulun opettajana Keltossa, Manuskalan koulussa 1896—1902 ja Aution koulussa v:sta 1902. Ollut maatalousseuran esimiehenä ja vapaapalokunnan varaesimiehenä. Kirjoittanut seuranäytelmät »Orjina ollessa» ja »Ravintolassa» sekä joukon kaunokirjallisia sanomalehtikirjoituksia kansan elämästä sekä yhteiskunnalliselta alalta. Puoliso: Susanna Pärssinen.

OTTO OSKAR ILMARI RÄIKKÖNEN

Syntyi Lempaalan kirkonkylässä 1883. Vanhemmat kanttori Paavo Räikkönen ja Amalia, o.s. Lipponen. Tuli seminaariin kansakoulun valmistuksella 1900, päätti opettaja-lukkaritodistuksilla 1904. Toimi v.t. lukkarina Lempaalassa 1899—1901, opettajana seminaarissa 1904—1905, opettajana Toksovan Koivukylässä 1905—1912 ja v.t. lukkarina Toksovan seurakunnassa 1905—1908. Syksyllä hän suoritti tutkinnon Helsingin Liikemiesten kauppaopistossa. Opettajatoimensa ohella O.R. on toiminut raittiuspuhujana ja ottanut osaa paikallisiin edistysrientoihin. Puoliso: Klaudia Tarhova.

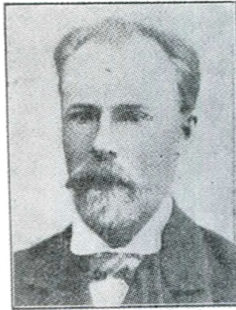
PAAVO RÄIKKÖNEN

Paavo Räikkönen syntyi Lempaalassa 1857. Vanhemmat: Pietari Räikkönen ja Liisa, o.s. Rahkonen. Tuli seminaariin 1873 kotivalmistuksella, päätti opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1876. Toimi 1876—1879 Kolppanan seminaarin apuopettajana, 1879—1895 ja 1896—1899 Lempaalan kirkkokoulun opettajana, lukkarina Lempaalassa 1885—1899 ja v:sta 1902 Toksovassa. Ollut sanomalehti »Viipurin» aputoimittajana ja saman lehden toimitussihteerinä 1907—1908, »Uuden Inkerin» toimittajana 1906, »Inkerin» toimittajana 1908—1909. Julkaissut Kansan Kalenteria v:sta 1879 lähtien 35 vuotta. Kirjeenvaihtajana useille Suomen lehdille. Puoliso (ensimmäinen) Amalia Lipponen, toinen Hanna Grankvist.

JOHAN SAVOLAINEN

Syntyi Spankkovan Bornitsassa 1861. Vanhemmat: talollinen Adam Savolainen ja Maria, o.s. Pamppa. Tuli seinaariin 1876 kansakouluvalmistuksella, päätti opettaja- ja lukkaritodistuksilla. Jatkanut sen jälkeen opintoja 1880—1882 Pietarin venäläisessä opettajaseminaarissa, päättäen sen opettajatodistuksella. Opettajana Kastinassa ja

Paavo Räikkönen

Johan Savolainen

Gabriel Suni

Emil O. L. Suni

Skuoritsassa 1882—1889. Ollut kunnankirjurina ja kirjastonhoitajana Skuoritsassa, esimiehenä Skuoritsan osuuskassassa, palokunnassa ja osuuskaupoissa. Puoliso: Anna Pokkinen.

GABRIEL SUNI

G.S. syntyi 1843 Tuutarin Karhilassa. Vanhemmat talollinen Henrik Suni ja Eeva, o.s. Rikkinen. Tuli seminaariin 1866 käytyään kyläkoulun Tuutarissa, venäläistä kansakoulua Krasnoje Selossa ja eläinlääkäriopiston Harkovissa. Päätti seminaarin 1870 opettaja- ja lukkaritodistuksilla. Jo, ennenkuin pääsi seminaarista, tuli opettajaksi Tuutarin kirkkokouluun ja saman seurakunnan lukkarinvirkaan 1871. Opettajan- ja lukkarintoimensa ohella hän toimi koko ajan eläinlääkärinä. Runoili ja kirjoitteli paljon sanomalehtiin. Kirjoitti lastennäytelmiä, joita koululapset esittivät juhlatilaisuuksissa. Puoliso: Susanna Montonen.

EMIL OTTO LEO SUNI

Syntyi 1876 Tuutarissa. Vanhemmat lukkari Gabriel Suni ja Susanna, o.s. Montonen. Tuli seminaariin 1892. päätti sen opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1896. Oli v:sta 1896 isänsä apulaisena Tuutarin kirkkokoulussa, sitten opettajana kiertokouluissa Laakalassa ja Kaurasaarella ja v:sta 1904 opettajana ja lukkarina Tuutarissa. Varsinaisen virkansa ohella hoiti eläinlääkärin tointa, johon sai opetusta isältään ja yksityisopettajalta. Puoliso: Maria Nuikka.

ABRAM TIISNEKKA

A. Tiisnekka syntyi Tyrössä 1845. Vanhemmat: suntio Mikkeli Tiisnekka ja Anna, o.s. Hokkanen. Alkeisopetuksensa hän sai kotiseurakuntansa kirkkoherran kotikoulussa. Avioliitossa v:sta 1878 Eeva, o.s. Huiman kanssa. Tuli Kolppanan seminaariin 1863, jonka päätti 1866 opettaja- ja lukkariurkuritodistuksilla. Seminaarista päästyään toimi syyskauden opettajana Vahviaisissa, sitten seminaarin apuopettajana 1866—67, Tyrön kiertokoulussa 1867—1879, Pietarin suomalaisen kirkkokoulun vt. johtajana 1879—1880, Tyrön Riikolassa 1880—1889, Tyrön Kotsalassa 1889—1896, tämän ohella Tyrön vt. lukkarina ja vakinaisena lukkarina v:sta 1890. Opettajan- ja lukkarintoimensa ohella oli »Pietarin Viikkosanomien», Pietarin Sanomien» ja »Inkerin» vakituisena avustajana kirjoitellen eri aloilta. Kolppanan seminaarin 25-vuotisjuhlaan hän kokoili tarkat tiedot ensimmäisistä kouluista Inkerinmaalla ja laati niistä muistiinpanot. Kuoli 1911.

Tiedot suomalaisten kansakoulujen varhaisimmasta toiminnasta olisivat nykyisin erittäin vaikeasti löydettävissä, ellei Abram Tiinsnekka olisi 1880-luvulla koonnut ensimmäisistä kouluista arvokasta muistitietoa. Vanhin Inkerin suomalainen kansanlasten koulu (perustettu 1785) toimi lähellä Hatsinan kaupunkia Kolppanan kirkon lähellä. Abram Tiisnekka on kuvannut tämän talopoikaisen koulun toimintaa näin: »Opetustapa oli alkuperäisintä laatua. Mitään koulupöytiä eli pulpetteja ei ollut, lapset istuskelivat pitkin tuvan penkkejä lukie

ääneensä kukin omasta kirjastaan, joko aapisesta, katkismuksesta, virsikirjasta — ja aina suureen ääneen — Raamattuun asti, aina sen mukaan millaisella ennätysasteella kukin oppilas oli. Koulumestari Kuivanen kiersi oppilaasta toiseen, kuunteli ja oikaisi lukua. Usein kuitenkin sattui, että opettaja teki omaa työtään lasten lukiessa: paikkasi kenkiä, laittoi rekeä ym., ja silloin oppilaat olivat omissa hoteissaan, kumminkin opettajan silmän alla. Kouluhuoneena oli perheen yhteinen tupa, jossa talon väki toimitti kaikki askareensa: naiset kehräsivät ja ompelivat, miehet laittoivat työkaluja, samalla kun lapset lukea pörisivät kirjoistaan. Seurakunnan kirkkoherra kävi tuon tuostaan koulua katsomassa ja piti vuotuiset kylänlukuiset aina koululla».

»Pietarin Sanomat» -lehdellä oli muutamia maaseutuavustajia. Jo ensimmäisessä numerossa 1870 oli nimimerkki T-kk (Tiisnekka) Tyröstä julkaissut tervehdyksen ja kehotuksen inkeriläisille tutustua lehteen. Valppaana kirjoittajana Tiisnekka laati uutisia lehdelle, kirjoituksia taloudellisista asioista, maaseudun siveellisen tilan kohentamisesta, kansallisuuden vaalimisesta ja kansansivistyksestä. Tiisnekka kirjoitti suorasukaisesti ja väliin kiivaastikin. Hänen kansanelämää kuvailevat esityksensä olivat ihannoivia, mutta ne hän olikin tarkoittanut esikuviksi lukijoilleen.

Abram ja Eeva (o.s. Huima) Tiisnekka

Maatalous

Inkerin väestö oli sataprosenttisesti maanviljelijäkansaa. Maataloustuotteilla oli Inkerissä hyvät markkinat miljoonakaupunki Pietarissa ja sen eteläpuolella olevissa kaupungeissa. Maanviljelijät olivat Inkerissä, kuten olivat Suomessakin, perittyjä vanhoja viljelytapoja noudattavia. Poika viljeli maataan aivan samalla tavoin kuin isät ja esiisät. Kuitenkin maataloutta ja puutarhataloutta olisi ollut syytä kehittää ansiotason lisäämiseksi. Puutarhatuotteilla oli hyvä menekki kaupungeissa. Maatalous- ja puutarhakouluja olisi tarvittu; puuttui kuitenkin tämän asian ajajia. Vasta vallankumouksen jälkeen perustettiin maatalousteknikumi, joka nelivuotisena toimi entisen Rääpyvän Hovin maatilalla. Se valmisti maatalousneuvojia ja maatilatalouden opettajia maaseutujen keskuskouluihin.

Inkerissä toimi 17 maanviljelysseuraa. Suomen mallin mukaan toimivina oli Inkerissä 1917 120 osuuskauppaa ja 15 osuuskassaa.

Seuraavassa kuvataan eräiden inkeriläisten maatalousmiesten toimintaa.

JOOSEPPI JAMALAINEN

Jooseppi J. syntyi Hietamäellä 1830-luvulla. Hän oli jo kuollut 1890-luvulla ennen tämän kirjoittajan syntymää. Isältäni Adam Jamalaiselta olin kuullut Joosepista tietoja, jotka kiehtoivat mieltäni. Kotitaloni Jama-

Jooseppi ja Eeva (o.s. Hirvonen) Jamalainen

laisin kylässä oli vähävarainen tila, jossa oli maata neljä revisää eli n. 16 hehtaaria. Isoisäni alkoi ensin käydä kauppaa saunavastoilla, joita hän kuljetti isoäitini kanssa Pietariin myytäväksi. Seuraava liikeyritys oli kivien räjäyttäminen omilta pelloilta ja kuljettaminen kaupunkiin. Pietaria rakennettiin jatkuvasti ja kivellä oli kysyntää. Vähitellen hän rupesi urakoimaan myös naapuritalojen ja naapurikylien peltojen kiviä. Hän varakoitui niin, että hankki kaksi sivutilaa, joissa toisessa oli kesäasukkaille vuokrattavia huviloita. Jooseppi ei ollut käynyt koulua, mihin hänen nuoruudessaan ei ollut tilaisuuttakaan koulujen puuttuessa, mutta hän oppi omin päin ja erään opettajan opastamana lukemaan ja kirjoittamaan suomea. Tärkeätä oli, että hän opetteli toisen opettajan johdolla lukemaan ja kirjoittamaan myös venäjää. Isoisäni valittiin jo melko nuorena kylänvanhimmaksi eli staarostaksi, jota tehtävää hän hoiti kolme kolmivuotiskautta. Tämän jälkeen hän tuli Sunkuran ensimmäiseksi staršinaksi eli kunnanvanhimmaksi, jota tehtävää hän hoiti viisi kolmivuotiskautta. Lopuksi hän tuli semstvon (maasäätyjen) jäseneksi. Semstvo oli keisari Aleksanteri II perustama maakunnallinen itsehallintoa suorittava elin. Sen jäseninä olivat aateliston, porvariston ja talonpoikien edustajat. Jooseppi oli Pietarhovin ujestin (kihlakunnan) talonpoikien edustajana kolme kertaa, jokaisella kerralla kolme vuotta. Semstvon jäsenyys oli korkein asema, johon suomalaisella talonpojalla oli mahdollisuus päästä. Staršinalla oli näihin aikoihin melkoisesti valtaa. Hän saattoi mm. panna miehen kolmeksi vuorokaudeksi putkaan. Jos opettajat olivat äitien mielestä liian ankaria lapsille, nämä painuivat syyssateilla hameen helmat pään yli suojaksi vedettynä kantelemaan Jamalaisin staršinalle.

Jo viime vuosisadan loppupuolella lähettivät eräät valistuneet talonpojat lapsiaan Inkeristä Suomeen opiskelemaan. Niin teki myös isoisäni. Vanhin pojista, Pietari-setäni, kävi Jyväskylän lyseon ja suoritti Helsingin yliopistossa filosofian maisterin sekä lakitieteiden kandidaatin tutkinnon. Pietarisedästä tuli myöhemmin Suomen postin pääjohtaja. Myös Aappo-setäni oli opiskelemassa yliopistossa lakia. Isäni Adam kävi Suomessa maanviljelyskoulun Kurkijoella. Vendla-tätini, kuten monet muut tytöt Inkerissä, mm. äitini ja Anni-tätini, kävivät Kanneljärven kansanopiston Suomessa.

ADAM JAMALAINEN

Syntynyt Hietamäellä 1875, vanhemmat maanviljelijä Jooseppi J. ja Eeva, o.s. Hir-

Adam Jamalainen

Kolmijäsenisen semstvon (maasäätyjen) johtomiehet 1909. Vasemmalta: Juhana Toikka, Juho Kekki ja hoviherra Liljefeldt-Toal.

vonen. A. J. oli maanviljelijänä kotitilallaan Jamalaisin kylässä Hietamäellä. Naimisissa Hertta, o.s. Tiisnekan kanssa. Suoritti kolmivuotisen asevelvollisuutensa Sarattovissa Volgan varrella. Aloitti Kolppanan seminaarin sitä päättämättä. Käynyt Kurkijoen maamieskoulun (koulu myöhemmin maatalousopisto) kolmivuotisen kurssin. Toimi Sunkaran staršinana. Toimi paikkakunnallaan monipuolisesti maatalouden edistäjänä ja osuustoimintamiehenä. Hän perusti kotitaloonsa osuuskaupan, paikkakunnalle maidonviennin osuuskunnan, joka keräsi maidon ja vei Pietariin. Hän perusti maamiesseuran, jonka esimiehenä itse toimi. (Maamiesseura järjesti mm. maatalousnäyttelyitä.) Hän hoiti paikkakunnallaan maan suurjaon, jolloin yhdistettiin pienet peltotilkut suuremmiksi. Kotitilallaan hän järjesti paikalliskokeita eri kasvilajeilla, ja siellä toimi myös maatalouskoneiden lainauspiste. Hän siirtyi Suomeen 1943 ja kuoli Helsingissä 1958.

JUHO KEKKI JA JUHANA TOIKKA

Juho Kekki syntyi Kupanitsan Pienessä Kikkerissä. Käytyään kansakoulun hän ryhtyi kotitilansa hoitajaksi saaden sen mallikelpoiseen kuntoon. Hän laajensi sitä ostojen kautta niin, että se oli Inkerin suurimpia viljelystiloja. Perusti kaupan, ja ennen pitkää pienestä maalaiskauppiaasta kehittyi suurliikemies. Kotipaikkakunnallaan joutui Kekki jo nuorena yleisün luottamustoimiin: kunnan esimieheksi 1906 ja edelleen kunnan valtuusmieheksi, jossa oli 18 vuotta. Vuonna 1906 hänestä tuli semstvon (maasäätyjen) jäsen. Hän perusti kotipaikkakunnalleen osuuskassan, jonka esimiehenä toimi. Suomeen Kekki tuli vallankumouksen jälkeen, täällä hän toimi kauppiaana Perkjärvellä. Puoliso: Katri, o.s. Ostonen. Kekki kuoli 1964.

Juhana Toikka syntyi Hietamäellä. Toimi maanviljelijänä, osallistui monipuolisesti paikkakunnan rientoihin, oli mm. läänin maanjakojärjestelykomitean jäsenenä. Hän oli Pietarhovin semstvon (maasäätyjen) kolmas jäsen. Siirtyi myöhemmin Suomeen.

PAAVO LANKINEN

P. L. syntyi Inkeren pitäjässä 1889. Vanhemmat: maanviljelijä Matti Lankinen ja Maria, o.s. Kukkonen. Puoliso Siiri Nieminen Hollolasta. Ylioppilas Lahden yhteiskoulusta, agronomi 1914. Semstvoagronomi Pietarin läänin Uuden-Laatokan kihlakunnassa 1914—1917, Pähkinälinnan kihlakunnan agronomi 1917, maanviljelys- ja osuustoimintakonsulentti Inkerissä 1918, Pohjois-Inkerin kansanopiston johtaja ja opettaja 1918—1920. Suomessa Parikkalan seudun maamieskoulun opettaja, Mikkelin läänin maanviljelysseuran sihteeri ja maamiesseurakonsulentti 1922—1924, asutustarkastaja v:sta 1924. Inkerissä kunnanval-

Paavo Lankinen

Toivo Toikka

tuuston jäsen 1917 ja sen puheenjohtaja 1918. Pähkinänlinnan kihlakunnan valtuuston jäsen 1918, Inkerin nuorisoliiton johtokunnan jäsen 1917—1918, Toksovan kunnan opettajayhdistyksen puheenjohtaja 1920—1921, jäsen Inkerin suomalaisten kuntien kunnallisen itsehallinnon toteuttamiseksi asetetussa valtuustossa 1918.

TOIVO TOIKKA

Syntyi Hietamäellä 1889, vanhemmat maanviljelijä Juhana Toikka ja Anna, os. Huttunen, puoliso Ruusa, os. Vesanto Kivennavalta. Agronomi 1914. Semstvon piiriagronomi Pietarhovissa 1915—1917, Pietarin Keskusosuuskunnan johtokunnan jäsen ja kylvösiemenosaston johtaja 1917—1918, Inkerin suomalaisten osuuskauppojen Keskuskunta Aitan johtokunnan jäsen 1918. Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan osastonhoitaja 1919—1931 ja elintarveosaston apulaishoitaja v:sta 1931, kansanhuoltoministeriön kaupallisen osaston toimistopäällikkö 1940—1941. Julkaissut kirjoituksia ruokatavaraopin ja kaupan alalta.

Musiikkimiehiä

Inkerissä toimi useita kymmeniä laulukuoroja eli »köörejä» kuten niitä kutsuttiin. Torvisoittokuntia oli puolentoistakymmentä. Kuorojen ja soittokuntien johtajina toimivat useimmissa tapauksissa Kolppanan seminaarin lukkari-urkurikoulutuksen saaneet opettajat.

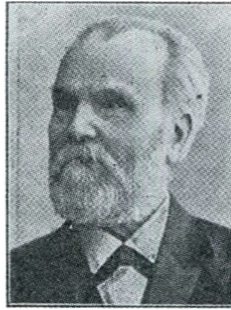
JUHO PENTIKÄINEN

Syntyi Vuoleen seurakunnan Vuoleen kylässä 1879. Vanhemmat: talollinen Matti Pentikäinen ja Katri, o.s. Makara. Tuli seminaariin kaupunkikoulun toiselta luokalta 1896, päätti oppikurssin opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1900. Opiskellut sen jälkeen pianonsoittoa ja teoriaa Pollac'in kursseilla, spesiaaliteoriaa Abbakumov'in kursseilla ja soololaulua Kansankonservatoriossa. Toimi apuopettajana Kolppanan seminaarissa 1900—1901, kansakoulunopettajana Kupanitsan Kikkerissä ja samalla uskonnonopettajana Orbonjassa 1901—1902, Spankkovan Voiskovitsassa sekä soiton- ja laulunopettajana Kolppanan seminaarissa 1902—1904. V:sta 1904 opettajana Aleksandrovskin koulussa Pietarissa, 1912 laulunopettajana Pietarin suomalaisessa yhteiskoulussa. Opettajantoimensa ohella Pietarissa johtanut Aleksandrovskin lauluseuraa ja soittokuntaa, »Alku»-yhdistyksen sekakuoroa, Pietarin suutarien mieskuoroa ja mieskuoroa »Ukot» sekä ottanut osaa sivistysrientoihin toimikuntien jäsenenä »Inkeri»-yhdistyksessä, »Alku» r.y:ssä ja Pietarin Suomalaisessa Hyväntekeväisyysseurassa. Esiintynyt lukuisien iltamien ja konserttien ohjelmain suorittajana. Kirjoitellut sanomalehtiin. Säveltänyt kuorolauluja ja lauluja näytelmänkappaleihin. Naimisissa Elisabet Jämsän kanssa.

MOOSES PUTRO

Mooses Putro syntyi Tuutarin seurakunnassa Nurkkalan Kyllisissä 1848. Vanhemmat: talollinen Matias Putro ja Maria, o.s. Kaipiainen. Tuli seminaariin koti- ja sunnuntaikoulun valmistuksella 1863, päätti oppikurssin opettaja-, lukkari- ja urkurikoulun valmistuksella 1866. Opintojensa täydentämistä varten oli 1867 Liivinmaa

Juho Pentikäinen

Mooses Putro

Juho Susi

ritariston seminaarissa Valkissa, 1871 kuuntelijana Jyväskylän seminaarissa sekä lyhyemmän ajan Helsingin kouluissa. Suoritti musiikilliset opinnot Keisarillisen Musiikkiyhdistyksen Konservatoriossa Pietarissa 1874—1878 vapaataiteilijan diplomilla. M.P. on toiminut opettajana 1866 Tuutarin kirkkokoulussa, 1868—1872 Kolppanan seminaarissa ja sen jälkeen aineopettajana Pietarin suomalaisen seurakunnan ylemmässä kirkkokoulussa v:teen 1885 ja tämän jälkeen saman seurakunnan alustavassa kirkkokoulussa. Opettajantoimensa ohella hän on ollut lukkari-urkurina Pietarin suomalaisen P. Marian seurakunnassa 1872—1879 ja sittemmin edelleen urkurina samassa kirkossa, »Inkeri»-lehden toimittajana 1885—1905 ja perustamansa Pietarin Suomalaisen Lauluseuran johtajana v:sta 1872, lisäksi useissa pitempi- ja lyhyempiaikaisissa luottamustoimissa ja tehtävissä Pietarin suomalaisten seurojen ja yhdistysten asioissa sekä muissa yhteistoimissa. Musiikin arvostelijana pitkähkön ajan Kolppanan seminaarin päättäjäistutkinnoissa, »Laulusävellyksissä ja kokoelmissa». Putro sävelsi omiin sanoihinsa sovellutettuna »Nouse Inkeri» -hymnin, joka esitettiin ensimmäisen kerran Kolppanan seminaarin 25-vuotisjuhlassa 1888. Puoliso: Nanna Sofia Juvonen.

JUHO SUSI

Juho Susi syntyi Hatsinan Porttilassa 1871. Vanhemmat: talollinen Andreas Susi ja Eeva, o.s. Sintonen. Tuli seminaariin kansakoulun valmistuksella 1888, päätti oppikurssin opettaja- ja lukkaritodistuksilla 1892. Opiskeli myöhemmin soololaulua laulajatar Lehmanin ja oopperalaulajain Goltissonin ja Shtellerin johdolla. Saanut opetusta musiikinteoriassa Abbakumovin musiikkikursseilla. Päätti 1913 kaksivuotiset kasvatusopilliset kaunoluku-(lausunta)-kurssit Pietarissa. Opettajana Mestilän koulussa 1892—1896, Anolan koulussa 1897—1902 ja v:sta 1902 Särtsässä. Toiminut Kolppanan seminaarin musiikinopettajana. Ollut valitsijana Duuman vaaleissa piiri- ja kuvernementtikokouksissa, toimi Mosinan kunnan ja Zarskoje-Selon maalaishallintokokousten äänivaltaisena, raittiusyhdistys »Inkerin» sihteerinä ja esimiehenä. Esiintynyt inkeriläisissä laulujuhlissa, konserteissa ja iltamissa »köörien» johtajana ja soololaulajana. Naimisissa Maria Kristiina Hammarin kanssa.

Runoilijoita, kirjailijoita ja sanomalehtimiehiä

Kirjallisuutta Inkeriin saatiin Suomesta; Pietarissa oli myös suomalainen kirjakauppa. Lisäksi Inkerissä versoi omaakin kirjallisuutta.

JAAKKO RÄIKKÖNEN

Syntyi 1830 Valkeasaaren Tipunassa maaorjan poikana, kuoli 1882. Itseoppinut kan-

Jaakko Räikkönen

Aappo Iho

sanrunoilija. Toimi kylänvanhimpana (staarostana) ja kirkonmiehenä. Tuli kunnanvanhimmaksi ja myöhemmin edusmieheksi maalaishallitukseen. Perusti kotikyläänsä kansakoulun. Räikkönen runoili monista aiheista julkaisten 1861 Suomettaressa runon maaorjien vapauttamisesta. Hän pohtii runoissaan maailman menoa monipuolisesti. Huomattavimpia Räikkösen runoja oli »Suomelle», jossa hän polemisoi Ahlqvistia vastaan. Suomen kielen kasvusta hän kertoo runossa »Kenpä tuon on kaiken tehnyt». Muuan Suomen tiedemiehistä oli sanonut Räikkösen kuoltua, että nouskoon vielä monta Räikkösen kaltaista miestä Inkerin suomalaisesta väestöstä.

AAPPO IHO

Aappo Iho syntyi 1891 Heimosissa Hietamäellä. Vanhemmat kyläseppä Andreas ja äiti Anni, o.s. Rappu. Puoliso: opettaja Aino, o.s. Huuhka. Käynyt Kolppanan seminaarin XIV oppilaskurssin tullen opettajaksi 1913. Jo seminaaria käydessään Iho julkaisi runoja, esim. Tuutarin raittiusjuhlissa lausuttuja 1911, käyttäen »Airas»-nimimerkkiä. Siirryttyään Suomeen 1922 hän sai opettajan pätevyyden täkäläisiin kansakouluihin; viimeksi hän toimi opettajana Räyringissä. Hänen runojaan ja kirjoituksiaan Inkeristä on julkaistu mm. »Inkeriläisten Viestissä». Hän julkaisi runokokoelman »Runoja» 1939, joissa runoissaan hän kaipaa kotimaataan ja muistelee menneitä. Aappo Iho kuoli 1979 88 vuoden ikäisenä.

MATTI KURIKKA

Matti Kurikka on syntynyt Tuutarin Karhilan kylässä 1863. Vanhemmat: Aatami ja Anni, o.s. Pöyhönen. M.K. tuli ylioppilaaksi Helsingissä 1881. Hän kirjoitti näytelmän »Viimeinen ponnistus» 1884; se kuvaa maaorjuuden lakkauttamisen aikoja. Näytelmä on eloisa ja todellisuuden tuntuinen kansatieteellinen kuvaus Inkeristä. Se on esitetty Suomalaisessa teatterissa Helsingissä, Viipurin Suomalaisessa teatterissa ja kerran Inkerissäkin, Tuutarissa 1905. Kurikka julkaisi myös kaksiosaisen novellikokoelman »Pilvenhattaroita». Edellinen osa joutui takavarikkoon kertomuksen takia, jossa kirjailija kertoo inkeriläisen kansantarinan mukaan keisari Paavali I olleen suomalaista syntyperää. Myöhemmin Suomessa Kurikka antautui poliittiselle uralle. Sittemmin hän siirtyi Kanadaan perustaen siellä erikoislaatuisen suomalaisen siirtokunnan. Kurikka kuoli 1915.

EEVERTTI (EETU) PÄRNÄNEN

E. Pärnänen (1881—1958) syntyi Pietarissa käsityöläisen poikana ja vietti lapsuutensa

Matti Kurikka

Sulo Haltsonen

Antti Tiittanen

enonsa luona Nurmijärven kappalaisen pappilassa. Opiskeli Helsingissä ja vihittiin papiksi 1906. V:sta 1906 toimi pappina Inkerinmaalla (Skuoritsa, Keltto, Markkova-Järvisaari, Tyrö). Toimitti 1911—1917 uskonnollista lehteä (Hyvä Sanoma), joka oli tarkoitettu Inkerin kristikansalle. Hän suoritti muitakin kirjallisia töitä. Pärnänen julkaisi 1923 historiallisen romaanin »Antti Kivekäs»; se kertoo tarunomaisesta inkeriläisestä sissipäälliköstä, joka käy toivotonta taistelua Pietari I:n joukkoja vastaan. Teos on lajissaan erinomainen kuvaus Inkeristä.

ANTTI TIITTANEN

A.T. syntyi Inkerissä 1890. Toimi Suomessa Inkerin Liiton sihteerinä, kuoli 1927. Tiittanen oli lahjakas kynänkäyttäjä, joka siirryttyään Inkeristä Suomeen julkaisi Inkeriä kuvailevia kirjoituksia, inkeriläiselämää kuvailevan novellikokoelman »Oma Inkerini». Hän julkaisi myös historiallisen näytelmän »Nuori orja» 1923.

JUHANA AUGUST HAGMAN

Maisteri Hagman (1841—1884) oli Viipurissa »Ilmarinen»-lehden toimittaja v. 1868, Pietarin suomalaisen seurakunnan kirkkokoulujen tarkastaja 1870, »Pietarin Sanomien» (ensimmäinen suomalainen sanomalehti Suomen rajojen ulkopuolella) toimittaja 1870—1873. Lehteä avusti Inkerissä mm. opettaja Abram Tiisnekka kirjoituksillaan. Hagman oli lehden toimittajana todellinen demokraatti ja fennomaani.

Inkerin Suomoloisten Historion lootijo
SULO HALTSONEN

Sulo Haltsonen syntyi 1903 Pietarissa. Vanhemmat: opettaja Adam Haltsonen, äiti o.s. Pokkinen. Kävi Pietarin suomalaista yhteiskoulua, tuli ylioppilaaksi Terijoen yhteiskoulusta. Suoritti filosofian maisterin tutkinnon 1934. Väitteli tohtoriksi Theodor Schvindtistä 1947. Sai professorin arvon. S.H. oli Suomalaisen kirjallisuuden Seuran palveluksessa ja toimi Helsingin yliopiston kirjaston slaavilaisen osaston esimiehenä. Hän suoritti arvokkaan työn »Inkerin Suomalaisten Historian» laatijana. Kirja ilmestyi Helsingissä Inkeriläisten Sivistyssäätiön kustantamana 1969. Puoliso: Rauni Inkeri Anttila. S.H. kuoli 1973.

AAPO WESIKKO

Syntyi Kupanitsan Vesikkolassa 1872. Vanhemmat: talollinen Juones Vesikko ja Katriina, o.s. Vänni. Tuli seminaariin käytyään Kupanitsan kansakoulun 1888, päätti opettajan- ja lukkarintodistuksilla 1892. Kansakoulun opettaja Tyrön Tammenkonnulla 1892—1896, Tyrön Rapalassa (Kotsa-

Aapo Wesikko

lassa) 1896—1900, Kupanitsan Vesikkolassa 1900—1905. Sen jälkeen »Uuden Inkerin» aputoimittajana syksyyn 1906, kansakoulun opettajana Hietamäen Annamoisiossa 1906—1908, »Nevan» toimitussihteerinä ja vastaavana 1908—1910, kansakoulun opettajana Toksovan Koivukylässä 1911—1912. Uudelleen »Neva»-lehden toimittajana v:sta 1912. Kirjoittanut pakinoita nimimerkillä »Kuomankaima». Toimittanut myös »Kansalais-Kalenteria». Puoliso: opettaja Emmi Naakka.

Näyttelijöitä

IISAKKI LATTU

Iisakki Lattu syntyi Kolppanan Lätinässä 1857. Vanhemmat Aaprami Lattu ja Saara, o.s. Kämpäs. Tuli Kolppanan seminaariin 1873 käytyään Hatsinan kunnan kansakoulua, päätti seminaarin 1876 opettaja- ja lukkaritodistuksilla. Toimi opettajana Liissilässä yhden vuoden ja Rahikkalassa kotiopettajana samoin yhden vuoden. Tuutarin kunnankoulussa 1878—1885 hoitaen samalla kunnankirjurin apulaisen virkaa. Muutti Suomeen Kansallisteatterin näyttelijäksi, jona toimi kuolemaansa saakka. Näytellyt yli 200 osassa. Ohjannut ja näyttämölle sovittanut useita näytelmiä. Esiintynyt omien sanojensa mukaan juhlatilaisuuksissa »lausujana, sadunkertojana, tanssijana ja silmänkääntäjänä». Toiminut Kansallisteatterin hallintoneuvoston puheenjohtajana useita vuosia. Valittu taiteilijaseuran toimivaksi jäseneksi ja ottanut osaa tauluillaan Taiteilijaseuran näyttelyyn. Kirjoitellut kaunokirjallisia kertomuksia sanomalehtiin, kalentereihin ja albumeihin. Suomentanut useita teoksia venäjän kielestä. Puoliso: Josefina Pitkänen.

ANNI TIISNEKKA

A.T. on syntynyt Tyrössä 1893, kuollut 1976. Vanhemmat: lukkari Abram Tiisnekka ja Eeva, o.s. Huima. Käynyt Kanneljärven kansanopiston, kotiteollisuusopiston Hämeenlinnassa ja suorittanut seminaariopinnot. Naimisissa tyröläisen opettajan Juuso Bulanovin kanssa. Toiminut kutomakoulun opettajana Pietarissa ja kansakoulunopettajana Toksovassa.

Iisakki Lattu

Tyrön kirkonkylän tyttöjä, vasemmalla Anni Tiisnekka, oikealla Elsa Tiisnekka.

Inkerissä harrastettiin innokkaasti näyttelemistä. Juhlissa esitettiin pitkiä moniosaisia näytelmäkappaleita, varsinkin yleisinkeriläisissä kesäjuhlissa eri puolilla Inkeriä. Näyteltiin Minna Canthin näytelmiä ja muita: esim. »Työmiehen vaimo», »Roinilan talossa», »Kovan onnen lapsia», Tommi Hirvosen »Miirun valtiaat», Aleksis Kiven »Nummisuutarit» ja »Kihlaus», Teuvo Pakkalan »Tukkijoella» jne. Eräät näytelmistä olivat siis pitkiä, vaatien paljon esittäjiltään, mutta kyllä heitä suuresti arvostettiinkin. Ihmeteltiin näyttelijöiden muistia ja ihailtiin naispääosien esitysten sulokkuutta. Anni Tiisnekka oli yksi etevimmistä naisnäyttelijöistä.

Tämän kirjoittaja muistaa suuresti ihailleensa kauniin Anni-tätinsä teatteriesityksiä.

RUOTSIN PUOLELTA

VALENTIN VARKKI in memoriam

Kun viime vuoden toukokuun 24. päivän iltana saimme viestin, että Valentin Varkki on kutsuttu ajasta iäisyyteen, oli se meille niinkuin monille muillekin — lähi omaisista puhumattakaan — kova isku. Ei sitä alkuun oikein millään olisi tahtonut todeksi uskoa. Olinhan vasta pari päivää sitten hänen kanssaan puhelinyhteydessä. Keskustelimme seurakunnan asioista, myös sen raha-asioista. Taisimme siinä vähän vitsaillakin, sillä olihan Valentin huumoria taitava mies. Ja sitä hän oli erittäin myönteisessä mielessä. Sovimme siinä puhelimessa, että hoidetaan nämä finanssiasiat sitten kun tavataan. Ja meidänhän piti tavata toisemme jo sunnuntaina Rådan kirkossa.

Mutta korkeampi päättäjä puuttui asioiden kulkuun: tuota meidän tapaamistamme ei enää tullutkaan. Se lopullinen päättäminen niistä seurakunnan raha-asioistakin jäi, ja sen sain yksin, ilman Valentinin viisaita neuvoja ratkaista.

Suruviestin kuultuani en ensin millään jaksanut uskoa sitä todeksi, mutta kun lopulta oli myönnettävä se väistämättömäksi tosiasiaksi, tuli tuo meille kaikille ominainen kysymys: Miksi? Miksi sinä Hyvä Jumala otit pois meiltä miehen, jota vielä olisi kipeästi tarvittu niin monissa asioissa? Valentinia olisi tarvittu meidän suomenkielisessä seurakuntapiirissämme, jonka puheenjohtaja hän oli, Valentinia olisi tarvittu kahdessa kirkkokuorossa, niin ruotsalaisessa kuin suomalaisessakin, Valentinia olisi tarvittu Härrydan kunnan valtuustossa, johon hän kuului ja Valentinia olisi tarvittu Rådan kirkkovaltuustossa ja monissa muissa luottamustehtävissä. Hänen paikkansa näissä kaikissa on nyt tyhjä. Mutta jos missä niin kotona puolison ja isän tyhjä paikka koetaan kaikkein kipeimmin. Nämä luottamustehtävät olivat jo omiansa osoittamaan, että Valentin Varkki oli mies johon luotettiin. Leipänsä hän ansaitsi työskentelemällä Göteborgissa Götaverkin telakalla insinöörinä.

Valentin oli myös vakaumuksellinen kristitty. Ei hän ollut se, joka olisi ollut todistelemassa uskovaisuuttaan. Hän todisti sen elämällään. Yli kahden vuosikymmenen ajan sain olla hänen kanssaan kantamassa vastuuta suomenkielisen seurakunnan toiminnasta. Siinä ajassa oppii jo tuntemaan miehen.

Erityisesti panin merkille hänen suhtautumisensa rahan käyttöön seurakunnassa. Kun oli kysymys kirkko-kolehdeista, hän asetti aina lähetykselle kannettavat kolehdit etusijalle. Usein hän sanoi tähän tapaan: Lähetys kuuluu seurakunnalle: kun me olemme päässeet evankeliumista osallisiksi, niin meidän on mahdollisuuksiemme mukaan vietävä sitä eteenpäin. Näin ei puhu epäuskoinen ihminen.

Valentinia muistellessa ei vieläkään tahdo osata sanoa muuta kuin: Miksi? Miksi juuri hänen, parhaassa iässä, menevän miehen piti poistua tästä ajasta? Ja meille vastataan: »Minun ajatukseni eivät ole teidän ajatuksianne, eivätkä teidän tienne minun teitäni. Sanoo Herra. Vaan niin paljon korkeampi kuin taivas on maasta, ovat minun tieni korkeammat teidän teitänne». Jes. 55: 8, 9.

Valentin oli syntynyt 1. 7. 1927 Kosemkinan seurakunnassa Inkerissä, ja 24. 5. 1981 hänen vaelluksensa päättyi Mölnlyckessä. Tai oikeastaan voimme sanoa: hänen juoksunsa päättyi. Sillä hän — urheilumies kun oli — oli tavanomaisella juoksukierroksellaan, kun tuo kutsu tapahtui. Sydänkoh-

tauksen saaneena hän kaatui tielle, josta hänet löysi toinen juoksija. Oli hälytetty ambulanssi ja toimitettu Mölndalin keskussairaalaan, mutta mitään ei ollut enää tehtävissä: henki oli jo liidellyt erääseen paikkaan, jonka nimi on »Kauniit Satamat» katso Ap. t. 27: 8.

Oli kaunis alkukesän päivä kun Rådan kirkko täyttyi hiljaisesta saattoväestä. Tilaisuus oli vaikuttava, kun pastori Adolf Varkki siunasi vanhimman veljensä ylösnousemuksen aamua odottamaan. Yhtyneet kuorot lauloivat ruotsiksi samoin kuin suomeksikin.

Muistohetki seurakuntakodilla muodostui juhlaksi: puheita pidettiin niin ruotsiksi kuin suomeksikin ja kuoron sekä yhteisesti lauletut laulut kaikuivat. Kirkkotarhaan kohonnutta kumpua jäi peittämään tavallista lukuisampien kukkalaitteiden värikäs loisto. Valentin Varkki jätti kauniin muiston, jota me tänne jääneet kunnioitamme.

A. Tervo

FOLKE DAHLBÄCK in memoriam

Inkeriläisten suuresti rakastama, Ruotsin kirkon ystävämme, kirkkoherra Folke Dahlbäck sai kutsun kotiin joulun toisena päivänä. Hänen tarkoituksenaan oli vielä saarnata Enslövsin kirkossa jumalanpalveluksessa, mutta sydän sammui sakastissa, ja hän vaipui elottomana pöytää vasten. Folke Dahlbäck oli yksi Ruotsin kirkon ystävistämme, joka ojensi auttavan kätensä Inkerin pakolaisille jo aivan alkupäivistä lähtien. Hän oli jatkuvasti yhteydessä inkeriläisten seurakuntaelämään. Hän oli järjestämässä piispa Bengt Jonzonin kanssa 28. 4. 48 Ruotsin suomenkielistä Pakolaiskirkkokomiteaa ja kuului itse siihen. Viimeksi hän oli mukana Inkeriläisten kesäjuhlissa Boråsissa kesällä vuonna 1978. Hänen tomumajansa kätkettiin Enslövsin kirkkomaahan odottamaan vanhurskasten ylösnousemusaamua.

Inkeriläiset kaikkialla Ruotsissa muistelevat ystäväämme Dahlbäckiä suurella kiitollisuudella ja kunnioituksella ja muistavat hänen arvokasta työtään Inkerin kansan hyväksi täällä vieraalla maalla.

Raamattu kehottaa muistamaan johtajiamme.

Mikko Närhi

•

Joukostamme poistuneita

Amalia Telkkinen synt. 9. 8. 1898, kuoli 14. 11. 1981 Fagersta.

Eino Närhi, synt. 26. 7. 1929, kuoli 29. 11. 1981 Göteborgissa.

•

Lahjoituksia Inkeriläisten Viestille

Elina Rosén 100 kr, Helena Ukkonen 25 kr, Lempi Leino Hämeenlinna 50 mk, Saima Suominen Helsinki 400 mk.

INKERILÄISTEN YHDISTYS RY:N VUOSIKOKOUS

Marianpäivänä 28. maaliskuuta 1982 klo 14.00 Inkerikodissa Karjalatalossa Käpylänkuja 1, Helsinki. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Erovuorossa: vakinaiset jäsenet Anneli Korkkinen (Vantaa), Matti Vironmäki (Helsinki) ja Eino Vironseppä (Salo) sekä varajäsen Keijo Korkka.

Johtokunta

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Paikallisosaston vuosikokous Kalevalanpäivänä 28. helmikuuta, maaliskuun tilaisuus 28. 3. 1982. Tilaisuudet alkavat klo 14.00. Tervetuloa.

Larin Parasken patsaalle kokoonnumme Kalevalanpäivänä klo 10.00 kunnioittamaan Inkerinmaan runonlaulajan muistoa.

OPISKELIJA-STIPENDIT

Haettavaksi julistetaan kaksi Josef Jamalaisen stipendirahastosta neljän vuoden ajaksi annettavaa stipendiä suuruudeltaan 500 mk vuodessa. Stipendit on tarkoitettu Helsingin yliopiston opiskelijoille, joiden suku on Inkeristä peräisin. Hakemukset osoitetaan Helsingin yliopiston opintotukilautakunnalle ja on ne jätettävä yliopiston kirjaamoon viimeistään kuluvan vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Helsingissä tammikuussa 1982
Osastopäällikkö M. Malmberg

SEUKKOSEURA

kokoontuu helmikuussa torstaina 25. 2. 1982 klo 13.00. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

RUOTSIN KESÄJUHLAT BORÅSISSA

Ensi juhannuksena pidetään Ruotsin kesäjuhlat jälleen kerran Boråsissa. Tarkemmin maaliskuun ja muissa kevään numeroissamme.

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Sulo Haltsonen ym.
Inkerin suomal. historia 100 mk (115 kr)
Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta 25 mk (30 kr)
Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot 18 mk (25 kr)
Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta 10 mk (15 kr)
Pertti Virtaranta
Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia 20 mk (25 kr)
Isien Usko, muistojulkaisu 10 kr
Postikortti, Haaparannan muistolaatta 1 kr
Postikortti, Örebron muistokivi 1 kr

Kemppi: Fenno-Ingrian lauluja 5 kr
Kemppi: Ristiltä ripille 10 kr

Äänilevyjä
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. 15 mk (20 kr)
Lauri Santtu
Murrejuttuja 15 mk (20 kr)
Gävlen kuoro 30 mk (35 kr)
Inkerin karttoja 40 mk (45 kr)
Inkerin lippuja 10 mk (15 kr)
Inkerin postimerkkejä sarja 50 mk (60 kr)
Adresseja 15 mk (20 kr)

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1982 olisi syytä tilata. Hinta 50 mk (55 kr).

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 3 maaliskuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS

Päätoimittaja:
Matti Vironmäki, puh. 90-631 285

Toimitussihteeri:
Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin)
Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62
(toimituksen osoite)

KONTTORI

Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61
Puh. 90-793 796 tal 90-8732 095
Postisiirtotili Hki 30636-4

TILAUSHINTA

50 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 55 kr
v. 1982

ILMOITUSHINNAT

1/1 sivu mk 400,—
1/2 » » 250,—
1/4 » » 150,—
Kuolinilmoitukset 50,—
Kiitos- ym. ilm. 40,—
Kuva ilmoituksessa 70,—

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
Kustantaja ja julkaisija:
INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås. Puh. 033/101 850
Postisiirtotili 626047-5
(lehden ym. tuotteiden tilaukset)

SIVISTYSSÄÄTIÖ

Hallituksen puheenjohtaja:
Matti Vironmäki,
puh. 90-631 285
Asiamies:
Hannu Vironmäki
PL 362, 00121 Helsinki 12
Puh. 90-662 668
Postisiirtotili 416608-9

KANSIKUVA KERTOO: Inkerinmaan huomattavin miesrunonlaulaja Ontropo Melikov Pohjois-Inkerin Vuoleen pitäjän Sohvolasta. — Kuva Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistosta. Ks. pääkirjoitusta!

Matti Vironmäki:

Inkerin miehet runonlaulajina

On tunnettua, että Inkerinmaa oli aikoinaan rikas kansanrunouden laulajista. Heistä naiset olivat valtavana enemmistönä ja tulivat kuuluisiksi, kuten esim. Larin Paraske. Mutta varsin suuri määrä oli mieslaulajiakin. Yhteensä näet yli sata heistä tunnetaan nimeltä. Valitettavasti kerääjät aikoinaan kirjoittaessaan muistiin runoja tyytyivät mainitsemaan lyhyesti vain laulajan nimen ja paikkakunnan sekä ainoastaan joskus iän. Seuraavista neljästä Inkerin mieslaulajasta kuitenkin tiedetään jonkin verran enemmänkin kuin vain nimi.

Länsi-Inkerissä Kaprion lahteen laskevan Hevaanjoen rantamailla eleli aikoinaan monia sekä naisia että miehiä, joilla oli verraton runonlaulajan taito. Niinpä siellä keräysmatkoilla liikkunut Kolppanan seminaarin ensimmäinen johtaja Fredrik Oskar Groundstroem tiesi v. 1861 kertoa, että »Hevaan Tönttölä, ylen kurja ja köyhä kylä, on rikas noita-akoista, mies- ja naislaulajista, vaikka siellä ei muuten ole edes kunnon tupaa».

Paras mieslaulaja, jonka Groundstroem sanoo tavanneensa, oli Sinoi-ukko. Hän oli ollut mukana sodassa Napoleonia vastaan v. 1812 ja oli mielestään siten oppinut tuntemaan suurta maailmaakin. Haastattelija kertoo, että Sinoi osasi koko joukon lauluja, osaksi omia tekemiään, kuten sanoi, osaksi taas ikivanhoja, jotka oli oppinut. Ukko kuitenkin kuulemma lauloi niin nopeasti, että kirjuri ei ehtinyt saada läheskään kaikkea paperille. Tämä vanha soturi, on arveltu, »ehkä piti kunnialleen sopimattomana hidasta tahtia». Sinoi-ukon laulajamaine eli vielä lehtori Volmari Porkan paikkakunnalla liikkuessa kesällä v. 1883, vaikka vanhus oli jo aikoja sitten siirtynyt manan majoille.

Inkerinmaan läntisimmän seurakunnan Kosemkinan Konnun kylässä Volmari Porkka kertoo tavanneensa Kormoi-nimisen mieslaulajan, jota paljon kiiteltiin, mutta joka ei kumminkaan antanut virsiään kerääjälle. Kerran näet »joku juomaveikko Pietarissa oli selittänyt, että laulaja joutuu hirveään edesvastuuseen toisessa maailmassa». Mutta eräs toinen mies, Hevaan Vepsänkylästä metsänvartija Oleksei-ukko, tuli itse tarjoutumaan laulajaksi. Hän oli Porkan mielestä »muihin miespuolisiin runoniekkoihin verrattuna kaikista etevin ja tunsi paljon runoja, vaikkei häntäkään voinut asettaa parhaitten naislaulajien rinnalle». Tässä Oleksei-ukossa oli todennäköisesti jotakin varsin »mahtavaa tietajäiänikuista», koska häntä kuulemma tavallisesti puhuteltiin nimellä »Kristus». Ukko oli myös ollut pahoillaan ja suuttunut, jos esim. naislaulajia kehuttiin.

Kansanrunouden kerääjän ja tutkijan, profesori Väinö Salmisen mielestä Inkerinmaan ehkä etevin mieslaulaja oli Ontropo Melikov, joka oli syntynyt Vuoleen seurakunnan Sohvolan kylässä v:n 1834 paikkeilla ja kuoli noin v. 1915 isänsä kotitalossa Sohvolassa. Häntä pidettiin aikanaan Pohjois-Inkerin taitavimpana mieslaulajana. Isä kuu-

lui runotaidostaan laajalti tunnettuun inkeroisheimoiseen sukuun, äiti oli kotoisin Suomen puolelta Raudusta. Ontropolla oli paljon runoja, joita hän lauloi monelle suomalaiselle runojen kerääjälle. Ensimmäisenä häntä laulatti F. A. Saxbäck v. 1859, jolloin Ontropo oli maatöissä Miikkulaisissa. Työvouti kielsi Ontropoa laulamasta ruoka-ajalla, mutta mies ei totellut, joten hänet ajettiin kesken lepoaikaa työhön. Silloin Ontropo alkoi »virren pontta pyöritellä» työtä tehdessään ja kerääjä Saxbäck istui aidalla kirjoittaen minkä kerkisi. »Palkkioksi Ontropo sai laulattajalta ruplan ja Venäjän herralta selkäänsä. Raipparangaistus tapahtui seuraavana lauantaina julkisesti moision pihalla», kertoo Salminen.

V. 1889 Aksel Borenius, myöh. Lähteenkorva, oppinut kansanrunouden ja kansansävelmien kerääjä ja tutkija, kirjoitti muistiin Ontropon runoja. V. 1908 Ontropoa laulatti Väinö Salminen, joka on kertonut laulajasta mm. näin: »Hän osasi suurimman osan sukunsa perintätiedosta, mutta kova kohtelu monine raipparangaistuksineen oli saanut tämän pohjaltaan herkän ja runollisen miehen niin umpimieliseksi, ettei hän vieraille suurinta osaa runovarastostaan ilmaissut. Kuinka rikas tämän suvun virsivarasto oli, todistaa sekin, että Ontropon sukulainen, 37-ikäinen Lukeri Melikov esitti Pajulalle 188 runoa.

Väinö Salminen on kertonut Ontroposta myös, että tämä 12—15-vuotiaana oli ollut kesäisin Larin Parasken kanssa paimenessa Vuoleen ja Lempaalan välisissä metsissä, ja nämä kaksi olivat jo silloin kilpailleet laulutaidossa. Kumpikin pyrki kotonaan oppimaan lomapäivinä toistaan enemmän virsiä, ja poikaa pidettiin silloin taitavampana. Salmisen kysyessä, miksi Ontropo ikämiehenä oli jäänyt runotaidossa Paraskesta jälkeen, vanhus selitti, että mieheltä, joka julkisesti kärsii raipparangaistuksia kuin pahantekijä »jäykät niskat niksahtaa ja vielä muistikin murenee». Paljon on kuitenkin Ontropolta saatu talteen laulelmia. Niitä on arkistossa noin kahdeksankymmentä.

ELONLYHTY

Miksi mietin turhia
ja tuhlaan aikaa hyvää
lyhyttä ja kallista
elämälle pyhää.
Miksi turhia murehdin
huolehdin ja touhuan
aivan niin kuin kaikki oisi
ikuista ja halpaa.
Miksi en elonlyhtyä
järkevästi käytä
ja toisillekin kulkijoille
polunpäätä näytä.

Ella Ojala

Ontropo-laulaja sai käydä, kuten Larin Paraskekin, myös Suomen puolella »virsiänsä virittelemässä». Porvoossa häntä laulatti edellämainittu Borenius ja Helsingissä K. Krohn 1890-luvulla. Ukko oli kuitenkin Porvoon matkallaan huonovointinen eikä kuulemma jaksanut esittää kuin vain kymmenkunta runoa. V. 1909 Ontropo oli Metsäpirtissä, jossa kuvanveistäjä Alpo Sailo muovaili hänestä veistoksen. Sailo on myös kertonut mallistaan: »Vanha mies, harva parta, vakava ja vaitelias. Isä oli ollut suuri laulaja ja tältä hän oli laulunsa oppinut. Jo 9-vuotiaana hän on käynyt orjan töissä. N. 15 vanhana hän sai ensimmäisen raippasaunan, 18-vuotiaasta on hän täyttä miestä vastannut. Ontropon elämäkerta on kirjavin mitä olen kuullut. Hänen vallan liian koukkuinen selkänsä, arpinen päänsä ja arka katseensa puhuivat vakuuttavasti kertomusten todenperäisyydestä».

Professori Salminen on myös muistellut erästä käyntiään Ontropon talossa, jolloin vanhuksella oli kova pään-

Laskiainen ennen vanhaan

Laskiainen oli ennen vanhaan iloista aikaa Inkerissä. Sitä pidettiin koko viikko. Emännät hyörivät ja pyörivät joka kodissa ja paistoivat laskiaiskakkaroita: vehnä-, ohra- ja kaurakakkaroita. Kaikilla emännillä oli oma vapaus tehdä mitä halusivat. Tämä oli rauhan aikaa vuosina 1912—1913. Myös Inkerin miehet ja ukot olivat ahkeria töissä ja toimissaan. Kun laskiaisviikko alkoi, niin ukot hevosen valjaihin suuhkan, suomeksi kirkkoreen. Hevosen harja koristettiin kukilla ja vempeleeseen sidottiin silkkinauhoja, ja sen jälkeen »aisakello aisahan ja porokello kaulahan». Ja ukko suuhkaan istumaan ja ajamaan laskiaista Hatsinan kaupunkiin. Siellä Hatsinassa asui suomalaisia sekä·venäläisiä. Venäläiset herrat kysyivät: »Skolkka soiit, veikka.» Ja suomalainen veikka ukko vastaa: »Veikka soiit 30 kopeika.»

Siinä siis oli koko viikko laskiaisen ajoa ja kellojen helinää. Pietarin kaupungissa ajelivat Pietarin lähellä olevien kylien ukot. Siellä ajelivat Kelton miehet ja ukot muualta. Se oli ruskii maasliniissa (= venäläinen laskiainen). Niin suomalaiset ukot tienasivat hyvät laskiaisrahat. Pojat ja tytöt ajelivat laskiaista naapurikylään. Hevonen valjaihin, rekeen pojat ja tytöt ja haitari mukaan. Ja sitten sitä ajettiin pitkin kyliä ja soitettiin ja laulettiin:

»Laulust tyttöä lakkii vietii,
tuo kylän vanha ukko,
ei ne muut laulaa ossaa
ko lukkari ja kukko.
Ko myö ajoimme tähä kyllää,
ajoimme yli sillan,
luulimme myö olevan teil
iloisemman illan.»

Semmoista mukavaa elämäntouhua oli Inkerissä vuosina 1912—14.

S. Kouru

särky eikä hän jaksanut aluksi nousta jalkeille. »Ukko vain makasi kökötti». Silloin hänen vaimonsa Anni, noin 15 vuotta nuorempi ja kotoisin Raudusta, alkoi sanella Raudun Palkealan puolen virsiä. Kun Anni istui rahin nenälle, Ontropo sanoi varottaen: »Laula vaan hyvästi, elä heitä porsaan reikiä.» Kun sitten vaimo oli jonkin virren sanellut, kohosi ukko vuoteeltaan ja tuskaili onnettomana: »Ääh, mitä käyt laulamaan, kun et muista rääylleen!» Samassa »ukko itse istahti pöydän päähän ja alkoi lauleskella häävirsiä». Ne hänelle olivatkin tuttuja, sillä »pitkävirsuna» eli puhemiehenä häissä Ontropo oli vuosikymmenien aikana ties miten usein joutunut juuri näitä runoja esittämään.

Inkeriläinen Ontropo Melikov, ylvään laulajasuvun jälkeläinen, lahjakas ja rohkea runonlaulaja, elämänsä vaiheita muistellessaan saneli mm. seuraavat säkeet, jotka tähän pantakoon näytteenä hänen tyylistään:

»Mies oli ennen miun isoni,
mies oli miehien parissa,
miesten kesken kelpaeli.
Nainen ennen miun emoni,
nainen naisien parissa.
Heä miusta miestä toivoi,
toivoi kyllin kyntäjäistä,
aina atran painajata,
ken kyllin kesällä kynti,
joute joulua piteli,
peäte kaute peäsiäistä.
Ei pojasta tullutkaa,
tult ei kyllin kyntäjäistä,
ain ein atran painajaista.
Vähä virren väärin lauloin,
pikkaraisella pilasin . . .»

Larin Parasken muistomerkillä Kalevalanpäivänä

Taiteilija Isse Hopean sitoman kukkavihkon vaaleanvihreät lehdet kertovat yli talven huoneessa säilyneistä versoista, samoin kuin punertavat kotoiset pajunkissamme kertovat pakkasessa säilyneestä uudesta elämästä.

Larin Paraske jalkojensa juuressa taiteilija Hopean sitoma kukkavihko. — Valok. Aili Jukarainen.

Papyryskaisla on huomaamattomasta ulkomuodostaan huolimatta arvaamattoman arvokas meille, sillä ilman sitä eivät olisi meille säilyneet Homeroksen Odysseija eikä Platonin viisaus. Oli toki aikoinaan monta tarinaa Odysseuksesta, mutta me tunnemme vain Homeroksen laulaman, meillä oli monta versiota Kalevalan runoista, mutta me tunnemme vain Lönnrotin Kalevalan. Kalevala oli Suomen ensimmäinen anti maailmankirjallisuudelle.

Oli muitakin runonkerääjiä, mutta Porvoossa tunnetaan parhaiten Ad. Neovius, joka laulatti Kantelettaren runoja taitanutta Larin Paraskea. Ad. Neovius, köyhä Porvoon piispan sihteeri, oli se mies, joka tallensi meille valtamäärän Kantelettaresta; toki oli muitakin lyyristen runojen laulajia, mutta Parasken Kanteletar on.

Ei ole Paraskea ilman Neoviusta, eikä maailmankuulua Neoviusta ilman Paraskea. Näin kaksi ihmistä, kumpikin omaan henkiseen perintöönsä ankkuroituneina ja kykenemättöminä muuttamaan toisen kulttuuriin, pelastivat yhteistyössä meille sen, mitä he pitivät arvokkaana.

Näin meillä on ottaa omasta takaa, nostaa omista varastoistamme täällä koeteltua elämänviisautta, varmaa tulevaisuudenuskoa täällä pahaisilla pajupuroilla, sillä

»Elettiinpä ennenkin
vaikk' ojan takaa oltiin
ojapuita poltettiin
ja ojast' oltta juotiin.»

Olemme tänään Kalevalanpäivänä Larin Parasken muistomerkin äärellä Helsingissä oppimassa, yrittämässä itse huomata, mitä nimetön kansannainen Larin Paraske tahtoo meidän tänään itse huomaavan, sillä ei Paraskesta ole valtoja neuvomaan, eikä Neoviuksesta, vaikka hän osasikin lukea ja kirjoittaa. En tiedä, en ole varma, mutta luulen niin, suomusten tulisi pudota silmistämme voidaksemme nähdä miten kauniin tuloksen voi aikaansaada kahden erilaisen kulttuurin, suomenkielisen ja ruotsinkielisen, yhteistyö, kun kumpikin arvostaa omaansa ja tahtoo kunnioittaa toisen näkemystä ja raivata sille tilaa.

Onnetonta, jos emme välitä omasta näkemyksestämme, siinä kohtaamme kuoleman, totuutemme kuoleman ja oman kuolemamme, meillä ei ole mitään annettavaa ei itsellemme eikä maailmankulttuurille. Ei sanoja, ei säkeitä, ei toivoa, ei papyruksen, ei pahaisten purojen pajujen sanomaa.

Siksi toivomme, että saisimme Porvooseen muistomerkin Larin Paraskelle ja Ad. Neoviukselle sille paikalle, missä tositilanteessa itäinen ja läntinen ojensi kätensä toisilleen yhteistyöhön.

Lilli Aunela

Kotiseurakuntani Rääpyvä

Rääpyvän kirkko sisältä.

Inkerin kartalta löytyy pieni pitäjä, jossa oli viisitoista suomalaista kylää ja kaksi hovia. Rautatie halkoi kyliä, ja sen varsilla oli huvila-asutusta.

Pitäjä oli luonnonkaunis järvineen ja jokineen. Kyliin muuttivat kesäisin kaupunkilaiset suurin joukoin ja näin vilkastuttivat kyläläisten elämää.

Kotikyläni lähellä olevan Pukerojärven rannat olivat hiekkaa ja sen vesi hopeankirkasta. Lähellä oli Pitkäjärvi ja vielä Kuismajärvi, kaksi tekojärveä. Joki juoksi halki syntymäkyläni, joka oli nimeltään Myllyoja. Sitten kohti Laatokkaa virtasi pitäjän reunassa Leppäsaaren joki.

Rääpyvän pitäjä oli viljavaa seutua, ja lypsykarjan hoito oli siellä etualalla. Kesäisin oli tuttu näky, kun paimenet ajoivat koko kylän karjan joelle juomaan, ja laitumilta lehmän kellon kalkatus kuultiin joka suunnalta. Rääpyväläiset olivat hartaita seurakuntalaisia. Pitäjän kirkko, Regina, seisoi korkealla mäellä. Se oli rakennettu jo v. 1778 ja toimi vuoteen 1931 saakka. Nyt on enää vain muistot näistä kaikista. Tässä kuvassa on kirkon alttari. Se on tuttu siinä kirkossa ennen käyneille Rääpyväläisille.

J.U.

Kirjoja Inkeristä

Harvoin eksyn uskonnollisesti »oikeaoppiselta» tieltä muitten uskontokuntien pariin. Mutta eräänä päivänä sain terveisiä vanhalta ystävältäni kirjan muodossa, jonka saisin lukeakseni ja jossa kerrottiin inkeriläisistä. Haluan kuitenkin tietää mahdollisimman paljon harrastamistani asioista ja kerätä niitä koskevia kirjoja hyllyyni. Siksi menin helluntaiseurakunnan kirjamyyntiin.

Ostin kaksi kirjaa. Ensimmäinen on Tuomo Huuhtasen kirjoittama Vallankumouksen vaiheilta; kustantaja Ristin Voitto, painettu 1976, 82 sivua, hinta 11 mk. Se kertoo vallankumouksen tienoolla tehdystä työstä hengellisen herätyksen vainioilla.

Toinen kirja on Tapani Sopasen kirjoittama Hänen siipiensä alla; kustantaja Ristin Voitto, painettu 1982, 306 sivua, hinta 65 mk. Kirja kertoo talvisodan ajasta ja toisen maailmansodan aiheuttamasta kurjuudesta Inkerissä. Rungon muodostavat erään perheen ja heidän läheistensä kärsimykset, mutta kaiken takana näkyy Jumalan johdatus. En voinut jättää kirjaa pois kädestäni ennenkuin sain sen luetuksi keskiyöllä.

Hiljattain saimme lukea Himiläisen kirjoittaman kirjan, ja voisi sanoa, että tämä varsin erilainen, Sopasen kirjoittama kirja lähimenneisyydestämme kuuluu mm. Inkerin suomalaisten kirjakaappeihin. Suosittelen lämpimästi!

Eero Rautajoki

Helsingin paikallisosasto toimii vireästi

Vuosikatselmus Inkerikodissa 28. helmikuuta

Paikallisosaston vuosikatselmukseen oli tänä vuonna tullut poikkeuksellisen vähän väkeä. Aamulla oli kuitenkin tehty perinteinen Kalevalanpäivän vierailu Larin Parasken patsaalle. Siitä toisaalla lehdessämme.

Osaston puheenjohtajan Yrjö Korkkisen toivotettua vieraat tervetulleiksi hänet valittiin vuosikokouksen puheenjohtajaksi. Hän kutsui sihteeriksi osaston sihteerin Aili Jukaraisen.

Kun kokous oli todettu lailliseksi ja päätösvaltaiseksi, sihteeri luki vuoden 1981 toimintakertomuksen. Siitä päätellen osasto oli kuluneenakin vuotena toiminut kiitettävän vireästi. Oli järjestetty matkoja (Eskilstunan kesäjuhlille sekä Turkuun Pyhäinpäivänä), osallistuttu tarmokkaasti Helsingin kesäjuhlien järjestelyihin, pidetty ompeluseuroja ja myyjäisiä, joiden tuotolla oli tuettu mm. Inkeriläisten Viestiä varsin kunnioitettavalla 3000 mk:n summalla. Erityistä kiitosta saivat ahkerat emännät Anneli Korkkinen, Sanni Kössi, Aune Liljeblad ja Helmi Ruska. Inkeri-kuoron toiminta todettiin antoisaksi. Siitä on Anneli Korkkisen laatima kertomus jäljempänä.

Tilikertomuksessaan rahastonhoitaja Aune Liljeblad totesi ilahtuneena, että menoista huolimatta tilit olivat plussan puolella: voittoa viisikymppisen verran. Tilit hyväksyttiin yksimielisesti.

Toimintasuunnitelma kuluvalle vuodelle oli edellisen kaltainen: tuetaan kuoron, ompeluseuran ja kyykkääjien toimintaa sekä Inkeriläisten Viestiä mahdollisuuksien mukaan, osallistutaan kesäjuhlien ja matkojen järjestämiseen jne.

Osaston puheenjohtajaksi kuluvaksi vuodeksi valittiin uudelleen yksimielisesti Yrjö Korkkinen sekä sihteeriksi Aili Jukarainen. Erovuoroiset hallituksen jäsenet ja muut toimihenkilöt valittiin niinikään uudelleen. Jäsenmaksuja keräämään Anneli Korkkisen ja Maria Paasosen lisäksi tuli Toivo Kajava. Osaston edustajiksi Inkeriläisten Yhdistyksen vuosikokoukseen valittiin Yrjö Korkkinen ja Toivo Kajava.

Perinteiset piirakkakahvitkin oli juotu kokouksen välillä, ja lopuksi keskusteltiin mm. Boråsin kesäjuhlamatkasta, jonka hinnaksi ilmoitettiin 320 mk. Puheenjohtaja kiitti kokoukseen osallistujia hyvästä yhteistyöstä, ja tilaisuus päättyi n. klo 16 yhdessä laulettuun »Olet maamme armahin Suomenmaa».

Inkeri-kuoro

Kuoron johtajana on ollut edelleenkin Kerttu Hiltunen, ja kuluneen vuoden aikana ovat mukana olleet seuraavat jäsenet: Anni Husu, Ruth Hämeen-Anttila, Hilkka Kantanen, Edla Karvanen, Anneli Korkkinen, Marjatta Kujanen, Lilja Kurppa, Helena Kärkkänen, Sanni Kössi, Maija-Liisa Laakkonen, Mirjami Lahtinen, Anja Luoma, Raija Mattlin, Liisa Mäki-Reinikka, Anna-Kaisa Mörttinen, Hilkka Nikkola, Mari Paasonen, Ida Riipinen ja Emilia Simpanen. Osa joukosta on ollut mukana ainoastaan kevätkauden ja osa tullut mukaan vasta syyskaudella.

Harjoituksia on ollut kevätkaudella 19 ja syyskaudella 6 kertaa. Kuoron toiminta on ollut vilkasta varsinkin kevätkaudella. Harjoitukset alkoivat 13. tammikuuta ja jatkuivat tiiviinä koko kevään ajan.

Paikallisosaston kuukausitilaisuuksissa Inkerikodissa kuoro esiintyi kevätkaudella kolme kertaa.

Harjoitusten yhteydessä on vietetty pieniä kahvitilaisuuksia kuorolaisten nimi- ja syntymäpäivien, tai muun tapahtuman merkeissä.

Juhannuksena kuoro oli pienempänä ryhmänä mukana Ruotsissa, Eskilstunan kesäjuhlilla, jossa se esiintyi kolmessa eri tilaisuudessa. Vuoden päätapahtuma oli kuitenkin Helsingissä pidetyt kesäjuhlat 4. ja 5. pnä heinäkuuta. Ohjelmaa oli kovasti harjoiteltu ja niin sitten kaikuivatkin laulut Karjala-talon suuressa juhlasalissa 17 hen-

Antti Pettisen 65-vuotismerkkipäivä

22. joulukuuta 1981 täytti Antti Pettinen Kanadassa 65 vuotta. Hän vietti syntymäpäiviään Vancouverissa. »Lähetän sen johdosta 500 mk Inkeriläisten Viestille», hän kirjoitti lähettämänsä summan saatteeksi. Antti on usein muistanut Viestiä paitsi rahalahjoin, myös kirjoituksillaan. Toivotamme sydämellisesti onnea ja lausumme parhaat kiitoksemme.

Onnentoivotukset professori Nevanlinnalle

»Pie ei männä venäläisel,
tulloo verenrikko,
sattuu lapsi syntymää,
ni tehhää inkerikko.»

(Hokema Hietmäeltä, muistiin merkinnyt Aapo Iho)

Veren perintötekijöiden tutkija, professori H. R. Nevanlinna vietti 60-vuotismerkkipäiväänsä 6. helmikuuta.

»Hieman kärjistäen voidaan sanoa, että Inkerin suomalaiset osoittautuivat suomalaisemmiksi kuin maamme nykyiset asukkaat, kun asiaa tarkastellaan vertaamalla heitä minkä tahansa yksityisen maakunnan asukkaisiin.» Näin totesi esitelmässään professori H. R. Nevanlinna Helsingissä inkeriläisten kesäjuhlilla vuonna 1972 (kirjoitus I.V. 9/72). Esitelmä perustui vähän aiemmin tehtyyn Inkerin suomalaisten veriryhmätutkimukseen, jonka käynnistäjänä H. R. Nevanlinna oli.

Inkeriläisten Yhdistys ry ja Inkeriläisten Sivistyssäätiö lähettivät sähkeitse onnentoivotuksensa professori Nevanlinnalle.

Suomen kulttuurirahaston tunnustuspalkinto Aale Tynnille

Kirjailija Aale Tynnin viime vuosien merkittävimpiä saavutuksia on Islannin kansalliseepoksen Eddan sankarirunoelmien suomennostyö (1980). Aale Tynni on syntynyt Inkerin Kolppanassa, jossa hänen isänsä maisteri Kaapre Tynni oli seminaarinjohtajana. Inkeriä kirjailija on kuvannut runoissaan mm. runokokoelmassa Ylitse vuoren lasisen.

Onnittelemme sydämellisesti tunnustuspalkinnon johdosta.

Suomen Kulttuurirahasto jakoi myös *apurahoja*. 10 000 apurahan sai mm. fil. lis. Aili N e n o l a - K a l l i o, joka esitelmöi Inkeriläisten kesäjuhlassa Helsingissä viime kesänä, Inkerin itkuvirsiä käsittelevään väitöskirjatyöhönsä. Hänen lisäkseen onnittelemme myös karjalais- ja inkeriläispiireissä tunnettua käsityöneuvos Tyyne-Kerttu V i r k k i ä, joka sai 5000 mk:n apurahan retrospektiivisen näyttelyn valmistamiseen.

---

gen voimalla. Kuorolaisten toiminta näitten kesäjuhlien yhteydessä ei rajoittunut pelkästään lauluesityksiin, vaan jokainen oli mukana myöskin muussa toiminnassa auttamassa omalta osaltaan juhlien järjestelyissä ja läpiviemisessä.

Kevätpuolen aherruksen jälkeen kesäloma jatkuikin sitten tavallista pitempään. Syksyllä kokoonnuttiin harjoituksiin muutaman kerran lokakuussa, mutta koska usealla kuorolaisella oli työ- ym. esteitä, pidettiin vielä muutaman viikon tauko ja kokoonnuttiin vasta 17. 11., jolloin alettiin harjoitella joululauluja.

Kuoro esiintyi paikallisosaston joulujuhlassa 6. 12. Karjala-talon yläsalissa, ja tähän lämminhenkiseen joulujuhlaan päättyikin vuoden toimintakausi. Joululomalle lähdettiin monta vuoden aikana koettua miellyttävää yhdessäolohetkeä ja kokemusta rikkaampana.

Kuorolaiset esittävät lämpimät kiitoksensa kuoronjohtajalle, joka suurella antaumuksella ja innolla on tehnyt työtä kuoron hyväksi nyt jo neljän vuoden ajan. Myöskin kiitämme Helsingin paikallisosastoa, joka on antanut rahallisen tukensa kuoron toiminnalle.

Hyvät ystävät

Tämän viehättävän kuvan Tampereen Kalevan kirkosta on oljesta sommitellut tampereella asuva Katri Putrolainen, jonka käsialaa olivat mm. Helsingin paikallisosaston joulumyyjäisten taiteelliset ja viehättävät nuket.

Nyt uuden vuoden alkaessa toivotan teille kaikille oikein hyvää tätä vuotta. Samalla lausun sydämelliset kiitokset Teille, ahkerat käsityöihmiset, sillä teidän ansiostanne myyntipöytämme joulujuhlissamme koreili niin arvokkaan somasti. Sanotaahan: yhteispelillä se sujuu. Kaikkia meitä tarvitaan, jokainen on arvokas yksilö. Siitähän oli taas todellista näyttöä joulujuhlissakin. Kiitän myös teitä kaikkia lämpimistä tervehdyksistä, joita kauttani esititte paikallisosastolle. Oli rohkaisevaa huomata, miten yhteistyö jatkuu, vaikka samoin ajattelevat ovatkin niin kaukana toisistaan — jopa eri maissa. Yrittäkäämme edelleenkin tehdä parhaamme hyvän asian puolesta.

Hyvää kevättä Teille, ystävät.

Aili Jukarainen
Helsingin paikallisosaston sihteeri

Tervehdys Hämeenlinnasta

Talvinen sää tekee reippaaksi, niin että haluan Teille, hyvät lukijat, lausua talviset terveiset täältä mein puolest'. Myö ko ollaan näät »hittait hämäläisii», —— eihän se ain luista niin sutjakkaasti kynäkään kädessä.

Monasti minä mielessä pidän asiaa, mutta ei meikäläinen muuhun pysty kuin tälläisiä tyhjiä sanoja paperille piirtämään. Joskus yöllä unettomina hetkinä olis valmista tekstiä mielessä, vaan ei kehtaa nousta yöllä kirjoittamaan, eikä sitä enää huomenna muista, eikä silloin kun ehkä olis aikaa istua.

»Oho, kultaista kotia, maan parasta paikkastamme.»

Poissa hyvä, mutta kotona paras!

Aina mieli reissaamaan, mutta aah, niin ihana kotiin palata.

»Ihmiset toistanne suvaitkaa ja kohti taivasta tavoittakaa.»

ER.

Inkeriläisten Viestiä ovat tukeneet

Turun paikallisosasto	500 mk
Antti Pettinen, Kanada	500 mk
Västeråsin Inkeriläisten Kerho	400 mk

Viesti kiittää.

RUOTSIN PUOLELTA

Hoi, voi! kevät on jo tulos...

Istuimme sissoin kans täss talvihämäriköös ja muistelimme vanhoi aikoi; oljkii metkaa ko sisollain on niin hyvä muisti, paljon paremp ko miul, vaik olen monta vuotta nuoremp hänest... »Juu, vanhuus tulloo väkisin ja välist viel», vikisin, »jotain huonoa mukana».

Muistelimme ko viikkoo ennen piäsiäistä käytii kummiloi ja ristjissöi virpomaas, ja se viel pitj olla punaista pajjuu oksat linttjilöin (rusetit) kans. Meil itseel ko ei olt punaista pajjuu, ni juoksin Juakkelin ämmäält virpovitsoi kysymää, heil olj paljon. Ämmä sanoi: »Vaik sie uot niin vallaton, ni miä ota itse, älä vua kaikkii oksii taittele.» Sanoin, jot miul onkii vua neljä kummii tiäl, a kummitätilöiltäin suan tuomisii muutenkii...

No, viikkoo ennen piäsiäistä otin pajuputsjukan ja juoksin ylj pellon Viholaisen kummii virpomaa: sanat tulliit suust kuin pitjkii: »Virpoi, varpoi vitsat siul ja kanan kellaist munat miul, viikooks velkais, enemmääks ei kelpaa.» Ja jätin ne pajunoksat pantikkoineen, annoin kummiin kättee, ja kummi just paistoi ruisleipää ja tuvas olj hyvä haju. »No tahot sievoita leipää maistaa?» — »Jaa, kiitoksii.» Avoi ko se olj hyvvää, sievoiruisleipä. Mänin toiseel kummillein, samat sanat tulliit suust ja pajunoksat annoin kättee, ja ulos. No viel kahes paikaas pitj käyvä. Kolmannen ja neljännen kummin välil olj pitemp matka ja miul käi vahinko. Suustain puotin hampaan (olin 6-vuotias). No, juoksin kottii huutain, en löyvä mistää hammastain, vaik miten etsin. Äitiin hymäht sitä tavallista rauhallista hymmyy, samoin sissoin; a veikkoin ko olj terävämpi, ni selitti, jot sellain kaikiilt lapsiilt hampaat putovaat ja sitten kasvaat uuvet ajan piäst. Nyt ei miul ennää oltkaa piäsiäiskysymys. Panin suuhuin ettee valkosen rievun ja aloin uotella uusiin hampain tulemista ja vanhoin puttoomista. Mikkää aika ei olt niin pitkä. A piäsiäisuattoon pitj lähtee kuostii ajamaa. Muistan ko sissoin ompeel miul oikein potran esiliinan kormanoin (taskut) kans. Sain kuostipussilloi monta, niis olj kuorittu kananmuna, omena ja erilaisii littjilöi (karamelleja). Ja ihmisii sattui vastaa: »No mitäs siul on riepu suun ies?» Sanoin, miul pakottaa hammasta. Tulj yks täti ja kysy: Avoi ko potra esliina, kuka sen ompeelj?» Vastasin ylpeest: mein aika tyttö. A sit ko viel laitettii piäsiäiseeks liekkuloi taloloihin, suuret tytöt ja pojat liekkuit itse ja lauleliit, a meil sannoit: »Mänkää pakkoo, kuka pieniist liekkuu ennen piäsiäistä, ni suatte takapuoleen ruppee.» A myö Nipun kans läksimmä uamupuoleel ja koittelimma vähän liekkuu, mut tuo Nipu olj vast viis vuotta, ni hiä juoks liekkulauan ettee, ja pats: otsa halkeis. No just sattui tulemaa hänen settään kottii ja valjaast hevosen ja ajoi Nipun Suariil boljnjitsaa, siel ommeltii otsa yhtee ja hyvä olj. Sit myö sovimma, ko myö täs ollaa kaks läsivää, toiseelt otsa ommeltu ja miul pakotti hammasta, ni ollaa myö yhes ja pelataa yhes meil; miul olj paljon tytinliuskoi... No ensi työ olj, jot tarkastettii mein liävääs, tuljkos meil ruppee takapuolee. Ei siel mittää ruppee olt. »Hyvä on pienii petellä, vakahaisii valehella». Sit viel pelkäsimmä, ett suahhaa vitsaakii maistaa. Ei, ei suatu. Kuostit käytii ottamaas, hampaat unohtuit, ja piäsiäispäivään piäsin äitiin sekä sissoi ja veikkoin kans, ja oikeen linnan kirkkoo (siis Leningradin). Voi ko siel olliit potrat kattokruunut, ja potrii kuvvii seiniil.

Niin, onpa elämän päivät ihmeelliset, aivan kuin Herran työt. Muistot säilyy sielun kolkissa ja ihmeellisen kirjavaa on tämä elämän aika. — Tapaus oli 52 vuotta sitten.

Lempi S.

Mikä ja millainen nainen

Kuulopuheet Jeeuksen toiminnasta, kertomukset hänen seurustelutavoistaan ihmisten kanssa — varsinkin hänen myötämielinen suhtautumisensa julkisyntisiin, asettumisensa vähäosaisten puolelle, syrjittyjen kannalle — oli ennen kuulematonta, hurskasten mieliä ärsyttävää, ja maine tästä levisi kauas, kulki hänen edellään, talosta kylään, kylästä kaupunkiin, ihmisten korville.

Luukas kirjoittaa päivän evankeliumissa tällaisen viestinnän kulkeutumisesta; hän kertoo: »Kun Jeesus saapui kaupunkiin, pyysi eräs fariseus — lakianoudattavan, kiihkomielisen puolueen jäsen — häntä kotiinsa ruualle kanssaan.» Luuk. 7: 36—50.

»Jeesus suostui miehen pyyntöön, meni hänen taloonsa ja asettui aterialle isännän ja hänen ystäviensä kanssa.»

»Ja katso», jatkaa evankelista mielenkiintoiseksi käypää kertomustaan, »siinä kaupungissa oli nainen, joka eli syntisesti, ja kun hän sai tietää, että Jeesus oli aterialla fariseuksen talossa, tuli hän sinne, itki ja rupesi kastelemaan Jeesuksen jalkoja kyynelillään ja kuivaamaan niitä hiuksillaan.»

Kas siinäpä kuvaus naisesta, kaupungin pimeiltä kujilta ja pahamaineisilta veräjiltä. Siinä kertomus ihmisestä, joka sydämensä hädässä, ihmisten pilkasta ja ivasta välittämättä, juoksee fariseuksen hienoon kotiin, keskeyttää siellä miesten aterioinnin, heidän keskustelunsa, ja heittäytyy Vapahtajan jalkain juureen syntejään itkemään, sanoitta anteeksiantamusta pyytämään, armoa anomaan.

Ajatelkaa! Muinaisessa Galilean kaupungissa asui kaikkien hylkimä syntinen ihminen, menneisyyttään katuva ja itkevä naisparka.

Löytyisikö vielä tänään menneisyyttään katuvaa ja syntejään itkevää ihmisparkaa tällä paikkakunnalla, tässä Boråsin kaupungissa?

Joku hurskasmielinen sielu — kertomuksen kuultuaan — vaipuu kenties mietteisiinsä, alkaa muistella kohtaamiaan ihmisiä, ja sieltä heidän joukostaan, hän löytyi: se syntinen ihminen, petollinen mies, ilkeä nainen.

Näinhän kävi fariseuksen kodissakin, hurskaan miehen sydämessä, kun hän arvosteli vieraitaan: »Jos tämä Jeesus, kuten hänestä kerrotaan, olisi profeetta, tietäisi hän, mikä ja millainen tuo nainen on, joka häneen koskee: että hän on syntinen, tunnettu paheistaan kautta koko kaupungin».

Olihan Simon oikeassakin, eikä nainen menneisyyttään puolustanut, syntejänsä väheksynyt, olivathan ne liian julkisia. Mutta Simon oli väärässäkin, kun hän katseli vain mitalin toista puolta — kodissaan itkevää, kummallisesti käyttäytyvää naista — ja näin tehdessään, häntä tuomitessaan hän unohti mitalin kuvarikkaamman puolen, naisen syntikumppanit, hänen ruumiinsa himoitsijat — monet miehet.

Nainen ei suinkaan yksin syntiänsä harjoittanut, paheisiinsa sortunut — pitihän hänellä olla ystävänsä, miespuoliset asiakkaansa, jotka käyttivät hänen ruumistaan hyväkseen, turmelivat hänen elämänsä, vetivät hänen kunniansa ja maineensa lokaan, itse siitä vähääkään kärsimättä, mainettansa tahrimatta.

Nähdessään Simonin halveksivan katseen, ymmärtäessään hänen ajatustensa laadun, sanoi Jeesus hänelle: »Simon, minulla on jotakin sanomista sinulle.» Tämä vastasi: »Opettaja sano, minä kuuntelen.» »Kuulehan Simon, olen tässä miettinyt erästä miestä, jolla oli kaksi velallista: toinen oli velkaa viisisataa denaria, toinen viisikymmentä. Ja kun heillä ei ollut millä maksaa lainaa takaisin, antoi hän molemmille velan anteeksi.»

»Miten sinä Simon päättelet? Kumpi heistä siis rakastaa häntä enemmän, lainan anteeksi antajaa?» »Minun mielestäni se, jolle hän antoi enemmän anteeksi», vastasi ovela mies. »Oikein sinä ratkaisit asian, tämän velkakysymyksen», sanoi Jeesus miettien.

Sitten hän kääntyi itkevään naiseen päin ja kysyi: »Simon, näetkö tämän naisen, jota sinä mielessäsi halveksit? »Kun minä tulin sinun hienoon taloosi, et sinä voidellut öljyllä minun päätäni, mutta tämä, vähävarainen nainen, voiteli hajuvoiteella minun jalkani.»

Nyt hän siirsi läpinäkevän katseensa fariseuksen silmiin ja kysyi: »Simon, muistathan vielä, mitä sanoit velallisista, että se

Kuulumisia Västeråsista

Västeråsin inkeriläisten kerhon vuosikokous pidettiin tammikuun 24. päivänä, Gideonsbergin seurakuntasalissa. Kokoukseen oli saapunut 20 kerhomme jäsentä.

Puheenjohtaja Juho Myllärinen avasi kokouksen ja toivotti jäsenet tervetulleiksi. Sen jälkeen kokous sujui kerhon sääntöjen määräämällä tavalla sekä ahkerasti puheenvuoroja käyttäen ja hyvässä yhteisymmärryksessä. Kokous valitsi johtokunnan ja muut toimihenkilöt uudelleen yhdeksi vuodeksi. Johtokunta: Juho Myllärinen, Erkki Kuortti, Peter Vaskinen, Ilmari Friis ja Lilja Pönni. Pöytäkirjan tarkastajat ja samalla ääntenlaskijat: Ella Björn ja Lilja Pönni. Tilintarkastajat: Katarina Vaskinen ja Maria Toikka. Retkeily- ja urheilujaoston vetäjä: Lilja Pönni. Askartelu- ja käsityöjaoston vetäjä: Lempi Kuortti. Edustajat ISK:n vuosikokoukseen, Boråsiin juhannuksena: Maria Toikka, Henrik Toikka, Lempi Kuortti ja varalle Erkki Kuortti. Inkeriläisten edustajana Västeråsin kaupungin maahanmuuttolautakunnan referenssiryhmän kokouksiin: Juho Myllärinen ja varalle Ilmari Friis.

Kokouksen lopussa puheenjohtaja kiitti kerhon jäseniä menneestä vuodesta ja hyvästä yhteistyöstä.

Lopuksi vielä Ella Björn ansaitsee parhaimmat kiitoksemme, hyvästä kahvista, kotona leivotuista maukkaista pullista ja kakuista.

Juho Myllärinen
Västerås

heistä, joka sai suuremman lainan anteeksi, se rakastaa enemmän hyväntekijäänsä. Nyt minä sanon sinulle omien sanojesi perusteella, että tämän naisen paljot synnit, monet hävettävät teot, ovat hänelle anteeksi annetut, koska hän uskoi minuun, ja uskossaan rakastaa paljon. Simon, minulla olisi sinulle vielä eräs kysymys: Mitä arvelet, kumpi teistä kahdesta rakastaa minua enemmän, sinäkö elämässäsi onnistunut lainoppinut mies, ihmisten kunnioittama fariseus, vain tuo nainen, tunnettu 'houkutuslintu' kaupungin myöhäisiltä kujilta ja öisiltä piilopaikoilta?»

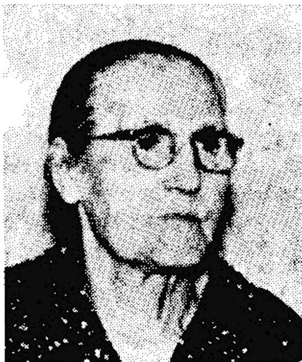
Aina sanavalmis mies jää sanattomaksi, vastauksen velkaa, sillä hänelle alkaa selvitä kertomuksen tarkoitus, anteeksi saamisen välttämättömyys, rakastamisen salaisuus.

Simon sai opetuksen Jumalan edessä kelpaamattomasta hurskaudestaan, kouraantuntuvan ojennuksen rakkaudettomuudestaan langennutta lähimmäistään kohtaan. On sitten aivan eri asia, ottiko hän opetukset varteen, paniko ne mieleensä, ja alkoiko harjoittaa niiden neuvoja elämässään, kansan parissa liikkuessaan, ihmisiä tavatessaan.

Syntejään itkeneelle naiselle kävi paremmin, onnellisemmin: Hän sai syntinsä anteeksi, rauhan sieluunsa, eheytyvän elämän, uusia ystäviä, uuden päämäärän ja tulevaisuuden. Hänelle sanoi Jeesus sydämellisesti, rakastavasti, vakuuttaen: »Sinun syntisi ovat anteeksi annetut, uskosi on sinut pelastanut, mene rauhaan.»

Olisiko Herralla jotakin sanottavaa, jotakin muistutettavaa — fariseuksen kodissa käydyn keskustelun välityksellä, siellä tehdyn rakkauden teon kautta — miettikäämme sitä: minä, näiden rivien kirjoittaja, ja sinä, niiden lukija.

Älkäämme kuitenkaan jääkö isännän vieraiden, hänen ateriakumppaniensa kanssa hölmistelemään, mielessämme kyselemään: Kuka tämä on, joka synnitkin anteeksi antaa? Laskeutukaamme sensijaan armahdetun naisen tavoin Jeesuksen jalkain juureen pyytelemään: Herra, anna minullekin eheytyvä, uusi elämä, uusi tulevaisuus jo tässä ajassa ja kerran iankaikkisuudessa. Sano minullekin sydämellisesti, hellästi: Poikani, tyttäreni, sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut, uskoni on sinut pelastanut, mene rauhaan, ja tapahtukoon sinulle niin kuin uskot. **Jussi Jänis**

Joukostamme poistunut

SAARA PYLSY

o.s. Kirjonen

s. 10. 9. 1892 Venjoen seurakunnassa Inkerissä
nukkui hiljaa pois 13. 11. 1981 Jönköpingissä.

Siunattiin haudan lepoon 27. 11. 1981 Jönköpingin Skogskyrkogårdenin hautausmaalle.

Kiitollisuudella muistellen ja kaivaten

Omaiset

JOUKOSTAMME POISTUNEITA

Vieno Kuronen, synt. 14. 9. 1917, kuoli 2. 12. 1981 Nackassa.

Tahvo Pajunen, synt. 1. 8. 1925 Tyrön seurakunnassa, kuoli 13. 1. 1982 Angeredissa.

ETSITÄÄN

Pekka Parri, Antin poika. Syntynyt 1914 Tuutarin seurakunnassa Inkerissä. Jos hänestä jotain tiedätte, vastannette ystävällisesti Inkeriläisten Viestin toimitukseen (osoite ja puhelinnumero etukannen sisäsivulla).

TERVEISIÄ BORÅSISTA

Palaamme taas kesäjuhla-asiaan.

Aikaisemmin mainittuihin näyttelyihin osanottajat voivat tietoja saadakseen ottaa yhteyden puhelimitse: Taide- ja valokuvanäyttelyyn: Aleksander Kondrell, puh. 033-104800. Museonäyttelyyn: Helena Rikkinen, puh. 033-129511 tai Inkeri Rinne, puh. 033-107729. Muusta ohjelmasta ilmoitamme huhtikuun numerossa.

Inkeri-Kerho, Borås

Juhlatoimikunta

KEVÄTLEIRI FJÄRÅSISSA

GSIK järjestää tavanmukaisen kevätleirinsä Koitjärvelle 20.—23. toukokuuta. Koitjärvi on eestiläisten kesäkoti, joka sijaitsee Fjäråsissa, noin 35 km Göteborgista etelään.

Maksu, johon sisältyy mm. ruoka ja yöpyminen, on aikuisilta 40 kr päivää kohti, lapsilta alle 16 v sekä eläkeläisiltä 25 kr.

Ilmoittautumisia Alina Kekkoselle, puh. 0302—206 96, ja Elviira Paakkoselle, puh. 031-88 26 05. Tervetuloa mukaan!

AK

VÅRLÄGER I FJÄRÅS

GSIK anordnar sitt traditionella vårläger i Koitjärvi den 20—23 maj. Koitjärvi är estländarnas sommarhem och ligger i Fjärås ca 3,5 mil söder om Göteborg.

Avgiften, som bl.a. inbegriper kost och logi, är för vuxna 40 kr/dag, och 25 kr för barn under 16 år samt pensionärer.

Anmälningar till Alina Kekkonen tfn 0302-206 96, eller till Elviira Paakkonen tfn 031-88 26 05. Välkommen!

AK

Finska eller svenska

Länge har man på särskilt håll i Finland talat om hur viktigt det är att ingermanlänningarna världen över behåller finskan som sitt modersmål. Som största argument står, att det som binder ingermanlänningarna samman är det finska språket. Jag själv är inte helt säkert på det. I Finland törs inte en del ingermanlänningar tala om sitt ursprung, de kanske vill slippa bli kallade gränsryssar som karelarna blivit. Då spelar inte finskan någon roll, om man inte vill kännas vid sitt ursprung. Det måste vara viktigare att vara medveten om sitt ursprung, sin släkt och sitt folks historia, än att tala ett visst språk. Språket i sig säger nästan ingenting om historien och ursprunget. Visserligen är det bra att kunna finska och andra språk, men håller man Ingermanland för en finskspråkig angelägenhet kommer det »ingermanländska» tanför Finlands gränser dö ut inom en mycket snar framtid. I Sverige i synnerhet, där det finns många avkomlingar till de ingermanlänningar som kom efter kriget, gäller det att fånga upp så många som möjligt tlll en verksamhet som är anpassad till nutida förhållanden.

Föreningarnas verksamhet

De ingermanländska föreningarna i Sverige har haft en stor social betydelse, de har varit en knutpunkt för många innan man lärt sig det nya språket, innan man funnit sig tillrätta i den nya miljön. Sådan verksamhet är knappast aktuell för dem som är födda i Sverige. Det behövs en verksamhet som verkar för spridning av ingermanländsk kultur, historia osv. Ingermanlänningarna har en tragisk nutidshistoria och den får vi inte glömma. Vi måste komma ihåg att historien förpliktar. Ska vi nå ut med vårt budskap måste vi mer aktivt arbeta för att få med de yngre. Hur många yngre är involverade i ISK:s verksamhet idag? Vi saknar praktiskt taget en hel generation i verksamheten. Det gäller att nu existerande föreningar tar tag i detta och vidtar åtgärder innan det är försent. En verksamhet som skulle locka mer än den nuvarande, är t ex studiecirklar i ingermanländsk litteratur, dikt, sång, dans osv. Listan kan göras längre, men ta litteraturen som exempel. Det finns faktiskt en mängd intressant litteratur, till och med svenskspråkig sådan.

Titta bara i referenslitteraturlistan i Inkerin Suomalaisten Historia. Vidare kan man syssla med släktforskning, språkkurser i finska, studieresor till Finland och Ingermanland. Förslagen är många, det är bara att sätta igång.

Språket

En förutsättning för verksamheten är att svenskan likställs med finskan, annars kommer man aldrig att nå dem man behöver, de som fått växa upp i helt svenska miljöer utan kontakt med vare sig släkt eller det finska språket. Det torde vara naturligt att i sådana lägen använda svenska. När dessutom en överväldigande majoritet av ingermanlänningarna i Sverige behärskar svenska borde inga tvivel uppstå.

Finlandiseringen

Finlandisering är ett begrepp som blivit brännande aktuellt nu under finska presidentvalet. Finlandisering innebär att Finland efter kriget ville och fortfarande vill föra en politik oberoende av stormakterna, men samtidigt bibehålla de »vänskapliga» förhållanden som råder mellan Finland och dess store granne i öster. Detta har gjort att man i Finland är försiktigt med att publicera uppgifter om det förgångna och särskilt känsliga frågor. Vad angår detta oss? Jo, jag hoppas att finlandiseringen begränsas till Finland, och att ingermanlänningarna i Sverige talar om för sina barn och även för svenskar vad som hände under den sovjetiska perioden i Ingermanland. Vi får inte tveka att skriva och prata om sådana saker, trots att de klassas som känsligt material och därför undanhålles offentlighet. En dag kommer sanningen fram! Nu hoppas jag på en livlig debatt. Jag emotser med intresse vad andra har att säga i dessa frågor.

Roland Randefelt
Göteborg

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Paikallisosaston maaliskuun tilaisuus 28. 3. 1982 on samalla Inkeriläisten Yhdistyksen vuosikokous. Huhti- ja toukokuun tilaisuudet: 25. 4. ja 23. 5. Kaikki tilaisuudet alkavat klo 14.00. Tervetuloa.

Larin Parasken patsaalle kokoonnumme Kalevalanpäivänä klo 10.00 kunnioittamaan Inkerinmaan runonlaulajan muistoa.

SEUKKOSEURA

kokoontuu torstaina 11. ja 25. 3. 1982 sekä 15. 4. ja 13. 5. klo 13.00. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Turun paikallisosaston pääsiäisjuhla Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 toisena pääsiäispäivänä 12. 4. klo 14.00.

Iltamat vanhaan malliin Turussa

Iltamat vanhaan malliin pidetään Turun Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 lauantaina 17. 4. 1982 klo 19.00. Ohjelmassa mm. Auralan kansalaisopiston näytelmän esittämä sananlaskuihin ja -parsiin perustuva näytelmä »Rakastaa, ei rakasta», ohjaajana Aino Susi; kansantanhuja, esittäjinä »Raision pyrysiskot». Lisäksi puffetti, ja lopuksi tanssitaan. Lippuja »Torstaikerhon» jäseniltä ja Kauppahallista Aila Siippalaisen meijerituotemyymälästä.

---

inkeriläisten viesti

Osoiteosasto, Inkerikoti, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61. Puh. 793 796 tai 8732 095.

MUUTATTEKO?

Kiinnittäkää tähän osoite viimeksi saamastanne Inkeriläisten Viestistä. Kirjoittakaa alle uusi osoitteenne ja postittakaa meille ensi tilassa.

NIMI

UUSI LÄHIOSOITE

UUSI POSTITOIMIPAIKKA

MUISTAKAA

testamenteilla ja lahjoituksilla Inkeriläisten Sivistyssäätiötä. Testamenttiasioissa voi kysyä neuvoja päätoimittajalta, rovasti Matti Vironmäeltä, puh. 631 285.

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 4 huhtikuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	50 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 55 kr v. 1982
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,—
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285

KANSIKUVA KERTOO: Eestin ja Inkerin perinnetapahtuman yleisöä. Vasemmalta taiteilija Silvia Aulio Eestin puvussa, maisteri Eeva Meloni Sakkolan puvussa, rovasti Matti Vironmäki, koululainen Ingrid Heickell inkerikkojen puvussa. Oik. päätoimittaja Boris Karppela ja tekstiilitaiteilija Talvikki Lausala äärim. oik. Taustalla Silvia Aulion ompelutyö, nukkuva tyttö kukkapellolla sekä poppanoita ja käspaikkoja.

Eero Rautajoki:

Sananlaskuja ja sanontoja

Aloitin Inkeriläisten Viestissä nro 3/1980 kertomukseni keräyksistäni, jossa sananlaskut, sanonnat ja runot voitiin riimitellä kertomukseksi. Materiaalia olen saanut lukuisilta ystäviltäni Suomesta ja Ruotsista. Matkustaessamme sukulaisten ja tuttavien luokse pitäisi meidän jatkuvasti tallentaa loppumattomalta tuntuvaa kansanviisautta. Seuraavassa jatkoa em. kirjoitukseeni.

Lasta köröteltäessä jalan päällä on ollut käytössä seuraava loru:

Lempaalassa:
»Körö körö kirkkoo,
äijälästä ämmälää,
hiirakaal hevoseel,
leveäl reel.»

Spankkovalla:
»Körö körö kirkkoo,
pappilan muorin penkkii,
valkoisella varsalla,
liinaharja ruunalla,
kirjavalla kissalla»...

Ajanlaskussa ovat ikä ja syntymäaika olleet tärkeitä. Niinpä esim. hämäläiset sotilaat ilmaisivat jatkosodan aikana kaveriensa syntymäajat seuraavasti: »Ville on syntynyt nolla neljä, Kalle nolla kahdeksan ja Lennu on vasta kuustoista ikäluokkaa» jne.

Eräs tuutarilainen tuttavani esitti asiansa näin: »Vaimo on syntynyt toiseest vuuveest ja mie yheksänneest vuuveest.» (Vaimo s. 1902 ja mies 1909.) Keskustellessani kerran hietamäkeläisten sisarusten kanssa sain napattua talteen maininnan: »Myö molemmat uomme yheest vuuveest.» (Samana vuonna syntyneet.) — Saman tapainen järjestysnumerointi tulee esiin puheesta määriteltäessä sukulaisuussuhteita: »Hiä olj ensimmäiseest mieheest.» »Katri on toiseest naiseest.» »Myö ollaa toiset seukot» (pikkuserkut).

Kun inkeriläiset siirrettiin sotaa pakoon Suomeen, monet täällä ihmettelivät heidän työtaitojaan ja erilaisia tapojaan. Samoin olen kuullut inkeriläisten arvostelevan työn tehokkuutta. — Inkerissä lattia luututtiin kumarassa, Suomessa työ tehtiin polvillaan ja venäläiset luistelivat jaloillaan rätin kanssa. — Esimerkissämme vaikein asento on Inkeristä, mutta ehkä myös tehokkain. Suomessa oli keksitty jo helpompi työasento, joka oli hieman hitaampi. Venäläiset tekivät työn pintapuolisemmin ja näkivät siitä vähiten vaivaa.

Eräs nuori nainen tuli käymään luonani ja keskustelu siirtyi sananlaskuihin. Hän kertoi mummonsa aikanaan käyttäneen sananlaskua, joka oli jäänyt hänen mieleensä. »Jos ihmiset omenan päiväs söisiit, ni liäkärit takkiise leivääst möisiit.»

Lempaalainen mies kertoi kerrääjä (kerjäläinen) Pekkasesta, jolla oli tapana sanoa: »As mokoma ko kosk jalkaa. Oissiks emännäl pala leipää?» — Tarina ei kerro oliko jalka kipeä vai ei, mutta tietty vaikutus sillä sanonnalla saattoi olla kerjätessä.

Minulla oli Helsingissä täti (1884—1949), joka ei hyväksynyt käsitettä minä itse. Niinpä muistan hänen korjanneen 1930-luvulla asiaa näin: »Minä ite, kanan kaki.» Asialla ei olisi muuten merkitystä, mutta olen saanut Spankkovalta kaksi asiaa koskevaa merkintää. Ensimmäinen henkilö (1858—1935) sanoi: »Minä itse, kanan kakka.» Toinen henkilö (1893—1963): »Itse koko (kasa) kujan nurkaas.»

Suomenkielestä ovat eräät venäläistyneet paikkakuntien nimet saaneet alkunsa. Ruotsissa kuoli vuosikymmeniä sitten mies, joka kertoi Kandokopsinan pysäkin nimen alkuperän. Inkerin maitomummot kantoivat kuksinoita (maitokannuja) junaan. He nousivat junaan ja palatessaan poistuivat samalta pysäkiltä. Tästä tuli sanonta kantaa kuksinoita eli venäjäksi muutettuna Kandokopsina.

→

Minulle kerrottiin Mujan kylästä seuraava tarina. Kylän myllärillä oli tytär nimeltä Inga. Kun tytärtä huudettiin kotiin, kääntyi Inga venäläisten suussa nimeksi Mnga. Aikanaan se sitten muuttui uuteen suomalaiseen muotoon Muja eli kylän nimeksi Järvisaarella. — Liekö tarinaa vai totta.

Maitomummot tekivät Linnan (Pietari, Leningrad) matkojaan. Tapana oli sanoa heidän junamatkoistaan, jossa he vierekkäin istuivat: »Niin istuut ko Pestovan kuljut.» — Pestova 15 km kaupungista etelään. Siellä oli tsainoi (teehuone) ja sen räystäitten alla istuivat kyyhkyset rivissä.

Milloin joku kuuli juorun ystävästään, saattoi hän puolustukseksi sanoa lyhyesti: »Siin ei uo totta mustan kynnen vertaakaa.» Näin ainakin Spankkovalta on kerrottu.

Isännän palattua reissuiltaan kotiinsa saattoi emäntä takavarikoida alkoholin ja piilottaa sen. Hietamäkeläinen kertoi asian sanomalla: »Se olj peitetty mieheltä.»

Ahkeruus oli hyve Inkerissäkin. »Kenen jalka kapsaa, sen suu napsaa.» Mutta tuhlaamistakaan ei parantunut harjoittaa. »Kerraal ko syö härkä, ni huomeen on nälkä.» Samoin tuomittiin juominen sanomalla: »Juopuneel on monta juonta, yhtäkää ei hyvvää.» (Tuutarilaisen Aatami Vainikan kokoamat.) — Em. ylensyöminen huomioitiin Spankkovalla sanomalla: »Tännään on härkä, huomeen on nälkä.» — Nykyään sanotaan, ettei omaisuutta kannata kerätä verottajan iloksi. Ehkäpä hieman samaa tarkoitti spankkovalainen sanomalla rahaunesta:

»Hopja huolta,
vaski vaivaa,
paper pahhaa mieltä.»

Länsisuomalainen olisi varmaan ihmetellyt, jos olisi kuullut jonkun huutavan: »Hei poika! Hevonen on munas!» — Ehkäpä hänen mieleensä olisi tullut pullo, jonka sisään on rakennettu purjelaiva pienoiskoossa. Mutta että hevonen mahtuu munaan... Tietysti huudolla tarkoitettiin Hietamäen Sunkuralla, että hevonen oli perunassa/perunapellossa (munassa).

Lapsuus Inkerissä

Kuinka rikas sä olit mun syntymä paikka,
mun mielessä olet sä jokainen aika.
Siel luonnon herkut ne ruokitsi meitä,
kun kuljimme vielä lapsuuden teitä.

Nosti keväällä virpelo harmaata päätä,
oli maalla vielä lumi ja suollakin jäätä.
Kun aurinko lämmöllään taivahan täytti,
silloin sängellä pökkökin päätänsä näytti.

Suolaheinäkin kaikista parhainta oli,
niistä keittokin joskus perheelle tuli.
Putketkin kesällä pehmeet ja hyvät
niinkauan kun tähkihin tulivat jyvät.

Pähkinät ne vasta vatsamme täytti,
niitä hampailla purra se kovalta näytti.
Ja herneistä syötihin herneet ja kuoret.
ei väliä ollut vaik olivat tuoreet.

Puna-apilasta ja kukista imettiin mettä,
ja mahlaa juotiin, se oli parempi vettä.
Jälttäkin syötiin, ja kaikkea muuta;
kalukepitkin lapsilla oli pitkin suuta.

Kun marjojen aika kesällä tuli,
oli manssikka ensin joka suuhun suli.
Oli hauskinta mustikkapiiraita syöden:
lapsilla suutkin oli korvia myöden...
Tuomenmarjatkin kovineen lainattiin allaa,
oli kielikin musta kuin lampahalla.

Kun syksyllä metsästä korjattiin sienet,
niin korvihin pantiin ne, suuret ja pienet.*
Ukon tuuhat ne männessä jalalla lyötiin,
mutta kaupungissa näin: niitä torilla
myötiin.
Karpaloita poimimassa käytiin vesisoista.
Kiisseliä niistä tuli, se oli suurenmoista.

Nyt olen jo vanha, syön pullaa ja voita,
mut koskaan en unhoita herkkuja noita.

Otto Järvisaarelta

* korvihin 'korihin, koriin'; kori = eestin kielessä korv

Eestin ja Inkerin perinnetapahtuma

Luova ajattelu ja luova toiminta ovat tunnetusti se voima, joka vetää ihmisiä Vokki-Virkin käsityömuseon perinnetapahtumiin. Pääkaupungin lehtien menolistoilla oli 6. 3. monenlaista nähtävää. Ne jotka olivat valinneet Vokki-Virkin käsityömuseon penkiltä istumapaikan Eestin ja Inkerin heimojuhliin, saivatkin vahvasti nauttia edellä nimettyjen heimomaitten kulttuurista ja perinteestä.

Perinteisesti yleisö edusti kolmea sukupolvea. Nuorimpien joukossa näkyi tällä kertaa Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiön hallintoneuvoston jäsenen, varatuomari Risto Piepposen tytöt Elina ja Anna-Kaarina sekä taiteilija Osp Heickellin lapset Ingrid ja Arturi.

Lehtori Aili Simonsuuri oli nuori morsian, kun hänen miehensä Lauri Simonsuuri,

Virkki-käsityömuseossa kahvilla: vasemmalta taiteilija Silvia Aulio, päätoimittaja Boris Karppela, heinjokelainen Juhani Hyytiäinen vaimonsa kanssa ja koululainen Ingrid Heickell.

Samanaikaisesti oli esillä taiteilija Silvia Aulion näyttelytöitä: tekstiilejä, keramiikkaa ja maalauksia. Silvia Aulio, jonka sukusiteet vievät Eestiin, on tällä kertaa erikoistunut mm. suurikokoisiin henkilöaiheisiin aplikaatiotöihin.

Illan esiintyjistä lehtori Aili Simonsuuri ja käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki olivat asettaneet näytteille valokuvia ja käsitöitä, jotka valaisivat Eestin ja Inkerin elämää siitä ajankohdasta, jota kumpikin omalla työalallaan oli päässyt henkilökohtaisesti katselemaan.

tunnettu kansatieteen tutkija ja kerääjä lähti tekemään tieteellistä työtä Inkeriin v. 1937—38. Tieteen ja kansanperinteen kannalta oli onni, että Simonsuuret olivat valtavan työteliäitä ja tarkkoja työssään, sillä sota pyyhki Inkeriä maan tasalle.

Tiedemiehen nuori vaimo oli tarkkasilmäisenä kansanpukujen ja käyttötekstiilien tuntijana koonnut kiintoisan kokoelman, joka — ilmeisesti oli vain osa isommasta — kertoi omaa kieltään heimokansamme inkeriläisten kansannaisten tyylin ja korkeatasoisen käsityötaidon osaamisesta. Näyt-

teillä oli inkerikkojen kansannaisen puku, jota Ingrid Heickell esitti katselijoille.

Illan toinen Inkerin-tuntija oli kirkkoherra Matti Vironmäki. Hänen sukunsa lähti Pyhäjärven pitäjästä Laatokan rannalta, josta viime vuosisadan alussa paljon suomalaisia muutti Inkerinmaalle monenlaisia vaikeuksia pakoon.

Välittömästi vanhan rajan toisella puolella oli Vuole-Miikkulaisten Ylä- ja Alakylät. Siellä oli hyviä viljelysmaita, jotka siirtolaiset saivat hankittua omikseen, ja sinne vievät helsinkiläisen Matti Vironmäen sukusiteet.

Miikkulaisten Yläkylään oli Vironmäelle kohonnut vauras talo, jota kansan keskuudessa sanottiin Vironhoviksi. Talon varakkuutta osoittivat metsät, viljavat pellot ja mm. hevosten määrä, noin neljäkymmentä. Kun Vironmäen maita perinnön yhteydessä jaettiin, sai yksi veljeksistä tilan aivan Laatokan rannalta Toserovan kylästä, kymmenisen kilometriä vanhalta rajalta. Tämän talon isännän pojanpoika Matti oli kirkkoherra Matti Vironmäen ukki.

Perinneillan loistavien puhujien matkassa vei lehtori Eeva Niinivaara kuulijat vuorostaan Eestin kirjallisuuden historiaan. Eeva Niinivaaraa oli hieman aikaisemmin juhlittu hänen 80-vuotispäivänään akateemisin kunnianosoituksin mm. juhlakirjan välityksellä. »Kasvumaa», joka sisältää Eeva Niinivaaran kirjoituksia vuosilta 1923—1981, ilmestyi Suomalais-ugrilaisen Seuran julkaisusarjassa.

Vokki-Virkissä Eeva Niinivaara kertoi Noor-Eesti-ryhmän suuresti arvostamasta kirjailija Juhan Liivista (1864—1913), joka oli Aleksis Kiven aikalainen ja sukulaissielu ilmaisussaan, Kiven kaltainen neroudessaan ja kohtalossaan Kiven lailla onneton, mielisairas. Isänmaallisena runoilijana Liiv samaistaa oman kohtalonsa isänmaan kärsimysten kanssa.

Tyyne-Kerttu Virkki oleskeli ennen toista maailmansotaa Eestissä Kehtnan kotitalouskorkeakoulun ja kotitalouskeskikoulun kudonnan ja sommittelun opettajana vuosina 1934—36. Siteet Eestiin ja siellä oleviin ystäviin tulee tarkistetuksi ainakin kerran vuodessa Eestistä saapuvien joulukorttien muodossa: tänä vuonna jälleen sieltä tuli enemmän kortteja kuin koti-Suomesta.

Yhteydenpito tietenkin on tässä muodossa aina muistissa, jos ystävät ovat etäällä toisistaan. Tyyne-Kerttu on aika ajoin tavannut vanhoja oppilaita ja opettajatovereita, joiden kanssa silloin kauan sitten kudottiin, sommiteltiin malleja, värjättiin ja toimittiin muuten vain.

Perinnejuhlissa on aina musiikkia. Eestin ja Inkerin illassa soitti viulua majuri Aaro Asikainen säestäjänään musiikinopettaja Hilkka-Liisa Sonninen.

Kun perinneväki erosi, sanoi Tyyne-Kerttu Virkki vierailleen: »Mie nyt sanon teille ihan tosissain, että työ saatte etsii miulle tänne seuraajan. Tätä asiaa pittää nyt ihan tosissaa miettii.»

Ostin lähtiessäni Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön julkaisun 1978—1980 »Itse tuon sanoiksi virkki». Katsoin käsityöneuvoksen henkilöhistoriaa: synt. 5.6.1907 Sakkolassa ja melkein aina sata rautaa tulessa. Mistä sellaisen seuraajan löydät, kyselee

Naapuriheimon Tyttö
ASTA HEICKELL

Lahden seudun Inkeri-kerhon vuosikokous ja sitä seurannut johtokunnan kokous

Vuosikokous pidettiin 8. 2. 1982 Joutjärven kirkon huoneistossa. Puheenjohtajaksi valittiin kokouksen avaaja Juhani Jääskeläinen ja sihteeriksi kerhon sihteeri Marjatta Rämö, pöytäkirjan tarkastajiksi Raija Kari ja Inkeri Nuorimaa.

Rahastonhoitajamme Arvo Korkkinen luki kerhon tilikertomuksen ja tilintarkastajien lausunnon. Tilit hyväksyttiin kiitollisuudella ja myönnettiin johtokunnalle vastuuvapaus. Luettiin kerhon toimintakertomus v:lta 1981, se hyväksyttiin.

Kerhon puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti entinen puheenjohtaja teol. toht. Juhani Jääskeläinen. Samalla valittiin muut 6 johtokunnan jäsentä ja 2 varajäsentä. Tilintarkastajiksi valittiin uudelleen Erkki Ojala ja Armas Ovaska, varalle Saima Aakala ja Aino Lehtinen.

Toimintasuunnitelmassa todettiin mm., että tämä Lahden Inkeri-kerho saa tehtäväkseen Inkerin suomalaisten kesäjuhlan järjestämisen ensi kesänä. Siitä päättänee Inkeriläisten Yhdistys vuosikokouksessaan 28. 3. 1982. Kerhomme edustajiksi tulivat tähän kokoukseen Leena ja Arvo Korkkinen sekä Juhani Jääskeläinen. — Vuosikokoukseen menijöille päätettiin maksaa matkat ja 50 mk päivärahaa.

Puheenjohtaja julisti sitten vuosikokouksen päättyneeksi. Sen jälkeen kuultiin vielä kerhomme jäsenen Helmi Leppäsen riimittämä mukava runo, veisattiin iltavirsi ja luettiin yhdessä Herran siunaus.

Valitun johtokunnan jäsen rva Marja Rämö kutsui uuden johtokunnan kotiinsa kokoukseen 25. 2. 1982. Johtokunnan virkailijoiksi valittiin tällöin entiset: varapuheenjohtajaksi Veikko Huuhtanen, sihteeriksi Marja Rämö ja rahastonhoitajaksi Arvo Korkkinen. — Koska johtokunnalle tuottaa paljon huolta Lahdessa järjestettävä kesäjuhla, päätettiin, että johtokunta kokoontuu seuraavaan kokoukseensa jo 29. 3. klo 18.30 johtokunnan jäsenen Kaija Karin kotiin.

J.J.

ENNUSMERKKEJÄ

Jos tammikuussa vettä sataa, saa kylvää vaikka suon napaan.

*

Helmikuun hellät tuulet maaliskuussa maksetaan.

*

Jos takitta lakitta maaliskuussa halkoja hakkaa, niin kintaat kädessä toukokuussa sontaa kattaa.

VALIKOITUJA VIISAUKSIA

Kahdesta pahasta älä valitse kumpaakaan.

*

Niin kauas kuin tuo pieni kynttilä sädehtii, niin loistaa hyvä teko pahassa maailmassa. — Shakespeare

*

On parempi saada suoritetuksi pieniä asioita kuin vain suunnitella suuria. — George Marshall

Kävin Lapinlahdella

Päivä oli eräs viime heinäkuun alkupäivistä, jolloin poikkesin Lapinlahden hautausmaalla ja inkeriläisten haudalla. Olivat jo vanhat puuristit poissa, luterilaisten ja ortodoksien, jotka vuosikymmeniä olivat haudoilla olleet. Niiden tilalla on jykevä, harmaagraniittinen, n. 2 metriä korkea muistokivi. Sehän paljastettiin elokuussa 1978. Oli kuin lohkare entisen Inkerin kotikalliosta. Inkerin rannikkoseuduillahan oli graniittisia mukulakiviä ja Pohjois-Inkerissä suurimmat graniittilohkareet. Näinhän inkeriläinen opettaja Juuso Mustonen kertoo v. 1930 julkaistussa kirjoituksessa. Kiven edessä kukkivat runsaslukuisina ahkeraliisat, samoin myös ruohomaton kattaman pitkän hautapenkereen molemmissa päissä. Jotkut hautausmaalla käyneeet tiesivät kertoa, kuinka monasti ovat nähneet tuoreita leikkokukkia kiven edessä. Näin oli silloinkin, tuona heinäkuisena päivänä: kymmenen tummanpunaista ruusua maljakossa ja viereen oli jätetty kortti, joka välitti sanomallaan senkertaisen pysähtyjän tervehdyksen.

— —

»Tiedät, mitä varten me
taaskin tänne kokoonnuimme,
nälkään nääntyy sielumme,
jos et auta Jeesuksemme. . .»
(Siionin virsi 120, 2)

Näin veisattiin alkajaisiksi Portaanpään opistolla, Lapinlahdella maaliskuun 12.—13. pnä vuotuisilla opistolais-, myös opiston ystävien päivillä. »Mini-herättäjäjuhlilta» ne pikemminkin vaikuttivat. Osallistujia oli satoja eri puolilta, lähinnä Pohjois-Savosta. Oli kuulijaa aina vauvasta vaariin. Jumalan sanaa, Siionin virsiä, ystävien tapaamisia ym. Siinä sitä ruisleipää, jolla Herra kansaansa ruokki. Näinhän evästettiin 38 vuotta sitten inkeriläisiä, jotka samassa isossa luokassa virsiä veisasivat ja veisatessaan niukat ilonsa ja paljot murheensa Jumalalle ilmoittivat. — Portaanpäässä sanottiin hyvinkin paljon. Terveisinä Jeremia 31, jae 9 v:n 1926 Raamatun käännöksen mukaan: »Itkien he tulevat ja rukoilevaisina minä heitä kuljetan.» Ja puhuja selvensi lukemaansa sanoen: »Ketä Jumala johtaa, tämä ei voi olla rukoilematta.» Toinen puhutellut ajatus: »Ei se kynttilä valaise, joka itse tietää valaisevansa. Kyllä se on toisten nähtävä.» Ja puhuja jatkoi: »Pääasia, mikä meidän on tiedettävä on se, että Jeesus Kristus on hyvä».

— —

Hautausmaa oli tänä maaliskuisena sunnuntaina kauttaaltaan pehmeän valkoisen lumen peitossa. Ja lunta satoi tuona päivänä jatkuvasti. Inkeriläisten hautakivestä oli vain yläosa näkyvissä. Se odotti siinä lumen alla uuden kevään tuloa.

Itsekukin vast'edes haudalle pysähtyessään yhtynee Inkerin oman runoilijan Aapo Ihon ajatukseen:

»Täällä nykyisyyden eläjillä tiedossaan on järkkymätön rauha, tiensä vaikeimmankin loppupää. . .»

Heljä Huttunen

Äiti pienenä

Monasti sattui, että ruokapöydässä isä ja äiti tulivat kertoilleeksi ennenvanhasta. Isä kertoili miten hän kävi yhden talven kiertokoulua omatekoisilla suksilla. Enempää aikaa koulunkäyntiin ei sitten liiennytkään. Lienee ollut opetus tehokasta kun hän oppi lukemaan ja kirjoittamaan. Äidin tarinat kääntyivät usein sota-aikaan, ensimmäinen maailmansota ja vallankumous. Tuo aika oli levotonta ja tuskan täyteistä. Sotaväki vaihtui niin, ettei amulla tiennyt ketkä yön aikana olivat kylään tulleet: valkoisten tilalle saattoi tulla valkoisia, mutta saattoivat punaisetkin olla välillä. Joskus värvättiin miehiä väkipakolla ja varmuuden vuoksi peloteltiin ja uhkailtiin kylän asukkaita salaamisen ehkäisemiseksi. Kerran äitiäkin uhattiin kotona ampumisella, jos ei ilmoita missä talon miesväki piileksi. Ei ollut mitään salattavaa, miehet olivat vielä poikasia...

Tietysti, kuaskuttii eläjist, lukuisist, kylässä seisoneista sotilaista ja näiden pitämistä juhlista ilotulituksineen — limonatseist. Kartanpiirtäjäsotilailta pyydettiin kynänpätkiä ja niitä saikin. Liekkuloil käymisest muisteltiin haikein mielin. Kyläkeinut vetivät nuorisoa.

Pienempien kuullen ei kerrottu karmeimpia tarinoita. Äiti kertoi omakohtaisena kokemuksena tällaisen tositapahtuman. Kylässä seisoivat valkoiset joukot. Miehet olivat villin ja julman näköisiä, peloittavia. Kyläläiset nimittivät heitä paskiroiks — ehkä aasialaisia. Äiti tuli kylältä ja näki kanan lennähtäneen kujan luukulle. Paikalle osunut sotilas sieppasi sen ja repäisi samassa jaloista kahtia ja rupesi syömään... Ihan puistattaa vieläkin.

Oli uusien perunoiden aika ja niitä keitettiin iso padallinen kerrallaan, syöjiä kun oli monta. Kastikkeeksi kaadettiin lautaselle maitoa sievvoin kera ja siihen sitten kastettiin. Ei sanottu kastiketta vaan »makkuu»: onks makkuu tartun kans? Uusilla perunoilla herkutellessa muistui äidille joku asia mieleen ja hän sanoi: silloin ko mie olin pien... Voi, meidän äiti oli pieni! Oliko meidän äiti pieni? Meillä olikin sitten pieni äiti! Mutta kuka silloin ruokaa laittoi? — puhkesi yksi pienimmistä ihmettelemään, tosissaan. Pien äit, hän oikein maisteli miltä se maistui ja tuntui. Vaikea oli saada otetta ja vesseli ratkesi raikuvaan nauruun... Kuka sitten... No, ei teitä vielä silloin ollutkaan. Johan nyt jotakin: pien äit, eikä meitä ollutkaan. Ei, tätä ei kerta kaikkiaan voinut ottaa todesta. Satujahan äiti nyt kertoi, kuaskuloi, vaikka olikin kertovinaan oikeaa asiaa...

Lie silti jäänyt siemen itämään ajoista, jolloin ei elämä ollutkaan tämän päivän kaltaista.

»Toiseks suur»

LAHJOITUKSIA INKERILÄISTEN VIESTIN TUKEMISEKSI

Heikki Kontala, Örebro	100 kr
Aleksander Elvi, Örebro	100 kr

Viesti kiittää tuesta.

ARVOITUKSIA INKERISTÄ

Yks botška, kahellaist olutta. (Kosemkina)

*

Ovetoin aitta — ruokaa täynnä. (Skuoritsa)

*

Onneton, ponneton, pohjaton, kanneton. (Lempaala)

*

Uus tupa umpinain, eij uo ikkunaa eikä usta. (Kosemkina)

*

Ympyyrläinen, ämpyyrläinen, ei uo pohjaa eikä kantta. (Lempaala)

Näihin kaikkiin on sama vastaus: *muna* (Arvoitukset Pertti Virtarannan kokoelmasta »Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia».)

Inkerin suomalaisten kesäjuhlat

ensi kesänä Lahdessa 10.—11. 7. 1982

Inkeriläisten yhdistyksen vuosikokous Helsingissä teki virallisen päätöksen 28. 3. 1982, että sanottu kesäjuhla pidetään ensi kesänä Lahdessa lauantaina ja sunnuntaina 10.—11. 7. 1982. Alustavasti voidaan esittää, että juhlassa tulee olemaan seuraavanlainen ohjelma:

Lauantaina 10. 7. klo 13.00 kyykkäkilpailut Joutjärven kirkon lähellä olevalla Kiveriön ala-asteen koulun kentällä.

Klo 16.00 avataan juhlakanslia Joutjärven kirkon eteisessä (Ilmarisentie 1). Jaetaan mm. maksulliset rintamerkit.

Klo 18.00 Inkeri-ilta Joutjärven kirkon seurakuntasalissa (Ilmarisentie 1). Alkuvirsi, Tervehdyspuhe, Yksinlaulua, Muistelu Tuutarista ja erittäinkin Kavelahdesta (Helmi Othman Turusta), Kuorolaulua, (Helsingin Inkeri-kuoro), Tervehdyksiä, Kyykkäkilpailujen palkintojen jako. Illan sana: Rovasti Timo Airas Lahdesta. Päätösvirsi.

Sitten ruokailu Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa. Toivotaan asettumista pöytiin Inkerin seurakuntien mukaan. — Järjestelijänä toimii Marja Rämö Nastolasta. — Pöydissä keskustellaan seurakuntiin liittyneistä muistoista. Ruokailusta maksetaan »emännille».

Sunnuntaina 11. 7.

Klo 10.00 Juhlajumalanpalvelus ja H. P. Ehtoollinen Joutjärven kirkossa (Ilmarisentie 1). Liturgina Juhani Jääskeläinen. Päiväsaarna: Rovasti Pentti Murto Heinolasta. Kuorolaulua: Helsingin Inkeri-kuoro. Uhrilahja kannetaan Inkeriläisten yhdistyksen työn hyväksi. (Ehtoollisen jakajina 4 pappia.)

Klo 11.30 Ruoka- ja kahvitarjoilua Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa.

Klo 12.45 Järjestetään linja-automatka ja tutustutaan Lahden kaupungin nähtävyyksiin.

Klo 14.00 Päiväjuhla Joutjärven kirkon seurakuntasalissa, joka laajennetaan (Ilmarisentie 1). Nouse Inkeri, Tervehdyssanat, Runo: sepittäjä ja lausuja Helmi Leppänen Orimattilasta, Soittoa: kaksinsoittoa tai perhetrio, Juhlapuhe tai -esitelmä, Laulua: Nastolan naistrio, Päätössanat, Maamme.
(Salissa on valokuvanäyttely)

Tarjoilu Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa (Ilmarisentie 1) lauantaina Inkeri-illan jälkeen ja sunnuntaina klo 8:sta alkaen sekä jumalanpalveluksen jälkeen.

Maaseudun Sivistysliiton julkaisemana

Runonlaulaja Larin Paraske

Larin Parasken ympärillä käytyyn keskusteluun ja hänen elämäntyönsä aiheuttamaan taiteelliseen innostuksenaaltoon on tullut uusi lisä. Maaseudun Sivistysliitto on juuri julkaissut uuden kaunokirjallisuuskerhoille tarkoitetun kirjasen Runonlaulaja Larin Paraske.

Kirjan sisällön on ideoinut työryhmä, jossa on ollut jäseniä Suomalaisen Kirjallisuuden Seurasta ja Maaseudun Sivistysliitosta. Toimitustyön on tehnyt kulttuurisihteeri Liisa Suurla.

Runonlaulaja Larin Paraske jakautuu kahteen pääjaksoon. Perinnetutkimuksellisessa osassa Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran tutkija *Senni Timonen* kertoo Larin Parasken elämänvaiheista ja hänen runoudestaan kansanrunouden tutkijan näkökulmasta. Senni Timosen osuudessa on runsaasti runoesimerkkejä.

Kaunokirjallisessa jaksossa filosofian lisensiaatti *Liisa Enwald-Aho* esittelee Larin Paraskea kuvaavaa Anu Kaipaisen romaania Poimisin heliät hiekat.

Runonlaulaja Larin Paraske soveltuu käytettäväksi monin tavoin. Se on kirja tavallisen lukijan kädessä. Se on myös opintoaineisto, johonka kerhot voivat rakentaa työskentelynsä. Sitä voidaan pitää myös teoksena, joka antaa taustatietoa aiemmin julkaistujen Larin Paraske-teosten ymmärtämiseen ja analyyttiseen käsittelyyn. Sen vuoksi opintokerhoille suositellaan perinnetutkimuksellisen jakson rinnalle SKS:n runoteosta. Näin lauloi Larin Paraske ja kaunokirjallisen jakson rinnalle Anu Kaipaisen romaania.

Kirjan kuvitus on pääasiassa SKS:n ja Museoviraston kuvakokoelmista. Kirjassa on esitelty Larin Parasken kannalta keskeiset perinnetutkijat Axel Borenius, Kaarle Krohn ja Adolf Neovius. Kirjan lopussa on kahden kriitikon Marja-Riitta Vainikkalan ja Hannes Sihvon näkemykset Anu Kaipaisen romaanista.

Runonlaulaja Larin Paraskea saa tilaamalla Maaseudun Sivistysliitosta, Pursimiehenkatu 15, 00150 Helsinki 15, puhelin 90-170 311. Kirjan hinta on 30 markkaa.

Inkerin bibliografia

Aivan äskettäin, vuoden 1981 lopussa, on ilmestynyt Inkeriä ja inkeriläistä perinnettä tutkiville mielenkiintoinen kirja, Inkerin bibliografia. Se on Castrenianumin toimitteita, ja sitä on tarkoitus lunastaa myös Inkeriläisten Sivistyssäätiölle, josta sitä myöhemmin on saatavissa. Kerromme kirjasta lisää myöhemmin.

Ruotsin puolelta

Eskilstunan kesäjuhlien yhteenveto

34. Inkerinsuomalaisten kesäjuhla Eskilstunassa v. 1981.

Tulot:

Kirkkoneuvoston avustus	2.000	kr.
Kulttuurilautakunnan avustus	2.000	kr.
Myyty voileipiä ja juomia	1.364	kr.
Juhlamerkit ja ohjelmat	1.143	kr.
Kolehdit	2.536	kr.
Sisäänpääsyliput Inkeri-iltaan	4.470	kr.
Pääsyliput urheilukentälle	2.020,65	kr.
	15.533,65	kr.

Menot:

Merkit ja ohjelmat, painatus	1.291	kr.
Voileipätarpeet ja juomat	1.785,76	kr.
Kutsuvieraat ja vahtimestari	1.555	kr.
Ohjelmansuorittajat	2.175	kr.
Vuokra Folkets Hus, Inkeri-ilta	550	kr.
Sekalaisia kuluja	1.095,80	kr.
Urheilukilpailujen palkinnot	626	kr.
	9.078,56	kr.

Ylijäämä: 15.533,65
— 9.078,56
6.455,09 kr.

josta Keskusliitolle 20 % = 1.291 kr. (ISK)

Jäännös E.I.S.K.:lle 6.455,09
— 1.291,00
5.164,09 kr.

Eskilstunan Inkerin Suomalainen Kerho

puheenjohtaja Juho Kemppi

kassanhoitaja Paavo Vainikka

RUOTSIN INKERINSUOMALAISTEN KESÄJUHLAT BORÅSISSA

Inkerinsuomalaisten 35. kesäjuhlat pidetään Boråsissa 25.—27. 6. 1982

OHJELMA

Juhannusaatto 25. 6. 1982

15.00 Kanslian avaus (Gustav Adolfin seurakuntakodissa)
16.00 ISK:n vuosikokous
18.00 Avajaistilaisuus
21.00 Kokkoilta

Juhannuspäivä 26. 6. 1982

08.00 Jumalanpalvelus
12.00 Urheilukilpailut
16.00 Juhlaseurat
19.30 Inkeri-ilta

Sunnuntai 27. 6. 1982

08.00 Ehtoollisjumalanpalvelus
11.00 Päättäjäisseurat

Kanslia, näyttelyt sekä tarjoilu ovat tämän ohessa auki määrättyinä aikoina, joista ilmoitetaan juhlaohjelmassa.

Niinkuin jo aikaisemmin on ilmoitettu, voivat ne jotka haluavat osallistua näyttelyihin, ottaa yhteyttä puhelimitse seuraaviin henkilöihin:

Taide- ja valokuvanäyttely — Aleksander Kondrell 033-10 48 00

Museonäyttely — Helene Rikkinen 033-12 95 11, Inkeri Rinne 033-10 77 29
Majoitukset hotellissa sekä seurakunnan kesäkodeilla. Lähempiä tietoja puhelimitse: Aleksander Kondrell, puh. 033-10 48 00 (toistaiseksi).

Kesäjuhlissa tavataan — kaikki sydämellisesti tervetulleita, läheltä ja kaukaa!

Juhlatoimikunta

Boråsin Inkerin Kerho

Lappeenrannan hautausmaan multiin kätkettyjä inkeriläisiä

Eskilstunan terveisinä tuli toimitukseen kirje, jossa kerrotaan 92-vuotiaan Abram Peussan käyneen Lappeenrannan hautausmaalla. Hän oli tutkinut kaikki sodassa kaatuneiden hautakivet ja löytänyt sieltä kaikkiaan 24:n inkeriläisen nimet:

Aleksander Ruohonen, Nikolai Rikunov, Juho Larionov, Juho Vintti, Heikki Romanov, Pekka Virolainen, Paavo Kojonen, Juho Voinolainen (tai Vainolainen), Nikolai Virolainen, Antti Lösä (tai Läsä), Viktor Hynninen, Tuomas Ahava, Viktor Jurkin, Nikolai Huopalainen (tai Huopolainen), Reino Väärä, Paavo Juvonen, Antti Kekki, Nolai Matikainen (tai Nikolai), Aleksander Sergeev, Mikko Soini (Söeni?), Juho Turkiainen, Kiril Galkin, Ville Berofleev, Reino Roponen (tai Reponen).

Koska kirje oli käsin kirjoitettu, ja käsiala hiukan epäselvä, voi joissakin nimissä olla virheellisyyksiä. Todennäköisimmät virheet on toimitus merkinnyt sulkeisiin ().

JOUKOSTAMME POISTUNEITA

Liisa Pönniö, synt. 16. 10. 1893 Lempaalassa, kuoli 6. 2. 1982 Boråsissa.

KEVÄTLEIRI FJÄRÅSISSA

GSIK järjestää tavanmukaisen kevätleirinsä Koitjärvelle 20.—23. toukokuuta. Koitjärvi on eestiläisten kesäkoti, joka sijaitsee Fjäråsissa, noin 35 km Göteborgista etelään.

Maksu, johon sisältyy mm. ruoka ja yöpyminen, on aikuisilta 40 kr päivää kohti, lapsilta alle 16 v sekä eläkeläisiltä 25 kr.

Ilmoittautumisia Alina Kekkoselle, puh. 0302—206 96, ja Elviira Paakkoselle, puh. 031-88 26 05. Tervetuloa mukaan!

AK

VÅRLÄGER I FJÄRÅS

GSIK anordnar sitt traditionella vårläger i Koitjärvi den 20—23 maj. Koitjärvi är estländarnas sommarhem och ligger i Fjärås ca 3,5 mil söder om Göteborg.

Avgiften, som bl.a. inbegriper kost och logi, är för vuxna 40 kr/dag, och 25 kr för barn under 16 år samt pensionärer.

Anmälningar till Alina Kekkonen tfn 0302-206 96, eller till Elviira Paakkonen tfn 031-88 26 05. Välkommen!

AK

Hyvä tietää, hyvä muistaa

ETSITÄÄN

Matti Juhanan-poika Karhu, synt. Lempaalan Takakylässä, asuu nykyään Ruotsissa, tullut Suomeen 1918. Omaiset etsivät. Ota yhteys Liisa Makaraan, osoite Takasenkatu 7, 08150 Lohja 15.

*

Haluaisin tietoja isäni sisaren Ida Tabellin (s. Pielavedellä 3. 1. 1892) pojasta Mikosta. Ida Tabell oli naimisissa Rääpyvällä Inkerissä 1910-luvun lopulta Nikolajevin kanssa. Heillä oli ehkä kuusi lasta, joista Mikko Nikolajev (s. Rääpyvällä 1920, myöh. Nikovaara) on ollut sota-aikana Suomessa. Jos joku hänestä tai muista sisaruksista jotain tietää, pyydän ystävällisesti ottamaan yhteyden os. Veikko Tabell, PL 10, 72600 Keitele. Pienikin vihje on tervetullut.

*

Helena Alatulkkila Ylitorniosta haluaisi mielellään tietää niiden inkeriläisperheiden kohtalosta, jotka olivat hänen vierainaan ennen Ruotsiin muuttoa (v. 1944—45). Erityisesti hän haluaisi tietää, mitä sen jälkeen on tapahtunut sille inkeriläisperheelle, jolta hän sai kauniin lasimaljan lahjaksi. Jos näette tämän ilmoituksen, ottakaa ystävällisesti yhteys os. Helena Alatulkkila, 95600 Ylitornio.

Juhlamatka Boråsiin

Ruvetkaamme reissuun Ruotsin,
matkaan maalle Svea-mamman

Jälleen ensi juhannuksena lähdemme joukolla Ruotsin inkerinsuomalaisten järjestämille kesäjuhlille, tällä kertaa Boråsiin, jonne meitä hartaasti odotetaan; näin olemme kuulleet.

Lähtö Helsingistä torstaina 24. 6. 1982 klo 17.00 Aurorankatu 7:n edestä. Laiva lähtee Turun satamasta. Hyttipaikkoja laivalla saatavana.

Paluu sunnuntaina 27. 6. 1982 yölaivalla.

Matkan hinta edestakaisin ilman hyttiä 320 mk.

Ilmoittautumisia ottavat vastaan: Ida Riipinen, Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki 25, puh. 445 701 sekä Yrjö Korkkinen, Vehkatie 15, 01300 Vantaa 30, puh. 835 857.

INKERIKOTI AVOINNA TARVITTAESSA

Halutessanne asioida Inkerikodissa ottakaa ensin yhteys toimistonhoitajaan Anneli Korkkiseen, puh. 8732 095 tai 793 796 (Helsingin suunta 90).

INKERIKOTIA VUOKRATAAN

häitä, hautajaisia ym. tilaisuuksia varten. Tilaukset Yrjö Korkkinen, puh. 835 857.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Paikallisosaston huhti- ja toukokuun tilaisuudet: 25. 4. ja 23. 5. Tilaisuudet alkavat klo 14.00. Tervetuloa.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Helluntaijuhla Karjalaisten talossa 30. 5. kello 14. Tervetuloa!

Johtokunta

SEUKKOSEURA

kokoontuu huhti- ja toukokuussa vain kerran huhti- ja toukokuussa eli torstaina 15. 4. ja 13. 5. klo 13.00. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Sulo Haltsonen ym.
Inkerin suomal. historia 100 mk (115 kr)
Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta 25 mk (30 kr)
Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot 18 mk (25 kr)
Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta 10 mk (15 kr)
Pertti Virtaranta
Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia 20 mk (25 kr)
Isien Usko, muistojulkaisu 10 kr
Postikortti, Haaparannan muistolaatta 1 kr
Postikortti, Örebron muistokivi 1 kr

Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja** 5 kr
Kemppi: **Ristiltä ripille** 10 kr

Äänilevyjä
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. 15 mk (20 kr)
Lauri Santtu
Murrejuttuja 15 mk (20 kr)
Gävlen kuoro 30 mk (35 kr)
Inkerin karttoja 40 mk (45 kr)
Inkerin lippuja 10 mk (15 kr)
Inkerin postimerkkejä sarja 50 mk (60 kr)
Adresseja 15 mk (20 kr)

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1982 olisi syytä tilata. Hinta 50 mk (55 kr).

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 5

toukokuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	50 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 55 kr v. 1982
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,—
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Venjoen Mestilän koulu. Opettajat vasemmalta: Anna Maria ja Katri Toivonen sekä Lyydi Kokka sylissään tytär Hilma. Kuvan lähetti Lilja Nikkarinen Ruotsista, os. Bergmansvägen 18, 81041 Forsbacka.

Matti Vironmäki

Ihmisen osa

Erään helsinkiläisen päivälehden sunnuntainumerossa oli äskettäin kaksipalstainen artikkeli, jonka otsikkona olivat sanat: »*Ohjaako sattuma elämän kehitystä?*» Artikkelissa selostettiin sata vuotta sitten manan majoille menneen luonnontutkijan ja tiedemiehen Charles Darwinin käsityksiä. Darwinin teos »Lajien synty», kuten tunnettua, herätti aikoinaan laajaa huomiota. Siinä esitetty teoria — sanotaan — »murskasi ihmisen aseman luomakunnan kruununa ja ihmisestä tuli eläin muiden eläinten joukossa». Onko näin? Oliko Darwin käsityksissään ihmisestä oikeassa?

Vastausta etsiessämme on syytä muistaa, että tämä ongelma, mikä on ihminen, on askarruttanut ihmisiä kaikkina aikoina. Jo muinoin monet olivat samalla tavalla kuin Darwin »biologisen ihmiskäsityksen» kannattajia. Heidän mielestään ihminen on vain ajallinen olento ja ainoastaan osa kasvi- ja eläinkuntaa. Monet tämän näkemyksen edustajat ovat saattaneet jopa opettaa, että ihminen on kone eikä sen enempää. Myöskin on ollut ja on meidänkin päivinämme paljon niitä, jotka ovat »sosiologisen ihmiskäsityksen» lumoissa. Sen mukaanhan ihminen on ympäristönsä tuote. Millaisissa oloissa ihminen kasvaa, se ohjaa hänen elämänsä kehitystä. Olisiko tämäkään totuus ihmisestä?

Nämä edellämainitut näkemykset poikkeavat suuresti »kristillisestä ihmiskäsityksestä», kuten jokainen ymmärrämme. Meistä useimmat ovat jo lapsuutemme oppikirjassa katekismuksessa oppineet, että »Jumala on minut ja kaikki olennot luonut». Ihminen on saanut osansa itse Luojalta, joka on myös luotujensa elämän kehityksen ohjaaja. Ihmisessä on tosin paljon sellaista, mitä on luonnon elämässäkin. »Ihminen kasvaa kuin kukkanen kedolla ja lakastuu» on Pyhän Kirjan opetus. Mutta siihen ei kaikki suinkaan lopu, kun me vuorollamme lakastumme. Ihminen ei ole sattuman varassa kuin kukkanen tai eläin, vaan me elämme, kuten jo muinoin tuhansia vuosia sitten kovia kokenut heimopäällikkö Job ajatteli, Jumalan edessä ja kädessä. »Sinä pidät minua silmällä ja viet käymään oikeutta kanssasi», uskoi Job, jonka näkemys oli myös tämä: »Ihmisen päivät ovat määrätyt ja hänen kuukausiensa luku on sinun tiedossasi, Herra. Sinä olet asettanut hänelle määrän, jonka ylitse hän ei pääse» (Jobin kirja 14: 5). Näihin Jobin käsityksiin liittyivät myös Uuden Testamentin ajattelijat, joista meille rakkain on Herramme Kristus. Hänen opetuksensa taivaallisesta Isästä ovat meille jokaiselle hyvin tuttuja.

Kristillistä käsitystä ihmisen osasta ei meidän kylläkään ole aina helppo uskoa. Meistä jokainen usein epäilee, onko kaiken takana sittenkään meitä rakastava Isä. Mutta elämän monenlaisten vaikeuksien keskellä pyritään sittenkin olemaan »kuitenkin-uskon» ihmisiä. Tämä »kuitenkin-usko» sanoo pimeimpinäkin aikoina: »Kuitenkin minä pysyn alati sinun tykönäsi, sinä pidät minua kiinni oikeasta kädestäni. Sinä, Herra, talutat minua suunnitelmiesi mukaan ja korjaat minut viimein kunniaan» (Ps. 73: 23—24).

Ihmisen vaikeaa osaa eläessään inkeriläinen äiti-vainajani jo vuosikymmeniä sitten opetti meille lapsilleen hengellisen laulun, jonka sanoja toivon aina muistavani:

»Sinun tiesi on sittenkin parhain,
vaikka meistä ei tuntuisi niin,
vaikka veisi se kuoleman alhoon
tai kyyneliin, kärsimyksiin.»

Inkeriläisten Yhdistyksen vuosikokous Helsingissä

Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous pidettiin Marianpäivänä 29. 3. 1982 Inkerikodissa, jossa se on pidetty aina Inkerikodin valmistumisesta eli vuodesta 1975 lähtien. Läsnä kokouksessa oli tänä vuonna harvinaisen vähän väkeä, vain 31 henkeä.

Yhdistyksen puheenjohtaja Matti Vironmäki avasi kokouksen kello 14, ja alkajaisiksi laulettiin yhdessä virsi »Soi kunniaksi Luojan». Sen jälkeen valittiin vuosikokouksen puheenjohtajaksi Turun paikallisosaston edustaja Keijo Korkka, joka kutsui sihteeriksi yhdistyksen sihteerin Anneli Tuohimäen. Pöytäkirjantarkistajiksi valittiin Yrjö Korkkinen Vantaalta ja Toivo Kajava Kauniaisista, varalle Anneli Korkkinen ja Anja Luoma, molemmat Vantaalta.

Vuosikokous todettiin laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi; siitä oli vanhan tavan mukaan ilmoitettu Inkeriläisten Viestissä riittävän hyvissä ajoin. Sen jälkeen yhdistyksen puheenjohtaja rovasti Matti Vironmäki luki erinomaisesti laatimansa vuoden 1981 toimintakertomuksen. Sen liitteinä olivat paikallisosastojen, Seukkoseuran sekä Inkeri-kuoron toimintakertomukset sekä Inkeriläisten Viestin vuosikerta, josta puheenjohtaja totesi yhdistyksen menneen vuoden toiminnan käyvän pääpiirteissään selville.

Toimintakertomuksesta pantiin ilolla merkille, että viime kesän kesäjuhlat Helsingissä olivat onnistuneet erinomaisesti sekä tuottaneet yhdistyksen laihaan kukkaroon mukavantuntuisen rahasumman. Kiitos tästä kuuluu suurimmaksi osaksi yhdistyksemme tarmokkaalle puuhanaiselle Ida Riipiselle, jota myös »Äiteeksi» kutsutaan. Erinomaisena organisaattorina hän pääemännän ominaisuudessa vastasi siitä, että kesäjuhlien keittiö pelasi. Hänen ansiokseen on myös suurimmaksi osaksi luettava myyjäispöytien tavarain runsaus joulujuhlissamme: hänen vetämänsä ompeluseuran työn tulosta ovat olleet ne lukemattomat koltut ja essut, sukat, lapaset ja myssyt, joiden tuotolla on tuettu niin Viestiä kuin muutakin inkeriläisten toimintaa. Hän apulaisineen ansaitsee parhaat kiitokset. Kiitosmaininnan erinomaisesta toimintakertomuksesta sai puheenjohtaja. Jussi Vesa halusi lisäksi tarkentaa vuosikertomuksen alussa ollutta mainintaa yhdistyksen perustamisesta todeten, että ennen kuin yhdistys perustettiin, oli olemassa lukuisia kerhoja, joten niitä ei yhtäkkiä synnyttänyt vastaperustettu yhdistys.

Rahastonhoitaja Anneli Korkkinen luki tuloslaskelman ja taseen vuodelta 1981 sekä tilintarkastuskertomuksen, joiden perusteella tilivelvollisille myönnettiin tili- ja vastuuvapaus.

Johtokunnan jäsenten palkkioissa päätettiin menetellä kuten tähänkin asti: pitkämatkalaisille maksetaan matkaraha laskun mukaan.

Erovuoroiset varsinaiset jäsenet olivat tällä kertaa Anneli Korkkinen, Matti Vironmäki ja Eino Vironseppä sekä varajäsenistä Keijo Korkka. Heidät kaikki valittiin yksimielisesti uudelleen.

Tilintarkastajiksi valittiin vuodelle 1982 entiset, eli Seppo Kekki ja Eino Rännäli (varsinaiset tilintarkastajat) sekä Toivo Iho (varatilintarkastaja).

Yhdistyksen jäsenmaksu päätettiin kuluvan vuoden (1982) pitää ennallaan mutta korottaa se vuoden 1983 alusta 15 markkaan.

Yhdistyksen puheenjohtaja luki toimintasuunnitelman vuodelle 1982 sekä talousarvion, jotka molemmat hyväksyttiin. Professori Eino Jamalainen ehdotti tässä yhteydessä, että paikallisosastot tekisivät enemmän tunnetuksi inkeriläisten historiaa keskuudessaan. Samalla hän esitti toivomuksen, että yhdistykselle hankittaisiin dioja, joita jäsenet voisivat lainata ja keskuudessaan esittää. Vaihtoehtona hän mainitsi, että mahdollisesti Sivistyssäätiö voisi huolehtia diojen hankkimisesta.

Vuoden 1983 vuosikokouspäiväksi sovittiin jälleen, vanhan tavan mukaan, Marianpäivä ja paikaksi Inkerikoti. Kokouksesta il-

Aforismeja rakkaudesta

Rakkaus ei koskaan kuole,
mutta se saattaa muuttaa majaa
siksi sitä on hellin hoivattava,
että se pysyisi siinä majassa
jonne se sattumalta on eksynyt.

*

Rakkaus on kuin nousuhumala:
makeimillaan, kun kuvittelee
miten ihanaa humalatila on
ja sitten, kun sen on saanut
huomaakin miten kamala se on:
jälkeenpäin tulee pahoinvointi
ja myöhemmin krapula,
lopuksi tottumus.

*

Ainoa kestävä rakkaus on:
äidin rakkaus lapseen/
lapsen rakkaus äitiin/
on miten sen ottaa.
Inkerissä sanottiin:
vanhemman rakkaus lapseen,
lapsen kylmää kivvee

Piilon Piika

Kärpänen

Kärpänen jostakin eksynyt
huoneeseeni
surisee lentää
ja minä kuin lapsi
riemuitsen:
huoneessani joku muukin
elää
minun lisäkseni hengittää
on yksinäisyyteni tipotiessään
ja lapsuus on palannut
takaisin
ja kaikki taas kukkii
elää ja elää
ja sielussa tuhannet
kärpäset helää
ja tuoksut ja kukat ja mehiläiset
ja hunajan maku huulilla
ja aurinko paistaa
ja kärpäset lentää
on poutaa ja kiirettä
heinäntekoon
ja kärpäset lentää ja lentää

Piilon Piika

---

moitettaisiin Inkeriläisten Viestissä kuten ennenkin.

Koska johtokunnalle ei ollut tullut esityksiä kunniajäsenistä, ei tässä kokouksessa kunniajäseniä lainkaan kutsuttu.

Keskustelu Inkeriläisten Viestin painatuskustannusten noususta johtokunnan kokouksessa johti siihen, että johtokunta ehdotti Viestin tilausmaksua vuoden 1983 alusta lähtien korotettavaksi 60 markkaan ja Ruotsissa 75 kruunuun. Vuosikokous hyväksyi johtokunnan ehdotuksen yksimielisesti.

Aikaisempien vuosien ajoilta kertyneet siirtosaamiset päätettiin poistaa yhdistyksen tileistä Juhani Jääskeläisen tehtyä asiasta ehdotuksen vuosikokoukselle. Hänen ehdottamansa yhdistyksen sääntöjen muuttaminen ei saanut kannatusta, eikä sitä yhdistyksen sääntöjen mukaan voitu edes tässä vuosikokouksessa käsitellä. Tohtori Jääskeläinen otti esille myös ruotsinkielisten tekstien julkaisemisen Viestin palstoilla, jolloin todettiin, että johtokunta oli jo aikaisemmin tehnyt päätöksen, että Viestissä julkaistaan Ruotsissa asuvien inkeriläisten toivomuksesta myös ruotsinkielistä tekstiä. Lopuksi pastori Mustonen esitteli Juhani Jääskeläisen väitöskirjaa, jota oli vielä muutama kappale jäljellä.

Puheejohtaja päätti erittäin napakasti pitämänsä ja johdonmukaisesti edenneen vuosikokouksen nuijankopautuksella n. klo 16, ja uusi (»vanha») johtokunta lähti järjestäytymään Karjalatalon kerhohuoneeseen.

Lopuksi jälleen kiitokset emännille erinomaisesta kahvitarjoilusta niin johtokunnan kokouksessa kuin vuosikokouksessakin. Mainiolta maistuvat Idan ym. emäntien piiraat sekä kahvi pitivät osanottajat pirteänä kokouksen loppuun saakka.

IKUISIA KYSYMYKSIÄ

Kuinka usein ahkeruus tulkitaan ahneudeksi ja ahneus ahkeruudeksi. Näillä kahdella asialla on niin suuri ero kuin yöllä ja päivällä. Ei yötä voi verrata päivään, eikä päivää yöhön. Kuitenkin ne ovat sidottu toisiinsa erottamattomasti. Kuten tyhmyys ja viisauskin. On ihmisiä, jotka viisaita ja silti tyhmiä. Ja tyhmiä, jotka ovat viisaita. Ensiksi mainitut ihmiset ovat usein hyväsydämisiä, he eivät vahingoittaisi toista ihmistä mistään hinnasta, he ahertavat puhtaalla omallatunnolla, tekevät toisen hyväksi kaiken voitavansa jääden itse paitsioon.

Meillä täällä Pohjolassa hyvin lyhyenä vuoden aikana, tarkemmin sanottuna kesäkuussa Juhannuksen tienoilla päivää ei erota yöstä eikä yötä päivästä. Näin on mainitsemillani ahkeruudella ja ahneudella, kuten viisaudella ja tyhmyydellä. Niin ovat sidotut toisiinsa myös hyvä ja paha. Joskus ei hyväkään ihminen erota hyvää pahasta. Onko se tyhmyyttä, kun on hyvä sydän ja herkkä mieli, eikä osaa sanoa oikeata sanaa oikeaan aikaan. Vaikka ajattelee ja sisimmässään on sanomassa juuri niin kuin ajattelee, vaan nielaiseekin sen, kun pelkää loukkaavansa vastapuolta viisaudellaan ja oikeilla näkemyksillään. Tässä tullaan taas kohtaan, jossa herää kysymys oikeudesta ja vääryydestä. Onko väärin, kun suojelee sitä mikä pitäisi ilmi antaa, mikä on suorastaan rikollista. Rikollisuus on taas sidottu rangaistukseen.

Vaan kuinka usein he, jotka ovat tyhmiä, ovatkin viisaita, vai pitäisikö sanoa ovat ovelia. Onko oveluuden vastakohta hölmöys? Onko hölmö, jos vaikka on kuinka viisas ja antaa narrata itseään. Tämä kysymys johtaa taas viekkauteen ja rehellisyyteen. Sanotaan: rehellisyys maan perii. Näyttää usein kuitenkin siltä, että se perii sen minkä röyhkeydellään omakseen omii.

Röyhkeys on taas sidottu kainouteen. Kaino ihminen ei ole koskaan röyhkeä ihminen. Hän odottaa nöyrästi, että oikeus voittaa, vaan voittaako oikeus? Eikö usein vääryys voita, ainakin näennäisesti. Näin on myöskin vääryys sidottu oikeuteen, kuten oikeus vääryyteen. Yö ja päivä ikuisesti toisiinsa sidotut. Kuten avuttomuus ja avunanto. Miten usein hyvä ihminen antaa itsensä, uhraa kaiken, kuten kerran teki ristinpuulla ihmisistä jaloin, ja miten pienet ihmiset ylimielisesti kulkivat ohi huulilla hymähdys: »Muita hän on auttanut, itseään hän ei voi auttaa.»

Tämäkö on ikuinen kiertokulku? Onko totuuden paikka vain ristinpuu? Jäävätkö perimmäiset kysymykset ikuisiksi huudoiksi?

Ella Ojala

Josef Jamalaisen stipendirahaston stipendit 1982—1985 (500 mk vuodessa) on myönnetty HuK Jari Karhulle ja teol.yo. Ilkka Pyysiäiselle.

AAVISTUS

Se meni ohi
niin kuin kesä
jota ei ollutkaan
ja kuitenkin se oli
niin kuin aavistus
se oli niin kuin
lupaus
kuin toivo,
joka elää unelmissa
kuin kaipaus
kesän lämpöön
kestoon/kehtoon
lapsuuteen.

Ella Ojala

SUOMEN KIELI VAI RUOTSI

Viittaan Roland Randefeltin ruotsinkieliseen kirjoitukseen »Finska eller svenska» (Suomen kieli vai ruotsi) Inkeriläisten Viestin maaliskuun numerossa 1982, sivulla 15. Kirjoituksessa on paljon mielenkiintoisia kohtia. Luin ja ymmärsin kirjoituksen, jopa käänsin koko kirjoituksen suomen kielelle. Kirjoituksessa sanotaan: »Inkeriläiset säilyttävät suomen kielen kautta maailman äidinkielenään. Se joka sitoo inkeriläisiä yhteen, on suomen kieli.» Sitten kirjoittaja lausuu: »Minä itse en ole varma siitä.» Kirjoittaja väittää, että inkeriläiset Suomessa pelkäävät ilmaista inkeriläisyyttään, kun ehkä heitä nimitetään rajavenäläisiksi. — Minä väitän: eivät pelkää. Minä, joka olen syntynyt Inkerissä ja olen ollut Suomessa koulupojasta lähtien (v:sta 1925), en ole koskaan inkeriläisyyttäni hävennyt. Siksi en ole hävennyt, kun v:een 1917 asti jokainen luterilainen inkeriläinen voi panna päänsä pantiksi, ettei häneen luterilaisena Inkerissä ole missään sukupolvessa tullut pisaraakaan venäläistä verta, koska lakina oli, että seka-avioliitossa syntynyt lapsi (oli mies tai vaimo kreikkalaiskatolinen), oli aina venäläisen papin kastettava venäläiseen uskoon, eikä kreikkalaiskatolisesta uskosta saanut kääntyä muuhun uskoon.

Inkerinsuomalaisuudesta on vielä syytä muistaa: Inkerissä oli v:een 1917 asti 27 luterilaista pappia, joista useimmat olivat Suomessa syntyneitä. Edelleen: Kolppanan suomalainen opettajaseminaari oli perustettu Inkeriin jo v. 1863 eli samana vuonna kuin Suomeen perustettiin ensimmäinen suomenkielinen seminaari, mutta Inkeriin se perustettiin muutamia kuukausia ennen kuin Suomeen. Suomen Lähetysseuran lähetyskoulussa ensimmäisiä oppilaita oli Inkerin suomalainen mies, Martti Rautanen Novasolkan Tikanpesänkylästä. Hänestä tuli koko Raamatun kääntäjänä Ambomaan »Agricola», ja Suomi teki hänestä jumaluusopin kunniatohtorin. Pietarin suomalais-ruotsalainen seurakunta on Pietarin luterilaisista seurakunnista vanhin. Tsaari nimitti kerran (v. 1820) suomalaisen miehen Sakari Cygnaeus nuoremman laajan Pietarin konsistoripiirin piispaksi, ja häntä pidettiin Inkerin suomalaisten seurakuntien varsinaisena järjestäjänä. Vuosina 1879—1888 oli luterilaisen kenraalikonsistorin presidenttinä suomalainen mies Theodor Bruun. Pietarin suomalaisella seurakunnalla oli kevääseen 1918 asti Suomen mallin mukainen yhteiskoulunsa. Inkerin 22 seurakunnassa oli vallankumoukseen asti suomalaiset lainakirjastonsa, joita käytettiin ahkerasti. (Viittaan näissä asioissa tohtorinväitöskirjaani »Inkerin suomalainen evankelis-luterilainen kirkko neuvostojärjestelmän ensimmäisenä vuosikymmenenä 1917—1927», erittäinkin kirjan johdantoon.)

Suomalaisuudesta mainittakoon vielä, että Suomen ruotsalaisten piispakin kannattaa julkisesti, että Ruotsin suomalaiset, joihin kuuluvat toki myös inkerinsuomalaiset, saavat samanlaisen aseman Ruotsin valtiossa kuin ruotsalaisilla on Suomessa, so. hoitavat ja hallitsevat suomalaisuuttaan.

Liittykää toki mukaan (myös nuoret) suomalaisiin seuroihin, käykää suomenkielisissä tilaisuuksissa ja tilatkaa myös esim. Ruotsissa julkaistuja suomenkielisiä lehtiä (niitä kuuluu olevan 2). Käykää toki suomen kielen kursseilla ja ostakaa suomen kielen kielioppeja joko suomen- tai ruotsinkielisinä. Inkeriläisten ei pidä suomalaisuuttaan missään hävetä!

Huom! Saksan Liittotasavallassa toimii 13 suomalaista luterilaista seurakuntaa. Samoin on suomalaista luterilaista seurakuntatoimintaa Yhdysvalloissa (ehkä on ollut n. 100 vuotta), Kanadassa ja jopa Australiassa.

Kirjoittaja kysyy: kuinka käy suomalaisuuden Inkerissä? Emme sitä kukaan tiedä, mutta muutos parempaan suuntaan on mahdollista.

Juhani Jääskeläinen

Inkerin suomalaisten kesäjuhlat

LAHDESSA

10.—11. 7. 1982

Inkeriläisten kesäjuhla pidetään ensi kesänä Lahdessa lauantaina ja sunnuntaina 10.—11. 7. 1982. Juhlassa tulee olemaan pääpiirteissään seuraavanlainen ohjelma:

Lauantaina 10. 7.

Klo 13.00 kyykkäkilpailut Joutjärven kirkon lähellä olevalla Kiveriön ala-asteen koulun kentällä.

» 16.00 avataan juhlakanslia Joutjärven kirkon eteisessä (Ilmarisentie 1). Jaetaan mm. maksulliset rintamerkit.

» 18.00 Inkeri-ilta Joutjärven kirkon seurakuntasalissa (Ilmarisentie 1). Alkuvirsi, Tervehdyspuhe (Inkeri Ojala), Yksinlaulua (Suvi Lehtonen), Muistelu Tuutarista ja erittäinkin Kavelahdesta (Helmi Othman Turusta), Kuorolaulua (Helsingin Inkeri-kuoro), Tervehdyksiä, Kyykkäkilpailujen palkintojen jako. Illan sana: Rovasti Timo Airas Lahdesta. Päätösvirsi.

Sunnuntaina 11. 7.

Klo 10.00 Juhlajumalanpalvelus ja H. P. Ehtoollinen Joutjärven kirkossa (Ilmarisentie 1). Liturgina Juhani Jääskeläinen. Päiväsaarna: rovasti Pentti Murto Heinolasta. Kuorolaulua: Helsingin Inkeri-kuoro. Uhrilahja kannetaan Inkeriläisten yhdistyksen työn hyväksi. (Ehtoollisen jakajina 4 pappia.)

» 11.30 Ruoka- ja kahvitarjoilua Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa.

» 12.45 Järjestetään linja-automatka ja tutustutaan Lahden kaupungin nähtävyyksiin.

» 14.00 Päiväjuhla Joutjärven kirkon seurakuntasalissa, joka laajennetaan (Ilmarisentie 1). Nouse Inkeri, Tervehdyssanat, Runo: sepittäjä ja lausuja Helmi Leppänen Orimattilasta, Soittoa: kaksinsoittoa tai perhetrio, Juhlapuhe tai -esitelmä, Laulua: Nastolan naistrio, Päätössanat, Maamme.
(Salissa on valokuvanäyttely)

Ruokailu Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa lauantaina Inkeri-illan jälkeen ja sunnuntaina klo 8:sta alkaen.

Kesäjuhlien ajaksi 10.—11. 7. 1982 asuntoa tarvitseville suositetaan Lahdessa seuraavia matkustajakoteja tai hotelleja: Matkakoti Patria, puh. 918-23783, osoite Vesijärvenk. 3, 15100 Lahti 10; hotelli Musta Kissa, puh. 918-37851, osoite Rautatienk. 21, 15100 Lahti 10; hotelli Lahti, puh. 918-49901, osoite Hämeenk. 4, 15110 Lahti 11.

Jos joku haluaa käyttää miehille ja naisille erikseen varattuja seurakunnan huoneita, hänen on tullessaan tuotava makuuvaatteet (seurakunnan puolesta on vain patjat). Soitettava asiasta vahtimestari Veikko Huuhtaselle, puh. 918-333 522.

Lahden Kauppatorilta E-pysäkiltä pääsee linja-autolla nro 16, 18 ja 83 Joutjärven kirkon eteen.

Lahden Inkeri-kerhossa 8. 3. 1982

Taas, ystävät, yhdessä ollaan täällä
ihanimmalla kevättalven säällä.
Näin kiireittenkin jälkeen yhteen tullaan
ihastuksesta tohtorinnan pullaan.

Kyll' me Kaisan kanssa kahvit keitetään,
kun työt ja väsymykset poies heitetään.
Kyllä työtä meikäläiselle riittää.
Osaisipa siitä vain Luojaa kiittää!

Kaikillehan ei suotu työniloa.
Nyt he ihailee auringonkiloa.
Miten kauniisti aurinko paistaakaan!
Tekee mieli kirkkautta maistamaan.

Kyllä Taivaan Isä ihanuutta suo,
valon lähettää meidän syntisten luo.
Voisko ihminen olla iloisempi,
kuljettava tie olla siloisempi?

Ihminen ei voi mihinkään tyytyä,
vastoinkäymisestä voi hymy hyytyä.
Ehkä ei muisteta aikoja sotain.
Olisko nyt meillä vertaista jotain!

Mikä meit' ihmisiä oikein vaivaa,
ihan kuin kaipaisimme loistolaivaa.
Sitten kun me sen oikein omistamme,
köyhyyttämme me silloin valitamme.

Kun aika kuluu ja kevään me saamme,
lumen alta näkyy ihana maamme,
vapauttaa, herkistää ihmismielet,
kirvoittaa silloin lauluun soitot, kielet.

Kevättä kohti me kaikki kuljemme.
Siltäkö me muka silmät suljemme?
Emmehän me niin nyt mitään tehdä voi.
Aatokset lentävät ilmaan kuin koi.

Jospa Herra meille terveyttä suo,
silloin ystävät saapuvat meidän luo
katsomaan, kuinka juhlissa pärjäämme,
harmaat hapsetko mustiksi värjäämme.

Jospa joku teistä kirjoittaa runon.
Minä hänelle aiheen kyllä punon.
Sanotte ehkä: »En pysty siihen».
— Minä täytän sen kuin lyhteillä riihen!

Tää ihminen osaa ja taitaa mitä vain.
Tekee nyt arjesta vaikka sunnuntain.
Mitähän te toiset tähän sanotte?
Minuako kirjoittamaan anotte?

Jollei toistakaan löytyisi parempaa,
kynänkäyttäjää minua varmempaa,
niin silloin minä kyllä voin suostua.
Ei saa paperi ja kynä ruostua!

Taas iloitsemme yhdessäolosta,
ja selviämmekin kahvikilosta.
Lauletaan taas ja kahviakin juodaan,
tohtorinnalle kiitos siitä suodaan!

Helmi Leppänen

ARVOISAT INKERILÄISTEN YHDISTYS RY:n JÄSENET

Tämän numeromme välissä on jälleen yhdistyksemme jäsenmaksukortti, jolla voitte suorittaa vuoden 1982 (tämän vuoden) jäsenmaksunne, jos ette ole sitä vielä muistaneet tai ehtineet tehdä paikallisosastojenne kautta tai muuten. Paikallisosaston jäsenmaksu on samalla myös yhdistyksen jäsenmaksu. Tässä yhteydessä mainittakoon, että jäsenmaksu ensi vuonna (1983) on 15 mk/henkilö.

Inkeriläiset Ruotsin puolella. Tiedättehän, että Inkeriläisten Yhdistys ry:n jäseneksi voi liittyä Ruotsissakin käyttämällä suomalaista maksukorttia. Se kelpaa myös Ruotsin postitoimistoissa.

ETSITÄÄN

Lilja Kekkonen Hatsinan rajoonista, Räikkölän kylästä tiedustelee sisartensa (serkkujensa?) Puolakaisen tyttöjen Hilman, s. 1925, Elinan, s. 1927 ja Lempin, s. 1931 olinpaikkaa. Tyttöjen isä oli nimeltään Antti. Mahd. vastaukset Viestin toimitukselle.

Etsin isääni Juho Kemppiä, synt. 26. 9. 1912 Tuutarin seurakunnassa, Hannolan kylässä. Isä! Poikasi Birger Kemppi (Ruotsissa) haluaisi tavata sinut, vaikka vain yhden kerran. Olemmehan nyt miehiä molemmat. Tai jos joku tietää isästäni, pyytäisin ottamaan yhteyden os. Birger Kemppi, Prästgårdsvägen, PL 187, 43800 Landvetter, Ruotsi.

Katriina Saija in memoriam

Kaikkivaltias Jumala on hyväksi katsonut kutsua pois Rakkaan äitimme

Katriina Saijan

synt. 10. 8. 1905 Kosemkinassa
kuoli 2. 5. 1981 Boråsissa

Jälleennäkemisen ihanassa toivossa

Olavi
Lilja
sukulaiset, ystävät ja tuttavat

Sillä elämä on minulle Kristus,
Ja kuolema on voitto.
Fp. 1:21

Herra palkitse äidin vaivat
palkitsematta ne meiltä jäivät.

Tällainen pieni ilmoitus oli Boråsin lehdessä noin vuosi sitten. Ja lisänä siinä oli vain kutsu muistotilaisuuteen. Tähän voisi todeta: Niin haurast' tietä ihmislapsi vaeltaa. Kun tuuli käy hänen ylitsensä ei hänen asuinsijansa häntä enään tunne. Ja kuinka vaikea tästä onkaan ollut paperille laittaa. Mutta sinä, äiti rakas, riensit taasen kerran auttamaan, vaikka oletkin jo elontaisteluista pois siirtynyt. Se tapahtui näin: Löysin kaapistasi vihkosen, ja siihen olit, kalleimpamme, piirrellyt näin jostakin lukemastasi hyvästä kirjasta: »Jumalan kiitos, että tämä kirkas enkeliparvi vartioi haudan pitkää hiljaista unta. Älä siis enää sano, että vainaja makaa yksin ja että hauta on kova ja kylmä. Haudassa ei kärsitä. Samalla kun väsynyt ruumis saa virkistyä viimeisestä levosta, iloitsee henki Jumalan luona autuaassa riemussa. Mutta tiedämmehän, että ruumis mätänee ja muuttuu mullaksi. Niin kylläkin. Tosin se ajatus on apea, mutta siinä on toivoa: ruumis on siemen, joka putoaa maahan ja kuolee, mutta ei kuolekaan, vaan versoakseen uutta elämää. Maa on kaikkien meidän äitimme. Haudassa se ottaa meidät jälleen syliinsä. Lapsikin käy kohti kuolemaa ja häviötä, mutta vainajat käyvät kohti uutta ja iankaikkista elämää. Siksi loistaa toivo kirkkaampana haudan kuin kehdon yllä. Kuollut ruumis on siemen, josta kirkastetun ruumis on nouseva. Näin on hauta ja maa kirkastetun ruumiin äidinhelma. Anna haudan rauhan rauhoittaa mielesi. Hetki minkä vietät kuolleitten puutarhassa, on tekevä sinut taivasmieliseksi. Älä lähde koskaan haudalta, ennenkuin olet kohdannut Jumalan rukouksessa.»

Enempää en haluakaan, äiti rakas, kirjoittaa sinusta näihin maanpäällisiin papereihin. En aio kirjoittaa elämäsi historiaa. Sanon vain, ettei elämä ollut sinulle ruusuinen. Mutta Jumalan Sanan lupauksiin nojaten sait varmaankin kukkaisseppeleen Herrasi luona, jonka veren ansioon ja voimaan aina yritit luottaa. Jeesuksen haavoihin luottaen sitten kerran taasen tavataan.

Näissä merkeissä: Näkemiin, Äiti Rakas.
Lapsesi **Lilja ja Olavi**

Rakkaat äitini rukoukset

Miten paljon lie päiviä kulunut siitä,
minun laskutikkuni siihen ei riitä,
kun oltiin pieniä taimia taivaan,
sinä hoitelit hellien, apus annoit sä vaivaan.
Miten paljon sä touhusit valvoit vainen,
mutta Herrasi edessä olit vain vajavainen.

Sinä hellien lämmintä yllemme käärit.
Kuka laskea voi mihin ehdit ja häärit.
Sinun anteeksiantamuksesi riitti.
Tuskin lapsesi koskaan sua siitä kiitti.
Teit kaikkesi uhraten, sinä, rohkea nainen,
mutta Herrasi edessä olit vain vajavainen.

Kului aikaa ja lapsesi suuriksi varttui.
Siitä vain yhä huolenpitosi karttui.
Puhuit Herrallesi sä usein siitä:
Herra, nääthän, omat voimani ei riitä.
Olit Herrasi oma, olit uskovainen,
mutta Herrasi edessä olit vain vajavainen.

Yhä hätäsi kasvoi ja sä itkit illoin.
Yhä kyselit: Herra, milloin, milloin,
minun lapseni Sinun edessäsi taipuu?
Enhän tiedä koska omat voimani vaipuu.
Olit äitini rakas taivaanmatkalainen,
mutta Herrasi edessä olit vain vajavainen.

Tämän vajasi tunsit usein äitini rakas.
Sua lohdutti Hän, sinun ystäväs paras.
Käydään yhdessä rukoustaistelua,
ja se oli kuin Jaakobin-paineilua.
Sinä äitini rakas taivaankansalainen,
mutta Herrasi edessä olit vain vajavainen.

Kuinka oma äiti on kaikille kallis meille.
Miten voisimmekaan sen palkita heille.
Ihan avuttomia me olemme tässä.
kun pitäisi olla sua kiittämässä.
Olos kerran loppuvi vajavainen.
kun päättyvi Herrassa matkasi mainen.

Ja mekin Herran armosta tulla saamme.
kotiin taivaan, siellä kanssasi ilon jaamme.
Minä puhtaimman kyyneleen kiittäen toisin,
ehkä ymmärrät, sydämestäin sen soisin.
Oi, sinä rakkahin äiti, uhraavainen,
siellä koskaan et enää ole vajavainen.

Lilja Saija

BORÅSILAISET!

Me olemme kesäjuhlien järjestäjinä nyt juhannuksena. Boråsiin tulee monta pitkän matkan vierasta. Inkeriläisten vieraanvaraisuuteen kuuluu se hyvä tapa että pidetään yövieraita. Jos sinulla on vapaita yöpaikkoja, ilmoita asiasta majoituspäällikölle Aleksanteri Hynniselle, puh. 033-13 08 24. Voitat uuden ystävän loppuiäksesi!

A.P.

KYYTI KESÄJUHLILLE BORÅSIIN

Olemme ISK:n aloitteesta yrittäneet viime vuosina järjestää yhteisiä linja-automatkoja kesäjuhlille, mutta olemme epäonnistuneet johtuen siitä, että on ollut liian vähän lähtijöitä. Koska kuitenkin on ihmisiä, jotka haluaisivat kyytiä ajattelimme auttaa seuraavalla tavalla. Eri paikkakunnilla on nimetty yhdyshenkilöitä, jotka lupaavat auttaa tässä asiassa. Siis:

— Jos sinulla on tyhjä paikka henkilöautossasi, ilmoita yhdyshenkilölle että voit ottaa kyytiin jonkun kesäjuhlille lähtevän.

— Jos haluat kyytiä, ota samoin yhteys samaan henkilöön ja hän ilmoittaa kenellä on paikkaa autossa.

Sopikaa keskenänne ajoista ja korvauksista, yhdyshenkilö ei puutu tähän. Molemmat osapuolet voittavat menetelmässä. Autonomistajan bensiinikustannukset tulevat halvemmaksi ja matkustaja pääsee helposti suoraan juhlille. Yhdyshenkilöt ovat: *Eskilstuna* Väinö Kemppi 016-11 68 66, *Gävle* Lilja Hedbom 026-678 92, *Göteborg* Aarni Kähäri 031-53 44 38, *Helsingborg* Sulo Turvikas 042-13 75 07, *Jönköping* Aleksi Kapanen 036-751 04, *Mölnlycke* Viktor Jakdal 031-88 21 21, *Stockholm* Nikolai Reho 08-61 12 69, *Värmland* Helmi Skoglund 0550-172 61, *Västerås* Juho Myllärinen 021-554 29, *Örebro* Nikolai Rokka 019-13 42 52.

Eikö voitaisi ajatella samaa menettelyä Suomen kesäjuhlille Lahdessa 10.—11. päivä heinäkuuta?

A.P.

Beskrivning av en folkgrupp — ingermanländarna

(Del I)

Armas Paakkonen

HISTORISK TILLBAKABLICK

Namnet

Namnet Ingermanland är troligen bortåt 1000 år gammalt och anses ha svenskt ursprung. Men så har också området kring floden Neva hört nära ihop med den svenska historien från ungefär år 800 till början av 1700-talet. Svearna besökte under vikingatiden flitigt området och hade en viktig handelsväg genom Finska viken och Neva till Ladoga och därifrån vidare inåt landet på de stora floderna. De grundade även flera bosättningar i området, bland dem Aldeigjuborg (nuvarande Staraja Ladoga) ej långt från Lava-ån, som 800 år senare kom att bilda gräns mellan Sverige och Ryssland. När Rurik-ättlingen storfurste Jaroslav av Novgorod (gamla Holmgård) år 1019 gifte sig med sveakonungen Olov Skötkonungs dotter Ingegerd så lär hon ha fått området kring Neva i morgongåva. Befolkningen där skulle då ha fått benämningen Ingegerds män eller ingrer och landet Ingegerds mäns land eller Ingermanland. På finska blev namnet Inkerinmaa eller enbart Inkeri, på ryska Ingermanlandija eller Izorskaja zemlja (ingrernas land) och på latin Ingria. De lärde är dock inte eniga om ursprunget till namnet Ingermanland.

Andra folk

Området runt Finska viken har befolkats av flera finsk-ugriska folkstammar. En kallades ingrer, på finska inkerikot eller inkeroiset, på ryska izory och utgjorde tillsammans med en annan finsk folkstam, senare känd som voter, på finska vatjalaiset, på ryska vod, och bodde väster om ingrerna, den huvudsakliga befolkningen i området ända till 1470-talet. Ingrer och voter omvändes tidigt från hedendom till grekisk-ortodox tro och de behöll denna tro ända till våra dagar trots idoga försök av både påven och senare av lutherska lärans representanter.

Svensktiden

Gränsen för området Ingermanland var länge diffust. De gränser som blev mest kända fastställdes vid Stolbova-freden 1617, då Ingermanland blev svenskt. Ingermanland omfattade då ett område som i nord-sydlig riktning var ca 6 mil på vardera sidan om Neva och i ost-västlig riktning från Narva i väster till Lava-ån i öster en sträcka på ca 20 mil. Svensktiden varade i Ingermanland ungefär från år 1610 till 1704, frederna slöts dock först 1617 i Stolbova respektive 1721 i Nystad. Svensktidens gränser, indelning i socknar, namnen på byar och mycket annat torde vara bäst dokumenterade på Anders Andersins berömda »General Charta Öfver Provincien Ingermanneland». Kartan är över en meter i fyrkant och mycket detaljrik. Den förvaras på Kungliga Biblioteket i Stockholm. Efter svensktiden anger ryska kartor från 1700-talet endast området söder om Neva som Ingermanlandija medan området norr om floden räknas till Karelija (Karelen).

Befolkningen

När ingermanland blev svenskt i början av 1600-talet var landet glest befolkat på grund av långvariga krig, hungersnöd och flykt undan svenskarna. Under svensktiden befolkades landet av lutheraner, främst finnar från Sveriges dåvarande östra rikshalva Finland, men även av tyskar, svenskar, ester, holländare med flera. De som idag kallar sig ingermanländare, på finska inkeriläiset eller Inkerin suomalaiset, är i huvudsak efterkommande till dessa människor och till senare från Finland inflyttade finnar. En stor del av finnarna kom

Till sidan 14

RUOTSIN INKERINSUOMALAISTEN KESÄJUHLAT

Inkerinsuomalaisten 35. kesäjuhlat pidetään Boråsissa 25.—27. 6. 1982

OHJELMA

Juhannusaatto 25. 6. 1982

15.00 Kanslian avaus (Gustav Adolfin seurakuntakodissa)
16.00 ISK:n vuosikokous
18.00 Avajaistilaisuus
21.00 Kokkoilta

Juhannuspäivä 26. 6. 1982

08.00 Jumalanpalvelus
12.00 Urheilukilpailut
16.00 Juhlaseurat
19.30 Inkeri-ilta

Sunnuntai 27. 6. 1982

08.00 Ehtoollisjumalanpalvelus
11.00 Päättäjäisseurat

Kutsuvieraina ovat

ISK:n kunniapuheenjohtaja kapteeni Uno Hammarström
Piispa Jukka Malmivaara
Rovastit Matti Vironmäki ja Aatami Kuortti
Teol.lis. Markku Pyysiäinen
Pastorit Tiihonen, Oskar Björklund ja Adolf Varkki sekä Boråsista lääninrovasti Ragnar Lundell
Rovasti Juhani Rantanen ja pastori Vilho Kurujoki

Urheilu

Yleisurheilu:
Miehet: 100 m, 400 m, 1500 m, pituushyppy, korkeushyppy, kuula
Ikämiehet: 100 m, 1500 m
Naiset: 100 m
Pojat ja tytöt eri ikäluokissa: 60 m, 100 m, pituushyppy, korkeushyppy, kuula
Lentopallo-ottelu.
Yksityislajeissa täytyy olla vähintään kolme osanottajaa, ennen kuin laji viedään läpi. Urheilun osanottajat eivät ole vakuutettuja juhlan järjestäjien taholta.
Ilmoittautumiset urheiluun (laji ja syntymävuosi) osoitteella: Victor Kainelainen, Svedjegatan 25, 502 53 Borås puh. (033) 12 04 66. Mahdollisuus ilmoittautua välittömästi ennen kilpailujen alkua urheilukentällä.
Urheilukilpailut alkavat klo 12.00 Ramnavallenin kentällä.
Kanslia, näyttelyt sekä *tarjoilu* ovat auki määrättyinä aikoina, joista ilmoitetaan juhlaohjelmassa.

Ne jotka haluavat osallistua näyttelyihin, voivat ottaa yhteyden puhelimitse seuraaviin henkilöihin:
Taide- ja valokuvanäyttely — Aleksander Kondrell (033) 10 48 00
Museonäyttely — Helena Rikkinen (033) 12 95 11, Inkeri Rinne (033) 10 77 29
Majoitukset hotellissa sekä seurakunnan kesäkodeilla. Majoitustilauksia ottaa vastaan Aleksander Hynninen, os. Regementsgatan 6, 50258 Borås, puh. (033) 13 08 24.
Kesäjuhlissa tavataan — kaikki sydämellisesti tervetulleita, läheltä ja kaukaa!

Juhlatoimikunta
Boråsin Inkerin Kerho

från Äyräpää härad på Karelska näset. Dessa kallades sedermera på finska för äyrämöiset. En annan stor grupp kom från landskapet Savolax och benämndes savakot. (Jag själv lär vara en ättling till savakot). År 1696 genomfördes en mantalskrivning och av namnen framgår att befolkningen härstammade från praktiskt taget hela Finland: Hämäläinen, Savolainen, Pohjalainen, Kainulainen osv. I början av 1930-talet fanns i Ingermanland ca 150.000 finnar, ca 20.000 ingrer och ca 500 voter. Ryssarna dominerade givetvis bilden då miljonstaden Leningrad låg mitt i området. På landsbygden, där de flesta finnar bodde, var dock finnar och ryssar ungefär lika många. Av Ingermanlands ca 1.100 byar var 760 helt finska. I en stor del av de övriga fanns finsk befolkning. Byarna var i många fall antingen rent finska eller rent ryska byar och dessa hade praktiskt taget inget samröre med varandra trots att avstånden var små mellan dem. Särskilt markant var detta förhållande på det religiösa och kulturella planet. De finsktalande umgicks enbart bland de sina. Ve den finska flicka som blev kär i en rysk pojke! Hon blev ofta bespottad för denna sin degenerering. Att nedlåta sig åt en ryss!

Förvisningsort

Tidvis användes Ingermanland av svenska myndigheter som förvisningsort för brottslingar. Om någon anträffades med tjuvjakt på de fridlysta älgarna på Åland, så skulle vederbörande enligt kungligt brev av år 1620 mista livet. Men om det fanns förmildrande omständigheter, skulle brottslingen mista all sin egendom och för livstid landsförvisas till Ingermanland. Kanske härstammar just från dylika förvisningar sådana ingermanländska efternamn som Rospijk eller Rospigg (från Roslagen) och Ruotsalainen (svensk). Likaledes berättas det att storbönderna tredskades då konung Gustaf II Adolf 1619 ville grunda en stad, där nuvarande Borås ligger. Nils Hufwedsson Dal säger i sin bok Boerosia utgiven 1719: »Thå hafwer Konungen skolat sagt: Thet står ännu halfwa Ingermanland öde som behöfwer bönder, går ut och betänken Eder här på. Effter bönderne befarade thet the måtte blifwa til Ingermanland bortförde och likasom biltoge gjorde eller flychtige utur sitt land, hafwa the besinnat sig, ock när the åter inslepptes, svarat, att the förenat sig ... ty i stellet för böter och straff brukades thå understundom bortförelse til Ingermanland...» Ödets nycker har velat så att just Borås har blivit något av central punkt för ingermanländarna i Sverige. Månne det vara ättlingar till förvisade sjuhäradsbor, som återvänt till sina hemtrakter!

Förryskning

Då freden slöts efter den stora ofreden i Nystad 1721 tillföll Ingermanland åter Ryssland. Hela 1700- och 1800-talet blev en svår tid för den ingermanländska befolkningen. Byar och kyrkor brändes, folk fängslades och deporterades till Sibirien. Den ryska regeringen beordrade ryssar att bosätta sig i Ingermanland. Flera helt igenom ryska byar och städer växte upp. Den största, S:t Petersburg (sedermera Petrograd och Leningrad), byggdes upp mitt i ett finsktalande område. Som arbetskraft användes till stor del slavar och tvångskommenderade ingermanländare. De ursprungligen fria finska bönderna blev livegna under ryska godsägare.

Kulturell utveckling

Ett viktigt årtal i Ingermanlands historia är 1861. Då upphävdes livegenskapen i Ryssland. Bönderna fick köpa små jordbitar, vilka de nu fick bruka som fria bönder. Livegenskapens upphävande återverkade i hög grad på den kulturella utvecklingen i Ingermanland. Redan 1863 grundades ett folkskoleseminarium i Kolppana med finsk lärarkraft. I skolorna bedrevs undervisning på finska. Läroböckerna, katekeserna och psalmböckerna beställdes från Finland. Förutom folkskoleväsendet må nämnas att det i nästan varje församling fanns ett finskt bibliotek. I skolorna fanns finska skolbibliotek med läsning åt barnen. Konfirmationsundervisningen och söndagsskola bedrevs på finska i varje socken. I flertalet socknar verkade sångkörer och amatörteater med folkliga skådespel. Årligen hade man stora sångarfester, som lockade folk från när och fjärran. Verk av finskspråkiga poeter och författare trycktes. Finskspråkiga

tidningar började utges. Den första, Pietarin Sanomat, utkom första gången år 1870. Efter en tid kom det emellertid dekret om att all undervisning i Ryssland skulle ske på ryska, så även i Ingermanland. Endast religionsundervisning fick ske på finska.

Svåra tider

Efter den ryska revolutionen 1917 tycktes det ljusna igen för Ingermanland. Folkskoleväsendet blev finskspråkigt igen, seminariet utbyggdes, finska lärare anställdes, finskspråkiga folkhögskolor grundades, finska präster predikade åter. Men denna frihet varade inte länge. Den bolsjevikiska regeringens framfart drabbade Ingermanland hårdare än någonsin tidigare. Gårdarna, boskapen och redskapen tvångsförenades i kollektivjordbruk, kolchoser. De lutherska kyrkorna förvandlades till nöjeslokaler och sädesmagasin. Prästerna fängslades om de dessförinnan inte hunnit fly till Finland. Tiotusentals ingermanländare stämplades som »kulaker» och förvisades till arbetsläger i Sibirien med familjer och allt. 1937 beslagtogs alla finska läroböcker och all undervisning skulle hädanefter återigen ske på ryska.

Antalet finsktalande ingermanländare på sovjetiskt område var före andra världskriget bortåt 200.000. Detta antal är ju av nästan samma storleksordning som den finska arbetskraften utgör i Sverige för närvarande. Om vi dessutom håller i minnet att dessa bodde på en yta av ungefär Västergötlands storlek, så konstaterar vi, att inom en begränsad yta av Sovjetunionen frodade finsk kultur av ansenliga mått.

Frihetskampen

I samband med Finlands och Estlands frihetskamp 1918—20 försökte även ingermanländarna frigöra sig från Sovjetunionen. Detta frihetskrig, som understöddes av Estland, misslyckades dock. Vid freden i Dorpat (Tartu) 1920 tillerkändes ingermanländarna kulturautonomi, vilket bolsjevikregeringen senare helt negligerade. Under frihetskriget flydde 8.500 ingermanländare till Finland och 1.000 till Estland.

Kulturautonomi

Fredsfördraget mellan Finland och Sovjetunionen undertecknades den 14 okt. 1920 i Dorpat. Ingermanlands sak nämns inte i själva fredsfördraget utan endast i ryskt meddelande till protokollet på finnarnas förfrågan:

»Ryska delegationen förklarar i Ryska Socialistiska Federativa Rådsrepublikens regerings namn, att den finska befolkningen i Petersburgska guvernmentet i fullt mått åtnjuter alla de rättigheter och förmåner, som Rysslands lagar medgiva minoritetsnationaliteter. Detta avser särskilt att:

— sagda finska befolkning har rätt att inom gränserna av rikets allmänna lagar och författningar fritt ordna folkupplysningsverksamheten, den kommunala och interkommunala förvaltningen samt den lokala rättsvården,

— rätt att vidtaga alla erforderliga gemensamma åtgärder för höjandet av sin ekonomiska ställning,

— rätt att genomföra förenämnda uppgifter genom erforderliga representations- och verkställande organ, vilka erhålla tillräckligt understöd ur allmänna medel i enlighet med gällande lagstiftning,

— rätt att i sin folkupplysningsverksamhet och jämväl i sina andra inre angelägenheter fritt använda den lokala befolkningens språk.»

(Fortsätter)

ISK:n VUOSIKOKOUS

pidetään Boråsin kesäjuhlan yhteydessä perjantaina 25. 6. 1982 klo 16.00 Gustaf Adolfin seurakuntatalolla, Salängsgatan 1. Kirjallinen kutsu jäsenseuroille. Kaikki inkeriläisestä toiminnasta kiinnostuneet ovat tervetulleita kokoukseen.

Puheenjohtaja

ILMOITUS

Toisen maailmansodan aikana sotarintamilla olleet kokoontuvat Boråsissa, Gustaf Adolfin seurakuntakodissa 26. p. kesäkuuta klo 15.00 keskustelemaan mahdollisen yhdistyksen perustamisesta.

Valmistava toimikunta

Ajankohtaisia ilmoituksia

Juhannuksena Boråsiin

inkerinsuomalaisten kesäjuhlille

Lähtö Helsingistä torstaina 24. 6. 1982 klo 17.00 Aurorankatu 7:n edestä. Laiva lähtee Turun satamasta. Hyttipaikkoja laivalla saatavana.

Paluu sunnuntaina 27. 6. 1982 yölaivalla.

Matkan hinta edestakaisin ilman hyttiä 320 mk.

Ilmoittautumisia ottavat vastaan: Ida Riipinen, Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki 25, puh. 445 701 sekä Yrjö Korkkinen, Vehkatie 15, 01300 Vantaa 30, puh. 835 857.

JOUKOSTAMME POISTUNEITA

Jaakko Kaskelainen, synt. 21. 8. 1910 Tuutarissa, kuoli 30. 12. 1981 Forssassa.

SEUKKOSEURA

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

POSTIPANKKI · POSTISIIRTO **POSTBANKEN · POSTGIRO** SUOMI FINLAND

TILILLEPANOKORTTI · INBETALNINGSKORT

Maksun saaja Betalningsmottagare

Inkeriläisten Yhdistys r.y.
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI 61

Tiedonanto Meddelande 2300 2

Jäsenmaksu v:lta 1982

synt.aika ____________

synt.paikka ____________

Maksajan nimi ja osoite Betalarens namn och adress

Tilisiirto Girering | Tililiepanoleima Inbet.stämpel

Allekirjoitus Underskrift

Pvm Datum	Tililtä Från konto	Tilille Till konto	mk
		306 36-4	10,-

Maksun saajan tosite Verifikat till mottagaren

+03063640>

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 6 kesäkuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	50 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 55 kr v. 1982
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Tuutarin laulujuhlat 1918. »Inkerin laulujuhlat osoittivat harvinaista henkisten voimien keskitystä samoin kuin sitkeätä sivistystahtoa. Ne olivat koko kansan yhteislaulutilaisuuksia, joissa eri puolilta Inkeriä saapuneet musiikin harrastajat ja ystävät sekä omakielisiä henkisiä pyrintöjä seuraavat miehet ja naiset kokoontuivat ja tunsivat kuuluvansa yhteen inkeriläiskansana.» Näin kerrotaan Inkerin suomalaisten historiassa. Tavallaan jokavuotisia inkerinsuomalaisten kesäjuhlia voi pitää jatkona näille laulujuhlille, vaikka nykyisissä juhlissamme musiikin osuus jääkin vähemmälle. Olihan noilla entisillä laulujuhlilla jo pelkästään laulajia ja soittajia useita satoja, mutta yleisöäkin oli silloin tuhatmäärin. Myös näytelmiä ja muuta senkaltaista ohjelmaa noissakin vanhoissa musiikkijuhlissa esitettiin.

Matti Vironmäki

Inkerin bibliografia

Vieraskielisellä sanalla bibliografia tarkoitetaan järjestelmällistä kirjojen ja yleensä kirjallisten tuotteiden luetteloa. Esim. »Inkerin suomalaisten historian» lopussa olevasta Sulo Haltsosen kokoamasta luettelosta, joka käsittää toistakymmentä sivua Inkeri-kirjallisuutta, voidaan käyttää sanontaa bibliografia. Mutta viimemainittu on vain, kuten kirjoittajakin mainitsee, valikoima Inkeriä koskevia painotuotteita. Laajempi Inkerin bibliografia meiltä on tähän asti puuttunut.

Senvuoksi varmasti kaikki Inkerinmaata ja inkeriläistä perinnettä tutkivat ovat hyvillään viime vuoden lopussa ilmestyneestä kirjasta »Inkerin bibliografia», josta lehtemme huhtikuun numerossa lyhyesti mainittiin. Se on 126-sivuinen teos, jossa on samojen kansien sisällä systemaattisesti esitettynä kaikki arvokkain, mitä aikojen kuluessa on kirjoitettu Inkerinmaasta ja siellä asuneista inkerinsuomalaisista, inkeroisista ja myöskin vatjalaisista.

Teos on Helsingin yliopiston suomen kielen laitoksen Castrenianumin julkaisuja. Sen on toimittanut Jarmo Elomaa ja jakelu on Suomalais-ugrilaisen seuran. Teoksen esipuheesta ilmenee, että hankkeen idea on peräisin professori Seppo Suhoselta, joka on myös rohkaissut tekijää työssä, mikä on varmasti kysynyt paljon kärsivällisyyttä ja tarkkuutta. Kirja jakaantuu tieteenalan mukaan kolmeen pääosaan: kielitiede, perinnetieteet ja muut Inkerinmaata ja inkeriläisiä sekä vatjalaisia koskevat kirjoitukset. Teoksen toimittaja esipuheessaan myös mainitsee, millaisia mahdollisuuksia bibliografia antaa erilaisille tutkijoille. »Kieli- ja perinnetieteilijöille kolmas osa tarjoaa taustakirjallisuutta, joka hyödyttänee myös esim. historiantutkijaa. Lisäksi bibliografiaan, varsinkin kieli- ja perinnetieteelliseen osaan, sisältyy joukko sanomalehtiartikkeleita. Näistä monet ovat aika yleistajuisia ja valtaosa niistä on ilmestynyt inkeriläisten (Inkerin suomalaisten) lehdistössä. Nämä perinteenkuvaukset, muistelukset ja esim. murrejutut kiinnostanevat jonkin verran myös tutkijoita, vaikka esim. murrejuttujen kieli lienee aitoudeltaan vaihtelevaa», toimittaja huomauttaa. Myös eräs aineksen valintaa koskeva rajoitus mainitaan. »Selvästi ei-tieteelliset julkaisut ja lähinnä poliittissävyiset lehtikirjoitukset sekä kaunokirjalliset teokset on bibliografiasta jätetty pois, joskin monissa tapauksissa ratkaisu on ollut tulkinnanvarainen».

Kirjallisuuden lisäksi teoksessa mainitaan joukko painamattomia tutkielmia. Niistä kerrotaan: »Ne ovat vähintään laudaturtyön (vastaavasti neuvostoliittolaisen diplomityön) tasoisia töitä, joista monilla on varsin suuri tieteellinen arvo. Näiden säilytyspaikka on luettelossa ilmoitettu. Myös joitakin sellaisia töitä on mainittu, jotka ovat

→

Eero Rautajoki:

Sananlaskuja ja sanontoja

Edellisen kirjoitukseni johdosta sain palautetta. Ystäväni Sohvi kertoi, ettei Hietamäen Sunkuralla perunaa sanottu munaksi. Oikea paikka olisi ollut Tyrö. Olipa asia niin tai näin, se oli minulle kerrottu kirjoitetulla tavalla. Ehkäpä kertojani on sanonut: »Se oli jossain Sunkuralla päin.» Tietysti virheenkin mahdollisuus on olemassa.

Toinen täydennys tuli Ruotsista. Pitkäaikainen kirjeenvaihtokaverini kertoi tunteneensa »kerrääjä» Junni Pekkasen. Samalla sain hänestä seuraavat tiedot (vapaasti lyhennettynä):

»Pekkanen oli luultavasti kotoisin Mustilan kylästä Lempaalasta. Hän oli hyvin omalaatuinen ukkeli. Muistan hänet hyvin vuodelta 1928, jolloin itse olin vasta seitsemän vuotta. Miehellä oli aina keppi kädessään, jota hän heilutteli kävellessään. En muista hänen jalkansa olleen kipeä. Pekkasen tapoihin kuului lyödä mutkauttaa kepillään kahleissa olevia koiria taloihin tullessaan.

Kerran näin jo kaukaa Pekkasen tulevan meille. Koiran kahleitten seinäkoukkuna oli seitsemän tuuman naula. Autoin tongeilla koukkua suoremmaksi ja menin itse piiloon katsomaan kuinka Pekkasen Junni pärjää. Siinä kävi kuten tavallisesti. Pekkanen muttasi kepillään... ja voi sitä rähinää mikä siitä syntyi. Suuri koira hyppäsi miehen kimppuun hampaat kalisten, mutta koukku kesti. Toisella riuhtaisulla koira pääsi irti ja ketjut lensivät Pekkasen yli.

Koira yritti purra Pekkasta kurkkuun, mutta hän sai kätensä eteen. Hiha repesi irti... Sitten minua vietiin. Juoksin sisälle sanomaan enolleni, että Pekkanen löi kepillään koiraa ja sen onnistui päästä irti. Siellä se nyt pureksii Junnia. Ennenkuin apua ehti tulla oli housutkin rikki.

Pekkasen vaatteet paikattiin, haavat sidottiin ja torumisien päälle Junni sai ison lasin viinaa. Sen juotuaan Pekkanen virkkoi: 'Nyt oiskii kaik hyväst, ko tuo p... ei ois purrut.' Muistoja oli niin kädessä kuin kinkussakin. Sen jälkeen ei Pekkanen meille enää poikennutkaan.»

Vaikka Pekkanen kerjäsi, hän tuotti maitomiehellä kaupungista viinaa. Hänen filosofiansa mukaan ei siinä mitään ristiriitaa ollut ja viinan piti olla konjakkia.

Pekkasesta kerrotaan seuraavakin tarina. Mies oli sanonut eläessään, että kuka Pekkaselle kirstun ja seppeleen ostaa, kun hän kuolee. Ei niin kukaan. Siksi Junni tilasi itselleen tammikirstun ja peltisen seppeleen. Niitä säilytettiin pitkään Lempaalan kirkossa.

---

kadonneet ao. kirjaston tai laitoksen hyllystä. Nämä löytynevät yleensä tekijän hallusta. Bibliografiasta on jätetty pois kaikki vähäisemmät käsikirjoitukset kuten yliopistoissa tehdyt seminaariesitelmät ja vastaavat sekä esim. eri tieteellisten seurojen ja kirjastojen kokoelmiin sisältyvät kansatieteelliset kuvaukset ja kertomukset.»

Tämän monella tavalla mielenkiintoisen ja tervetulleen teoksen varmaan mahdollisimman moni Inkeriläisten Viestin lukija kiirehtinee hankkimaan. Sitä on tarjolla mm. alkavan suven kesäjuhlillamme, jossa on kirjapöydällä, kuten tavallista, myös muuta Inkerikirjallisuutta.

Mutta niin filosofi ja köyhä kuin hän olikin, ei Pekkanen saanut varauksistaan hyötyä. Vuonna 1936 hänet vangittiin ja evakuoitiin irtolaisena raja-alueelta Keski-Aasiaan, jonne hän aikanaan kuoli.

* * *

Inkerin eri puolilla puhuttiin erilaisia murteita. Murteitten tutkijat väittävät murteissa esiintyneen pientä erilaisuutta jo naapuriseurakuntienkin välillä. Sana voitiin sanoa vähän eri tavoin ja mm. lauseessa esiintyvä sanajärjestys on ollut tutkimuksen kohteena. Em. seikkoja saadaan selville yli 30 vuoden kuluttua siirrosta suoritetuista tallennuksista. Ja miksi ei saataisi, sillä hyvin monet ihmiset painottavat puhettaan samalla tavalla kuin kotiseudullaan ennen vanhaan ja höystävät sitä murresanoilla. Näin on myöskin Suomessa syntyneitten laita.

Suomalaisille rikas sanonnan moninaisuus tulee *sananlaskuissa* esiin. Hämäläiset sanovat: »Vie mennessäs, tuo tullessas!» Sama sananlasku tunnettiin myös Inkerissä. Toinen ilmaisu oli »Yks tie, kaks asjaa.» Milloin kaksi keskustelijaa sattuivat sanomaan yhtä aikaa saman asian, toinen heistä kosketti toista ja virkkoi: »Siun mustaas, miun onnein.»

Hää-, liekku- ja sotaväkeenlähtölaulut ovat varsin pitkiä ja niitä on palstatilaa vievinä turha tämän lehden sivuilla kerrata. Kuitenkin laitan pienen pätkän malliksi siitä, ettei vanhaksipiiaksi joutumista pidetty suotavana Inkerissäkään. Liekkulaulu on ollut käytössä 1930-luvun alkuvuosina (ties kuinka pitkään) Piähkinämiäen liekuilla Tuarvitsan kylässä Spankkovalla.

»Päivä paistaa, vettä sattaa,
taitaa tulla kesä.
Täs kylässä taitaa olla
vanhain piikoin pesä.»

Sama runonpätkä oli käytössä muuallakin ja tuutarilainen muisteli kuulleensa sen muodossa:

»Päivä paistaa, vettä sattaa,
tuutarloisii hauvataa,
mustal mullal peitetää,
porokellol soitetaa.»

Pääsihän se vanhapiikakin pälkähästään aikanaan, kun ensin osoitti mielenmuutoksen merkkejä (Tuutari):

»Lennä, lennä, leppätiero,
mist päin sulhaist tulloot,
Suomest vai suarest
vai kirkon kynnys alt.»

Sulhasten saapuessa oli tytöillä kapioita jo melkoinen kasa ja lisää piti ennen häitä saada. Mutta myöskin pukeutumisen piti olla kunnossa. Esiliinan nauhojen sidonnasta sain talteen hauskan sanonnan (Tuutari):

»Mäne sie siso sikält,
mie mänen täti täkält,
kyl myö yhtee yhytää.»

Muutamien *sukunimien* alkuperäismuoto olisi hyvä tietää. Joku on sanonut Hemberg-nimen muuttuneen Inkerissä eri muotoihin, mutta on myös sanottu nimen olleen melkoisella varmuudella alun perinkin suomalaisen. Nimestä oli ainakin seuraavat muodot: Hempetti, Hömpetti ja Hömpötti. Lisäksi Suomessa tunnetaan muitakin muotoja.

Vierasperäisistä nimistä mainitsen vain kaksi. Entinen Murov muuttui muotoon Muru ja Tarasov (linnanpoika) muotoon Tarassu. — Nimistä olisi paljonkin kerrottavaa ja täytyy valittaen todeta monien harvinaisuuksien hävinneen esim. ruotsalaistamisen johdosta. Miten se olikaan sananlasku nimestä... »Ei nimi miestä pahenna, jos ei mies nimeään.»

Luonnossa monet *kasvit* ovat meille tuttuja. Seuraava varsin vaatimaton luettelo voisi saada ahkerilta kirjoittajilta täydennystä. (Otan mielelläni tietoja vastaan!)

Inkerissä:	Suomessa:
poroviekka	herkkutatti
koivutatti	koivun punikkitatti
tielehti (käytettiin haavoissa)	piharatamo
haapatatti	punikkitatti
pulpukka	ulpukka
maitoheinä	voikukka

Monista sanoista selityksineen on apua tutkijoille. Tosin heillä niitä runsaasti onkin (esim. Suomen kielen nauhoitearkistossa) ja →

Juhannustaikoja Inkerissä

Seuraava hauska juhannusjuttu oli sattunut Jussi Vesan silmiin Helsingissä ilmestyvästä viime maaliskuun 20. päivän Ilta-Sanomista:

»Tätä hulluutta Sanotaan wielä Ingeren Maalla olewan. Se Emändä, joka halaja paljon woita, ja on wähän lehmiä, Rjsu itzens alasti hajalla hiuxet, otta kirnun Reisjns wäljn, Johanneksen yönnä aja Kirnuns Cansa ratzain ja männän Cansa Kirnu, Kirnundus. Muutama jällen Sanowat että Coko Johannexen yön kirnua ja pese maito astioita. Muutamellen Sanowat Para kanda maito ja woita Saapi oiwallisesti.

(Vanhat merkkipäivät: juhannus Inkerissä 1810-luvulla).»

Tällaisin konstein sitä ennen voivuoria koettiin kasvattaa. Vieläköhän tepsisi. Koettakaapa, vaikka tänä juhannuksena.

Kyykkäkilpailut

Lahden inkeriläisten kesäjuhlien yhteydessä järjestetään kyykkäkilpailut lauantaina 10. 7. 82 alkaen klo 13.00 Lahdessa Kiveriön ala-asteen koulun kentällä, Oksakatu 17, Lahti. — Kyykkäjoukkueet kutsutaan erikseen. — Ruotsin ja Lahden inkeriläisten joukkueet ovat myös tervetulleita. Joukkueeseen kuuluu neljä pelaajaa, mutta kolmekin riittää.

Kaikki ne, jotka ovat kiinnostuneita kyykkäpelistä, inkeriläisittäin niin kutsutusta linnapelistä tai popista, ovat tervetulleita sitä seuraamaan lauantaina jo klo 13.00. Nähtävää riittää. Otteluita on paljon. Kyykkä sopii kaikenikäisille. Ulkonaolo piristää. Siihen innostuu ja se tempaa mukaansa. Kokeile sitä jo Lahdessa! Lisätietoja kyykänpeluusta kiinnostuneille antaa O. Toivokainen p. (90) 534 875 iltaisin.

---

tutkijat löytävät lisää sanoja tallennuksista. En kuitenkaan tarkoita venäläisperäisiä sanoja, vaan suomalaisia harvinaisuuksia, joita ei enää juuri käytössä ole.

hotkut	kokous
imisä	naaras
kulju	kyyhkynen, pulu
kulli	astutussika, paistettaessa liha haisi virtsalle
käsmielin	käsin tunnustelemalla
lainota	niellä
nuppu	nuttura
orasa	uros
pehko	pensas
riehtilä	varreton matala paistinpannu
riäty	rivi
rupkonnikainen	rupikonna, rupisammakko
sai	joutui
syrjäläinen	sivullinen
säplä	riehtilän nostin
tapajaa	riittää
tihmoo	vihmoo
uukset	viikset, huuliparta

Olen koettanut kolmessa artikkelissani tuoda esiin Inkerin sanojen, sananlaskujen, sanontojen ja runonpätkien rikkautta. Kun hiljattain tutustuin Inkerin kylien nimistöön (n. 1200 nimeä), tunsin selailevani jotain hyvin arvokasta ja vanhaa suomalaista aarteistoa. Tutkijat tekevät arvokasta työtään ja heillä on riittävä perustietous. Usein ns. kansanihmiset tallentavat muistojaan vuodesta vuoteen paperille ja yltävät erittäin suuriin saavutuksiin. Näin saadaan vuosittain talteen tuhansia pieniä ja suurempiakin asioita, jotka ilman ahkeria ihmisiä menisivät unohduksiin maan mustaan multaan.

Tuutari kotiseurakuntani

Koskaan Tuutarin kaunista maata
monien muistojen tallettamaa
en sitä sielusta pyyhkiä saata,
mulla se säilyy aikojen taa.

Miten vois Inkerin lauluni häipyä,
lapsuuden ajan pyyhkiä pois?
Alati muistelen maatani ylvästä,
toivoisin: lauluni kuuluis ja sois.

Tuutarin lauluni herkästi helää,
suruista, iloista muistutellen.
Tuskien keskellä riemu voi elää —
ja huumori, huoletkin lieventäen.

Herra on johtanut kansojen teitä
kourissa karujen kohtaloitten.
Koskaan ei Herra hoitoaan heitä,
tunnemme sen — joka ihminen.

On Inkeri poissa mut inkeriläisyys —
se kai ei syntynyt hävitäkseen.
Toivon, viel lastemme lapsilla säilyis
Inkerin perintö ihmeellinen.

Lempi Sjöberg

Terve kesä armainen

Suomen sulo aika, se on ihana tämä kesän lämmin pehmeä tuuli. Valoisin aika ja lämmin, mikäpä sen parempaa enää voisi olla.

»Maamies peltoon pehmeään, kyntää, kylvää siementään — —». Luoja kasvun antaa.

Ihmismieli virkistyy kesän tullen, herää aivan kuin karhu talviunestaan. Kaikki uudistuu kesän tullen, luonto on vihreä ja kaunis kaikkialla, kun katselee ympärilleen kulkiessaan.

»Taas linnut laulujansa
visertää kauniisti,
myös eikö Herran kansa
Luojaansa kiittäisi!»

Näillä suvivirren sanoilla tervehdin teitä kaikkia vanhat sekä nuoret ystävät.

Hämeenlinnassa 1 pv. kesäkuuta

ER

VALTAMEREN TAKAA

Rakkaiden vanhempieni muistolle

»Onpa taivaassa tarjona lapsillekin,
jotka Jeesusta rakastavat,
kultakruunut ja valkeat vaattehetkin,
harput, joilla he soittelevat.

Puhdas kulta on tie, jota astelevat
kera laulaen enkelien.
Karitsan siellä kasvoja katselevat,
veriuhria syntisien.

Siellä istuvat elämän lähtehellä,
elon leipää he nauttia saa.
Pois on yö, poissa kuolema häiritsevä,
siellä Jumala ain valistaa.

Siellä murheen ja surujen taukosi vuo,
ikilohdutus virtaelee.
Ylistystänsä autuas Herralle tuo,
hänen rinnoillaan lepäelee.»

Isäni, Paavo Johanneksen poika Voipää, oli syntynyt Inkerissä Kosemkinan seurakunnassa Kallivieren kylässä 23. tammikuuta 1862. Hän nukkui kuolon uneen kotona Kallivieressä 30. syyskuuta 1936. Hänet haudattiin Kalliviereen »isäni omalle kynnetylle saralle». Isäni siunasi haudan lepoon, ylösnousemusaamua odottamaan silloinen pastorimme Reino Ylönen. Isäni on nukkunut kotimaan povessa kohta jo neljäkymmentäkuusi pitkää vuotta.

Äitini, Valborg Topiaan tytär Voipää, os. Muurahainen, oli syntynyt Inkerissä Kosemkinan seurakunnassa Kirjamon kylässä 8. huhtikuuta 1863. Äitini nukkui kuolon uneen 28. syyskuuta 1932. Hänet siunasi, kuten isänikin, Reino Ylönen. Äiti on nukkunut kotimaansa maaemon sylissä jo melkein viisikymmentä pitkää vuotta. Me lapset ja lastenlapset muistelemme rakkaita vanhempiamme ja uskomme vielä näkevämme heidät, ja silloin usko vaihtuu näkemisen iloksi.

Näin muisteli tytär (o.s. Voipää)
Maria Mehiläinen New Yorkissa

Viime helmikuussa 84 vuotta täyttänyt ystävämme Maria Mehiläinen New Yorkista tahtoi vielä näin Viestin palstoilla muistella kauan sitten pois menneitä vanhempiaan. Haikeana hän muistelee Suomen ihania valkeita kesäöitä ja lähestyvää »juhlaa jumalaista», juhannusjuhlaa, ja lähettää rakkaat terveisensä myös kaikille Viestin lukijoille.

Viktor Pajunen

Inkeriläiset Ruotsissa

I osa

(»Föreningen Norden» on julkaissut tämän artikkelin Ruotsissa suomen kielellä. Se pohjautuu Viestin ruotsinkielisillä sivuilla julkaistuun aineistoon. Suomennos: Mailis Salmi.)

Ensimmäinen suuri maahanmuutto Ruotsiin

Inkeriläiset olivat miehitettyjen Baltian maiden pakolaisten ohella ensimmäisiä suuria maahanmuuttajaryhmiä, joiden kanssa ruotsalaiset joutuivat kosketuksiin. Vastuussa olevilla Ruotsin viranomaisilla ei siihen aikaan ollut lainkaan kokemusta siirtolaisten vastaanottamisesta, ja vaikka hyvää tahtoa riittikin, sattui valitettavasti monia ikävyyksiä. Suurin tragedia oli balttilaisten luovutus, mutta myös inkeriläisiä karkotettiin ja he saivat Neuvostoliitossa kovia rangaistuksia. Neuvostoliiton lain mukaan maastapako nimittäin rinnastetaan maanpetokseen. Ne inkeriläiset, jotka poliittisina pakolaisina saivat jäädä, ovat enimmäkseen sopeutuneet hyvin uuteen kotimaahansa. Nyt seuraa lyhyt kuvaus Inkerin kansan historiasta ja selostus heidän Ruotsissa oloajastaan aina tähän päivään asti.

INKERI — LYHYT HISTORIIKKI

Historiallinen maakunta

Monet ovat ne jäljet, jotka suurvalta-ajan Ruotsi on jättänyt eri puolille Eurooppaa. Inkerin suomalainen kulttuuri on muistoja siltä ajalta, jolloin Ruotsi esiintyi yhtenä Euroopan suurvalloista. Suomi kuului silloin osana Ruotsiin. Vuosina 1561 ja 1595 Ruotsi valloitti Eestin. Venäjälle jäi kuitenkin pääsy Suomenlahden sisäosiin. Alue oli strategisesti merkittävä, ja täältä kulki tärkeä kauppareitti Sisä-Venäjälle. Stolbovan rauhassa (Stolbova sijaitsee Laatokan eteläpuolella) vuonna 1617 Venäjä joutui luovuttamaan Ruotsille Inkerin ja Käkisalmen läänin. Siten Venäjältä estettiin pääsy rannikolle, ja Ruotsi hallitsi nyt yhtenäistä Itämeren ympärillä olevaa aluetta aina Väinäjoen suistoon saakka.

Alkuaan suomalaisaluetta

Suomenlahtea ympäröivän alueen asuttivat alkuaan suomalais-ugrilaiset heimot. Inkerikkojen tiedetään asuneen alueella ainakin 1100-luvun alusta lähtien ja vatjalaisten sitäkin aiemmin.

Venäläistäminen

Alue liitettiin Novgorodin valtapiiriin, mutta tapahtuman tarkkaa ajankohtaa ei kuitenkaan tiedetä. Kun Novgorod — ja siten myös Inkeri — vuonna 1478 joutui Moskovan yliherruuteen, alkoivat ensimmäiset venäläistämisyritykset. Maahan siirrettiin suuri määrä venäläisiä perheitä, ja nämä saivat huostaansa parhaat maa-alueet. Sitä

paitsi kantaväestö joutui 1500-luvun loppupuolella maaorjuuteen.

Ruotsin vallan aika

Kun Ruotsi vuonna 1617 sai haltuunsa Inkerin, alue oli pitkällisten taistelujen ja nälänhädän takia autioitunut. Sitä paitsi kansaa pakeni Venäjälle, koska Ruotsin hallitus yritti väkivalloin käännyttää sitä kreikkalaiskatolisesta uskosta luterilaisuuteen. Kuolemanrangaistuksen uhkakaan ei pystynyt estämään tätä väestönpakoa.

Saksalaisia uudisasukkaita

Kustaa II Adolf yritti ensin kansoittaa autiota maata houkuttelemalla saksalaisia maanomistajia asettumaan sinne. Heille jaettiin parhaat alueet, mutta he saivat ottaa vain omia maanmiehiään palvelusväekseen. Tämä sen vuoksi, jotta saataisiin useampia uudisasukkaita. Inkerin uudelleen kansoittamisyritys tällä tavoin kuitenkin epäonnistui. Uudisasukkaiden määrä oli liian vähäinen, ja useimmat heistä palasivat kotiin. Varsinkin sotavuosina 1651—1658 moni saksalainen jätti Inkerin.

Karkotuspaikka

Ruotsista karkotettiin Inkeriin myös rikollisia. Eräästä kuninkaallisesta kirjeestä vuodelta 1620 ilmenee, että se, joka oli tavattu Ahvenanmaan rauhoitettujen hirvien salametsästyksestä, tuli tuomita kuolemaan, tai lieventävien asianhaarojen vallitessa karkottaa eliniäkseen Inkeriin. Samoin talonpoikia, jotka asettuivat poikkiteloin Kustaa II Adolfin halutessa perustaa kaupungin nykyisen Boråsin paikalle, karkotettiin Inkeriin.

Maahanmuuttoa Suomesta

1600-luvun jälkipuoliskolla käynnistyi se maahanmuutto, jonka perua nykyinen Inkerin suomalaisväestö on. Savosta ja Äyräpään kihlakunnasta muutti talonpoikia viljavaan Inkeriin. Kieli ja luterilainen usko sitoivat nämä savakot ja äyrämöiset niin lujasti yhteen, että kaikki myöhemmät venäläistämisyritykset ovat epäonnistuneet. Nyt kantaväestökin alkoi kääntyä luterilaisuuteen, ja Inkerin suomalaisväestö alkoi nopeasti kasvaa.

Jälleen Venäjän yhteyteen

Tsaari Pietari I:n käskystä kenraali Apraksinin sotilaat hyökkäsivät Inkeriin vuonna 1701. Kyliä poltettiin ja väestöä surmattiin. Kun kenraali raportoi tsaarille toimistaan, tämä kielsi enempää tuhoamasta maata, koska se tämän jälkeen tulisi kuulumaan Venäjään. Ruotsin valta Inkerissä kesti 104 vuotta. Uudenkaupungin rauhassa vuonna 1721 Ruotsi joutui luovuttamaan Inkerin Venäjälle.

Uusi venäläistäminen

Inkerin väestölle koitui nyt pitkä ja vaikea aika. Asutuksia poltettiin ja väestöä karkotettiin Siperiaan. Venäläisiä käskettiin siirtymään Inkeriin. Tällä tavoin syntyi paljon venäläisasutusta. Suurimmaksi näistä kasvoi Pietari, nykyinen Leningrad. Suomalaiskyliä hävitettiin, ja venäläiset käyttivät niiden asukkaita pakkotyövoimana rakennuksillaan. Aiemmin vapaista suomalaisista talonpojista tuli venäläisten maanomistajien alaisia maaorjia.

Kulttuurin kehitys

Vasta vuonna 1861 alkoi Inkerin suomalaisille koittaa valoisampi aika. Venäjällä lakkautettiin silloin maaorjuus, ja talonpojat saivat ostaa viljeltäväkseen pieniä maapalstoja. Maaorjuuden lakkauttaminen vaikutti Inkerissä suomalaisen kulttuurin kehitykseen. Syntyi kouluja, joissa opetuskielenä oli suomi. Oppikirjoina käytettiin Suomesta tuotuja virsikirjoja ja raamattuja. Jo vuonna 1863 perustettiin Kolppanaan suomenkielinen kansakouluseminaari. Suomalainen kulttuuri alkoi nyt kukoistaa. Musiikki- ja teatteriryhmien toiminta käynnistyi. Perustettiin kuoroja ja järjestettiin vuotuisia laulujuhlia. Suomenkielisten runoilijoiden ja kirjailijoiden teoksia julkaistiin ja niitä oli kaikkien saatavilla lähes joka seurakuntaan perustetussa kirjastossa. Alettiin julkaista suomenkielisiä lehtiä. Ensimmäinen, *Pietarin Sanomat*, ilmestyi ensi kertaa vuonna 1870. Jonkin ajan kuluttua annettiin kuitenkin asetus, jonka mukaan Venäjällä annettavan opetuksen tuli tapahtua venäjän kielellä. Asetus koski myös Inkeriä. Ainoastaan uskonnonopetusta saatiin edelleenkin pitää suomeksi.

Vallankumous

Tsaarivallan kukistuttua vuonna 1917 Inkerin suomalaisväestön olot taas helpottuivat. Koululaitoksesta tuli jälleen suomenkielinen ja opetustointa lisättiin. Kirkoissa saarnattiin taas suomeksi. Vaikutti siltä kuin maaorjuutta ja sortoa nyt vihdoinkin seuraisi vapaus. Vuoden 1917 väestölaskennan mukaan Inkerin suomenkielisen väestön määrä oli 160 870. Näistä oli suomalaisia 140 370, inkeroisia 20 000 ja vatjalaisia 500. Inkerin noin 1 100 kylästä 700 oli täysin suomalaista. Monissa muissakin kylissä oli suomalaisväestöä. Tämä 15 000 neliökilometrin suuruinen alue oli siis suomalainen maakunta, vaikkakin se sijaitsi heti Suomen rajan ulkopuolella.

Vapaustaistelu

Vuosina 1918—1920 Suomen ja Eestin vapaustaistelun yhteydessä inkeriläisetkin yrittivät vapautua Neuvostoliitosta. Tämä Eestin tukema vapaussota kuitenkin epäonnistui. Tarton rauhassa inkeriläisille taattiin kulttuuriautonomia, jota bolševikkihallitus ei myöhemmin lainkaan ottanut huomioon. Vapaussodan aikana Suomeen pakeni 8 500 ja Eestiin 1 000 inkeriläistä.

Stalinin ajan terrori

Stalinin hallituskaudella Neuvostoliiton vähemmistökansat joutuivat kovemman vainon kohteeksi kuin koskaan aikaisemmin. Vuonna 1929 alkoi Inkerin talonpoikaisomistuksessa olevan maanviljelyksen pakkokollektivointi kolhooseiksi. Uskontoa vainottiin, pappeja vangittiin ja kirkkoja suljettiin. Yli 50 000 inkeriläistä leimattiin *kulakeiksi* ja karkotettiin Siperian työleireille. Vuonna 1937 takavarikoitiin kaikki suomenkieliset oppikirjat ja opetusta ryhdyttiin taas antamaan venäjäksi.

Toinen maailmansota

Kaikkien Inkerin suomalaisten kestämien koettelemusten kukkuraksi syttyi sitten sota. Hitlerin hyökättyä Neuvostoliittoon vuonna 1941 rintama piiritetyn Leningradin ympärillä kulki aivan Inkerin halki. Noin 30 000 inkeriläistä jäi piiritykseen. Useimmat heistä saivat julman kuoleman, harvat pääsivät ehkä saattueissa Laatokan yli. Loput 70 000 jäivät miehitetylle kotiseudulleen. Tuhansia näistä nääntyi nälkään vaikeiden sotavuosien aikana. Sitä paitsi 3 000 inkeriläistä vietiin Saksaan hevosmiehiksi ja maatyöläisiksi. Suomen hallitus onnistui myöhemmin hankkimaan luvan inkeriläisten evakuointiin saksalaisten miehittämältä alueelta Suomeen. He olivat suomea puhuvia ja maatöihin tottuneita, minkä vuoksi he pystyivät vaikeuksitta korvaamaan Suomen rintamalla olevan työvoiman.

Paossa

Vuosina 1943—1944 lähetettiin jäljellä olevat inkeriläiset junalla Eestiin. Paldiskin satamakaupungista laivattiin Suomeen kaikkiaan 61 163 pakolaista. Saksasta evakuoitiin niin ikään useimmat aiemmin sinne viedyt inkeriläiset. Inkerissä ei enää ollut suomalaisväestöä. Suomen ja Neuvostoliiton vuonna 1944 sopiman välirauhan mukaisesti Neuvostoliitolle luovutettiin 55 000 inkeriläistä. Ainoastaan 8 000 jäi Suomeen ja näistä jatkoi jokseenkin heti yli puolet Ruotsiin. Ruotsista muutti sitten osa Kanadaan, USA:han ja Australiaan.

Epävarma kohtalo

Neuvostoliittoon palanneiden inkeriläisten kohtalo oli epävarma. He päätyivät usein Sisä-Venäjälle kauaksi kotiseudultaan. Ei ole tarkkaa tietoa siitä, montako inkeriläistä Neuvostoliitossa on ja missä he ovat. Kuitenkin heitä tiedetään olevan Inkerissä, Eestissä ja Itä-Karjalassa. Vuoden 1959 väestölaskennassa 93 000 Neuvostoliiton kansalaista ilmoitti olevansa suomalainen. Vuosien 1970 ja 1979 väestölaskentojen vastaavat luvut ovat 85 000 ja 77 000.

Kansa hajaantuneena

Niinpä taas kerran mahtavampien naapurien tahto on koetellut vähemmistökansaa ja hajottanut sen maailman tuuliin. Vai voivatko inkeriläiset ehkä vielä kerran yhteisvoimin ja kuuluisan suomalaisen sisun avulla yhdistyä ja luoda omakielisen ja omaan kulttuuriin rakentuvan tulevaisuuden.

Inkeri tänään

Sallittakoon minun myös lyhyesti kertoa vaikutelmista, joita tämän päivän Inkeri

ulkopuolisessa vierailijassa herättää. Venäjää osaamattoman ei ole Inkerissä helppoa löytää minnekään. Tienviittoja ja paikkakuntakilpiä on äärimmäisen säästeliäästi, ja kun niitä on, niissä on venäläistetyt nimet. Maaseutu on alavaa, korkein kohta, Äijänmäki, on 167 metriä korkea. Näkee suuria, viljavia alueita, paikoitellen lehtimetsän rikkomina. Siellä täällä hajallaan on pieniä, harmaita kyliä. Kun saapuu kylään, kohtaa melkein aina saman näyn. Kapean, kuoppaisen soratien molemmin puolin on rivissä pieniä taloja. Talot ovat usein ulkonäöltään tyypillisiä inkeriläisiä, pääty kyläkadulle päin. Toinen pääty on rakennettu kiinni ulkorakennukseen, joissa ainakin ennen pidettiin usein lehmää. Jokaista taloa ympäröi seiväsaita. Tämän takana on pieni maatilkku, jossa kasvatetaan kotitarpeiksi vihanneksia. Talossa on keittiö ja yksi tai kaksi huonetta. Keittiötä hallitsee sekä tulisijana että lämmönlähteenä toimiva uuni. Kalustus on hyvin niukkaa. Ihmiset työskentelevät useimmiten muutaman kylän käsittävillä kollektiivimaatiloilla. Aiemmin supisuomalaisissa kylissä on nykyään venäläinen leima. Elämä tuntuu kulkevan täällä vanhaa latuaan, mutta Inkeri on saanut uuden kansan, uuden kielen ja uuden kulttuurin.

VUODET RUOTSISSA

Pakolaisvirta Ruotsiin

Koska inkeriläiset olivat Neuvostoliiton kansalaisia, Suomi ei voinut myöntää heille maastapoistumislupaa. Heidän oli siksi pakko paeta laittomasti Suomesta. Pakolaisvirta alkoi sen jälkeen kun Neuvostoliiton ja Suomen välillä oli syksyllä 1944 solmittu välirauha, jonka mukaisesti inkeriläiset oli luovutettava. Erityinen valvontakomissio huolehti kolmen vuoden ajan rauhan solmimisen jälkeen siitä, että rauhansopimusta noudatettiin. Inkeriläiset pakenivat Ruotsiin useimmiten joko Tornionjoen tai ylilastatuissa kalastusaluksissa Selkämeren yli. Ensimmäisinä saapui muutama sata sotilasta Heimopataljoona 3:sta ja Erillispataljoona 6:sta. Neuvostoliiton lain mukaan nämä sotilaat katsottiin karkureiksi, ja jos heidät luovutettaisiin, he saisivat erittäin kovia rangaistuksia. HP 3 koostui Puna-armeijaan kuuluneista sotavangeista, jotka taistelivat Suomen riveissä, koska heille oli luvattu Suomen kansalaisuus. ErP 6:een kuuluvat olivat »vapaaehtoisia», jotka vallitsevan nälänhädän takia oli houkuteltu Saksan armeijaan ja sitten siirretty Suomen riveihin. Vähitellen alkoi Ruotsiin hakeutua myös inkeriläisiä siviilihenkilöitä Neuvostoliittoon luovuttamisen pelosta. Pakolaisvirta oli suurin ensimmäisinä sodanjälkeisinä vuosina, mutta se jatkui 1940-luvun loppupuolelle saakka. Kaikkiaan Ruotsiin saapui noin 5 000 inkeriläistä, mutta arviolta 500 heistä jatkoi matkaansa muihin maihin. Päästyään Ruotsiin pakolaiset saivat puhtaat vaatteet, poliisi kuulusteli heitä, ja heidät sijoitettiin sitten eri pakolaisleireihin. Saamaansa vastaanottoa inkeriläiset muistelevat vielä tänäänkin syvästi kiitollisina. Moni saattoi nyt ensi kertaa elämässään tuntea olonsa turvalliseksi. Pakolaisille sattui kuitenkin jonkin verran ikävyyksiä. Kommunistilehdistössä oli artikkeleita, joiden tarkoituksena oli saattaa idästä tulleet pakolaiset epäilyttävään valoon. Venäläisiä »lähetystövirkailijoita» kävi pakolaisten oleskelupaikkakunnilla heitä uhkailemassa ja pelottelemassa. Vähitellen Ruotsin viranomaiset ehkäisivät kuitenkin tällaisen toiminnan. Välttääkseen neuvostoliittolaisesta alkuperästään aiheutuvat epäluulot inkeriläiset esiintyivät useimmiten suomalaisina. Näin varsinkin ollessaan kanssakäymisissä myöhemmin Ruotsiin tulleiden suomalaisten kanssa. Aluksi Ruotsi ei katsonut kaikkia inkeriläisiä poliittisiksi pakolaisiksi. Tämä johtui osittain siitä, että inkeriläiset pelkäsivät ilmoittautua sellaisiksi ja osittain siitä, etteivät he saaneet informaatiota poliittisen pakolaisuuden merkityksestä. Lopulta pakolaisille myönnettiin Ruotsissa poliittinen turvapaikkaoikeus, paljolti ns. Inkeriläiskomitean ja sitä lähellä olevien henkilöiden tekemän työn ansiosta.

(Jatkuu seuraavassa numerossa)

Beskrivning av en folkgrupp — ingermanländarna

(Del II)

Armas Paakkonen

Kulaker

Såsom kulaker betecknades i början av 1930-talet förmögnare ingermanländare, sådana som intagit en ledande ställning i samhället, använt sig av främmande arbetskraft, d.v.s. haft en eller flera tjänare, innehaft affär eller varit ledande krafter inom kyrkan eller någon slags andlig rörelse. I början räknades bönder, som hade t.ex. 5 kor och 2 hästar till kulakerna, men senare utvidgades begreppet till att omfatta även dem, som hade blott 2 kor och 1 häst. I slutskedet kunde man bli stämplad som kulak oavsett ens ekonomiska ställning. Angiveri med riktiga men i lika hög grad oriktiga, okontrollerade uppgifter florerade.

Snart började man kalla dem som inte deltog i bolsjevikernas kamp mot kulakerna de sistnämndas hantlangare. Sådana som genom släktskaps- och vänskapsband ville hålla kontakt med kulaker, blev själva misstänkta och bespottade som kulakernas efterlöpare, s.k. svansar. I första hand blev kulakerna »beskattade individuellt» d.v.s. två till tre gånger så högt som övriga medborgare. Därtill förlorade de sin rösträtt och andra medborgerliga rättigheter.

En av flyktingarna, hemmahörande i Keltto, berättar att hans moder, 45 år gammal, hans två systrar på 14 och 12 år och tre små bröder på 9, 7 och 3 år häktades och bortfördes under påsknatten (1931 ?). Hans far hade redan i februari deporterats till Solovjets-öarna. Varför? Familjens egendom bestod före plundringen av 6 ha jord, 3 kor, 1 häst, 3 svin och 1 får. Korna bortfördes redan föle jul, då familjen inte kunde betala den oerhört tunga skatten om 2.600 rubel, som den hade att erlägga under hösten. Efter jul ålades familjen att erlägga 30 % av denna summa. Då den ej förmådde det, dömdes den till 3.900 rubels böter. I februari tillades en skatt på 2.600 rubel. Då inte heller denna summa kunde betalas konfiskerades familjens hela återstående egendom: kreatur, husgeråd, byggnader, jordbruksredskap, åkdon och alla bättre kläder. Därpå följde hela familjens deportering.

Kulakernas barn fick inte tillträde till högre skolor. Vidare ålades kulakerna ett slags »arbetsskatt» i form av tunga arbetsbeting vid skogsavverkning eller andra allmänna arbeten. Härvid måste de naturligtvis själva utföra arbetet och fick ej använda sig av annan arbetskraft. Ett exempel på dylik arbetsskatt är att en kvinna ålades att under en vinter fälla träd samt såga och trava 200 m³ ved. Med dåtida dåliga handredskap! De i städerna bosatta kulaker eller annars rättslösa (präster, lekmannapredikanter, kontrarevolutionärer) ålades exempelvis gaturengöring, särskilt efter stora snöfall.

De som blivit stämplade som kulaker kallades allmänt för den döende klassen och regeringens motståndare, som måste undanröjas från den sociala utvecklingens väg. Därför började man sända dem jämte familjer i tusental i förvisning till obeboda, klimatiskt ogästvänliga trakter. De som skickades till Sibirien hamnade allmänt i området mellan floderna Jenisej och Lena. Somliga skickades till Kasachstans bomullsodlingar med sitt heta klimat, som var synnerligen ovant för dessa människor. Andra hamnade på ön Sachalin norr om Japan. Åtskilliga förvisades till Kolahalvön. Särskilt ökänt blev där gruvan Hiipinä (på ryska Hibinogorsk senare: Kirovsk) med apatitbrytning. Andra hamnade i skogsarbeten i norra delen av det vida Sovjetunionen.

Förvisningsorterna utsågs mer eller mindre slumpmässigt av GPU:s (Gozudárstvennoje Polititjeskoje Upravlénije, Statens politiska förvaltning) arbetskraftsbyrå. Allt berodde på var de fann behov av arbetskraft just för stunden. Därför har ingermanländarna spritts ut över ett stort område. Andelen döda i förvisningen var mycket hög. Detta berodde på stora arbetsbeting kombinerat med dåliga bostäder och lite föda och praktiskt taget ingen hälsovård. De förvisade fick i allmänhet kort tid på sig att förbereda den långa resan och fick taga med sig endast det allra nödvändigaste. Detta försvårade också livet i förvisningen.

Förvisningarna följde vanligen följande mall. På kvällen kom beväpnade poliser till byn och häktade de husbönder i gårdarna som var utsedda att förvisas och förde dem med sig som fångar. Det har hänt att den utsedde inte var hemma och då tog man grannen i stället, ty kvoten skulle uppfyllas! Familjen i övrigt fick vanligen 24 timmar på sig att göra sig redo för resan. Varthän visste de inte. De fick lov att taga med sig kläder 30—50 kg men mat blott något litet ty man förklarade att »mat finns där nog». Därefter fördes de med kollektivets hästskjuts till närbelägen järnvägsstation, där ett godståg stod berett och inväntade dem. När kvinnorna och barnen förts ombord på tåget, införpassades i sista stund de fängslade fäderna dit. Dörrarna stängdes och tåget satte sig i rörelse mot ett okänt mål och en för passagerarna okänd framtid. Varje ansökan om rättslig hjälp med stöd av lagen var fåfäng. Anarki rådde i samhället. Man räknar med att 50.000 inalles från Ingermanland förvisats från sina hem. Därtill kommer de som enbart fänslats.

Grundandet av kolchoser

De flesta ingermanländare levde av jordbruk. Det var lätt att finna avsättning för jordbruksprodukter i Petersburg (Petrograd, Leningrad). Efter revolutionen 1917 förstatligades storgodsen (hoven) medan de mindre jordbruken förblev i enskild ägo. Åren 1925—26 genomfördes en jordskiftesreform, som syftade till att en familj skulle ha hela sin jord i sammanhängande lott. Man använde uttrycket »flytta till huuttari» för reformen. I praktiken innebar det att bostadshusen skulle flyttas till ny plats, huuttari. Detta resulterade i att en för Ingermanland så typisk by-gemenskap med husen samlade på ömse sidor om byvägen splittrades. De första kolchosbildningarna började 1928 genom inflyttade Kanada-finnar. Dessa strävanden stöddes av statsmakterna, men först 1929 blev det större fart på kolchosgrundandena. Självägande ingermanländska bönder var inte nämnvärt intresserade av kolchoser, gemensamt ägande och brukande. Grundandet följde ofta samma mönster: Två eller tre statstjänstemän kom till byn och samlade bybefolkningen till ett möte, där de framhöll avsikterna med och fördelarna av kollektivt jordbruk. Därefter vidtog omröstning varvid de församlade först tillfrågades vilka som var emot kollektivisering. Detta skulle de tillkänage genom handuppräckning. Några händer höjdes, men dessa personer försvann snart. När man senare anordnade omröstning vågade ingen rösta emot. Därpå beslöts att »då ingen var däremot» skulle kollektiv införas i byn och protokoll om detta uppsattes. Man tillsatte föreståndare eller ordförande (på ryska predsedátelj) och valde styrelse. Följande dag fick bönderna leda sina kor och hästar till samma ladugård. De av kulakerna, som av en eller annan orsak inte blivit förvisade, överlämnade ofta sin jord och sina kreatur till kollektivet och flyttade från byn till annan ort eller till staden och började där arbeta i fabrik. Ty den kulak som bodde kvar i kollektivets närhet var i ständig fara att bli anklagad för något, såsom skyldig till den ofärd som kunde inträffa i kollektivet. Om t.ex. en häst eller ko insjuknade eller om det uppstod missväxt på ett åkerstycke, ansågs kulaken vara skulden därtill. Man försvårade livet för kulaken i ekonomiskt avseende. Han fick varken köpa eller sälja något förrän han betalat de först bestämda skatterna till kollektivet. Ofta fick han därefter ingenting över.

Det religiösa livet

I Ingermanland fanns det 32 lutherska församlingar, som var den dominerande trosriktningen. Efter bolsjevikrevolutionen

blev nästan alla de ingermanländska prästerna tvungna att, för att rädda sina liv, bege sig till Finland. Sålunda hade år 1930 endast 4 församlingar en tjänstgörande präst kvar. Den siste prästen i Ingermanland Selim Jalmari Laurikkala var tvungen att 1937 flytta till Finland. Laurikkala verkade som själasörjare bland ingermanländare åren 1909—37 i Ingermanland och 1952—57 i Sverige i Borås. Många folkskollärare och lekmannapredikanter fick sköta prästernas åligganden. Före revolutionen lydde Ingermanlands lutherska kyrka under Petersburgs konsistorium, vars ledning låg i tyska händer. Till en början fick man 1918 n finskspråkig avdelning till konsistoriet. Men man ville bilda en egen kyrklig förvaltning eftersom det tyska konsistoriet efter första världskriget var handlingsförlamat. Den 3 mars 1921 godkände Sovjetunionens evangelisk lutherska biskopsmöte i Moskva Ingermanlands finska evangelisk-lutherska konsistorium som självständigt stift. Av styrelsens sju ledamöter skulle minst två vara präster, de övriga lekmän. Laurikkala var ledamot av konsistoriet under hela dess existenstid. Till församlingarnas representantmöte skickades ombud efter folkmängd. Flera av konsistorieledamöterna blev sedermera fängslade och förvisade till arbetsläger, där de gick tidig död till mötes. Under åren 1923—26 gick en stor andlig väckelserörelse över Ingermanland. Andliga fester med 5—6.000 deltagare hölls, sångkörer bildades. Kyrkorna fylldes och hänförelsen var stor. Redan 1926 förbjöd sovjetiska myndigheter andaktsstunder i privatbostäder och utomhus. I kyrkorna och bönehusen fick man ännu fritt samlas. Men snart började trakasserierna. De uppträdandes pass kontrollerades mitt under pågående gudstjänst. Besökande kallades till tjekans ämbetslokal och fick där förklara varför de besökt kyrkan. 1929 började så i Ingermanland det egentliga förintandet av kyrkan och den verkliga trosförföljelsen. Långa rader av ledande inom kyrkligt liv såsom kantorer, församlingsföreståndare, lekmannapredikanter förvisades och de omkom oftast i förvisningen. Kyrkorna stängdes för religiöst bruk och började användas för andra ändamål. Som exempel kan nämnas att Rääpyvä kyrka blev ladugård och i Kosemkina kyrka tog man bort altartavlan och placerade dit Lenins porträtt och började använda kyrkan som samlingslokal. Andra kyrkor förvandlades till danslokaler.

Andra världskriget och evakueringen till Finland

Ovanpå alla vedermödor som finnarna i Ingermanland fick utstå kom så kriget. När Tyskland anföll Sovjetunionen 1941 kom fronten runt det belägrad att från september månad samma år att gå tvärs igenom Ingermanland. Ungefär 30.000 ingermanländare blev kvar innanför inringningen. De flesta av dessa gick en grym död till mötes. Endast ett fåtal slapp ut ur 900 dagars inringning med lastbilskonvojerna över Ladogas is. Större delen av ingermanländarna, ca 70.000, blev kvar i sin ockuperade hembygd.

Av tyska planer (Generalplan Ost) framgår vid årsskiftet 1941—42 att Ingermanland skulle på 25 år förtyskas till 50 %. I december 1941 meddelar tyskarna finska regeringen att 50.000 ingermanländare, omedelbart efter det att Finska viken tillfrusit, måste förflyttas till Finland. De hotas av hungersnöd. Mat fanns endast för ett par månader. Den finska regeringen ansåg sig på grund av egna svårigheter och brist på transportfordon inte kunna lämna bindande löften om mottagande. I slutet av 1941 nådde finska trupper sina östligaste positioner under kriget. Då planerade man på allvar att förflytta ingermanländarna till öde byar i Öst-Karelen. I januari 1942 uppvaktade ingermanländare i Finland den finska regeringen och observatörer skickades till Ingermanland. Den 1 december 1942 beslöt den finska regeringen att Finland var berett på en evakuering. Den tyngst vägande orsaken var brist på arbetskraft på hemmafronten, särskilt inom lantbruket. Bland ingermanländarna fanns många mjölkerskor och därigenom kunde man undvika nödslakt i Finland. Därtill kunde man vädja till nationssamhörighetskänslor. Men nu var inte tyskarna längre så intresserade av evakuering ty de behövde själva den civila arbetskraften bakom fronten. Nu vidtog diplomatiska förhandlingar som så småningom resulterade i att under tiden 29. 3. 1943—17. 6. 1944 överskeppades från hamnstaden

TERVETULOA

Boråsin Inkerin Kerhon lasten kesäleirille, joka pidetään 1982-07-24—1982-07-31 kerhon mökillä Kråkeredissä.

Olemme saaneet uuden ohjaajan, joka on L i i s a H ä y h ä n e n Jönköpingistä. Liisa on ollut apulaisohjaajana leirillämme jokin vuosi sitten, joten lapset tuntevat hänet hyvin.

Myös emäntä on uusi, nimittäin I n k e r i R i n n e.

Lisää tietoja voit saada Victor Kainelaiselta, puh. 033/120 466.

VÄLKOMMEN

Till Borås Inkerin Kerhos barnläger, som är under tiden 1982-07-24—1982-07-31. Vid Kerhos stuga i Kråkered.

Vi har en ny ledare nämnligen L i i s a H ä y h ä n e n från Jönköping. Liisa har varit bitr. lägerledare på vår läger för några år sedan. Alla barnen känner henne väl.

Även husmor är ny, nämnligen I n k e r i R i n n e.

Vill du veta mer om lägret så ring till Victor Kainelainen 033/120 466.

Paldiski (Baltischport) i Estland sammanlagt 61.163 ingermanländare till Finland. Under krigsåren svalt några tusen ingermanländare ihjäl och 3.000 hade förflyttats (delvis frivilligt) till Tyskland. Av dessa sistnämnda förflyttades sedermera 2.700 till Finland. Sålunda evakuerades närmare 64.000 ingermanländare till Finland under slutskedet av andra världskriget. En princip från finnarnas sida i förberedelserna av evakueringen var att denna skulle ske på frivillig basis. Till Finland kom sålunda endast sådana som själva hade önskat detta.

(Fortsätter)

MUISTATTEHAN!

RUOTSIN INKERINSUOMALAISTEN KESÄJUHLAT BORÅSISSA

Ruotsin inkerinsuomalaisten 35. kesäjuhlat ovat juhannuksena (25.—27. 6. 1982) Boråsissa. Juhlan ohjelma pääpiirteissään sekä tiedot juhlan yhteydessä pidettävistä näyttelyistä, majoituksesta ym., sekä juhlien järjestelyihin osallistuvien ja majoituksesta huolehtivien osoitteet ja puhelinnumerot löytyvät kaikki lehtemme toukokuun numerosta, sivulla 13 olevasta juhlailmoituksesta. Myös s. 11 on kesäjuhla-asiaa.

Olette kaikki sydämellisesti tervetulleita — läheltä ja kaukaa.

Boråsin Inkerin Kerho

SUOMEN INKERINSUOMALAISTEN KESÄJUHLAT LAHDESSA

Suomen inkerinsuomalaisten kesäjuhlat ovat Lahdessa 10. ja t t. heinäkuuta 1982. Tiedot majoituksesta ja ruokailusta sekä juhlan ohjelma pääpiirteissään on kerrottu sekä huhti- että toukokuun Viestissä s. 10 ja s. 8 olevissa ilmoituksissa. Niistä löydät myös majoituspaikoiksi sopivien hotellien osoitteet ja puhelinnumerot ym. tärkeitä tietoja.

Sydämellisesti tervetuloa juhlillemme — sankoin joukoin, läheltä ja kaukaa. Järjestäjänä Lahden Seudun Inkerin Kerho.

Juhlatoimikunta

ETSITÄÄN

Simo Aatamin poika L i s k i, syntynyt 1910 Venjoella, asuinpaikka nykyisin Leningradin lähistöllä. Henkilöitä, jotka tietävät hänen olinpaikkansa ja osoitteensa, pyydetään ystävällisesti ottamaan yhteys rovasti Matti Vironmäkeen, puh. (90) 631 285.

*

Saima Kohanti etsii pikkuserkkuaan (sedän pojan tyttöä) Siina R i i p p i s t ä, syntynyt 1929 Korpikylässä (Volossovan rajooni, Leningradin alue). Äiti: Katri, isä: Mikko, isoäiti: Anna, isoisä: Juhana. Siina Riippinen asui vuonna 1944 Seinäjoella. Mahdolliset vastaukset pyydetään ystävällisesti lähettämään Inkeriläisten Viestin toimitukseen (os. Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62). Kuoreen merkintä: »Saima Kohanti».

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Linja-automatka Lahden kesäjuhlille

Teemme yhteisen bussimatkan Helsingistä Lahden kesäjuhlille (10.—11. 7. 1982).

Lähtö Aurorankatu 7:n edestä lauantaina 10. 7. klo 10.00.

Paluu sunnuntaina 11. 7. välittömästi juhlien jälkeen.

Ilmoittautumiset: Ida Riipinen, Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki 25, puh. 445 701 tai Yrjö Korkkinen, Orvokkitie 24 B, 01300 Vantaa 30, puh. 835 857.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Turusta kesäjuhlille Lahteen

mennään linja-autolla. Lähtö 10. heinäkuuta, paluu välittömästi juhlien jälkeen sunnuntaina 11. heinäkuuta. Ilmoittautumisia ottavat vastaan Keijo Korkka, puh. 580 201 sekä Lilja Stenvall, puh. 362 904. Heiltä saa myös kaikki tarkemmat tiedot lähtöpaikasta ja -ajasta ym.

Lahjoituksia Viestin tukemiseksi

Maria Mehiläinen, New York 20 $

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Sulo Haltsonen ym.
Inkerin suomal. historia **100 mk (115 kr)**

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta **25 mk (30 kr)**

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot **18 mk (25 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta **10 mk (15 kr)**

Pertti Virtaranta
Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia **20 mk (25 kr)**

Islen Usko, muistojulkaisu **10 kr**

Postikortti, Haaparannan muistolaatta **1 kr**

Postikortti, Örebron muistokivi **1 kr**

Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja** **5 kr**

Kemppi: **Ristiltä ripille** **10 kr**

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. **15 mk (20 kr)**

Lauri Santtu
Murrejuttuja **15 mk (20 kr)**

Gävlen kuoro **30 mk (35 kr)**

Inkerin karttoja **40 mk (45 kr)**

Inkerin lippuja **10 mk (15 kr)**

Inkerin postimerkkejä sarja **50 mk (60 kr)**

Adresseja **15 mk (20 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1982 olisi syytä tilata. Hinta 50 mk (55 kr).

Vammala 1982. Vammalan Kirjapaino Oy

Joutjärven kirkko

Tätä Unto Ojosen suunnittelemaa kirkkoa pidetään, eikä syyttä, eräänä kauneimmista kirkoistamme. Valmistumisvuosi 1962. Istumapaikkoja kirkkosalissa on 650 ja salit yhdistettyinä 890 henkilölle.

Inkerin suomalaisten

KESÄJUHLA

Lahdessa 10.—11. 7. 1982

"Terve tänne tultuanne,
siskot, veikot, vierahamme,
juhlahetkemme iloksi,
päivän kuulun kunniaksi."

LAUANTAINA HEINÄKUUN 10 PÄIVÄNÄ

Klo 13 kyykkäkilpailut Kiveriön ala-asteen koulun kentällä (Oksak. 17).

Klo 16 Juhlakanslia avataan Joutjärven kirkon eteisessä (Ilmarisentie 1)

Klo 18 INKERI-ILTA Joutjärven kirkon seurakuntasalissa (Ilmarisentie 1)

Virsi 558:1—3, 5

Tervehdyspuhe: Rouva Inkeri Ojala

Yksinlaulua: Suvi Lehtonen

Helvi Othman: "Muistelu" Tuutarista

Kuorolaulua: Helsingin Inkeri-kuoro

Tervehdyksiä:
1) Tampereen piispan Paavo Kortekankaan tervehdys (lukee teol. toht. Juhani Jääskeläinen)
2) ISK:n tervehdys Ruotsista
3) Rovasti Matti Vironmäen tervehdys Inkeriläisten Yhdistyksestä
4) Paikallisosastojen tervehdyksiä (Helsinki, Turku)
5) Jaetaan kyykkäkilpailujen palkinnot

Illan sana: (Joku pappi)
Virsi

Siirrytään kirkon ravintolahuoneen pöytiin Inkerin seurakuntien mukaan (ohjailee rva Marja Rämö)

SUNNUNTAINA HEINÄKUUN 11 PÄIVÄNÄ

Klo 10 JUMALANPALVELUS JA H.P. EHTOOLLINEN
Joutjärven kirkossa
(2 seppeltä tuodaan kirkon etupenkkiin n. klo 10:ksi)
Saarnan pitää rovasti Pentti Murto ja liturgina on teol. toht. Juhani Jääskeläinen. — Saarnan päätyttyä laulaa Helsingin Inkerikuoro. Sitten rovasti Pentti Murto ilmoittaa: "Tästä juhlasta lähetetään seppeleet viime sodissa kaatuneiden sankarihaudalle ja Karjalaan jääneiden muistomerkille." Seppelten viejät lähtevät viemään. — Ehtoollisen jakajina 4 pappia: Juhani Jääskeläinen, Pentti Murto, Matti Vironmäki ja Joutjärven srk:n oma pappi.

Noin klo 11.30 RUOKA- JA KAHVITARJOILU Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa

Klo 12.45 lähtevät linja-autot Lahden kaupungin näköalapaikoille. (Matkat ovat maksulliset)

Klo 14.00 PÄIVÄJUHLA Joutjärven kirkon seurakuntasalissa

Nouse Inkeri

Tervehdyssanat: Rovasti Matti Vironmäki

Kuorolaulua: Helsingin Inkeri-kuoro

Runo: Sepittäjä ja lausuja rva Helmi Leppänen

Viulunsoittoa: Koulul. Tony Papp, säestäjänä teol.kand. Mirjam Jokiranta

Esitelmä Inkeristä: Teol. toht. Juhani Jääskeläinen

Laulua: Nastolan naiskvartetti

Näytetään rainoja Inkeristä: Arvo Korkkinen ja Juhani Jääskeläinen

Päätössanat: Insinööri Erkki Ojala

Maamme

TARJOILU JOUTJÄRVEN KIRKON RAVINTOLAHUONEESSA: lauantaina Inkeri-illan jälkeen, sunnuntaina klo 8:lta alkaen ja jumalanpalveluksen jälkeen.

VIRSI 558:1—3, 5

Taas kukkasilla kukkulat,
Oi Herra, kaikki vyötät
Ja laumat lukemattomat
Sä laitumilla syötät.
Näin kaikki maa nyt iloissaan
Sinulle veisaa kiitostaan,
Sun, Herra kunniaasi.

2.

On täynnä vettä virtasi,
Sä janoovaiset juotat
Ja runsaan siunauksesi
Maan kasvuille sä tuotat.
Sä lehtehen ja kukkaan saat
Auringon nousun, laskun maat
Iloksi ihmisille.

3.

Sun askeleistasi on maa
Nyt saanut lihavuuden,
Sun siunauksesi saa
Peltomme voiman uuden.
Sä laaksot, kunnaat kaunistat,
Myös työmme siunaat, vahvistat,
Suot nousta kultaviljan.

5.

On autuas, ken olla saa
Sun, Herra, kartanoissas
Ja nimes suurta kunniaa
Ylistää asunnoissas.
Sä pyhyydellä templisi
Ja hyvyydellä huoneesi
Ravitset köyhän sielun.

NOUSE INKERI

Nouse, Inkeri, jo herää työhön,
aamun koi ja sulle heijastaa.
Valoa jo elämäsi yöhön leviää,
oi, armas synnyinmaa.
Väikkyen jo aamun sätehissä
Toivo herää lastes sydämissä.
Nouse, Inkeri, jo loppuu yö,
nouse, nouse, sun hetkes lyö.

2.

Kerran kaikuu vielä kaunis soitto
kautta kallihimman synnyinmaan,
valon, vapauden ompi voitto,
riemuiten käy kansa laulamaan.
Kuullen kutsumusta mielin innoin
kaikuaapi silloin täysin rinnoin:
Nouse, Inkeri, sun laulus soi,
nouse, päiväks jo vaihtuu koi!

MAAMME

Oi, maamme, Suomi, synnyinmaa
soi sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä rantaa rakkaampaa
kuin kotimaa tää pohjoinen,
maa kallis isien.

Sun kukoistukses kuorestaan
kerrankin puhkeaa,
viel lempemme saa nousemaan
sun toivos, riemus loistossaan,
ja kerran laulus, synnyinmaa,
korkeimman kaiun saa!

LEVITÄ OMAA LEHTEÄ! INKERILÄISTEN VIESTI on yhdysside Suomessa, Ruotsissa ja muissakin maissa asuvien entisten inkerinsuomalaisten välillä. Pyydä tuttaviasi lehden tilaajiksi. Yritä hankkia myös jokin maksullinen ilmoitus.

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Ottakaapa yhteys. Säätiön osoite on: Inkeri-koti, Karjalantalo, Käpykuja 1, 00610 Helsinki 61.

inkeriläisten viesti

numero 7–8 heinä–elokuu 1982

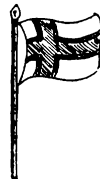
inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisilrtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	50 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 55 kr v. 1982
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,—
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: 20-vuotias Mölnlycken kuoro. Rådan suomalainen kirkkokuoro täyttää tänä vuonna 20 vuotta. Tämän johdosta järjestettiin kirkkokonsertti Rådan kauniissa kirkossa 6. 6. 1982. Yleisöä tuli noin sata henkeä. Kuoromme perustettiin vuoden 1962 alussa. Ajatuksen kuoron aloittamisesta sai Aatami Kouru, joka alkoi kysellä olisiko lauluhaluisia niin paljon, että saisi kuoron kokoon. Olihan meitä sen verran. Ensimmäisenä kuoronjohtajana meillä oli Sylvi Kariranta. Hänen muutettuaan Tukholmaan jatkoi Adolf Varkki hänen työtään. 15 viimeistä vuotta tässä työssä on toiminut uuttera ja väsymätön Kaisu Leitzinger. Kuoron toiminnasta voin mainita, että lähinnä tietysti laulamme omissa jumalanpalveluksissa ja seuroissa. Olemme laulaneet myös monissa hautajaisissa, kansallisjuhlissa, monilla inkeriläisten kesäjuhlilla, Suomen itsenäisyyspäivillä, joulujuhlissa, äitienpäivillä. Monta kertaa olemme laulaneet muillakin paikkakunnilla, kuten Skövdessä kirkkopäivillä, Boråsissa, Örebrossa jne. Onnea kuorolle ja sen johtajalle! Toivon että jaksamme laulaa vielä monta vuotta. Vahvistusta kuoroon tarvitaan. — V.J.

Teol. lis. Markku Pyysiäinen

Inkeriläisenä muuttuvassa maailmassa

Viimeisen kymmenen vuoden aikana olen useammin kuin kerran kuullut puhujien ja esitelmöitsijöiden Suomessa viittaavan tavalla tai toisella siihen muutokseen, joka yhteiskunnassamme ja koko meidän maailmassamme on tapahtunut toisen maailmansodan jälkeen. Valitessani tämän esitelmän aiheeksi »Inkeriläisenä muuttuvassa maailmassa» tunnen nämä aiheeseen liittyvät rasitteet. Ehkä kuitenkin aiheen liittäminen nimenomaan inkeriläisyyteen antaa sille esittämisen oikeuden. Tässä juhlassa haluan siis puhua pikemminkin toisen polven inkeriläisenä kuin yhteiskunnan muutoksen lainalaisuuksista kiinnostuneena tutkijana. Ehkä kuitenkin on tarpeen jotenkin viitata siihen muutokseen, joka tässä meidän maailmassamme tällä vuosisadalla on tapahtunut — siitäkin huolimatta että se kokemuksesta on käynyt meille vuosien varrella tutuksi.

Jokainen vanhemman polven edustaja on varmasti voinut havaita, kuinka yhteiskunnan elinkeinorakenne niin Suomessa kuin Ruotsissa on viimeisten vuosikymmenten aikana muuttunut. Maataloudesta saa yhä harvempi ihminen suoranaisesti elantonsa. Maatalouden kustannuksella ovat sen sijaan kasvaneet teollisuus ja viime vuosina ennen kaikkea erityisesti palveluammatit. Tämä elinkeinorakenteen muutos on aiheuttanut teollisuusmaissa mm. muuttoliikettä, suurten ihmisryhmien muuttoa maaseudulta kaupunkeihin ja asutuskeskuksiin. Suomessa tämä ihmisten virta on kulkenut erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomesta Etelä-Suomen asutuskeskuksiin.

Siirtyessään maaseudulta kaupunkeihin tai kaupunkimaisiin olosuhteisiin ihmiset ovat suuressa määrin irtautuneet aiemmista perinteistä sekä sukuun ja maaseutuympäristöön liittyvistä siteistä. He ja heidän lapsensa ovat joutuneet opettelemaan uudenlaista elämisen tapaa. Sille on ominaista ennen muuta se, että vanha yhdessä elämisen ja tekemisen malli on kadonnut. Opiskelu, työ, vapaa-aika, harrastukset ja kotielämä ovat irtautuneet ja eriytyneet toisistaan.

Maaseudulla ihmiset tekivät työtä ja elivät samassa ympäristössä. Työhön opiskelu, työnteko, vapaa-ajan vietto ja kotielämä tapahtuivat kaikki samoissa yhteisissä puitteissa. Perhe ei hajonnut aamulla perheen jäsenten lähtiessä työhön ja kouluihin kokoontuakseen sitten illansuussa yhteisen aterian äärelle — vain hajotakseen illalla jälleen uudelleen. Kaikki elämän toiminnat tapahtuivat ennen samassa ympäristössä. Tämä elämänmuoto oli yhteistä ja tuttua niin lapsille, vanhemmille kuin isovanhemmille. Lapset eivät olleet päivähoidossa, isä omalla työpaikallaan ja äiti omallaan eivätkä isovanhemmat vanhainkodissa — kuten nykyään usein on asian laita.

Nykyisestä kaupunkimaisesta elinympäristöstä Suomessa tai Ruotsissa on todella hyvin pitkä matka siihen vuosisadan alun inkeriläiseen kyläyhteisöön, jota suomalainen kansanrunouden kerääjä Samuli Paulaharju kuvaa näin:

> »Omituisia ovat inkeriläiset kylät siitä, ken ei ole ennen näillä main matkustellut. Kahden puolen kylätietä ovat talot, joskus oikein virstamääräisessä jonossa, vieri vieressä, miltei kaikilla päätypuoli tielle käännettynä. Ja kummannäköisiä ovat kylän talot: pyöreistä hirsistä salvetut seinät niin matalat, että miltei käsin voi tavoittaa räystääseen, mutta oljista rakennettu katto on hyvin jyrkkä ja kohottaa haarukkapuilla suojatun harjansa korkealle. Talon huoneisto on rakennettu umpinaiseksi pienen neliskulmaisen pihan ympärille. Tällä sivulla on asuinrakennus, toisilla puolilla ovat läävät, katoksen alatse vie leveähkö ajoportti kylätieltä

pihalle, ja toinen ajoportti pihan perältä antaa pellolle.

Mutta ulkopuolella asuinrakennusten ryhmää ovat aitat, saunat ja riihet, olkikattoisia inkeriläisrakennuksia nekin.»

Etäisyys omaan asuinympäristöön tuntuu ainakin näin nuoremman polven edustajasta pitkältä. Silti ne molemmat ovat peräisin tältä vuosisadalta. Useimmat teistä ovat ne molemmat myös omassa elämässään kokeneet. Turhaan ei puhuta muuttuvasta maailmasta. Muutos ei kuitenkaan rajoitu ainoastaan meidän ihmisten ulkoiseen elinympäristöömme ja elämäntapoihimme. Ihmisen kasvu- ja elinympäristön muuttuessa ovat myös asenteet, arvostukset ja katsomukset muuttuneet. Nykyään puhutaan paljon moniarvoisuudesta. Enää ei olekaan itsestään selvää, että se mihin minä uskon ja minkä varassa minä elän, olisi samaa kuin se, mihin minun naapurini uskoo ja minkä varassa hän elää.

Arvojen moninaisuus on johtanut maallistumiseen, etääntymiseen uskonnosta yleensä ja meillä länsimaissa erityisesti kristinuskosta ja kirkosta vieraantumiseen. Moniarvoisuuden ja maallistumisen eteneminen on merkinnyt kyllä vapautumista monista yksipuolisuuksista. Mutta samalla se on saanut aikaan sellaista vapautta ja kaikkien arvojen suhteelliseksi tulemista, jossa ihmiset ovat tulleet neuvottomiksi ja epävarmoiksi. He ovat julistautuneet vapaiksi aiemmista katsomuksista ja arvoista, mutta eivät ole löytäneet elämälleen uutta kiinnekohtaa, jonka varassa jaksaisi elää. Ihmisten epävarmuuden ja vierauden tunnetta lisäävät myös keskenään kilpailevat erilaiset yhteiskuntaryhmät, joiden välillä vallitsee jännitystä ja etujen ristiriitaa. Ristiriitaisen ja erilaisen tiedon keskellä on vaikea usein ratkaista, mihin uskoa ja mitä ajatella.

Tässäkin suhteessa elämä vuosisadan alun perinteisessä inkeriläisessä kyläyhteisössä oli hyvin toisenlaista. Elämän kristillinen arvopohja oli kiistaton. Elettiin kristillisessä kulttuurissa. Tilanne säilyi pitkään tällaisena myös ulkoisten olosuhteitten muututtua. Kristinuskon ja kirkon keskeisestä asemasta annettiin sanomalehti »Inkerissä» v. 1894 sattuva kuvaus, kun sen kirjeenvaihtaja kirjoitti:

»Arvaamattoman suuri on papin merkitys kansamme keskuudessa. Hänestä, ja melkein yksin hänestä riippuu — niin paljon kuin ihmisestä riippua voi — ei ainoastaan nimenomainen hengellinen, vaan ylipäätänsä kaikki henkinen, siveellinen, ja milteipä kansallinen ja yhteiskunnallinenkin elämä maaseurakunnassamme.»

Ehkä tätä muuta kuin hengellistä vaikutusta kuvaa Moloskavitsan papin pojan E. V. Palanderin kertomus vuodelta 1866, kuinka talonpojat pelätessään lääkäreiden suorittamia »pilkkomisia» ja »leikkaamisia» saapuivat suurin joukoin pappien luo saadakseen apua näiden kotivalmisteisista lääkeneuvoista (Haltsonen 1965, 50). Enpä tänään tunne ainakaan Suomessa enää pappia, joka tällä tavoin uskaltaisi lähteä kilpailemaan lääkäreiden kanssa!

Monessa suhteessa maailman muuttuminen on merkinnyt kehitystä meidän kannaltamme parempaan suuntaan. Elämä on mennyt eteen päin. Armas Aavikko kuvasi v. 1911 Kupanitsan Luumitsan kylän asuinhuoneita näin:

»Asuinhuoneet olivat hyvin ahtaat. Akkunain sanotaan olleen erittäin pienet. Jos esim. kissa sattui hyppäämään akkunalle, niin sekin jo haittasi huoneessa työskentelevää kun ei ollut tarpeeksi valoa. Jos pitkinä syys- ja talviiltoina oli valoa tarvis, ei ollut muuta neuvoa kuin sytyttää kuusisesta tai mäntysestä puusta kiskottuja päreitä, muuta valonantajaa ei ollut.»

Tänä päivänä kenenkään meidän kissan hankintamme ei varmasti enää kaadu samanlaisiin syihin, kuin kenties tuossa kupanitsalaisessa talossa oli käynyt. Valoa ja avaruutta riittää!

Jotain arvokasta on kuitenkin varmasti kaiken tämän muutoksen keskellä menetetty. Lainaan vielä kerran Samuli Paulaharjua ja hänen kuvaustaan illasta Kelton kylässä:

»Istuu tyttöä, istuu poikaa vieri viereen ison nelikantimisen liekun neljälle istuinlaudalle ja asettuu seisomaan kunkin kannatinpuun viereen kiikun käyttövoimaksi. Siitä liekku heilumaan ja laulu soimaan. On joukossa joku tyttö »iellälaulajana», hän yksinään heläyttää parisäkeisen sävelen, ja sit-

> ten toiset kiikkujat kajauttavat samat sanat koko joukolla. Sillä aikaa edelläveisaaja muistelee jatkoa ja taas esiintyy yksinään, ja heti taas koko kiikku kajahtaa.
>
> Näin lauletaan ja liekutaan, nauretaan ja iloa pidetään, vaihdetaan ymmärtäviä silmäyksiä, lämmetään ja hymyillään ja elämä näyttää aivan ihanalta.»

Tänä päivänä tällaista koko kylän yhteistä elämää tuskin enää tapaa. Me olemme pahasti vieraantuneet yhdessä elämisestä ja tekemisestä. Jotain olemme kadottaneet siitä, mitä nuo ihmiset Keltossa omistivat.

Rehellisyyden nimissä on todettava, että itselleni kuvaukset elämästä Inkerissä eivät synnytä henkilökohtaisia muistoja. Olen — kuten alussa totesin — toisen polven inkeriläinen: syntynyt Helsingissä ja pääosan elämääni siellä elänyt. Isäni suku sen sijaan on lähtöisin Inkeristä, Järvisaarelta. Sieltä pakenivat isovanhempani perheineen v. 1943 Viron kautta Suomeen. Uusi koti pystytettiin Hausjärvelle, Oittiin, josta myös pääosa äitini suvusta on lähtöisin. Inkeriin ja inkeriläisyyteen minua yhdistävät kuitenkin niin sukusiteet isäni kautta kuin myös kaikki ne kertomukset, joita lapsena olen saanut elämästä Inkerissä kuulla niin isältäni kuin isovanhemmiltani. Heidän kauttaan myös Inkerin murre on käynyt minulle tutuksi. Se on kuin toinen kotimurteeni. Siksi haluankin lukeutua inkeriläisten joukkoon.

Tänään haluan oman taustani tietäen kysyä yhtä paljon itseltäni kuin meiltä kaikilta: Mitä inkeriläisyys meille tässä muuttuvassa maailmassa merkitsee? Onko se kenties vain paluuta tavoittamattomaan menneisyyteen, yhteisten muistojen äärelle? Vai onko sillä jotain annettavaa meille ja tälle maailmalle myös keskellä tätä päivää ja aikaa, jossa me nyt elämme? Säilyykö jotain inkeriläisyydestä myös muuttuvan maailman keskellä?

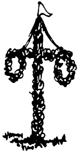
En kuvittele, että voisin vastata kaikkien meidän täällä olevien puolesta esittämääni kysymyksiin. Eivät vastaukset ole itsestään selviä edes itselleni. Tästä huolimatta yritän — erehtymisen kustannuksellakin — hahmotella jotain siitä, mitä inkeriläisyys meille tämän maailman muutosten keskellä voi tarjota. Lyhyesti haluan viitata kolmeen meitä yhdistävään tekijään: kulttuuriperinteeseen, sukulaisyhteyteen ja kristilliseen uskoon.

Ensinnäkin meitä yhdistää toisiimme kaikkien muutosten keskellä ainutlaatuinen kulttuuriperinne, joka on säilynyt ja kehittynyt äärimmäisten vaikeitten ulkoisten olosuhteitten paineissa. Kansanrunoustieteilijät toisensa perään ovat osoittaneet, kuinka Inkerin kansanrunous on harvinaisen monipuolista ja toisinnoista rikasta. Samuli Paulaharju sanoo, että jo Inkerin nimi »saattaa jokaisen suomalaisen kansatieteilijän ja kansanrunouden harrastajan mielihyvästä nytkähtämään». Inkeristä ja Vienan Karjalasta on saatu talteen suomalaisen kansanrunouden parhaat aarteet. Sinne on Lönnrothin ja Europaeuksen ajoista lähtien tehty lukematon määrä keräys- ja tutkimusmatkoja.

Kulttuuriantropologit ovat osoittaneet, että kansan tai kansanheimon elämä ei riipu ainoastaan aineellisista arvoista. Inkeriläisten historia on esimerkki siitä, mikä merkitys omaleimaisella kulttuurilla on aineellisten arvojen pettäessä. Tämän päivän materian täyttämässä länsimaisessa maailmassamme meidän inkeriläisten on syytä pitää tämä mielessämme ja omalla elämällämme kertoa myös muille toisenlaisen elämäntavan olemassaolosta.

Minua itseäni on inkeriläisyydessä ehkä eniten puhutellut se sukulaisrakkaus, jota olen saanut inkeriläisten keskellä kokea. Kristillisen alkuseurakunnan keskeinen tuntomerkki oli keskinäinen rakkaus. Jotain samaa olen saanut kokea myös tässä yhteisössä. Siksi siihen on ollut myös helppo samaistua. Tässä maailmassamme, jossa jo ydinperheetkin yhä useammin hajoavat, meillä inkeriläisinä on olemassa malli keskinäisestä yhteydestä ja rakkaudesta.

Kolmantena tekijänä meillä inkeriläisinä on muuttuvan maailman keskellä tukenamme kristillinen uskomme. On kyllä totta, että kristinusko ei ole sidottu mihinkään tiettyyn kulttuuriin eikä kansanheimoon. Se on tarkoitettu kaikille kansoille. Mutta inkerinsuomalaisten historia osoittaa, mitä kristinusko ja omaleimainen kulttuuri yhdessä merkitsevät niin koko kansanosalle kuin sen yksityisille jäsenille. Ilman sitä ei ehkä olisi jaksettu tähän päivään saakka. Sen varassa voi jatkaa myös tästä eteen päin.

Juhannusjuhlat Boråsissa

Ruotsin inkerinsuomalaisten kesäjuhla juhannuksena Boråsissa oli jälleen onnistunut, mieliävirkistävä tapahtuma. Aurinkoinen sää suosi juhlia, joiden järjestämisestä 35-vuotias Boråsin Inkeri-kerho oli hyvin huolehtinut. Juhlatoimikunta oli lehtitietojen mukaan odottanut tuhatta juhlavierasta, mutta eri tilaisuuksissa arvioitiin olevan kolmen päivän aikana lähes puolitoista tuhatta. Valtaosa oli luonnollisesti eri puolilta Ruotsia, mutta monia kymmeniä oli, kuten tavallista, myös Suomesta. Olipa eräitä kaukaa Inkerinmaalta ja jopa Kanadasta asti.

Jo avajaistilaisuudessa aattoiltana Gustav Adolfin tilava seurakuntakoti oli täynnä juhlaväkeä. Tervehdyspuheessaan Boråsin Inkeri-kerhon puheenjohtaja Aino Kekkonen-Koch muisteli 35 vuotta sitten alkanutta inkerinsuomalaisten toimintaa. »Tuskin kukaan aavisti kesällä 1948, jolloin kokoonnuttiin ensimmäisille kesäjuhlille, miten kauaskantoisen perustan juhlien järjestäjät silloin laskivat», puhuja sanoi. »Silloin meitä inkerinsuomalaisia kerrotaan olleen Boråsissa ja sen lähiympäristössä lähes tuhatpäinen joukko. Olimme saapuneet eri puolilta Inkeriä. Meillä oli samat matkan vaiheet. Monen tie oli käynyt Hatsinan, Kloogan, Paldiskin ja Hangon kautta Suomeen, josta matka jatkui meren yli Ruotsiin. Yhteiset matkat ja leiriajat jäivät lähtemättömästi mieleen. Oli saatu kokea, että kuulumme erottamattomasti samaan kansaan ja tarvitsemme toistemme tukea ja yhteistä toimintaa. Monet joukostamme ovat jo poissa. He ovat kilvoituksensa kilvoitelleet ja juoksunsa päättäneet. Meidän velvollisuutemme ja oikeutemme on jatkaa heidän työtänsä», puhuja tähdensi.

Alkajaisjuhlassa ISK:n eri Inkeri-kerhojen puolesta esitettiin sydämellisiä tervehdyksiä. Puheissa ilmeni kiitollisuus menneestä ja toivorikas mieli tulevaisuudesta. Örebron kerhon terveisten tuoja Aleksanteri Halttunen puhui vetoavasti nuorten puolesta, joita juhlassa olikin varsin runsaasti. Paikallisen suomenkielisen seurakuntaväen tulkkina puhui pastori Vilho Kurujoki, joka on monet vuodet toiminut sielunpaimenena Boråsissa. Sydämestä lähteneen ja sydämiä koskettaneen runon »Lapsi Inkerinmaan» esitti Lilja Saija. Runo on luettavissa seuraavassa numerossamme, jossa kerromme lisää Boråsin juhlista. Lisäksi kuultiin yksinlauluesityksiä ja muuta musiikkia. Kuorolaulua, jota esitti Rådan suomenkielinen kirkkokuoro Mölnlyckestä, johti Kaisu Leitzinger. Illan kuluessa vielä puhuivat rovastit Aatami Kuortti ja Matti Vironmäki. Viimemainittu toi samalla Inkeriläisten Yhdistyksen ja Inkeriläisten Sivistyssäätiön tervehdyksen ja menestyksen toivotukset 35-vuotiaalle Boråsin kerholle. Rovasti Vironmäki myös kiitti siitä hyvästä yhteistyöstä, mikä on vallinnut ISK:n ja Suomessa toimivien inkerinsuomalaisten välillä. Illan ohjelman kuuluttajana toimi »oma poika», pastori Jussi Jänis. Hän puhuessaan mm. mainitsi, että juhlaan saapuneen piispa Jukka Malmivaaran isoisän Vilhelmi Malmivaaran isä, herännäisjohtaja Niilo Kustaa Malmberg toimi aikoinaan 1800-luvun puolivälissä pappina Pietarissa Inkerinmaalla, jolloin siellä laajoissa piireissä syttyivät Jumalan tulet.

Alkujuhlan jälkeen mentiin kaunista kesäiltaa viettämään kokkotulien äärelle Inkeri-kerhon kesämökille. Siellä ohjelman »vetäjinä» olivat Helena Rikkinen ja Viktor Kainelainen. Ohjelmaan kuului mm. juhannussalon nostaminen, erilaisia kilpailuja ja leikkejä sekä uutuutena »liekkuminen». Paikalle oli näet rakennettu aito inkeriläinen »liekku» eli keinu. Luonnollisesti liekkulaulut kaikuivat, kuulumisia kertoiltiin ja hyvin viihdyttiin. Ilta kului rattoisesti pikkutunneille asti.

Juhannuspäivä alkoi juhlajumalanpalveluksella G.A:n kirkossa, jossa aluksi seurakunnan pappi Jussi Jäniksen tulkitsemana tervehti juhlakansaa. Alttaripalveluksen suorittivat rovastit Juhani Rantanen ja pastori Jänis. Päiväsaarnan piti Kuopion hiippakunnan piispa Jukka Malmivaara, joka oli kutsuttu juhlaan kunniavieraana. Evankeliumitekstiin viitaten piispa mm. korosti: »Jumala on aina katsonut kansansa puoleen. Meitä ei ole unohdettu, vaikka usein olosuhteet ovat siltä näyttäneet. Herra on valmistanut meille pelastuksen. Hän toteuttaa suunnitelmansa ja johdattaa meitä. Aamun koitto korkeudesta katsoo puoleemme, loistaen meille, jotka kuljemme kuoleman varjojen maassa. Jumala muistaa meidät ja ohjaa jalkamme rauhan tielle, kuten sana vakuuttaa.» — Jumalanpalveluksessa Rådan suomenkielinen kirkkokuoro avusti.

Juhannuspäivänä klo 12 alkoivat urheilukilpailut Ramnavallenin urheilukentällä. Alkuhartauden piti Helsingin Munkkivuoren kappalainen, teol.lis. Markku Pyysiäinen, toisen polven inkeriläinen »oma poika». Kilpailuihin osallistui lapsia, nuoria ja monia ikämiehiäkin. Tulokset luettiin ja palkinnot jaettiin kentällä. Yllättävä »tempaus» oli keräyksen suorittaminen Inkeriläisten Viestin hyväksi. Lahjasta, joka oli Skr 2429,80 + 62,40, lehtemme päätoimittaja rovasti Vironmäki lausui vilpittömät kiitokset.

Kilpailujen jälkeen iltapäivällä kokoonnuttiin runsain joukoin kirkon lähellä sijaitsevan Bäckängskolanin juhlasaliin juhlaseuroihin. Siellä kuorolaulujen ja muiden musiikkiesitysten yhteydessä puhuivat lääninrovasti Ragnar Lundell, piispa Jukka Malmivaara, paikallinen kirkkoherra, teol.lis. Markku Pyysiäinen ja rovasti Matti Vironmäki. Seurojen jälkeen eräs ystävä tuli luokseni, puristi kädestä ja sanoi kyynelsilmin: »Kiitos taivaan Isälle, että saamme näin tärkeintä matkaevästä...»

Juhannuspäivä päättyi Inkeri-iltaan. Bäckängskolanin avara juhlasali täyttyi jälleen ääriään myöten juhlayleisöstä, jossa oli mukana paljon myös Boråsissa asuvia »suomenmuakkoisia» eli kantasuomalaisia. Ohjelmaa oli erittäin runsaasti. Toarpin seurakunnan nuorisokuoro, jota johti Siv Bengtsson, viritti heti alussa lämpimän juhlamielen. Kuoro lauloi ruotsiksi, swahilin kielellä ja englanniksi. Viimeisen kappaleen aikana kuorolaiset lähtivät marssimaan salin perälle siten toteuttaen laulun sanoja: »Me kuljemme Jumalan valossa». Rådan kirkkokuoron esitykset Kaisu Leitzingerin johtamina saivat myös riemukkaat aplodit. Kuoro lauloi mm. 140 vuotta sitten ensi kerran Helsingissä esitetyn J. L. Runebergin kirjoittaman ja Fredrik Ehrströmin säveltämän laulun »Joutsen». Juhlaesitelmän piti teol.lis. Markku Pyysiäinen Helsingistä. Esitelmä, jonka aiheena oli »Inkeriläisenä muuttuvassa maailmassa», julkaistaan toisaalla tässä numerossamme.

Illan kuluessa esitettiin vielä eräitä tervehdyksiä ja ISK:n kunniapuheenjohtaja Uno Hammarström muisteli inkeriläisten Ruotsiin saapumiseen liittyviä tapahtumia. ISK:n puheenjohtaja, opettaja Armas Paakkonen, joka toimi illan ohjelman kuuluttajana, jakoi ISK:n hallituksen myöntämät diplomit työssä inkerinsuomalaisten hyväksi ansioituneille. Samassa yhteydessä rovasti Vironmäki rouva Ida Riipisen avustamana jakoi Inkeriläisten Sivistyssäätiön ansiomerkit neljälle Ruotsin inkerinsuomalaisten keskuudessa toimineelle. Ansiomerkin saivat: Viktor Kainelainen Boråsista, Juho Korpelainen Boråsista, Viktor Jakdal Mölnlyckestä ja lääninrovasti Lundell Boråsista.

Inkeri-illan monipuolinen ohjelma huipentui Boråsin Inkeri-kerhon näytelmäryhmän inkerinmurteella esittämään »Kosintaan», joka kertoi hauskasti »Huttarin-Jussin naimapuuhista». Näytelmän oli kirjoittanut Veijon Veikko ja inkerinmurteelle sovittanut Väinö Häyhänen. Henkilöt: talollinen Juakka (Valter Disfors), hänen sisarensa Maikki (Inkeri Rinne), palvelija Piika-Maikki (Helena Rikkinen), huttari-Junnu (Viktor Kainelainen) ja puhemies Santeri (Elvi Häyhänen) onnistuivat roolissaan loistavasti. Runsaat aplodit osoittivat, että kuulijakunta oli ihastunut näkemäänsä. Ilta päättyi »Nouse Inkeriin», joka laulettiin laulusanojen mukaisesti »täysin rinnoin» juhlien kanttorin Arvi Haikosen säestämänä.

Sunnuntaiaamuna klo 8 oli ehtoollisjumalanpalvelus G.A:n kirkossa. Saarnan piti rovasti Aatami Kuortti ja liturgina oli pastori Oskar Björklund. Ehtoollisen jaossa avustivat Jussi Jänis ja Matti Vironmäki.

→

Boråsin juhlamatkatunnelmia kuvin

Suomen linja-auto on saapunut, ja iloinen joukko odottelee vastaanottajiaan.

Katsellessani ohikiitäviä maisemia ajatukseni viivähtävät taakse jääneissä tapahtumissa Boråsin kesäjuhlilla.

Jo 35 kertaa on kokoonnuttu, muisteltu menneitä. Siinä sivussa on kasvatettu uusi sukupolvi, ja alun toistakin. »Vieraasta isänmaasta» on Ruotsissa asuville inkerinsuomalaisille jo tullut koti- ja monelle myös syntymämaa. Jokavuotinen kesätapahtuma yhdistää teidät ja meidät Suomessa asuvat inkeriläiset kolmeksi päiväksi voimakkaasti yhteen. Tavataan aikaisemmin tutuiksi tulleita ja luodaan uusia ystävyyssuhteita.

Matkassamme oli tälläkin kertaa ensikertalaisia, ja kasvavaa polvenkorkuista oli päässyt ilahduttavan paljon isoäidin ja -isän mukaan. Juhlavieraita oli useasta eri maasta. Juhlien järjestäjät olivat nähneet paljon vaivaa, ja kaikki sujui loistavasti. Sydämelliset kiitokset haluan lausua myös Boråsin seurakunnalle, joka meitä Suomesta tulleita niin ystävällisesti kestitti. Siellä kauniin luonnon keskellä, »juhannuskodissamme», viihdyimme erinomaisesti. — A. Jukarainen.

Jumalanpalveluksen jälkeen päättäjäisseuroissa seurakuntatalolla oli useita puhelta jäähyväislauluineen.

Boråsin juhlista jäi jälleen varmaan kaikille mukanaolleille erittäin myönteinen vaikutelma. Juhlat antoivat paljon uusia virikkeitä ja rohkaisua vaaliessamme edesmenneitten sukupolvien jättämiä jaloja perinteitä ja toimiessamme »inkeriläisinä muuttuvassa maailmassa».

Suuret ja sydämelliset kiitokset kaikille juhlien hyväksi vaikuttaneille!

Matti Vironmäki

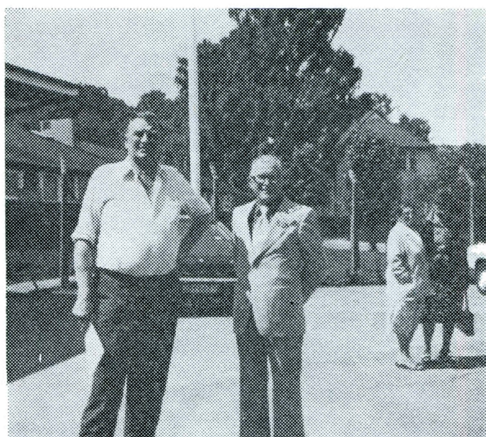
Laivalla menomatkalla auringon paistaessa ja merituulen leppoisasti hyväillessä kasvoja juhlamatkalaisen hymy on herkässä. Inkeriläisten »kasvattipoika», opettaja Eero Rautajoki on päässyt kuvaan tyttöjen kanssa. Tytöt oikealta: Liisa Kähäri, Katri Putrolainen ja Elsa Rautajoki.

Iloisena ja pirteänä ISK:n kunniapuheenjohtaja, kapteeni Uno Hammarström, köröttelee suomalaisvieraiden matkassa juhlapaikalta.

→

Kaksi veteraania, Aappo Björn ja Eero Rautajoki, joiden leppoisan tarinoinnin valokuvaaja onnistui hetkeksi keskeyttämään.

Jumalanpalveluksen alkua odotellessa.

Ensikertalaisia tyttöjä Boråsin kesäjuhlilla. Juhlaisäntä Aleksander Hynninen on istahtanut tyttöjen seuraksi kahvipöytään. Boråsin juhlatapahtumista kerromme lisää kuvin ja sanoin myös seuraavassa numerossamme. S. 8—10 valok. Aili Jukarainen.

EINO JAMALAINEN 80-VUOTIAS

Professori Eino Jamalaisen 80-vuotispäivä 17. 7. 82 oli helteinen heinäkuun pyhänaatto. Sanomalehdissä oli mainittu, että professori on matkoilla. Mutta kun oli saatu toisenkinlaisia vihjeitä, niin suuri joukko meitä Eino Jamalaisen ystäviä oli kokoontunut hänen kauniiseen kotiinsa Helsingissä onnittelemaan sanoin ja kukkasin päivänsankaria.

Tilaisuus oli lämmin ja kodikas perhejuhla. Tyttärien kattaman herkullisen kahvipöydän antimien äärellä toivoteltiin pirteälle isännälle jatkuvia onnellisia elämänpäiviä. Päivänsankari itse myös muisteli aikoja Inkerinmaan Hietamäellä, jossa hän on syntynyt. Monet läsnäolleista, jotka myös ovat alottaneet maisen vaelluksensa kauniissa Inkerissä, esim. »Inkerin Ukkojen» edustajat, kertoilivat mielenkiintoisia muistoja vaiherikkailta vuosiltaan. Jamalaisen koulussa Hietamäellä oli saatu sellaisia elämän eväitä, että niitä vielä lähes seitsemän vuosikymmenen perästä tyytyväisinä ajateltiin. Isännän hyväntuulisuus ja leppoisa huumori osoitti, että ystäväjoukko oli koolla. Eräänkin lahjakirjan luovuttajalle päivänsankari mm. naurahtaen totesi: »Tämä on todellakin hyvä kirja, jonka olen lukenut ainakin kahteen kertaan.»

Inkeriläisten yhdistyksen ja Sivistyssäätiön onnentoivotukset ja kiitokset vuosikymmenien työstä inkeriläisten hyväksi esittivät konttoripäällikkö Jussi Vesa ja rovasti Matti Vironmäki. Viimemainittu puheessaan mm. totesi, että Eino Jamalainen oli inkeriläisten riennoissa aktiivisesti mukana jo 1930-luvulla eli viisikymmentä vuotta sitten, jolloin tehtiin paljon työtä inkeriläisten auttamiseksi. Inkeriläisten Sivistyssäätiön hallintoneuvostossa professori Jamalainen on alusta asti ollut myös erittäin aktiivinen. Hän on asiarikkailla kirjoituksillaan avustanut mm. Inkeriläisten Viestiä ja siten täydentänyt »Inkerin suomalaisten historiaa».

Inkeriläisten Viestin lukijat eri puolilla maailmaa varmaan kaikki yhtyvät onnitteluihin, jotka Eino Jamalainen on merkkipäivänään saanut. Suuri Herramme, joka elämäämme ohjaa, suokoon päivänsankarille paljon kaikkea hyvää!

Matti Vironmäki

ANNA STEENARI 80-VUOTIAS

Syntymäpäiväsankarin soma koti Lappeenrannassa täyttyi onnittelijoista ja monista kukkalaitteista merkkipäivänä 23. 4. 1982. Lapset, lastenlapset, sukulaiset ja ystävät, entiset työtoverit. Paraisten Kalkin johto muisti tunnollista työntekijäänsä suurella kukkalaitteella.

Anna Steenari on saanut jo syntymälahjanaan valoisan luonteen, elämänhalua hänellä edelleenkin on runsain mitoin tallella. Korkeasta iästään huolimatta hän on edelleenkin osallistuva ja aktiivinen inkeriläisten juhlilla kävijä ja mukana olija.

Toivotamme Anna Steenarille sydämellisesti onnea ja hyvää terveyttä.

A.J.

Viktor Pajunen

Inkeriläiset Ruotsissa

II osa

Kohti uutta elämää

Vähitellen inkeriläiset saivat jättää leirinsä ja aloittaa työnteon. Heistä tuli tervetullutta lisätyövoimaa Ruotsin elinkeinoelämään. Inkeriläiset saivat enimmäkseen työtä teollisuus- ja metsäalalta. Monet asettuivat paikkakunnille, joissa oli tarjolla runsaasti teollisuustyötä ja joissa ennestään asui inkeriläisiä. Tällaisia olivat Borås, Mölndal, Mölnlycke, Örebro ja Gävle. Inkeriläiset eivät saaneet asua Tukholmassa, Göteborgissa eivätkä Malmössä. Useimmat inkeriläiset ovat sopeutuneet hyvin Ruotsin oloihin. Huolimatta siitä, että pakolaiset eivät osanneet ruotsia ja että heillä oli Inkerissä vallinneiden kaoottisten olojen takia usein puutteellinen koulutus, he onnistuivat pian luomaan uuden elämän uudessa kotimaassaan.

Yhdistystoiminta

Monille inkeriläisten asuinseuduille perustettiin pian inkeriläisyhdistyksiä. Nämä toimivat kokoontumispaikkoina, joissa tavataan, ja niillä on sen vuoksi tärkeä sosiaalinen funktio. Paikallisyhdistysten toiminnat vaihtelevat. Boråsissa on torppa, johon kuuluu sauna, ja siellä pidetään lapsille ja eläkeläisille tarkoitettuja leirejä. Eskilstunassa on keskitytty teatteritoimintaan. Kirkollista toimintaa vaalitaan erityisesti Örebrossa. Gävlen yhdistyksellä on oma kuoro, Gävle Ingermanländska Kör (Gävlen Inkeriläisten Kuoro). Mölndalin yhdistys aloitti jalkapalloklubina ja on siitä lähtien toiminut paljon urheilualalla. Toimivia yhdistyksiä on tänään Boråsissa, Göteborgissa (Mölndal), Jönköpingissä, Örebrossa, Västeråsissa, Eskilstunassa, Tukholmassa ja Gävlessä. Nämä kuuluvat *Inkerin Suomalaisten Keskusliittoon* (ISK), joka perustettiin Mölndalissa 23. kesäkuuta 1956. Toisin kuin monilla muilla maahanmuuttajayhdistyksillä ISK:lla ei ole poliittista päämäärää. Päinvastoin, halutaan olla epäpoliittisia niin että kaikki inkeriläiset tuntevat olevansa tervetulleita. Liiton päämääränä on toimia maan inkeriläisyhdistysten yhdyssiteenä ja inkeriläisen kansankulttuurin edistäjänä. Liiton jäseniksi voidaan hyväksyä Ruotsissa toimivia inkeriläisjärjestöjä kuten seurakuntaryhmiä, klubeja, urheiluyhdistyksiä, kuoroja, ompeluseuroja ja nuorisopiirejä. 25-vuotisen toimintansa aikana ISK on eri tavoin tukenut jäsenyhdistyksiään niiden toiminnoissa. ISK on myös koordinoinut keräyksiä eri tarkoituksiin. Mainitkaamme joitakin esimerkkejä ISK:n työn tuloksista: Örebron Pyhän Mikaelin kirkon ulkopuolella on kaikkien niiden inkeriläisten muistokivi, joille ei suotu viimeistä lepoa siunatussa maassa vaan jotka haudattiin metsiin ja laitumille vanhan kotimaan vaikeina vuosina ja matkalla vapauteen. Kiitollisuuden osoituksena Ruotsia kohtaan, joka tarjosi pakolaisille uuden kotimaan, on Haaparannan uuden kirkon luona muistolaatta. Nämä molemmat muistomerkit on tehnyt inkeriläinen taiteilija Juho Suni. On julkaistu LP-levy, jolla on Gävlen Inkeriläisten Kuoron laulua. ISK:n tärkeimpänä tehtävänä tulevaisuudessa tulee olla Inkerin historian ja kulttuurin säilyttäminen, vaikka vanha kieli häviääkin. Näin ruotsalaisillakin on mahdollisuus kiinnostua Inkeristä. Suurvalta-

Kultahäitään viettivät Pekka ja Olga Miina Göteborgissa 5. 6. 1982. Silloin oli tullut kuluneeksi tasan 50 vuotta siitä kun rovasti S. J. Laurikkala vihki heidät Hietamäen kirkossa. Lapsia oli onnittelijoiden joukossa aina kolmanteen polveen sekä runsaslukuinen ystävien joukko. Mölnlycken kuoro onnitteli kultahääparia kauniilla kukka-asetelmalla ja monilla kauniilla lauluilla.

Ruotsihan 1600-luvulla loi suomalais-inkeriläisen kulttuurin siirtämällä väestöä Suomesta Inkeriin; silloinhan kumpikin maa kuului Ruotsin valtakuntaan. Inkeriläisen kulttuurin vaaliminen on erityisen tärkeää nyt, kun se on vanhasta Inkeristä hävitetty.

Kirkollinen toiminta

Ruotsin vallan ajoista lähtien evankelisluterilainen kirkko oli Inkerissä vallitsevana, mutta siellä oli myös huomattavia ortodoksiryhmiä. Kirkolla oli inkeriläisten elämässä keskeinen sija. Ruotsissa pakolaiset saivat varhain hyvän kosketuksen Ruotsin kirkkoon. Jo pakolaisleireissä heidän luonaan kävi suomenkielisiä pappeja, jotka keskustelivat heidän kanssaan ja pitivät improvisoituja jumalanpalveluksia. Piispainkokous päätti vuonna 1948 kirkkokomitean perustamisesta Ruotsin suomenkielisiä pakolaisia varten. Tätä nimitettiin Inkeriläiskomiteaksi ja sen tehtävänä oli huolehtia suomenkielisten pakolaisten sielunhoidosta. Komitea oli neuvoa-antava ja kustannuksista vastasivat inkeriläiset itse jäsenmaksuillaan. Inkeriläisiä varten perustettiin syksyllä 1947 Boråsin Carolin seurakuntaan suomenkielinen seurakuntaryhmä. Silloin käynnistyi kirkollinen toiminta hartauksineen, pyhäkouluineen ja kuoroineen. Boråsissa järjestettiin myös koko Ruotsin inkeriläisille rippikouluopetusta. Boråsissa vuonna 1952 pidetyn seurakuntaryhmän vuosikokous päätti seurakuntakodin hankinnasta. Seurakuntakotia varten koottiin inkeriläisiltä varoja keräyksinä ja avustuksina. Yhdeksän vuoden toiminnan jälkeen, vuonna 1959, oli kaivattu seurakuntakoti valmis. Myös Rådan seurakunnalla on oma seurakuntaryhmänsä. Useimmat inkeriläiset ovat nyt Ruotsin valtionkirkon jäsenä, mutta on olemassa myös suuria vapaakirkollisia ryhmiä. Inkeristä saapuneiden pakolaisten

joukossa oli myös joitakin satoja ortodokseja. Näillä on yhdessä karjalaisten kanssa oma seurakunta, Ruotsin Suomalainen Ortodoksinen Seurakunta. Se perustettiin vuonna 1958, ja se toimii noin kymmenellä Ruotsin paikkakunnalla. Boråsin ulkopuolelle, Bredarediin seurakunta on rakentanut kappelin ja seurakuntakodin.

Kokoontumiset

Joka juhannus vuodesta 1948 lähtien on kokoonnuttu kesäjuhlille. Näitä pidetään jollakin sellaisella paikkakunnalla, jossa toimii inkeriläisyhdistys. Juhlille saapuu osanottajia kaikkialta Ruotsista ja myös Suomesta. 1 200 inkeriläistä kokoontui ensimmäisinä vuosina viettämään juhannusta yhdessä. Osanottajien lukumäärä on sittemmin vähentynyt ja tällä hetkellä se on noin 500. Juhlallisuudet kestävät kolme päivää, ja ne alkavat juhannusaattona ISK:n vuosikokouksella. Sen jälkeen seuraa juhlallisuuksien avaus ja kokkoilta, johon kuuluu yhteislaulua, runonlausuntaa, kansantanssia ja erilaisia vanhoja kansanleikkejä. Juhannuspäivänä järjestetään enemmän tai vähemmän vakavia urheilukilpailuja ja kaikenlaisia ulkoilmaesityksiä. Vanha urheilumuoto kyykkä on viime aikoina herännyt taas henkiin. Illalla pidettävään kulttuuri-iltaan kuuluu laulua, musiikkia ja inkeriläismurteella esitettyjä sketsejä. Kesäjuhlallisuuksien aikana pidetään myös jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä. Usein juhlallisuuksien aikana on näyttelyjäkin. Viime aikoina on ollut ruotsinkielistä ohjelmaa, jotta saataisiin mukaan myös ne, jotka eivät hallitse suomea. Samantapaisia, vaikkakin pienempiä, ovat vuosittaiset talvijuhlat. Pyhäinmiestenpäivää juhlitaan Örebrossa ja Mikkelinpäivää Gävlessä. Paikallisyhdistykset järjestävät jäsenilleen lasten joulujuhlia ja äitienpäiväjuhlia.

Julkaisuja

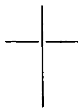
Syksyllä 1948 alettiin julkaista lehteä *Isien Usko*. Se rahoitettiin saaduilla tilausmaksuilla ja Ruotsin kirkon avustuksilla. Lehti sisälsi runsaasti uskonnollista aineistoa ja inkeriläiskulttuuria käsitteleviä artikkeleita. Isien Uskossa julkaistiin myös Ruotsin viranomaisilta saatua yhteiskuntainformaatiota. Se saattoi käsitellä työmarkkinoita ja valaista poliittiseen turvapaikkaoikeuteen liittyviä kysymyksiä, kansalaisuusasioita ja sosiaalisia kysymyksiä. Isien usko lakkasi ilmestymästä vuonna 1965. Vuosina 1966—1972 julkaisi Stiftelsen Ingermanländska Församlingshemmet (Inkeriläisten Seurakuntakotisäätiö) jäsenlehteä *Ristin Viesti*. Vuodesta 1958 lähtien Ruotsin inkeriläiset ovat yhdessä Suomen inkeriläisten kanssa julkaisseet yhteistä kuukausilehteä, *Inkeriläisten Viesti*. Tämä on ollut suomenkielinen, mutta viime aikoina ruotsinkielisen aineiston osuus on lisääntynyt. Näin siksi, että inkeriläisten jälkeläiset ja ruotsinkieliset perheenjäsenet ymmärtäisivät sen sisällön.

Kulttuurielämä

Inkeriläiset ovat tuoneet mukanaan Ruotsiin osan rikkaasta kulttuuriperinteestään. Usein tehdään käsitöitä tai veistotyötä. On myös muutamia huomattavia taiteilijoita, joilla on inkeriläinen tausta. Näistä mainittakoon gävleläinen Juho Suni, joka mm. on tehnyt Örebron ja Haaparannan inkeriläiset muistomerkit sekä Gävlen keskussillan mallin. Toinen inkeriläinen taiteilija on Robert i Rannsätt Jäppinen. Hän tekee mielellään emaljitöitä ja hänen töistään kuvastuu usein yhteiskunnallista osallistumista. Tässä yhteydessä on myös mainittava kirjailija Eino Hanski, syntynyt Leningradissa venäläissuomalaisista vanhemmista. Kirjassaan *Brödrabataljonen* (Heimopataljoona) hän tarkastelee yhtä arkaluontoista aihetta, inkeriläisten sotavankien Suomessa saamaa kohtelua. Hänen omaelämäkerrallinen trilogiansa *De långa åren* (Pitkät vuodet) on järkyttävä kertomus Leningradin piirityksestä, evakuoinnista, paosta läpi sodan koetteleman Euroopan ja lopulta saapumisesta Ruotsiin. Hanski on myös kirjoittanut joukon romaaneja, joiden aihepiiri liittyy Leningradiin ja Venäjään.

Ruokakulttuuri

Inkeriläisten ruokakulttuuri perustui pääasiassa omavaraistalouteen. Kotimaan ruokatottumukset ovat jossain määrin säilyneet Ruotsissa, mutta niitä on sovellettu Ruotsin oloihin. Liesi on korvannut suuren lei-

KRISTIINA JUVONEN

o.s. Honkanen

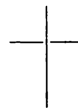
s. 12. 11. 1900 Valkeasaaressa
k. 1. 6. 1982 Lahdessa

Kaipaamaan jäivät

lapset ja lastenlapset

Niinkuin muuttolintusen tie
taivasta kohti kulku vie.
Kuin unelma liitävi elämä pois
kirkkausrantahan kodista maan.
Oi, jospa mun sieluni valmisna ois,
auttaos onneni saavuttamaan.

Haudattu hiljaisuudessa

MARIA MYLLÄRI

o.s. Ikonen

s. 1. 11. 1895 Inkerin Miikkulaisissa
k. 9. 4. 1982 Lammin terveyskeskuksessa

Kaipauksella muistaen

sisar **perheineen**

»Herra on minun väkevyyteni
ja ylistysvirteni.
Ja Hän tuli minulle pelastajaksi.»

Siunaus toimitettu 24. 4. 1982.

KIITOS

Me Gävlen Inkeriläisten tanhuryhmä käydessämme Göteborgissa olemme erittäin tyytyväisiä ja kiitoksen velkaa hyvästä vastaanotosta, vieraanvaraisuudesta, myös iloisesta ja antoisasta yhdessäolosta.

Kiitos kaikille jotka olivat mukana.

Gävleläiset

LAHJOITUKSIA INKERILÄISTEN VIESTIN TUKEMISEKSI

Rådan suomalainen srk, 450 mk, Jussi Ikonen, Kanada 10 dollaria.

vinuunin. Yhä leivotaan hapanleipää ja piirakoita. Valmistetaan hapankaalia ja rahkaa. Sieniä ja marjoja inkeriläiset käyttävät huomattavasti enemmän kuin ruotsalaiset. Joitakin ruotsalaisia ruokalajeja on omaksuttu kuten säilötyt sillit, Janssonin kiusaus, ruskeat pavut, lihapullat ja maksapasteija. Teetä tietenkin juodaan mutta samovaaria ei enää ole. Periruotsalainen kahvinjuonti on nykyisin yleistä myös inkeriläisten keskuudessa.

Tulevaisuus

Inkeriläisten Ruotsissa syntyneet ja kasvaneet jälkeläiset ovat sopeutuneet hyvin Ruotsin yhteiskuntaan. He tuntevat itsensä enemmän ruotsalaisiksi kuin inkeriläisiksi ja puhuvat usein yksinomaan ruotsia. Ensi sijassa ei ole kyse tietoisesta valinnasta vaan se johtuu pikemminkin ruotsalaisesta koulutuksesta ja kanssakäymisestä ruotsalaisten tovereiden kanssa. Sitä paitsi inkeriläiset ovat tulleet Ruotsiin jäädäkseen maahan eivätkä he saa kotimaastaan kulttuurivirikkeitä. Tärkeää on tietenkin myös se, ettei Ruotsin yhteiskuntaan sopeutumista ole koettu pakkona. Ei yksinkertaisesti ole ollut mitään tarvetta ylläpitää inkeriläistä identiteettiä. Toivottavasti uusien polvien inkeriläisissä tietoisuus inkeriläisestä alkuperästä ei jää unohduksiin. Päinvastoin, se voi olla virikkeenä ja herättää kiinnostusta Inkeriä kohtaan jotta inkeriläinen kulttuuri säilyisi tulevaisuudessakin.

Loppu

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Syyskuun kuukausitilaisuus 26. 9. 1982 klo 14. Lokakuun tilaisuus 24. 10. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta — **25 mk (30 kr)**

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot — **18 mk (25 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta — **10 mk (15 kr)**

Pertti Virtaranta
Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia — **20 mk (25 kr)**

Isien Usko, muistojulkaisu — **10 kr**

Postikortti, Haaparannan muistolaatta — **1 kr**

Postikortti, Örebron muistokivi — **1 kr**

Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja** — **5 kr**

Kemppi: **Ristiltä ripille** — **10 kr**

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. — **15 mk (20 kr)**

Lauri Santtu
Murrejuttuja — **15 mk (20 kr)**

Gävlen kuoro — **30 mk (35 kr)**

Inkerin karttoja — **40 mk (45 kr)**

Inkerin lippuja — **15 mk (20 kr)**

Inkerin postimerkkejä sarja — **50 mk (60 kr)**

Adresseja — **15 mk (20 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1982 olisi syytä tilata. Hinta 50 mk (55 kr).

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 9 syyskuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	50 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 55 kr v. 1982
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,—
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Hartaan tarkkaavaista yleisöä Lahden kesäjuhlien Inkeri-illassa 10. 7. 1982 kuuntelemassa opettaja Helvi Othmanin kiintoisaa kuvausta Tuutarin Kavelahdesta Inkeristä. Eturivissä vasemmalta Helsingin Inkeri-kuoron jäseniä sekä rovasti Matti Vironmäki. Kolmas oikealta laulajatar Suvi Lehtonen, joka esiintyi Inkeri-illassa. Helvi Othmanin kuvaus kotiseudultaan julkaistaan seuraavissa numeroissamme.

Lilja Saija

Laps' Inkerinmaan

(Inkeriläisten kesäjuhlilla Boråsissa 25. 6. 1982)

Mä olen lapsi Inkerinmaan,
Sen teille tänään kertoa saan.
Ehkä sinunkin kohtalos sama lie,
Silloin meidän aatokset yhteen vie.
Mitä siitä jos siellä synnyinkin,
Kävin läpi tuskan ja tyynnyinkin.
Mä olen lapsi Inkerinmaan,
Eipä tuskaani kukaan huomaakaan.

Ensi kyyneleet siellä itkettiin,
Ensi askeleet siellä opittiin.
Isovanhemmat meitä jo opetti,
Pieni suu hiljaa perässä sopersi:
Isä tahtosi kaikessa tapahtukoon,
Poikas työ meidät pahan vallasta
vapahtakoon.
Sama rukous huulilla tänäänkin on,
Kun käymme juhlan viettohon.

Sama rukous, siihen nyt yhtykää,
Vaikka kyyneleet poskelle vierähtää.
Se Taivaassa varmaankin huomattiin:
Se oli kohtalomme, sinne se kirjoitettiin.
Isä lastaan on matkalla hoivannut,
Ja käsillään vaaroissa kantanut.
Mä olen lapsi Inkerinmaan,
Vei kulkuni kauas maailmaan.

Me saavuimme rakkaaseen Suomehen,
Ja loimme katseemme Kansojen kaitsijan
puolehen.
Isä taivahan, hiljaa huokaistiin niin,
Ja vavisten kädet yhtehen liitettiin:
Ole mukana vaiheissa tämänkin maan,
Että myöskin osani minäkin saan.
Näin huokaili lapsi Inkerinmaan,
Kai tämänkin tässä kertoa saan.

Vielä kauemmaksi kävi toisten tie,
Ihan sinne asti mihin Herra vie.
Toi tänne Hän meidät Ruotsinmaahan,
Käyn tämänkin tässä kertomahan.
Tänään täällä juhlitaan vuosista
kymmenistä,
Ja Kaikkivaltiaan teoista ihmeellisistä.
Mä olen lapsi kärsivän Inkerinmaan,
Mutta ääneni korottaa kiitokseen saan.

Saan kiittää Isäämme Talvaallista,
Hänen suurista teoistaan valtavista.
Kuka lukea tähdet taivaalta voi,
Tai uuden päivän kun koittavi koi.
Tai sitten kun koittavi viimeinen päivämme
täällä,
Sinun Henkesi lepäävi multien päällä.
En silloin oo Inkerin kärsivä lapsi,
Ei kukaan, ei edes harmaa hapsi.

Ovat useilta meiltä jo menneet lepohon
maamot ja taatot,
He nähdä saivat elämän kovan arjen ja
juhlien aatot.
He ikuista rauhan juhlaa nyt viettävät
luona Herran,
Sehän meidänkin matkamme määrä on
kerran.
Heidän siunaavat rukouksensa ain'
seuraavat meitä tiellä,
Kun meidän päivämme jatkuvat täällä vielä.
Vaik' olen vain lapsi Inkerinmaan,
Niin Herran lasten joukkohon kuulua saan.

Kaikkivaltiaan eteen nyt kaikki jäämme,
Edessäs nöyrästi painamme päämme.
Sinä Kansojen Kaitsija kaiken tiedät,
Sinä rakastat, anteeksi annat ja siedät.
Yhä tänäänkin vielä käsilläs kannat,
Ja rikkomuksemme anteeksi annat.
Mä olen lapsi Inkerinmaan,
Kerran armostas kotiin tulla saan.

Inkerinsuomalaisten kesäjuhlat Lahdessa
10.—11. 7. 1982

Taas kaikki kauniit muistot...

Lahden kaupunkia on joskus nimitetty uudeksi Viipuriksi. Muuttihan sinne sodan jälkeen suuret joukot siirtoväkeä ja on sinne hyvin kotiutunut. — Olin saapunut kaupunkiin ani varhaisella aamujunalla Itä-Suomesta. Lauantaiaamuinen kaupunki nukkui vielä sikeää vapaapäivän untaan. Nostalgisissa tunnelmissa aloin vanhasta muistista astella Rautatienkatua keskikaupungille päin. Ainoaakaan ihmistä ei tullut vastaani. Olin yksin muistojeni kanssa. Kävelin tuttuja katuja, jotka eivät lähes neljänkymmenen vuoden aikana olleet paljoakaan muuttuneet, paitsi että joitakin vankoja taloja oli purettu ja uusia tullut tilalle. Poissa oli vanha kahvila ja mylly, mutta vanha hotellirakennus seisoi yhä paikoillaan kaupungintalon naapurissa. Ja tori. Se oli sama kuin ennenkin. Koska oli hyvin varhainen aamu, ei virkuinkaan kauppias ollut vielä saapunut kojuaan pystyttämään. Jatkoin matkaani pienille sivukaduille, joilla ikivanhat puutalot pihoineen ja puutarhoineen nukkuivat ruususuntaan ja antoivat mielikuvitukselle siivet selkään... Puiston nurmikentällä leikkivät lapset, siellä joukossa minäkin, palloa pelaamassa. Rippi-isäni, hopeanharmaahapsinen vanka rovasti ajaa vastaani polkupyörällään, valkea kaulus ja liperi hohtaen, pitkän mustan papintakin liepeet tuulessa lepattaen, hymyilee ja nyökkää tervehdykseksi. Minä niiaan. Hän on aina niin ystävällinen, evakkolapsillekin, joiden paperit sodan melskeissä ovat joutuneet toisinaan kovin sekaisin... Kesäaurinko paistoi jo lämpimämmin, kun käännyin jälleen kohti toria. Virkut maalaiset olivat jo asettaneet tavaransa penkeilleen. Jäin ihastuneena kuuntelemaan heidän penkkiensä viereen. Hyvänen aika. Heidän joukostaan kuuluva sorina ei ollut puhetta. Siellä ei liioin rupateltu, tarinoitu eikä juaittu, siellä haastettiin. Ihan selvästi. Kaksi—kolme mummoa istui penkillä omien tavaroidensa keskellä, sukankudin käsissä. Iloisesti kilkkuivat puikot — ja haastamine käi samas tahis. Milloinkaan en ollut vanhassa Viipurissa käynyt, mutta kuvittelen, että juuri tällaista siellä on voinut olla ennen, kauan sitten, Viipurin torilla. Ehkäpä Lahden vilkas mutta kodikas ja yhä pikkukaupunginomainen tunnelma oli ollut omiaan innoittamaan Lahden Seudun Inkerin kerhon jäseniä juhlien järjestämisessä. Ja kylmän kevätkesän jälkeen vihdoin tullut lämmin auringonpaiste ikään kuin siunasi heidän uurastuksensa.

Joutjärven kirkko seurakuntatiloineen tarjosi juhlille avarat ja arvokkaat puitteet. Ohjelman järjestäjät, joiden kantavana taustavoimana kerhon puheenjohtaja, tohtori Juhani Jääskeläinen vaimoineen varmaan oli, olivat saaneet aikaan kaksipäiväisen tilaisuuden, joka antoi paljon vielä matkaevääksikin, kuten Inkeri Ojala tervehdyspuheessaan kauniisti toivotteli. Nämäkin juhlat, kuten urheilua harrastavien inkeriläisten juhlat aina ennenkin, alkoivat urheilulla, kirkon läheisyydessä olevan Kiveriön koulun ala-asteen kentällä pidettävällä kyykkäkilvalla, jonka tuloksista ker-

Helsingin ja Turun linja-autot ovat saapuneet ja tuoneet mukanaan iloisen joukon juhlavieraita.

Västeråsin sympaattiset juhlavieraat Ella ja Aappo Björn hymyilevät kilpaa kesäauringon kera.

Ystävällinen kädenpuristus ja sydämellinen halaus riitti tohtorinna Jääskeläiseltä jokaiselle juhlavieraalle. Etualalla oikealla tytär Mirjam, joka säesti juhlassa sisarenpoikansa Tony Pappin viuluesitykset. — Ulkokuvat nappasi Aili Jukarainen.

Teologian tohtori Juhani Jääskeläinen esitelmöi sunnuntain päiväjuhlassa sekä esitteli myös juhlien ohjelmat ja ohjelmansuorittajat.

romme toisaalla tässä numerossa. Runsaat neljä tuntia jaksoivat naiset ja miehet paahtavassa helteessä poppia lyödä, ennenkuin selkisi, kuka se kuka oikein oli.

Lauantain Inkeri-ilta oli koonnut väkeä useita satoja Joutjärven kirkon kauniisti koristeltuun seurakuntasaliin. Lämpimin sanoin Inkeri Ojala toivotti juhlaväen tervetulleeksi taas kahden päivän ajaksi kauniiden jos kohta surullistenkin muistojen äärelle. »Iän karttuessa muistot yhä selvenevät. Niitä muistoja on jälkipolvillekin jakaa, ja itsellä on tarve ja taipumus palata lapsuuden kultaisiin maisemiin sitä useammin mitä vanhemmiksi tulemme. Vaikka itse olenkin Suomessa syntynyt, on hauskaa ja mielenkiintoista kuulla luaintaa Inkerin murteella sekä kertomuksia Inkerin kansan historiasta ja vaiheikkaasta matkasta Suomeen. Vaalikaa niitä muistoja, kertokaa niistä lapsillenne ja lastenne lapsille. Ne muistot eivät saa hävitä», sanoi Inkeri Ojala. Tervehdyspuheen jälkeen saatiin kuulla nuoren ja viehättävän Suvi Lehtosen kaunista laulua. Mieliä liikuttavasti kertoi muistelujaan Tuutarin Kavelahdesta Inkeristä Helvi Othman, eikä hänen kerrontaansa monen ollut helppoa kuulla kuivin silmin. Olivathan tuollaiset muistot niin monille omakohtaisesti koettua, kipeää todellisuutta, niitä surullisia muistoja, joihin Inkeri Ojala puheessaan viittasi. Ulkopuolistakin nuo muistelmat puhuttelivat: Saivat ajattelemaan niitä miljoonia kärsiviä ihmisiä tämänkin hetken maailmassa. Tuntemaan kiitollisuutta tästä rauhan hetkestä, ystävien keskellä. Illan tilaisuudessa esiintyi myös Helsingin Inkeri-kuoro. Ovathan sen esitykset jo vuosia kuuluneet kaikkien inkeriläisten tilaisuuksien ohjelmaan. Kyykkäkilpailujen palkinnot oli jo jaettu kentällä, ja vuorossa olivat eri paikkakuntien tavanmukaiset tervehdykset. Helsingin paikallisosaston tervehdyksen esitti Yrjö Korkkinen, Turun terveiset toi Lilja Stenvall. Boråsin ja samalla Inkerinsuomalaisten Keskusliiton tervehdyksen toi Inkeri Pettersson, joka myös luovutti ISK:n lahjana 1000 kruunua Inkeriläisten Viestin tukemiseksi kertoen samalla miten tärkeä Viesti oli Ruotsissa toisen ja kolmannen polven Inkeritietouden kartuttamisessa. Hän luovutti myös ISK:n valmistuttaman muotokuvan S. J. Laurikkalasta, jonka kuolemasta tänä vuonna, 28. joulukuuta, tulee kuluneeksi sata vuotta. Muotokuva tullaan sijoittamaan Inkerikotiin muiden Inkerinmaan merkkimiesten muotokuvien seuraan. Arvokkaan ja uhrautuvan työnsä lisäksi Inkerinmaalla rovasti Laurikkala toimi eläkkeelle siirtymisensä jälkeen Ruotsissa asuvien inkerinsuomalaisten parissa antaen heille tukea ja lohdutusta vieraissa oloissa. Tästä kiitollisina ovat Ruotsin inkerinsuo-

→

»Inkerinmaan piispan» S. J. Laurikkalan muotokuva, jonka ISK:n puolesta luovutti Inkeri Pettersson.

Inkeri Pettersson luovuttaa ISK:n diplomin rehtori Heikki Myllärille hänen inkeriläisten hyväksi tekemästään arvokkaasta työstä.

malaiset halunneet kunnioittaa »hengellisen isänsä» muistoa. Inkeri Pettersson jakoi myös diplomit inkeriläisten hyväksi työskennelleille Suomen inkeriläisille: Lilja Stenvallille, Heikki Myllärille ja Paavo Pesoselle, jotka kaikki ovat Turusta. Inkeriläisten Yhdistys ry:n ja Sivistyssäätiön tervehdyksen juhlaan toi rovasti Matti Vironmäki, joka juhlien aikana jakoi Inkeriläisten Sivistyssäätiön ansiomerkit. Ne saivat Arvo Korkkinen Lahdesta, Auni Parkkali, Aleksanteri Ruuska (kuvassa alla) ja Antti Talolahti Helsingistä. Västeråsin Inkerin kerhon terveiset Ruotsista toi Aappo Björn. Myös Västeråsin kaupunki oli muistanut kummikaupunkiaan lähettämällä juhlaan tervehdyksenä kynttilänjalat. Lahdessahan on Västeråsin nimeä kantava kaupunginosa, jonka puutalot olivat Västeråsin kaupungin lahja sodan jälkeen siirtoväkeä asuttavalle kaupungille. Näiden tervehdysten lisäksi saatiin kirjallisia tervehdyksiä eri yhteisöiltä ja yksityisiltä henkilöiltä. Erittäin lämmin tervehdys tuli Tampereen hiippakunnan piispalta Paavo Kortekankaalta, joka kirjeessään valitti, ettei virkatehtä-

Inkeriläisten Sivistyssäätiön ansiomerkin luovutti säätiön hallituksen puheenjohtaja Matti Vironmäki. Vieressä hallituksen jäsenet Jussi Vesa (vas.) sekä Anja Luoma, joka kiinnitti merkit ansioituneitten rintapieliin.

Kauniisti soi instrumenteista vaikein ja herkin Tony Pappin taitavissa käsissä (oik.). Säestäjänä Mirjam Jokiranta.

Keviästi ja heliästi helskyttelivät ääntään Nastolan tytöt (alla oik.). Alkuäänen pianolla antoi Marja Rämö (vas.), ja hauskat laulut keräsivät raikuvat aplodit.

viensä vuoksi ollut voinut noudattaa kutsua saapua henkilökohtaisesti juhlaan. »Mutta jos koskaan niin juuri nyt, inkeriläisten juhlassa, olen todella hengessä mukana. Sydän iloitsee ja järki ihmettelee, miten sitkeästi luterilainen kristillinen usko on kuitenkin iskostunut Inkerin kansan keskuuteen. Inkerin kristittyjen tapaaminen Suomessa, Ruotsissa ja Neuvostoliitossa on ollut minulle aina mieleenpainuva kokemus. Erityisesti muistan sen vajaan tunnin, jonka sain ensimmäisen Petroskoissa vierailleen retkikunnan mukana kokea seitsemän vuotta sitten. Tunnelataukseltaan ja uskovien yhteenkuuluvuudeltaan ne ovat olleet tähänastisen elämäni kiinteimmät ja vaikuttavimmat hetket», sanoo piispa Kortekangas kauniisti kirjeessään. Tervehdyksen luki tri Jääskeläinen. »Illan sana» oli paikallisella rovastilla Timo Airaksella, ja ilta päättyi yhteisesti laulettuun virteen.

Sunnuntai aloitettiin perinteiseen tapaan jumalanpalveluksella. Päivän saarnan piti rovasti Pentti Murto Heinolasta. Hän toi aluksi henkilökohtaiset terveisensä inkeriläisille Leningradin ja Petroskoin luterilaisista seurakunnista, joissa hän usein oli vieraillut. Liturgina jumalanpalveluksessa toimi Juhani Jääskeläinen. Inkeri-kuoro esiintyi

—›

myös kirkossa, ja tuskin milloinkaan on kauniimmin ja hartaammille kuulijoille kaikunut Mooses Putron Rukous. Uhrilahja kirkossa kannettiin Inkeriläisten Yhdistyksen työn hyväksi.

Henklsen annin lisäksi oli Lahdessa huolehdittu myös juhlaväen ravinnosta. Ruoka- ja kahvitarjoilu oli tauoton kahden päivän ajan Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa. Ihanat karjalanpiiraat, voileivät ja keitot maistuivat juhlaväelle, eivätkä totisesti rasittaneet kukkaroa, ja emännät jaksoivat hymyillen palvella. Iloinen luainta, rattoisa rupattelu ja haastaminen kuuluivat nekin ruokasalin ohjelmaan juhlien väliajalla. Ovathan inkeriläisten juhlat ennen kaikkea sukulaisten ja ystävien suurenmoisia kohtaamistilaisuuksia. Näihln tilaisuuksiin tullaan matkojen takaa, aina Amerikkaa ja Kanadaa myöten, Ruotsista puhumattakaan. Nytkin oli Ruotsista tullut iso joukko, pelkästään Västeråslsta jo kymmenkunta henkeä. Väliajalla tutustuttiin kiertoajelulla myös juhlakaupunkiin ja sen nähtävyyksiin.

Päiväjuhla oli koonnut väkeä puolet enemmän kuin Inkeri-ilta, ja siitä muodostuikin itse juhlien päätapahtuma. Kirkon seurakuntasali oli laajennettu liukuvan seinän avulla, ja itse kirkkosalikin oli puolillaan väkeä. Siellä olikin mukavan viileää istua helteisenä päivänä, kun ohjelman kuuluvuuskin oli taattu mikrofonien avulla. Ohjelman aloitti juhlallisesti seisaaltaan laulettu Nouse Inkeri, minkä jälkeen Helmi Leppänen Orimattilasta lausui tervehdyksen sepittämänsä runon muodossa. Juhlaesitelmän piti tri Juhani Jääskeläinen kuunneltuaan ensin »vunukkansa», tyttärenpoikansa Tony Pappin viuluesityksiä. Tony teki mainiota yhteistyötä tätinsä teol.kand. Mirjam Jokirannan kanssa, joka säesti pianolla. Tri Jääskeläisen esitelmä käsitteli hänen väitöskirjansa aihepiiriä inkerinsuomalaisista seurakunnista. Kevyemmästä ohjelmasta päiväjuhlassa vastasivat Nastolan tytöt, joiden puhtaat ja kauniit äänet olivat nautinnollista kuultavaa ja hauskasti valittu ohjelma keräsi raikuvat suosionosoitukset. Inkeri Ojalan puoliso, joka oli ilmeisesti toiminut tarmokkaana avustajana ja taustavoimana juhlien aikana, kiitti lopuksi lämpimin sanoin juhlaväkeä rikastuttavasta yhdessäolosta toivottaen turvallista kotimatkaa ja korkeimman siunausta tulevaan elämään ja toimintaan. Harrastunnelmainen juhla päättyi seisaaltaan yhteisesti laulettuun Maamme-lauluun.

Kiitollisin, vaikkakin haikein mielin juhlakansa vähitellen hajaantui vakuutellen kilvan toisilleen, että ensi vuonna jälleen tavataan. — AL.

VIKTOR PAJUSELLE JA MONILLE MUILLE

Olen lukemattomia kertoja sekä inkeriläisille että Suomen suomalaisille saanut vakuuttaa, että Suomi *ei* v. 1944 välirauhan mukaisesti luovuttanut 55 000 inkeriläistä. Olin loppuvuoden 1944 ja alkuvuoden 1945 sisäasiainministeriössä hoitamassa sitä osastoa, jossa hoidettiin heimopakolaisten asioita — tämä tri Vilho Helasen toivosta. Sain silloin vastata monien inkeriläisten ja itäkarjalaisten kysymyksiin ja samoin kovistaa monia suomalaisia poliisiviranomaisia, jotka antoivat heimolaisillemme vääriä tietoja, jopa uhkauksia. Niin että kunpa nyt vihdoin uskottaisiin, että välirauhassa v. 1944 Suomi sitoutui luovuttamaan seuraavat kolme ryhmää:

1. Heimopataljoona 3 ja Erp. 6.
2. Kaikki sotavankiluetteloissa olevat
3. Kaikki alle 16-vuotiaat lapset, joilla ei ollut täällä lähiomaista holhoojaa.

Viimemainitun kohdan takia tuli joskus tulkintavaikeuksia esim. siitä, ovatko setä tai täti lähiomaisia, jos omista vanhemmista ei ollut tietoa. Samoin otto- tai kasvatusvanhempia ei katsottu lähiholhoojiksi.

Muiden kuin yllämainittujen ei siis välirauhan sopimuksen mukaan ollut pakko lähteä Neuvostoliittoon, vaan saivat jäädä Suomeen. Syystä tai toisesta noin suuri joukko valitsi lähdön.

Tällainen siis oli välirauhan sopimus ja tällainen virallisten papereiden mukainen totuus. Vapaaehtoisesti lähtijöistä voi tietysti sanoa »luovutettiin». Kuljetushan tapahtui Suomessa junilla, niin oli sovittu.

Anna-Liisa Heikinheimo

Kyykänpeluun tyylikkyyttä parhaimmillaan. Paahtavasta helteestä huolimatta nelisen tuntia kestänyt peli jaksoi innostaa pelaajia, vaikka yleisöä kentällä oli valitettavan vähän, mikä lienee johtunut siitä, että muita urheilulajeja, joihin aivan nuoret ja lapsetkin olisivat voineet osallistua, ei tällä kertaa ollut lainkaan edustettuna. Boråsin kesäjuhlien urheilukilpailuihin palaamme seuraavassa numerossamme kilpailujen tulokset saatuamme, samoin kuin syksyn kuluessa muihinkin Boråsin kesäjuhlatapahtumiin, joista kuvia on saapunut jälkikäteen toimitukselle.

INKERILÄISTEN KESÄJUHLAT LAHTI 10. 7. 82

KYYKKÄKILPAILUT

Sää suosi kilpailuja. Katsojiakin oli kilpailujen alkupuolella runsaasti. Joukkueita oli yhteensä yhdeksän, joista kolme naisjoukkuetta. Miesten joukkueiden paremmuusjärjestys selvisi systeemillä jokainen jokaista vastaan. — Kyykkäkilpailut ovat yleensä aikaa viepä tilaisuus. Nytkin kului aikaa runsaat neljä tuntia. Innostus säilyi kuitenkin alusta loppuun saakka. Inkeriläinen kyykkä kaipaa lisää harrastajia. Kyykän pelaamisen oppii helposti. Se sopii kaikenikäisille. Pelivälineet eivät ole kalliita. — Kyykkä on ohjelmassa useilla Karjalan Liiton jäsenseuroilla eri paikkakunnilla ympäri Suomea.

Tulokset

Naiset, joukkuepeli

1. Tikkurila
2. Helsinki
3. Turku

Miehet, joukkuepeli

1. Turun Inkeriläiset
2. Turun Uusi Karj. Seura
3. Tikkurilan Karjalaiset
4. Karj. Siv. Seura II
5. Helsingin Inkeriläiset
6. Karj. Siv. Seura III

Juhlaottelu Karjalaiset—Inkeriläiset

Kilpailtiin kiertopalkinnosta, jonka on lahjoittanut aikanaan Väinö Pietari Kekki.

1. Inkeriläiset
2. Karjalaiset

Hyveen sanoja viroksi

Ilkka Pyysläinen

Dhammapada on buddhalaisista pyhistä kirjoista länsimaissa varmasti tunnetuin. Lukuisten käännösten sarjan aloitti tanskalaisen Viggo Fausbøllin 1855 latinaksi tekemä käännös pālinkielestä. Suomeksi Dhammapada ilmestyi ensi kerran 1925 Pekka Ervastin englanninkielestä kääntämänä. Viroksi Dhammapada on saatu 1977 Linnart Mällin toimesta.

Mällin mukaan 423:sta aforismin tapaisesta säkeistöstä koostuvan Dhammapadan perustana on »et muutuvas ja ebastabiilses maailmas on ainult inimene võimeline teadlikult muutuma ja saama kannatavast ja piinlevast olesklejast õnnes ja rahus viibivaks targaks». Sanan »Dhammapada» virolaisiksi vastineiksi Mäll ehdottaa mm. »Seadmuse sõnad» ja »Seadmuserada», mutta täysin tarkkoja käännösvastineita nämä eivät olisi. »Dhammaa» ei aina muitta mutkitta voi kääntää »laiksi» (seadus). Hugo Valvanne on valinnut suomalaiseksi vastineekst »Hyveen sanoja».

Tarkastellessamme buddhalaisuuden luonnetta Dhammapadan pohjalta, toteamme viisaan pääsevän onneen ja rauhaan kärsimystä aiheuttavan nautinnonhalun sammuttamisella:

> »Ta ei saa mõnu isegi taevastest naudingutest. Täiuslikult Kirgastunu õpilane leiab rahu üksnes pärast janude hävitamist.» (säkeistö 187)

Tietämättömyyden, haluamisen ja tahtomisen pakkovalta ihmisen on itse omin ponnistuksin murrettava:

> »Inimene ise teeb halba, inimene ise määrib end ära. Inimene ise väldib halba, inimene ise puhastab end. Puhtus ja räpasus kuuluvad iseendale. Keegi ei saa teist puhtaks teha.» (165)

Tie vapautukseen käy jalon kahdeksanosaisen tien kautta, viisauden, hyveellisen käytöksen ja keskittymisen avulla. Pahoilla teoilla on väistämättömät pahat seuraukset ja hyvillä hyvät seuraukset kamman (karman) lain mukaisesti:

> »Ka paheline saab õnne tunda, kuni pahed pole küpsenud. Aga kui pahed on küpsenud, siis tunneb paheline pahet.» (119)

Hyvästä ihmisestä sanotaan:

> »Ta on õnnelik, suur õnn on ta sees, sest ta näeb oma hea teo vilja.» (16)

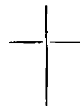
Hyvää käytöstä varten buddhalaisella maallikolla on viisi ohjetta. Hän tahtoo pidättäytyä kaikesta elämän tuhoamisesta, sen ottamisesta mitä ei ole annettu, luvattomasta sukupuolisuhteesta, vilpillisestä puheesta ja päihdyttävien aineiden nauttimisesta. Nämä ohjeet löytyvät Dhammapadan säkeistöistä 246—247:

> »Kes tapab ja räägib valet, kes võtab seda, mida talle pole antud, kes läheb võõra naise juurde, kes armastab joovastavaid jooke — see tõesti lõikab läbi oma juured siinilmas.»

Näin siis »hyveen sanat» johdattavat buddhalaista »hyveen tielle». Joka kykenee kulkemaan valaistuneen Buddhan neuvomaa tietä loppuun asti, vapautuu kärsimyksestä ja jälleensyntymisen kiertokulusta eli samsārasta. Perinteen mukaan Buddha lausui valaistuttuaan:

> »Ma olen palju sünde sansaaras ringi hulkunud, otsides ja mitte leides selle maja ehitajat. Piinarikas on ikka ja jälle sündida. (153)
>
> Majaehitaja, ma olen su ära tundnud! Enam sa ei ehita maja. Kõik talad on pooleks murtud, katusehari on kildudeks tambitud. Mu meel, mis on õpinud kokkupandut harutama, on janud välja juurinud.»

Kun intialainen Buddha näin puhuu »hyveen sanoja» viroksi, niin kovin pessimistiseltä tuntuu Kiplingin tunnettu lausahdus »Itä on itä ja länsi on länsi, eivätkä ne koskaan kohtaa».

LIISA VIROLAINEN

S. 29. 10. 1894 Lempaalan Kierolla
K. 27. 6. 1982 Jyväskylän Puuppolassa

Kaivaten

Lapset ja lasten lapset

ASUTUSTOIMINTA PERINNEKILPAILUN AIHEENA

Museoviraston 29. kansanperinnekilpailu alkaa

Museovirasto julistaa 29. perinteenkeruukilpailun, joka on järjestetty yhdessä Maaseudun Sivistysliiton kanssa. Kilpailun kysymykset on julkaistu Museoviraston kyselylehdessä. **Ilmaisen kyselylehden ja vastauspaperia vapaakuorineen** saa museoviraston kansatieteen toimistosta, postiosoite PL 913, 00101 HELSINKI 10, katuosoite Nervanderink. 13, 00100 HELSINKI 10, puh. 90-40251.

Tarkoituksena on kerätä tietoja sotien jälkeisestä asutustoiminnasta. Maamme menetti viime sotien rauhanteossa n. 11 % pinta-alastaan. Luovutetun Karjalan väestö — 406 000 henkeä, joista runsas toinen puoli kuului maatalousväestöön — sijoitettiin muun Suomen alueelle. Samoin menetetyn Petsamon ja Kuusamon—Sallan itäosien ja vuokralle luovutetun Porkkalan väestö sai uudet asuinpaikat nyky-Suomen alueelta. Sodan jälkeen osoitettiin maatiloja siirtolaisten lisäksi rintamasotilaille, sotaleskille ja orvoille.

Asutustoiminta oli valtion johtamaa ja tukemaa, mutta samalla se oli **viimeinen vaihe perinteiseen tapaan ihmis- ja hevosvoimin suoritettua uudisrakentamista ja maanraivausta maassamme.** Mittasuhteiltaan se oli valtava tapahtumasarja.

Kyselyn avulla pyritään saamaan tietoa siitä, kuinka tästä suuresta asuttamistehtävästä selvittiin ja miten asutustilan asuja itse koki tämän tapahtuman. Tutkijoita kiinnostaa myös karjalaisen perinteen säilyminen uusissa oloissa. On tärkeää tallentaa muistitietoa tästä maamme historian merkittävästä vaiheesta niin kauan kuin sitä vielä on saatavissa.

Kaikki asiasta kiinnostuneet henkilöt ovat tervetulleita mukaan nyt julistettavaan kilpailuun. Tiedonannot yksittäisiinkin kysymyksiin ovat tutkimukselle tärkeitä.

Kilpailuaika päättyy 31. 12. 1982.

Tulokset julkaistaan kevään kuluessa. Parhaille vastaajille jaetaan palkintoina rahaa ja kirjoja.

KIITOKSET KESÄJUHLISTA

Inkeriläisten yhdistys ry ja Inkeriläisten Sivistyssäätiö kiittävät kaikkia, jotka tavalla tai toisella vaikuttivat siihen, että kesäjuhlat juhannuksena Boråsissa ja 10.—11. heinäkuuta Lahdessa olivat jälleen onnistuneet. Erityisesti ilahduttaa se uhrimieli, joka ilmeni tuen antamisena omalle lehdellemme Inkeriläisten Viestille.

Helsingissä 31. elokuuta 1982

Matti Vironmäki
Inkeriläisten yhdistys ry:n puheenjohtaja
Yrjö Korkkinen
varapuheenjohtaja

»KAHDEN KIELEN JA KULTTUURIN RUOTSI»

Ruotsissa Boråsissa pidettiin viime kesäkuussa ruotsinsuomalaisten kulttuurijuhla, jonka järjesti paikallinen Suomi-seura. Siinä vieraili Suomesta maan kulttuuri- ja tiedeministeri Kaarina Suonio. Päivälehti Uusi Suomi julkaisi siitä uutisen viime kesäkuun lopulla.

Suomen kulttuuri- ja tiedeministeri viittasi juhlassa siihen, että Ruotsin hallitus tähdentää nykyisin suomenkielisten erityisasemaa. Suonio ilmaisi toivovansa, että Ruotsissa leviäisi samanlainen kahden kielen rinnakkaiselo kuin Suomessa. Ministeri Suonion mukaan tämä vähemmistösuoja tulee ottaa esiin myös maiden välisissä neuvotteluissa. Hän lausui, että Ruotsin yhteiskunta joutuu kestämättömään tilanteeseen, ellei sen hoito- ja hallintoalan henkilöstö millään tavalla heijastele maan väestön kielellistä todellisuutta. Ministeri tähdensi, että Ruotsissa asuvan suomalaisväestön äidinkielen opetuksen järjestäminen kuuluu Ruotsin koululaitoksen tehtäviin eikä sitä voi sälyttää kotien kannettavaksi. Suonion mielestä suomen kielen osuutta tulee lisätä sekä yläasteella että lukiossa.

Kun Ruotsissa asuvat luterilaiset inkerinsuomalaiset ovat niin suomalaisia, että v:een 1917 mennessä Inkerissä ei keneenkään heistä ollut sekaantunut pisaraakaan venäläistä verta, niin kerrotun uutisen luulisi kiinnostavan myöskin heitä, sillä heidän tulee säilyttää suomalaisuutensa veren, kielen, nimen ja mielen puolesta, myös Ruotsissa.

J. Jääskeläinen

Opettajat Anna ja Aleksanteri Parkkinen 80-vuotiaita

11.5.1982 täytti Aleksanteri 80 vuotta. Hän on syntynyt Keltossa. 22.8.1982 tuli Annalle täyteen 80 vuotta. Hän on syntynyt Venjoella.

Meille useimmille Inkerin suomalaisille, etenkin täällä Ruotsissa, on tämä entinen opettajapariskunta tullut tutuksi ja läheiseksi heidän arvaamattoman suuren työpanoksensa vuoksi, jonka he ovat kansamme sirpaleen hyväksi tehneet täällä vieraalla maalla yli kolmenkymmenen vuoden aikana.

Aivan alusta lähtien he ovat olleet mukana muovaamassa tätä meidän Inkerin suomalaisten toimintaa täällä Ruotsissa ja etenkin Boråsissa heidän työpanoksensa on ollut suuri, koska täällä he asuivat ja vaikuttivat pisimmän ajan Ruotsissa olonsa aikana. Kun Inkerin suomalaisten seurakuntaryhmä aloitti toimintansa Boråsissa 1947, molemmat Parkkiset olivat innolla mukana tätä toimintaa aloittamassa ja ohjaamassa. Muistamme heidät seurakuntaryhmän laulukuoron perustajina ja johtajina. Annalle oli myös pyhäkoulutyö lasten parissa sydäntä lähellä; niinpä hän olikin usean vuoden ajan täällä Boråsissa pyhäkoulun opettajana. Samoin hän johti Afrikan lähetysompeluseuran toimintaa kaikkina niinä vuosina, jotka he asuivat Boråsissa. Annan hartauspuheet seuroissa niinkuin myös juhlatilaisuuksissa ovat jääneet kuulijoiden mieliin, samoin monet hänen runonsa, joita julkaistiin myös »Isien Usko» -lehdessä.

Aleksanteri oli Inkerin Suomalaisten Keskusliiton perustajajäsen ja sen ensimmäinen puheenjohtaja. Hän on saanut ISK:n johtokunnan kunniajäsen-nimityksen 1981.

Täällä Ruotsissa he eivät olleet varsinaisesti opettajantoimessa, mutta silti he ovat olleet meidän opettajiamme! Olemme saaneet heiltä erittäin paljon hyvää, hyödyllistä ja varteenotettavaa oppia.

Toivomme heille Jumalan siunausta myös vanhuuden päivinä.

T.J.

Till Folke Dahlbäcks minne

En av dagarna mellan jul och nyår 1944 hade missionsförsamlingen i Umeå ordnat en julfest för de flyktingar från Finland, Ingermanland och Ryssland, som inkvarterats i det s.k. lägret på Ön i staden. Som gammal vän från gemensam militärtjänst med församlingens pastor Paul Johansson hade jag blivit inbjuden och fick på festen träffa de första civila ingermanländarna efter att tidigare ha stiftat bekantskap med sådana som varit soldater i Finlands armé. Den starka evangeliska lära, som märktes bära upp ingermanländarna, kunde inte undgå att imponera på mig och jag fann det önskvärt att få engagera en finsktalande präst, som ibland kunde låta dem höra Guds ord.

Efter lite sökande i Västerbotten fick jag kontakt med komminister Folke Dahlbäck i Åmsele — sedermera kyrkoherde i södra Sverige — som från början blev intresserad inte bara av att besöka de ingermanländska förläggningarna utan även under flera år kom att bli en av de bästa medarbetarna, när det gällde att bistå denna befolkningsgrupp. Folke Dahlbäck blev i praktiken den man, som alla ingermanländarna kunde skriva till. Många sådana kom först till Umeå och alla dessa uppmanades att sända sina adresser till honom, så snart de fått arbete någonstans i Sverige. Så lyckades vi bygga upp ett register om flera hundra namn. Med kedjebrev undertecknade av Folke Dahlbäck kunde vi sedan hålla kontakt med våra vänner och underrätta dem om myndigheternas politik gentemot flyktingar.

Folke Dahlbäck kunde också genom av ingermanländarna själva insamlade medel resa runt i Sverige och bl.a. besöka biskop Jonzon i Luleå, som var finsktalande, samt biskoparna Ljunggren i Skara och Block i Göteborg, inom vars stift i början de flesta ingermanländarna fått arbete. Vi lyckades sålunda få våra vänner förankrade i den svenska kyrkan, vilket ledde till att de välvilligt blev mottagna av prästerskapet i sina bostadsorter. Detta goda förhållande tog sig även uttryck genom att ärkebiskop Erling Eidem 1946 personligen gjorde en framställning till regeringen, då en utrikesminister vägrade stora delar av ingermanländarna att stanna i Sverige. Genom Folke Dahlbäcks tidigare besök hos ärkebiskopen var denne även beredd för den uppgift han sedermera lyckades lösa. Genom Folke Dahlbäcks kontakter med biskop Jonzon i Luleå medverkade han även till förberedandet av Kyrkokommittén för finsktalande flyktingar, som bildades 1948. Folke Dahlbäck är nu borta och vi erinrar oss med tacksamhet vad han gjort och detta särskilt under en tid, då ingermanländarna behövde allt det stöd som vi i Sverige kunde ge dem.

Uno Hammarström

JOUKOSTAMME POISTUNEITA

Toivo Rättö synt. 24. 3. 1910 Hietamäki, kuoli 27. 4. 1982 Örebrossa.

Aino Kirppu synt. 13. 4. 1925, kuoli 25. 6. 1982 Mölndalissa.

Maria Levoska, synt. 23. 7. 1892, kuoli 4. 4. 1982 Boråsissa.

Pietari Pöntinen, synt. 5. 8. 1904, kuoli 18. 4. 1982 Boråsissa.

Iisakki Rättö, synt. 20. 2. 1908, kuoli 24. 5. 1982 Boråsissa.

Tuomas Karhu, synt. 15. 8. 1894 Vuoleella, kuoli 21. 3. 1982 Riihimäen aluesairaalassa.

Beskrivning av en folkgrupp – ingermanländarna

(Del III)

Armas Paakkonen

I FINLAND

Utplacering

När båtarna hade tömt sin last i finska hamnar (Hangö, Åbo, Raumå) så väntade en tids lägervistelse innan ingermanländarna blev utplacerade i arbeten. Många var i svag fysisk kondition och behövde medicinsk vård. Åtskilliga dog under lägervistelsen. Speciellt bekymmer orsakade de föräldralösa barnens utplacering. Förhållandena i Finland var svåra och mottagandet blev inte alltid så bra. För att förbättra denna sida utarbetades instruktioner till dem som mottog ingermanländsk arbetskraft. Hos gemene man i Finland var kunskaperna om Ingermanland och människorna därifrån bristfälliga. Många blev förvånade eftersom de talade finska som ju faktiskt gick att förstå! Att de dessutom behärskade ryska orsakade irritation. Samtidigt som 64.000 ingermanländare skulle utplaceras i Finland, var man tvungen att hitta bostad och arbeten åt ca 1/2 miljon karelare från de till Sovjetunionen avträdda områdena. De svenskspråkiga områdena i Finland protesterade mot att man placerade ingermanländare där. De befarade intrång på sitt språkrevir.

Som tidigare nämnts var merparten av ingermanländarna jordbrukare och de hamnade inom jordbruk även i Finland. En mindre del hade arbetat i Leningrad med diverse sysslor. Från finskt militärt håll riktades misstankar beträffande pålitligheten av dessa. Man var rädd för femtekolonnare!

Upplysningsverksamhet

Redan under lägervistelsen i Estland och med fortsättning i Finland bedrevs upplysningsverksamhet riktad åt ingermanländarna. Dess avsikt var att förvandla dessa nya invånare till fullgoda, lojala, fosterlandsälskande finnar. Man uppmanade dem att lyda finska lagar, acceptera finska samhällsskicket, lära sig tänka som finnar, acceptera finska seder. För den allmänna ordningens skull skulle man undvika att byta arbete och bostad och man förfasade sig över att några ingermanländare använde ryska ord vid samtal sinsemellan. Man varnade för kommunistsinnade ingermanländare och deras propaganda. Och man värvade unga män att ansluta sig till finska armén. För övrigt gav man vaga löften om att inom snar framtid kunna bli finska medborgare. Ingermanländarna registrerades som utlänningar och de måste ha särskilt tillstånd från polisen då de skulle resa utanför hemorten. Merparten bodde i sydvästra Finland, få inom norren. Önskemålen om familjesammanhållning försvårade utplaceringen för myndigheterna.

Separatfreden

När fredsförhandlingarna mellan Finland och Sovjetunionen började närma sig sitt slut, uppstod bland ingermanländarna i i Finland oro om framtiden. Den 10 september 1944 lät regeringen på ingermanländska representanters förfrågan meddela att de ingermanländare, som efter fredsslutet önskar kvarstanna i Finland, får göra det. Å andra sidan skall man bereda möjlighet att återvända till Sovjetunionen för dem som så önskar. Med detta lät sig ingermanländarna nöjas. Men redan nio dagar senare 19. 9. 1944, då separatfreden undertecknades, var inte ingermanländarnas sak enbart en Finlands inre angelägenhet. Fördragets 10:e artikel föreskriver: »Finland förbinder sig att ofördröjligen överlämna åt Sovjetunionens högsta militärledning alla i Finland befintliga sovjetiska och allierade krigsfångar samt även alla de sovjetiska och allierade nationers medborgare, som är internerade och tvångsförflyttade till Finland, för att remitteras till sina respektive hemländer.»

Denna artikel oroade naturligtvis ingermanländarna i Finland. Till ingermanländarnas egen organisation Inkerin Liitto r.y. kom vid denna tid många förfrågningar. Organisationen tolkade artikelns innebörd på sitt sätt såsom framgår av ett brev av 25 september 1944 i översättning:

»Till ledamöterna i ingermanländarnas representantmöte.

Eftersom det från ingermanländska evakuerade har kommit talrika förfrågningar, som berör återvändandet till Ingermanland och då vi inte hinner svara var och en enskilt, ber vi härmed få meddela Er följande:

Enligt överenskommelsen i separatfreden mellan Finland och Sovjetunionen remitteras till Sovjetunionen de sovjetiska medborgare, som förts hit med våld. Då oss veterligen alla immigranter från Ingermanland kommit till Finland frivilligt, berör ej utlämnandet dem. För att klargöra ytterligare må här även nämnas att talrika ingermanländare var på sin tid tvungna att på grund av yttre omständigheter eller på order av tyskt militärbefäl lämna sitt hem och flytta till Estland. Men dessa omständigheter har oss veterligen inte beaktats i det i början nämnda avtal om separatfred.

Å andra sidan kan de immigranter, som är sovjetiska medborgare och som av egen vilja önskar återvända till Sovjetunionen, göra så och redan inom snar framtid torde myndigheterna informera dem om i vilken ordning återresan kommer att ske och vart vederbörande torde anmäla sig för återresa.

Frågan om erhållande av finskt medborgarskap för de kvarstannande immigranter blir aktuell omedelbart efter fredsslutet.

Sekreterare: J. Tirranen»

Remitteringarna

Finland återsände sammanlagt 55.000 ingermanländare till Sovjetunionen. Drygt 8.000 blev kvar i Finland. Av dessa tog sig under senare hälften av 1940-talet uppskattningsvis hälften på illegala vägar till Sverige och anhöll om politisk asyl. Återtransporterna till Sovjet skedde under tiden 5. 12. 1944—15. 1. 1945. De ingermanländare, som återvände till Sovjetunionen, gick ett ovisst öde till mötes. De hamnade ofta i det inre av Ryssland fjärran från hemtrakterna. Hur många ingermanländarna är idag i Sovjetunionen och var de finns är ovisst. Dock vet man att det finns ingermanländare i Ingermanland, Estland och Öst-Karelen. Vid folkräkningen är 1959 betecknade sig mindre än 60.000 sovjetmedborgare som finnar. Det flesta av dessa var karelare. Dagens siffra är säkerligen mycket lägre.

Varför återvände tidigare nämnda 55.000? I efterhand har man ansett att de finska myndigheter, som hade hand om remitterandet och informationen om remitterandet, tolkade bestämmelserna i separatfreden fel. Många anmälde sig för återresa på grund av hot från ryska myndighetspersoners sida. De var helt enkelt rädda för värre repressalier om de i framtiden skulle återföras till Sovjet med våld. Den starka känslan för släktsammanhållning bidrog också till mångas beslut om återvändande. När en ledande person i släkten beslöt sig för återresa, följde andra efter. Många hade nära anhöriga i Sovjet och man ville återförenas med dem. Till slut måste vi även nämna att många hade blivit ganska illa mottagna i Finland och var av den anledningen besvikna på förhållandena i Finland.

Remitteringarna var obligatoriska endast för

1. föräldralösa barn under 16 år
2. vuxna ingermanländare, som deltagit i stridshandlingar antingen på den ena eller andra sidan.

Till de sistnämnda räknades den frivilliga bataljon ErP 6 (erillispataljoona, avdelt bataljon) och HeimoP 3 (heimopataljoona, stamfrändebataljon). De tre närmaste åren efter separatfreden verkade i Finland de allierades övervakningskommission och från kommissionen kom med jämna mellanrum utlämningskrav på sovjetiska medborgare, något som i hög grad berörde ingermanländarna.

Fortsätter

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Syyskuun kuukausitilaisuus 26. 9. 1982 klo 14. Lokakuun tilaisuus 24. 10. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

kokoontuu lokakuussa torstaina 7. ja 21. pnä klo 13.00. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Syyskauden tilaisuudet pidetään Karjalaistentalossa Itäpellontie 2:

Mikkelinä, lokakuun 3. päivänä klo 14.

Pyhäinpäivänä marraskuun 6. pnä klo 13 (Muistomerkillä klo 12).

Tapaninpäivänä joulukuun 26. pnä klo 14.

Tervetuloa.

LAHDEN SEUDUN INKERI-KERHO

kokoontuu Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa syys- ja marraskuussa 1982 kuukauden toisena maanantaina klo 18.30. Lokakuussa 1982 ei ole kerhoiltaa, vaan 16. 10. tehdään matka Nurmeksen Bombataloon. Siitä päätetään syyskuun kerhoillassa. Joulukuussa kerho kokoontuu erikoissyistä tiistaina 14. 12. klo 18.30.

Johtokunta

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta — **25 mk (30 kr)**

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot — **18 mk (25 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta — **10 mk (15 kr)**

Pertti Virtaranta
Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia — **20 mk (25 kr)**

Isien Usko, muistojulkaisu — **10 kr**

Postikortti, Haaparannan muistolaatta — **1 kr**

Postikortti, Örebron muistokivi — **1 kr**

Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja** — **5 kr**

Kemppi: **Ristiltä ripille** — **10 kr**

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. — **15 mk (20 kr)**

Lauri Santtu
Murrejuttuja — **15 mk (20 kr)**

Gävlen kuoro — **30 mk (35 kr)**

Inkerin karttoja — **40 mk (45 kr)**

Inkerin lippuja — **15 mk (20 kr)**

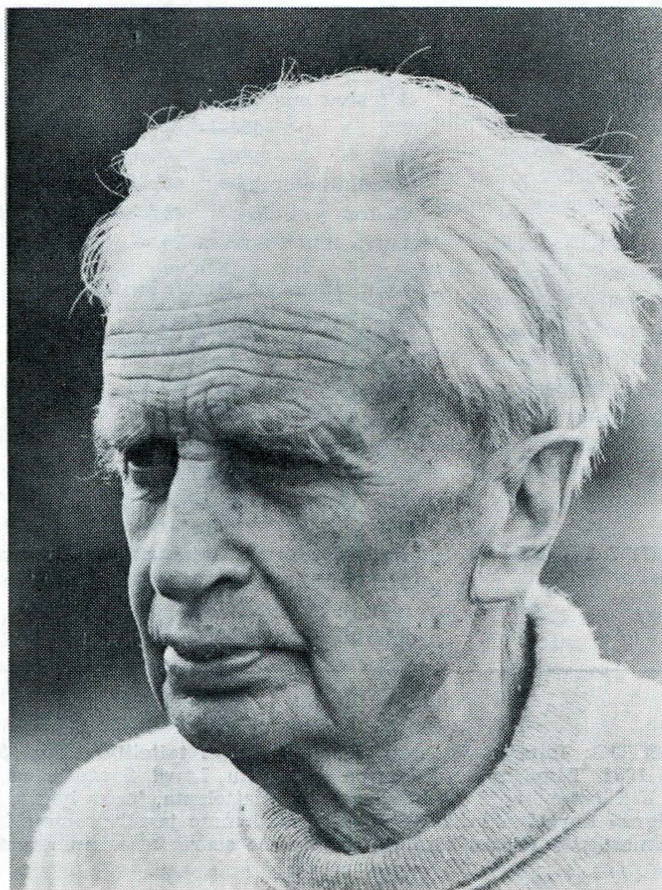
Inkerin postimerkkejä sarja — **50 mk (60 kr)**

Adresseja — **15 mk (20 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1982 olisi syytä tilata. Hinta 50 mk (55 kr).

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 10 lokakuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	50 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 55 kr v. 1982
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,—
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Inkerin Valkeasaaressa syntynyt taiteilija Lauri Santtu täytti 80 vuotta 3. elokuuta 1982. Tämä numeromme on omistettu Lauri Santulle ja hänen elämäntyölleen (s. 5—7). Kiitämme häntä ystävällisestä haastattelusta, jonka hän 8. lokakuuta avattavan juhlanäyttelynsä kiireiden keskellä antoi lehdellemme ja toivotamme hänelle sydämellisesti onnea ja menestystä. Juhlanäyttelyyn palaamme seuraavassa numerossamme.

Heikki Mylläri:

Inkeri — kansanrunouden suurenmoinen aarreaitta

»Inkeri on ollut kansatieteen tutkijalle ja etenkin kansanrunouden kerääjälle oikea aarreaitta», kirjoittaa Inkerin tutkija, kansanrunouden professori Väinö Salminen ja jatkaa: »- - jos sellainen runous tavattaisiin jollakin muulla Euroopan kielellä, niin olisi se tutkijain ja runoudenharrastajain yleisenä huomion ja ihailun esineenä - -.»

Elias Lönnrotin kokoama vanha Kalevala ilmestyi 1835. Niinä aikoina näytti vielä siltä, että kansanrunoja olisi saatavissa vain kaukaisten Karjalan korpikylien partauroiden huulilta. Kuka olisi jaksanut uskoa, että niitä löytyisi Pietarin, suuren ja vieraskielisen Venäjän metropolin liepeiltä. Vuonna 1847 lähti kuitenkin kansanrunouden kerääjänä ja kielentutkijana tunnetuksi tullut D. E. Europaeus vastoin ennakkoluuloja Inkeriin. Häneen suhtauduttiin siellä epäluuloisesti. Häntä epäiltiin koleran levittäjäksi ja hänet pakotettiin juomaan mustepullon sisältö. Vastoinkäymiset korvasi se, että hän sai kuin saikin sieltä arvokkaan runosaaliin. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran huomio kiintyi Inkeriin. Mutta sitten lähti A. Ahlqvist sinne. Hänen tarkoituksenaan lieneekin ollut käynnillään osoittaa Inkeri arvottomaksi runomaaksi. Ja runojen keräys Inkeristä olikin tyrehtyä siihen. Mutta kun Jaakko Länkelä tuli sieltä suuren runosaaliin kanssa, leimahti innostus Inkeriä kohtaan entistä voimakkaampana.

Sitten lähti Inkeriin runonkerääjä toisensa jälkeen, eikä heidän tarvinnut sieltä tyhjin repuin takaisin tulla. Huomattavimmat näistä olivat Saxbäck ja Groenström sekä Borenius-Lähteenkorva, joka kierteli maata ja pani muistiin runoja foneettisella tarkkuudella. Näiden jälkeen on mainittava Suursaaren poika Volmari Porkka. Kävihän siellä Elias Lönnrot itsekin. Tämän vuosisadan huomattavimpana Inkerin kävijänä ja tutkijana voidaan pitää Väinö Salmista, joka mm. toteaa: »Laululla on muinoin ollut hyvin tärkeä sija Inkerin kansan elämässä. Siihen sopivat Snellmanin sanat: 'Kansojen lapsuudessa oli laulu heille kaikki kaikessa: heidän uskontonsa, heidän siveysoppinsa, heidän historiansa'.»

Edellä mainittujen ja monien kymmenien muiden runonkerääjien suurtyöllä on saatu talteen tuo Inkerin kansanrunousaarre, josta jo tämän kirjoituksen alussa mainittiin. Kaikista koko Suomen ja Karjalan kielten alueilta talteen saaduista vanhoista kertovaisista ja tunnelmarunoista on lähes kolmasosa, n. 15.000 runoa, noin 450.000 säettä, saatu tästä maanäärestä. Vienasta ja Aunuksesta ei ole yhteensä saatu niin paljon kuin sieltä. Inkerissä on runoja kirjoitettu muistiin noin 2.000 laulajalta. Suurimpana vatjalaisena runonlaulajana on mainittava Anna Ivanovna, jolta Elias Lönnrot merkitsi muistiin v. 1844 3.000 säettä. Luterilaisista Länsi-Inkerin laulajista on huomatuimpia Väärojan Kati, jota Porkka ja Alava laulattivat. Pohjois-Inkerin suurin mieslaulaja on Ontropo Melnikov. Tämä ylvään tietäjäsuvun jäsen sai julman julkisen raipparangaistuksen hovissa, kun oli työaikana laulanut runoja niitä keränneelle F. A. Saxbäckille. Tämän runoalueen naislaulajista on mainittava toksovalainen Liisa Itkonen.

Larin Parasken nimi on Suomen kansalle yleisesti tunnettu. Ennen häntä pidettiin maailman parhaimpana naislaulajana erästä serbialaista naista, jonka laulamien runosäkeiden määrä nousee 5000—6000. Sitten ilmestyi kansanrunousmaailmaan Larin Paraske, pohjois-inkeriläinen nainen, joka on laulanut 32.000 säettä. Paraske paimenteli kesäisin karjaa Lempaalan ja Vuoleen metsissä yhdessä mainitun Ontropo Melnikovin kanssa. He kilpailivat laulutaidoissaan keskenään ja näin kartuttivat runovarastojaan jo lapsuudesta lähtien.

Vanhin Inkeristä saatu runo, joka vaati ihmishengen, on vuodelta 1617. Tämän loitsun, parannusluvun lukija Birgitta poltettiin noitana Narvan torilla. »Inkeri lauloi harmaista arkipäivistään, lauloi valottomasta orjuudestaan, lauloi kansallisen runouden mahdista», kirjoitti inkeriläinen kirjailija Antti Tiittanen.

Kullervo-runo tavataan kaikilla Inkerin heimoilla. Siinä kuvataan selvästi suomalaista luonnetta, jossa kateus näyttelee niin huomattavaa osaa: naapuri ei siedä naapuriaan enempää riistamailla kuin kalavesilläkään. Lönnrotin uudessa Kalevalassa on Kullervosta lähes 2.500 Inkeristä saatua säettä.

Balladeja ja legendoja ei mistään ole saatu niin runsaasti kuin Inkeristä, eikä niin eheinä. On ilman muuta selvää, että kansanrunouden viljely on vaatinut lahjakkuutta. Inkerin laulajien on täytynyt kääntää Virosta tulleita vironkielisiä ja karjalaisilta karjalan murteisia runoja suomalaiseen runoasuun. Tämän lisäksi Inkerin kansanheimot ovat luoneet paljon uutta ja omaperäistä runoutta. Niistä on mainittava herkällä taidevaistolla sepitetyt sotamiehen ottoa ja maaorjuutta kuvailevat runot. Sotamiehen ottoa käsittelevistä runoista voisi panna kokoon yhtenäisen eepoksen. Siitä kertovat toisinnot alkavat syksyn kuvauksella. Aivan kuin koko luonto olisi ollut mukana siinä surussa, mikä aina syksyisin kohtasi rauhallisia kyliä, kun niiden parhaat pojat sidottiin rautoihin ja vietiin kahleissa kauas vieraille maille 25 vuodeksi. Sotamiehenä olosta kerrotaan liikuttavin värein. Orjuudesta annetaan kuvaus runossa Viron orja, jossa kerrotaan moision oloista maaorjuuden aikana voudin piiskan heiluessa.

Tunnelmarunoista oli Inkeri erittäin rikas. Niitä on pidetty surunvoittoisina, mutta todellisuudessa niissä on ilo ylimmäisenä. Kovasta kohtalosta on usein laulettu erinomaisella taidolla. Kaikkein rikkaimpana oli Inkerissä edustettuna häärunous, josta saisi pitkän eepoksen. Häissä sanottiin runon muodossa melkein kaikki, mitä sanottavana oli. Häihin liittyivät monenlaiset värikkäät menot. Ne kestivät useita päiviä. Häissä, samoin kuin hautajaisissa käytettiin vielä ikivanhoja itkuvirsiä.

Myös Inkerin alkuperäisiltä suomensukuisilta asukkailta, vatjalaisilta ja inkerikoilta, on saatu arvokkaita runoja. Vatjalaistenkin runoista ovat huomattavimpia häälaulut.

Profesori Väinö Salminen on lausunut profeetallisesti: »Inkerin kansa voi hävitä, mutta sen suuriarvoinen kansanrunous on säilyvä ikuisesti.»

Inkeriläisten Sivistyssäätiön järjestämä

SYYSJUHLA

Karjalatalon Viipuri-salissa 14. marraskuuta klo 14.00. Arvokasta Inkeri-aiheista ohjelmaa, kuorolaulua ym. Kahvitarjoilu. Kaikki sydämellisesti tervetulleita.

Inkeriläisten Sivistyssäätiö
Hallitus

Ihmisiä elämän näyttämöltä

Kuvien tekijä Lauri Santtu

Elokuun kolmantena 80 vuotta täyttänyt kuvataiteilija, lausuntataiteilija, professori Lauri Santtu on täynnä elämää ja toimintatarmoa. Lokakuun kahdeksantena yliopiston kirjaston Rotunda-Galleriassa avattava juhlanäyttely antaa työtä aamusta iltaan. Aikaa kuluu kuvia järjestellessä. Niitä on vuosikymmenten mittaan kertynyt tuhansia.

Taiteilija Santun kädenpuristus on lämmin ja luja. Silmissä on ystävällinen tuike ja olemuksessa humaanin, elämää laajasti ymmärtävän ihmisen hienostunutta vaatimattomuutta.

Lauri Santtu juoksee, 80-vuotiaana, usein kahdeksan kilometrin aamulenkin. Hän elää etupäässä kasvisravinnolla, marjoilla ja hedelmillä, lisänä vain maitotuotteita. Kasvissyöjä hän on ollut jo vuodesta 1936 lähtien — vallitsevien olosuhteiden mukaan. Poikkeuksena oli sota-aika, jolloin ei ollut paljon valinnan mahdollisuuksia. Lauri Santun vakaumus on, että ihmisruumis on Pyhän Hengen temppeli, eikä raatojen hautausmaa.

Lauri Santtu (alk. Lauri Aleksanteri Järvinen) syhtyi Inkerinmaalla Valkeasaaressa 1902 ratamestarin perheeseen. Hänen taideopintonsa alkoivat hyvin varhain, ja hänen ensimmäisenä piirustuksenopettajanaan toimi 12 vuotta vanhempi Vilho-veli, joka Viipurissa koulua käydessään sai taideopetusta Rurik Lindquistilta ja sittemmin Helsingissä opiskeluaikanaan Eero Järnefeltiltä. Vilho-veli tutustutti Lauri-pojan myös Eremitaašin taideaarteisiin, joista erityisesti Leonardo da Vincin »Madonna ja lapsi» -taulu jäi hänen mieleensä.

Lauri Santun ollessa 11-vuotis perhe muutti Suomen puolelle Teuvalle, ja Laurin koulukaupungiksi tuli Kristiina, jossa hän tuli ylioppilaaksi 1922. Sotaväen käytyään hän päätti ryhtyä opiskelemaan taidetta Helsingissä taideyhdistyksen piirustuskoulussa (Ateneumissa) ja yliopiston piirustuslaitoksella. Suunnitelmat kariutuivat siihen, että hänen pankilta anomansa opintolaina tarvittiin sillä kertaa erään navetan rakentamiseen. Rahat taideopintoihin oli siis hankittava muulla tavoin. Niinpä hän aikoi Viipuriin sahateollisuuskouluun, josta lautatarhanjohtajaksi voisi valmistua vuodessa. Ollessaan harjoittelijana Kouran sahalla Nurmossa hän joutui kiertelemään lähipitäjissä metsiä leimaamassa kolmen miehen porukassa. Hän oli iloinen päästessään näin kansan pariin, ja iltaisin hänen majapaikkaansa kerääntyi naapuritalon isäntiä, joista hän valitsi mallikseen huoneeseensa yhden kerrallaan. Toiset odottelivat tulosta innostuneina, usein yömyöhään. Kerrankin muuan isäntämies huudahti veljensä kuvan nähtyään: »Kattos raatua, kun tuli näköösensä, ei uskoosi, sitten justihin!» Täällä syntyi myös kuva Lippi-Jussista, joka oli esillä jo vuonna 1933 Taideakatemian näyttelyssä.

Oltuaan viisi kuukautta harjoittelijana lautatarhalla Lauri Santtu totesi, ettei hänestä ollut liikemieheksi. Ja kun kuvataide yhä voimakkaammin veti häntä puoleensa, hän hankki opettajakseen taiteilija Carl Bengtsin, johon oli tutustunut jo kouluaikanaan Kristiinassa. Unelmana oli edelleen Ateneum ja yliopiston piirustussali. Opiskelurahat oli kuitenkin itse hankittava, ja niin hän kirjoittautui Sortavalan opettajaseminaarin ylioppilasluokalle ja valmistui opettajaksi 1928. Seminaarissa hänellä oli mainio tilaisuus piirtämiseen. Kun opettajat luulivat hänen tekevän luennoilla ahkerasti muistiinpanoja, hän käyttikin mielenkiintoisia opettajatyyppejä ilmaisina malleinaan. Näitä kuvia hän opettajaksi valmistumisensa jälkeen sai tilaisuuden näyttää Akseli Gallen-Kallelalle tavattuaan hänet Jyväskylässä. Gallen-Kallela ihastui kovasti Santun kuviin, otti hänet oppilaakseen, kehotti häntä jättämään opettajan toimen ja antautumaan kokonaan kuvataiteilijaksi. Opettajan ammatissa ansaitsi kuitenkin rahaa, jolla saattoi itse kustantaa taideopintonsa, ja vuonna 1929 oli tie avoinna sekä

Ateneumiin että yliopiston piirustussaliin. Lauri Järvisestä tuli kuvataiteilija. Hän pääsi opiskelemaan ulkomaille, osallistui näyttelyihin ja voitti palkintoja kuvillaan. Hänen kuviaan on ollut näytteillä Kiinaa ja Intiaa myöten. Niitä on näytteillä useissa museoissa ja kokoelmissa. Opintonsa hän on itse kustantanut toimien koululaitoksessa, kuvaamataidon opettajana seminaarissa ja viimeksi Helsingin opettajakorkeakoulussa 17 vuoden ajan. Hänen kuvataiteessaan esiintyvät lukemattomat tunnetut poliittisen ja kulttuurielämän hahmot sekä runsas joukko tavallisia kansanihmisiä, joista nimeltä tunnetuin lienee em. Lippi-Jussi. Taiteilija Santtu on kuvannut ihmisiään elämän näyttämöllä humoristin ystävällinen pilke silmäkulmassaan.

Mutta Lauri Santtua ei tunneta pelkästään kuvataiteilijana. Jo lapsena hän lauloi ja lausui mielellään. Pohjanmaan metsiä sahan harjoittelijana kierrellessään hän usein myös lauloi ja lausui tovereilleen. Eräällä sahalla töissä olleella maalaistalon pojalla oli ollut viulu, ja kerran he olivat metsässä pitäneet yhteisesityksen. Hänen lausuntaensi-iltansa oli Helsingin Konservatoriossa vuonna 1937, jolloin hän käytti nimeä Lauri Santtu Järvinen. Hänen esiintyessään Yleisradiossa oli kerran ohjelmauutisesta pudonnut vahingossa Järvinen pois, ja esiintyjäksi mainittiin lausuntataiteilija Lauri Santtu. Toverit Ateneumissa olivat kutsuneet häntä Santtu Järviseksi, ja myöhemmin taiteilijana hän oli saanut havaita, miten hankala varsin yleinen nimi Järvinen oli käytännössä. Siihen aikaan kun oli peräti viisi Järvinen-nimistä kuvataiteilijaa. Kerran oli muuan suorasukainen taiteilija Järvisen näyttelyjä katsellessaan tuumaillut, ettei hän aikonut onnitella Lauri Järvistä tuon näyttelyn johdosta. »Ei sinun tarvitsekaan; ei tämä ole minun näyttelyni», sai Lauri »Santtu» Järvinen vastatuksi. Siksi hän hyväksyi mielellään Yleisradion kömmähdyksen ja otti virallisesti nimekseen Lauri Santtu Uudenmaan lääninhallituksen luvalla 1939. Lauri Santun taiteessa kuvataide ja lausuntataide — hänen omien sanojensa mukaan — ovat tukeneet toisiaan.

Synnyinmaataan Inkeriä ei Lauri Santtu ole unohtanut. Hän on tallentanut sen kansanmurretta tarinoina äänilevyille (mm. Inkeriläisten Sivistyssäätiön julkaisemat levyt: Lauri Santtu: Murrejuttuja). Monien mielessä on varmaan vielä Helsingin paikallisosaston joulujuhla v. 1979 Agricolan kirkon seurakuntasalissa. Siellä juuri professorin arvon saanut taiteilija Lauri Santtu lahjoitti teoksensa »Lapsuusmuisto» arpajaisiin, joiden tuoton hän toivoi käytettävän Inkeriläisten Viestin tukemiseen (ks. Inkeriläisten Viesti nro 1, s. 8, 1980). Jo samassa tilaisuudessa myytiin 65 arpaa. Jokainen toivoi hartaasti pääsevänsä tuon teoksen omistajaksi. Niin myös kirjoittaja. Tänä päivänä tuo onnellinen omistaja on inkeriläissyntyinen Elsa Luukkonen, jota onnetar näin arvokkaasti suosi. Sysäyksen lahjoituksen tekemiseen taiteilija kertoi saaneensa Inkeriläisten Viestissä olleesta kirjoituksesta, joka oli liikuttanut häntä syvästi (Inkeriläisten Viesti nro 5, s. 7, 1979).

Taiteilija Lauri Santtu on tehnyt lukuisia ulkomaan opintomatkoja, joista antoisimpana hän pitää kahden vuoden ja kahden kesän pituista opiskelukauttaan Kööpenhaminassa. Kööpenhaminan kaudelta on peräisin kuva (vier. sivulla) »Muistelmia lapsuuskodin saunassakäynneistä». Se on myös yksi juhlanäyttelyn teoksista. Tuosta kuvasta taiteilija kertoo: »Oltuani vuoden Kööpenhaminassa minulle tuli niin ikävä suomalaista saunaa, että tein kivipiirroksen kuvittelemalla olevani siskoni ja vanhempieni kanssa lapsena kotisaunassamme. Näytin kuvaa asuinpaikassani olleille tanskalaisille rouville. Hämmentyneinä he yhteen ääneen huudahtivat: 'O - ah, saa uanständigt (hyi — niin säädytön)! 'Ei toki', selitin, 'tuossa on kaksitoista lasta synnyttänyt äitini, isäni, minä ja siskoni.' He vaikenivat ja ihmettelivät.»

Valkeasaaren pojan tie tuhansien ihailemaksi ja rakastamaksi taiteilijaksi ei ole ollut vailla vastoinkäymisiä. Mutta taiteellinen luomisinto ja varmaan myös lapsuuskodin henkinen perintö ovat auttaneet häntä taistelussa taiteen tiellä. Hänen pohjalaissyntyinen isänsä oli lausunut 75-vuotisjuhlassaan, että kaikissa hänen toimissaan elämän varrella oli ollut mukana »Korkeimman johoratusta». »Tätä samaa johdatusta voin sanoa olleen minunkin elämässäni», taiteilija Lauri Santtu sanoo nöyrästi.

AL-ma

LAURI SANTTU

80 VUOTTA

JUHLANÄYTTELY

»ELÄMÄN NÄYTTÄMÖLTÄ«

KANSANIHMISIÄ

KULTTUURIHENKILÖITÄ

Muistelma lapsuuskodin saunassakäynneistä

8. 10. – 6. 12. 1982

Vapaa pääsy

Ma—Pe 09—21, La 09—18, Su 12—18

UNIONINKATU 36

HELSINGIN YLIOPISTON KIRJASTO

Helvi Othman

Muistelua Tuutarin Kavelahdesta

(Esitelmä Lahden kesäjuhlien Inkeri-illassa 10. 7. 1982)

Kun eletty elämä muutti moneen kertaan muotoaan, on muistoillakin monet kasvot. Jään toisinaan miettimään, olenko todellakin elänyt tuon kauden. Ehkä sen elikin joku muu, jossakin muualla... Muistoista etsimättä nousee päällimmäisenä mieleen sota. Varmasti useimmat meistä kokevat samoin. Sodan muistot ovat ahdistavia, niistä on vaikea vapautua. Yhä edelleen muistuttavat unet öisin koetuista kauhuista: tulikeskityksiä, lentokoneita, tulipalot, pakenemista. Ei tiedä miten pieneksi käpertyisi suojaa etsiessään ja läkähdyttävä tuskainen toivo takoo: ehkä vielä kerran selviän.

Sotaa edeltäneet vuodet elettiin kylässä kolhoosissa, muusta maailmasta paljon tietämättä, pienine iloineen ja joskus vuorenkorkuisine murheineen. Kaikesta huolimatta muistan kotikylän lapsuuteni ajalta auringonpaisteisena, muistan pitkät lämpimät kesät, syksyllä runsaat pihlajamarjat ja tilhet niitä ruoppaamassa, talvien kattoja hipovat hanget ja iloiset mäenlaskut, keväiset yhteiset lasten leikit. Muistan Kaukamäen, poutapilvet... vuokot, kielot, lemmikit.

Tyydyn muistelemaan vain irrallisia kuvia ja hetkiä:

Olipa kerran maa, viiden virstan, seitsemän vitsan, yheksän sylen takana — Inkerinmaa. Tietä sinne ei enää maailmankartalla ole, vain sadun tie, muistot vievät perille... ja pelottavan pian ei niitäkään enää ole. Me satumaan asukkaat, inkeriläiset, asumme tänään hajallaan ympäri maailmaa, sirpaleina kansan pienen.

Muutamia muistojen kuvia:

Eräänä aamuna aikaisin keväällä ihailimme äidin kanssa vihertyvää radanpengertä, kesän toivetta...

Oli kesäaamu. Heräsin ja tallustelin pihalle silmät sikkarassa. Äidillä lämpisi leivinuuni ja se tiesi piirakkaa. Aurinko paistoi täydeltä terältä ja pihapiirissä kukkivat pihlajat.

Makasin Surmannenässä pähkinäpensaan alla ja katselin poutapilviä. Ympärillä tuoksuivat kielot.

Paimentorvi töräytti kylän emännät hereille ja paimen alkoi koota lehmiä laitumelle. Seurasin karjan menoa, tuntui vileältä, oli kasteinen aamu. Menin hakemaan pensaista viinimarjoja.

Kokoonnumme juhlillemme vuosi vuoden jälkeen muistelemaan mennyttä. Jos kaikki ne tunteet ja muistumiset voisi saada näkyviin, jotka menneisyyden kätköistä nousevat ja sisintämme myllertävät, syntyisi siitä ihmeellinen epos merkillisistä ihmiskohtaloista. Paljon on tallennettu mutta vielä olisi jälellä jälkipolville kerrottavaa.

Silloin kun suuri Moskovan valta vasta muotoutui, oli Inkerinmaa jo käsite. 500 v sitten tehdyissä veropapereissa, jotka historiassa kulkevat »Vatjan viidenneksen» nimellä, mainitaan Inkerin kyliä samoissa paikoissa ja samoilla nimillä kuin mekin ne tunsimme. Niissä »tokumenteissa» kerrotaan Kavelahden kylästäkin Tuutarissa, 500 vuotta sitten.

...Ammoin taatot Suomest lähti, tulivat he Tuutarihin, Äijänmäelle asettui; työtä ruatoit ahkerasti, raivasivat suuret pellot, sekä kirkkonsa rakensivat ja suomenkielensä pitivät. — Esi-isämme tulivat Tuutariin Ruotsinvallan laajenemisen myötä, kun siihen asti Inkeriä asuttaneet vatjalaiset ja inkerikot siirtyivät sodan jaloista oman uskontonsa pitääkseen Venäjälle, mm. Tveriin.

Meistä lapsista tuntui menneisyys selvältä kauaksi taaksi päin vanhempiemme

eläessä. Mutta kun äitikin kuoli muutama vuosi sitten, kuva alkoi hämärtyä, alettii jiähhä tyhjil. Alkoivat askarruttaa kysymykset keitä oikein olemme ja mistä olemme tulleet? Selvisihän jotakin. Isän juuret juontavat Raudusta ja äidin Muolaasta. — Tuutarin pitäjän historiaa ei liene olemassa? Monenlaista olisi kysyttävää kylästä, asukkaista, kuuluisasta miäestä. Vua ei ole ennää kettää kenelt kyssyy, kiinnostuin liian myöhään.

Syntymäseutuni, Äijänmäki, on Inkerin korkein paikka. Variksin miäelt, sen korkeammalt kohalt, näkyi linnaa ast! Mäki muodostuu samansuuntaisista, korkeista soraharjuista, joiden väliin jäivät syvät laaksot, dalinat. Harjujen rinteet kasvoivat vuosisataisia honkia ja synkkiä kuusia. Entiset hakkuupaikat täyttyivät lehtipuista ja pähkinäpensaista. Aluskasvillisuus Äijänmäellä oli rikas. Mainitsen kukista harvinaisuutena näsiän, tuoksuorvokit ja keltavuokot. — Sota verotti raskaasti mäkeä: se kaivettiin täyteen juoksuhautoja ja tulipesiä. Variksinmiäen sahasivat saksalaiset puista paljaaksi.

Sanoimme Äijänmäkeä metsäksi, ja Kavelahti alkoi melkein metsän reunasta, sijaiten uloimmalla ja pisimmälle mäestä ulottuvalla harjulla. Näkymää kylään hallitsi venäläinen kirkko tammien ja lehtikuusien keskeltä. Sen naapurina, Surmannenän partaalla oli harmaasta kivestä rakennettu Tuutarin koulu, alun pitäen sanatorio. Saksalaisilla koulu toimi sotasairaalana, sitten se oli jälleen kouluna ja nyt... hylättynä, rappeutuneena tilapäisessä käytössä. Kirkko suljettiin. muutettiin moneen kertaan erilaisten toimien keskukseksi ja lopulta tehtaaksi, joka sitten paloi työntekijöille kohtalokkain seurauksin. Viimeksi raunioissa, potvaalussa, majailivat saksalaiset sotilaat erinomaisessa suojassa.

Saksalaiset sotilaat kunnostivat kylän yhteisen kiviaitan teatterikseen ja siinä minä, suuren muun joukon mukana, kävin rippikoulun kesällä v. 1942, rov. Juhani Jääskeläisen hellässä hoivassa. Meidät konfirmoitiin Krasnojeselon sotilasleirin suuressa tallissa. Tunnelma juhlassa oli riipaiseva.

Aitasta alas päin, kauvvun molemmin puolin, ikkunat tielle kääntyneinä, katselivat toisiaan kylän 42 taloa. 30-luvulla siirrettiin Kaurasaaren kylä puoliksi Kavelahteen ja puoliksi Villasiin. Kausuaroist asettuit asumaa suurtien kahen puolen, kylän jatkoks. Mein kyläs oli ennestää kolmisensattaa asukasta ja jokaisella perheellä oli oma talo, hotj pienkii. Tarhat kasvoit tuuheaa vaahteraa, suuria koivuja, yläpiäs poppeleita, muutama saarni, pihlajia ja tuoksuvia tuomia. Omena- ja marjatarhojakin oli. — Kun ikävä Suomessa alkuaikoina oikein vaivasi, näin sisäisillä silmilläni nurmirinteetkin tasaisena samettinukkana. Miten lie tulleetkin tienoot niin rakkaiksi, kivet ja polutkin.

Kylän talojen nimien alkuperää en tiedä, luultavasti aikaisemmin asuneiden perintöä?.. Oli yksi ainoa Pennin talo, Pekkoloita useampia, Riitalat, Pölläät, Jaakkolat, Puavaljat, Taavetin talot — oli Tuavetin Helvi, Petrovoist, Ripakkoist, Marilat, Juhanlat... Sukunimiltään useammat olivat Toivokaisia, Kaipiaisia muutama perhe, Ventosia, Vuohelaisia, Vesterisiä, Kiipat ja Kukot. Mielikuvitusta kiehtoo Ripakan talot Vesterisinä. Ripakka — ven. rybak — kalastaja. Olivatko he lännestä (väster) tulleita kalastajia? Kavelahdessa ei kalastettu enää miesmuistiin, mutta kun tsaari Pietari I perusti v. 1703 kaupunkinsa Nevan suistoon, ikkunaksi Eurooppaan, jäi kymmeniä inkeriläisiä kyliä sen alle ja silloin myös Tuutarin miehet menettivät lohenkalastusapajansa Ristinsaarilla, ven. Kresty, E. Pärnäsen mukaan.

Kavelahden kylä sijaitsi luonnonkauniilla näkyvällä paikalla. Liikenneyhteydet olivat hyvät: valtamaantien ja vilkkaasti liikennöidyn Baltian radan tuntumassa, asemalle matkaa kilometrin verran. Villasinjärvi oli erinomaisena uima- ja virkistyspaikkana laajalle ympäristölle. Kesäasukkaat suosivat paikkakuntaa ikimuistoisista ajoista asti. Kylässä oli kolme kaivoa ja luonnonlähteitä kirkkotarhassa. Ennenvanhaan olliit artesilaiset kaivot Katakkamiäen alapuolella. Siellä juottivat sotamiehet hevosiaan. Vesi oli hyvin kalkkipitoista ja kovaa.

Oma, Tuutarin kirkkomme, seisoi mahtavana Mölkönmäellä. 2200 kuulijaa mahtui yhtä aikaa istumaan. Alttaria koristi taulu, ehtoollinen jaettiin hopeisista astioista ja

urut soivat lehtereiltä... Kävin kirkossa viimeksi ehkä v. 1932, kun pikkusisko haudattiin. Rov. S. Laurikkala siunasi toistakymmentä vainajaa kirkon edessä ulkona. Kirkkoa ei enää lämmitetty, saarnan aikana hengitys huurusi. — Vainajat pidettiin kotona hautaukseen asti, jossakin ulkorakennuksessa »lauvan piäl». Vainajaa hautauspäivänä hyvästeltäessä, pidettiin arkun kansi auki ja mahdolliset kukat jätettiin arkkuun. Aikuista vainajaa saattoi tavallisesti koko kylä. Lapsen hautajaisiin osallistuivat lähimmät omaiset. — Eräänä harmaana pilvisenä päivänä soitti isä harvakseen ja juhlallisesti suurta palokelloa hautaussaattueen kulkiessa kylätietä. Taidettiin haudata palomies. Sittemmin kulki rintamalinja hautausmaan yli ja kirkko muuttui soraläjäksi. — Suojahautaansa pommituksessa kuollut isämme haudattiin hylätylle venäläiselle hautausmaalle Äijänmäelle. Rov. J. Jääskeläinen kävi siunaamassa myöhemmin lepopaikan. Äidin hautakiveen Paimiossa on hakattu isän nimi ja maininta: leposija Tuutarissa.

Inkerissä elettiin suurten toiveiden aikaa, kun maaorjuus lakkasi ja alkoivat puhaltaa vapaammat tuulet. Perustettiin innolla laulukuoroja, palokuntia, maanviljelysseuroja ja kaikkeen osallistuttiin aktiivisesti. Kolppanan opettajaseminaari koulutti omia, inkeriläisiä, opettajia ohjaajiksi. Laulujuhlille kirkolle kokoontui sellaiset määrät kuulijoita, että kirkkoon ei mahduttu. Henki juhlilla oli varmasti sama kuin Tallinnan soitto- ja laulujuhlilla: ei millään raaskisi erota ohjelman loputtua.

Niin pitivät taatot tapansa, arvossansa Isäin Uskon sekä opit Lutteruksen... ja sanat kaikki suomalaiset.

Palokunta-aate taisi elää ja vaikuttaa kauimmin. Kavelahdessa palokunnalla oli oma rakennus, palosarrain, ja kalusto. Iso palokello komeili keskellä kylää ja pieni vartioi alapäässä. Molemmat kellot katosivat sodan aikana. — Muistan hämärästi kahdet palokuntajuhlat: ensimmäisistä oikeastaan vain miesten marssiharjoitukset illan hämärässä. Viimeisiin juhliin, vuotta en muista, pystytettiin juhlaportti lehvillä runsaasti koristettuna. Isän tehtävänä oli kolmivaljakon ajo niin juhlapaikalle kuin nelistää tulipaloon. Palokunnat kokoontuivat mäelle kilpailemaan paremmuudesta ja Kesäteatterissa sitten vietettiin iltajuhlaa Rötsälän soittokunnan tahdissa... Kavelahden palokalusto rakennuksineen tuhoutui silloin kun sitä olisi kipeimmin tarvittu: kylän palaessa.

Kyläs luaittii ain suomeks keskenää. Oikeastaa myö luaittii kolmee kieltä: kotona ommaa viisii inkerii, koulussa kirjakieltä suomeksi ja venäläisiin kans vennäiks. Monelle kaupungin asukkaalle oli suomalainen maaseutu yllätys. Kerran kysyi joku Helena seukolt, jot oikeinko työ luaitta vennäiks. Topakasti ja totuuden mukaisesti kivahti häneltä vastaus: »Eihä myö nyt käyty vennäiks luatimaa, sanottii vua vennäin sanat kepjäst ommaa viisii...»

Koulussa vallitsi hyvä henki, kun ympäristön kylien lapset tulivat tutuiksi keskenään. Ehdin käydä kuusi ja puoli vuotta suomenkielistä koulua. Talvilomalta palattuamme muuttui opetuskieli... Jatkoin lukioilla Krasnojeselossa, Tuutarin koulu oli vain seitsemän luokkainen. Koulu paloi ja siinä hävisivät minun siihen astiset todistukseni. Sain pari kertaa Tuutarin koulussa kunniamaininnan ja »diplomit», joista toinen on vieläkin, ainoana jäämistönä, jäljellä. — Krasnojeselossa jatkettiin koulua kolmessa vuorossa. Osan matkasta kuljimme junalla. Toisinaan tulin kotiin puolenyön maissa. Todistusta en ehtinyt saada — alkoi sota...

Jatkuu

LAHJOITUKSIA INKERILÄISTEN VIESTIN TUKEMISEKSI

Oskar Himiläinen, Kumla, Ruotsi 200 mk

Aino Lehti, Saltsjö-Boo, Ruotsi 100 mk

Viesti kiittää tuesta.

Ruotsin puolelta

Kuvasatoa menneen kesän juhlilta Boråsista

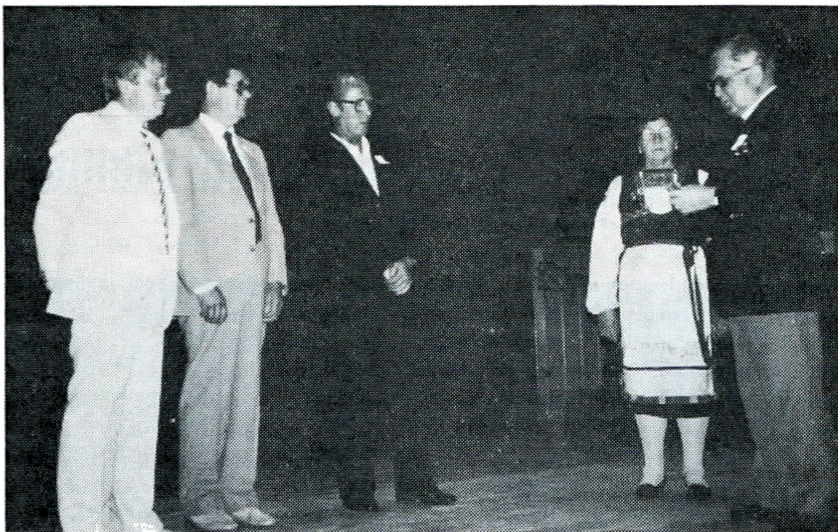
(Valok. Viktor Tilkku)

Yleisökuva Boråsin kesäjuhlien avajaisista 25. 6. 1982 (yllä).

Neljä opiskelijaneitosta Suomesta esiintyi kesäjuhlien avajaisissa.

Kunniamerkkien jakotilaisuus (yllä) Inkeri-illassa. Merkkien saajat vasemmalta: Victor Kainelainen, Jussi Korpelainen ja Viktor Jakdal. Kunniamerkit jakoivat rovasti Matti Vironmäki ja Ida Riipinen.

Kokko-ilta: Juhannussalon nosto kerhon mökillä.

Kokko-ilta: Liekunnostajaiset (yllä). Tässä juhlassa oli ensi kertaa rakennettu oikea inkeriläinen liekku (keinu).

Kokko-illan kaksi kauneinta tyttöä, litinmyyjät. Vasemmalta: Pia Leivonen ja Ilona Rinne. Ensimmäisenä asiakkaana poika Petroskoista.

Kokko-illassa saatiin nähdä myös näytelmä »Kosinta». Kuvassa näytelmän Juakko, Valter Disfors, tarjoaa kolpassii piika-Maikille, kokko-illan toiselle vetäjälle Helena Rikkiselle.

Näin viehättävään taloon ja ympäristöön oli Suomen vieraat majoitettu Boråsin juhlien ajaksi (valok. A. Jukarainen).

INKERIN-SUOMALAISTEN 35. KESÄJUHLIEN URHEILU-KILPAILUJEN TULOKSET

Miesten 1 500 m Viktor Pajunen, Göteborg 4.43.0, Urpo Saarenpää, Borås 5.22.0, Valter Disfors, Göteborg 5.24.0, Viktor Aitman, Landvetter 5.32.0.

Miesten kuula Valter Kakko, Mölndal 15,69, Olle Kakko, Mölndal 11,14, Allan Kakko, Mölndal 10,63, Arvo Kekkonen, Göteborg 9,97.

Ikämiehet 100 m Viktor Aitman, Landvetter 13 4, Matti Haltsonen 15.2, Erkki Kuortti, Västerås 15.9, Urpo Saarenpää, Borås 17.0.

Veteraanit 100 m Veikko Karkkonen 15.8, Pekka Andriainen, Gävle 16.0, Pekka Miina, Göteborg 20.0.

C-pojat 100 m Mats Aitman, Skultuna 14.5, Pasi Haltsonen 14.8, Jani Varkki, Helsinki 15.1.

C-pojat pituus Mats Aitman, Skultuna 4,18, Jani Varkki, Helsinki 4,16, Pasi Haltsonen 4,05.

D-tytöt 60 m Lisbeth Hihnala, Borås 9.3, Heidi Salo 9.8, Pia Paasonen 10.3, Tarja Nieminen 11.1.

D-pojat pituus Dennis Mentu, Borås 3,65, Katja Haltsonen (tyttö) 3,61, Aleksander Prohorov 3,21, Mika Himiläinen, Ulricehamn 3,05.

E-tytöt 60 m Katja Haltsonen 9.1, Marie Aitman, Skultuna 10.4, Anita Paakkonen, Mölnlycke 10.8.

E-pojat 60 m Dennis Mentu, Borås 10.0, Mika Himiläinen, Ulricehamn 10.1, Aleksander Prohorov 10.9, Jonas Tarkiainen, Ängelholm 11.0, Matti Kainelainen, Hillared 11.1.

F-tytöt 60 m Mirja Himiläinen, Ulricehamn 12.2, Minna Steenari, Borås 15.9, Marja Steenari, Borås 16.2, Sari Päkkilä 16.2.

Lentopallo-ottelu: Inkerin Kerho Borås — Göteborgin Inkerin Suomalainen Kerho 3—0 (15—8, 15—11, 15—0).

Joukkueitten kokoonpano: B o r å s Elvi Häyhänen, Gisela Häyhänen, Christina Paukkonen, Paul Häyhänen, Peter Häyhänen, Toivo Paukkonen, Victor Kainelainen (kapt.)

G ö t e b o r g Valter Kakko, Allan kakko, Arvo Kekkonen, Ann-Catrin Kekkonen, Eino Paakkonen, Leena Haajamaa, Charlotte Johansson, Dennis Disfors, Valter Paukkonen (kapt.).

Tuomarina toimi Väinö J. Kainelainen.

ANNA MARIA TIURINEN

in memoriam

Anna-Maria Tiurinen o.s. Vääränen on syntynyt Luumitsassa, Inkerissä 15. 5. 1915 ja poistui luotamme 1. 7. 1982 Grythyttanissa. Siunaus haudan lepoon toimitettiin kauniina heinäkuun päivänä (9. 7.) Grythyttanin kirkossa. Suremaan jäivät yksitoista lasta, kaikki asuvat Ruotsissa, 15 lastenlasta ja yksi lapsenlapsenlapsi sekä sisar perheineen ja muut sukulaiset ja ystävät.

Muistan ja kunnioitan äitiäni hellyydellä ja kaipuulla. Hänellä oli suuri, laaja sydän, lämpöä täynnä. Sydämessä oli tilaa kaikille tulla suruineen ja murheineen. Hän jaksoi ottaa vastaan sodan aiheuttamat seuraukset maanpakolaisuudessa, hän jaksoi yksin huoltaa lapsensa isäni kuoleman jälkeen vuodesta 1961. Hän teki kaikkensa meidän lasten eteen: huolsi, hoiti, lohdutti ja antoi voimaa pyrkiä eteenpäin; iloisella luonnollaan ja huolenpidollaan. Hän ei koskaan valittanut, vaikka jo nuoresta pitäen tiesi sydänviastaankin, vaan oli aina valoisin mielin mitätöimässä suuren taakkansa lannistumatta useiden sairaalakäyntien jälkeen. Hän katsoi eteenpäin, osallistui merkkitilaisuuksiin, oli meidän lasten keskipiste. Hän on poissa nyt, mutta hänen muistonsa elää. Suuret ovat kiitokset kaikesta siitä mitä hän meille lapsille antoi.

Aino Lehti
vanhin lapsista

INKERILÄISTEN PÄIVÄ ÖREBROSSA

St. Mikaelin kirkko viettää joka vuosi elokuussa kirkkoviikkoaan vaihtelevine ohjelmineen. Niistä viikon päivistä yksi 21. 8. 82 oli varattu Inkeriläisten päiväksi, johon toivottiin Inkeri-aiheista ohjelmaa ruotsalaiselle yleisölle. Tilaisuus alkoi hartaushetkellä. Lyhyen tauon jälkeen Roland Randefelt esitelmöi historiastamme. Sen jälkeen Hilma Matikainen ja Anja Pettersson o.s. Dubbelman esittivät Mooses Putron ja Emil Sunin säveltämiä hengellisiä ja kansanlauluja. ISK:n pj. Armas Paakkonen piti esitelmän Ruotsin ja Neuvostoliiton inkeriläisistä, sekä näytti varjokuvia Petroskoin Luterilaisesta kirkosta.

Sitten siirryttiin muistokivelle. Esitelmänsä jatkoksi A. P. selosti muistokiven pystyttämistä ja sen merkitystä. Liisa Eriksson, o.s. Hirvonen, laski kukkavihkosen muistokivelle; kaksikielisenä tekstinä oli: »Inkeriläiset, Ingermanländerna».

Sitten olikin emäntien vuoro kestittää juhlavieraat kotoisilla piirakoilla.

Kahvitauon jälkeen kokoonnuttiin jälleen kirkkoon, jolloin Arvi Haikonen soitti uruilla puolalaisen säveltäjän G. M. Oginskyn sävellyksen »Jäähyväiset isänmaalle». Hilma Matikainen, Irja Randefelt ja Liisa Eriksson esittelivät kauniita Tuutarin kansallispukuja.

Runsaslukuinen juhlayleisö näytti olevan tyytyväinen päivän ohjelmaan. Tilaisuus päättyi kaksikieliseen Ehtoollisjumalanpalvelukseen, jonka piti khra Björn Svärd, past. Pekka Lukkarin avustamana.

A.H.

*

OHJELMAKUULUMISIA RUOTSIN PUOLELTA

Viime aikoina Ruotsin radio ja TV on välittänyt Ruotsalaiselle yleisölle Inkeriläisaiheista ohjelmaa: mm. 24. 5. 82 TV 2:ssa Tukholman akateeminen kuoro esitti taitavasti ja kauniisti inkeriläisiä kansanlauluja suomeksi, tunnetun eestiläisen säveltäjän säestämänä, niinkin mielenkiintoisesta aiheesta kuin miten tytöt neuvovat poikia kosimaan itseään.

Harvemmat inkeriläiset tietävät, että sama kuuluisa ruotsinmaalainen kuoro kävi esiintymässä Leningradissa, kuulemma hyvällä menestyksellä.

A.H.

JUHLA ÖREBROSSA

Muistattehan varata aikaa ja tulla mukaan Pyhäinmiesten päivänä 6. 11. 82 klo 14.00 Ehtoollisjumalanpalvelukseen St. Mikaelin kirkkoon. Sen toimittavat past. Jussi Jänis ja Bengt Olsson. Tilaisuuteen kuuluu käynti muistokivellä, kahvi ja seurustelutilaisuus Olaus Petrin srk.-talolla. Juhlaan liittyen on edellisenä iltana 5. 11. klo 18.30 seurat Olaus Petrissä. Seuratilaisuutta ohjaa lehtori Katriina Furulund.

Kirkkokuorot avustavat tilaisuuksia.

Tervetuloa mukaan!

A.H.

*

RUOTSIN INKERILÄISET

Tiesittekö, että Suomenkielistä kirjallisuutta myy KIRJA & MUSIIKKI Göteborissa. Liike on perustettu jo 1977. Suomen kustannusyhdistys on myöntänyt meille suomalaisen kirjallisuuden myyntivaltuudet (ainoa yksityinen kirjakauppa Ruotsissa, jolle tämä valtuus on myönnetty).

Meiltä saa myös Suomalaista musiikkia, onnittelukortit, suruadressit; välitämme Suomenkielisten lehtien tilaukset ym. ym.

Nyt LOKAKUUSSA ILMESTYY KIINNOSTAVA KIRJAUUTUUS, Reino Läärän JÄÄ HYVÄSTI INKERINMAA. Tilaa se nyt ennakkoon. HINTA 109 kr + postimaksut, mutta jos useampi kirja tilataan samaan osoitteeseen, tulee siitä mukavat alennukset.

Tilaa ilmainen kirja- + musiikkiluettelo kotiisi.

KIRJA & MUSIIKKI Bjurslätts Torg 6, 41726 Göteborg puh. 031/230893. Av. ark. 10—18, la 9—14.

HUOM! JOULUKUUSSA AVOINNA MYÖS SUNNUNTAISIN 11—15.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Lokakuun tilaisuus 24. 10. Marraskuun tilaisuus 28. 11. on samalla pikkujoulujuhla, joka alkaa klo 14 Karjalatalon Laatokka-salissa. Myyjäiset alkavat tuntia aikaisemmin, klo 13.00 Inkerikodissa. Tervetuloa.

»Syysjuhla» (ks. ilmoitus s. 4).

SEUKKOSEURA

kokoontuu marraskuussa torstaina 11. pnä klo 13.00. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Syyskauden tilaisuudet pidetään Karjalaistentalossa Itäpellontie 2:

Pyhäinpäivänä marraskuun 6. pnä klo 13 (Muistomerkillä klo 12).

Linja-autoretki Pyhärannan kirkolle 21. 11. Perillä jumalanpalvelus ja kunniakäynti Inkerin viimeisen piispan, rovasti Laurikkalan haudalla sekä hartaushetki.

Auto lähtee linja-autoasemalta Kestilän luota klo 8. Ilm. työnjohtaja Keijo Korkalle 14. 11. johon mennessä suoritetaan retkimaksu 10 mk, puh. 580 201.

Johtokunta

Tapaninpäivänä joulukuun 26. pnä klo 14. Tervetuloa.

LAHDEN SEUDUN INKERI-KERHO

kokoontuu Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa marraskuussa 1982 kuukauden toisena maanantaina klo 18.30. Lokakuussa 1982 ei ole kerhoiltaa, vaan 16. 10. tehdään matka Nurmeksen Bombataloon. Siitä päätetään syyskuun kerhoillassa. Joulukuussa kerho kokoontuu erikoissyistä tiistaina 14. 12. klo 18.30.

Johtokunta

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Saini Laurikkala **Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta**	**25 mk (30 kr)**
Aapo Iho **Hietajyvä, valitut runot**	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen **Mooses Putron elämäkerta**	**10 mk (15 kr)**
Pertti Virtaranta **Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia**	**20 mk (25 kr)**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Postikortti, Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti, Örebron muistokivi	**1 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Kemppi: **Ristiltä ripille**	**10 kr**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro **Nouse Inkeri ym.**	**15 mk (20 kr)**
Lauri Santtu **Murrejuttuja**	**15 mk (20 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin karttoja	**40 mk (45 kr)**
Inkerin lippuja	**15 mk (20 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (60 kr)**
Adresseja	**15 mk (20 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1982 olisi syytä tilata. Hinta 50 mk (55 kr).

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 11 marraskuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1982
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Valokuva 60 vuoden takaa. Tuutarin tytöt Karhu ja Kaipiainen.

Matti Vironmäki

Inkerin arkisto

Viime aikoina monissa lehtemme lukijoissa on herännyt entistä enemmän mielenkiintoa sukunsa ja yleensä Inkerinmaan menneisyyden tutkimiseen. Esimerkkinä tällaisesta kiinnostuksesta voidaan mainita, että Ruotsin inkerinsuomalaiset jälleen kuluvana syksynä tekevät joukolla retken Helsinkiin etsiäkseen Valtionarkistostamme kirkonkirjojen tietoja suvustaan. Avuksi tässä Inkerinmaan olojen tutkimisessa ovat myös asiakirjat, jotka Valtionarkistossa on merkitty otsikolla »Inkerin arkisto».

Inkerin arkiston perustamisesta asiapaperit kertovat mm. seuraavaa: »Inkeriläisten yhdistyksen hallituksen kokous päätti 15. 4. 1958 luovuttaa valtionarkistolle yhdistyksen hallussa olleen Inkerin arkiston (Lahjak. 8/1958). Arkisto käsittää erilaisten inkeriläisten yhdistysten ja inkeriläisten vapausliikkeen asiakirjoja vv. 1919—44. Luovutukseen kuului myös opettaja Juuso Mustosen Inkeriä koskeva käsikirjoitus- ja lehtileikekokoelma. Valtionarkistossa on Inkerin arkistoon liitetty seminaarin johtaja Kaapre Tynnin 6. 12. 1939 (ks. Tallekirja) tänne tallentamat Inkeriä koskevat asiakirjat sekä hänen yksityinen kirjeenvaihtonsa. Tynnin samassa yhteydessä luovuttamat Kolppanan seminaarin asiakirjat säilytetään valtionarkistossa omana arkistonaan. Inkerin arkistoon liitetyt Tynnin kokoelman paperit on merkitty leimalla. Lisäksi on kokoelmaan liitetty kapt. Jussi Tiinuksen käsikirjoitus »Katsaus Inkerin menneisyyteen», jonka on valtionarkistolle lahjoittanut rouva Aino Tiinus 13. 6. 1962.»

Inkerin arkistossa asiakirjat ovat kahtena sarjana. Ne sisältävät:

A-sarja

Inkerin arkisto, Inkeriläinen keskuskomitea, Inkerin väliaikainen hoitokunta, Länsi-Inkerin toimikunta, Pohjois-Inkerin hoitokunta, Inkeriläisten toimikunta, Inkeriläisten yhdistys, Inkerin asiain hoitokunta, Inkerin ystävät, Inkeriläinen valistusseura, Inkerin ylioppilaat, Inkeriläisten opiskelijain yhdistys, Helsingin Inkeri-kerho, Inkerinpäivätoimikunta, Inkerin pakolaisten edustajakokoukset, Pohjois-Inkerin rykmentti ja erikoispataljoona, Inkerin liitto, Lehtileikkeet, Inkerin juhlien toimikuntien papereita, Valtion pakolaisavustuskeskus, Rajakomendanttien asiakirjat, Inkerin keskustoimikunta, Väestönsiirtoasiain Keskustoimisto, Valokuvia.

B-sarja

Inkerin liitto, Inkerin väliaikainen hoitokunta, Länsi-Inkerin toimikunta, Inkerin asiain hoitokunta, Inkerinpäivätoimikunta, Inkeriläisten toimikunta, Inkeriläisten yhdistys, Inkerin pakolaisten kokoukset, Kuvalaattoja.

Arkistoa käyttäessään tutkijoiden on hankittava valtionarkiston hoitajan lupa. Kaavakkeita on saatavissa kansliasta, jossa myös neuvotaan miten kaavake täytetään.

Eero Rautajoki

Sananlaskuja ja sanontoja

Inkerin ainehistoa olisi mahdollisuus saada vielä talteen ainakin monikymmenkertainen määrä jo tallennettuun verrattuna. Tallentajat siihen tuskin pystyvät, mutta oma väki pystyisi, jos sillä olisi tarpeeksi muistiinpanohaluja. Kokeilkaapa!

Olen edellisissä artikkeleissani tuonut esiin sanonnan rikkautta. Kirjoituksiini on tullut jälleen lisätietoja. Käydessäni Boråsin kesäjuhlilla sain ystäviltäni talteen kohtalaisesti erilaista tietoa. En voi kaikkiin kirjeisiin vastata, koska lähettäjän nimi ja osoite puuttuvat. Haluan kuitenkin kiittää ahkeria tiedonantajia!

Ainoastaan yksi minulle nimettömäksi jäänyt naishenkilö oli vaivautunut kirjoituksistani. Tervehdys osoitettiin syyttömälle henkilölle. Ei ole paljon väliä sillä oliko Pekkasen kirstu kirkossa vai kappelissa. Kerroin sen Ruotsista saamani kirjeen perusteella.

* * *

Monet sanat kulkevat muistimme ohi. Vähitellen ne unohtuvat kokonaan. Sellainenkin sana kuin *ennenvanhainen* on nyt muodossa *vanhanaikainen*. Se sattui jostakin tulemaan haaviini. Lelut olivat Inkerissä *lelloloi* ja joku muisti nuken heillä olleen *tytin*.

Useita vuosia sitten sain Tuutarista talteen sanan *akkiloi*. Se tarkoitti esim. suojata päätään lakilla. Nyt vuonna 1982 tapasin erään 78-vuotiaan Tuomas Tikkasen, joka oli syntyisin Valkjärveltä Karjalan kannakselta, ja hän käytti sanaa akkiloi. Tuomas oli kaatunut pihalla ja kertoi akkiloivansa eli suojaavansa polveaan, ettei toinen polvi koskettaisi loukkaantunutta polvea.

Murresanoja on niin paljon, ettei niitä voi ottaa kuin malliksi muutamia:

huaplas	koppasi, »Varas tulj ja huaplas rahapussin.»
kerkkii	hyppii yhdellä jalalla
muhku	kuhmu
mykrä	myyrä
petastui	nukkui liikaa ja myöhästyi
pohmelo	kohmelo, krapula
syplä	syylä

Hyvin vanhat ja melkein jo unohtuneet sanonnat voivat joskus tulla paperillekin tallennetuiksi. Sellainen oli Armas Paakkosen mummon sanonta: »Ai ku on Luoja laupias, antaa satteen, jot kasvaa ruohot ja riisikat.» (riisikat = leppärouskut)

Höristin korviani kuunnellessani prof. Toivo Rautavaaran esitelmää radiossa siestarmarjasta eli viinimarjasta. Siestarpensas mainitaan hänen kirjassaan Mihin kasvimme kelpaavat, WSOY 1971, sivu 19. Inkerissä pensas oli muuttunut murremuotoon siehtarpehko. Liekö Lönnrotin aikuinen siestarpensas ollut jossain tekemisissä Pohjois-Inkerin Siestarjoen kanssa, johon Rautavaarakin viittasi. Ainakin Konnunkylässä Valkeasaaren pitäjässä viljeltiin pensasta kolhoosin aikana, ja suomalaiset sotilaat pantiin niitä Jatkosodan aikana lannoittamaan.

»Anteeks, mein kukko lankees tein pimjää porstuvaa.» Se oli leikillinen anteeksipyyntö, käytettiin pääasiassa lasten ja nuorison keskuudessa. Sanottiin kommelluksen sattuessa, vastakkain törmätessä tai juostessa penkille, johon kaikki eivät mahtuneet. Aikuiset osasivat aina antaa joukun vastauksen lapsilleen. Hyvin tavallinen kysymys oli: »Äiti, mitä mie nyt tekisin?» Vastaus: »Mustaa kissaa valkoiseks pesisit.»

Jos kahvia kaadettiin lisää vajaaseen kuppiin, sanottiin saatavan äkäisen anopin. »Katrina märkähelma» oli Katrinan päivän sade. »Martti mual, karttu jiäl, lapsenlikat valloillaa, paskavihko kainaloos.» Sanonta koski Pärttyliä ja oli Markkovalta tallennettu. »Naskali ei säkissä pysy», A. Tatin sanonta Rääpyvältä. »Tiä on suun täyteist kohvii.» Kahvi (tm. juoma) on hyvän makuista. »Älä syö seisoallais, ettei siäret paksune!» Sanonta on v. 1858—1935 Spankkovalla eläneen Eeva-mummon.

Tuutarilainen Aatami Vainikka (1889—1979) körötteli aikoinaan tytärtään kirkkoon seuraavin sanoin:

»Körö körö kirkkoo,
jämi jämi jäskii,
hiirakalla hevosella,
valkialla varsalla
ja ruskialla ruunalla.»

Inkeriläisten Viestissä oli joitain vuosia sitten kilpailu niekka-sanoista. Niitä saatiin kokoon aika paljon. Suoritetusta myöhemmästä tarkastuksesta ja niekkojen täydennyksen jälkeen olen saanut kokoon yleisesti aikoinaan tunnettuja niekkoja 76 kpl. Näistä melkein kaikki olivat vierasperäisiä ja vain 7 kpl suomalaisista sanoista muokkautuneita. Eräät sanat vaikuttivat jopa myöhempien aikojen keksinnöiltä, joissa ehkä muisti oli mennyt nykysanaston kanssa yhteen.

Suomalaiset niekat olivat:

kermaniekka	kermakko
kymmenniekka	kyläkokouksiin kutsuja
puusniekka/ Puusniekka	mies joka meni kotivävyksi leskelle, myös sukunimi
soittoniekka	kiertävä soittaja
sävelniekka	säveltäjä
Tiisniekka	sukunimi
Valasniekka	kylä Koprinassa

* * *

Elämässä voi aina jotain oppia. Tähän tulokseen tulee seuraavista tositarinoista, vaikka tiedämmekin inkeriläisten olevan yleensä rehellistä väkeä. Tulkoon kuitenkin sanotuksi, että pojilla ovat aina omat metkunsa.

Eräs Lempaalasta syntyisin oleva ystäväni kertoi olleensa kerran Leningradin torilla myymässä tatteja. Päivä oli kuuma ja venäläinen mummo »naukui» hänelle: »Poika! Siun tattiis ovat matoisia. Anna puolella hintaa!» Ystäväni kysyi mummolta, että mitäs hän tekee madoille... Mummo sanoi pistävänsä etikkaa ja suolaa veteen, jolloin madot tulevat ulos tateista. Hän sai tattinsa.

Ladatusta hauesta kertoo sama henkilö seuraavaa:

»Minä opin yhden kikan — panemaan suurien kalojen kitaan pieniä roskakaloja. Kas painoa tuli lisää ja rahaa lompakkoonkin. Mutta kerran sattui juutalainen vanhempi nainen, — biologian professori, ostamaan hauen minulta. Hän huomautti siitä, että hauen kidassa oli kala... Sanoin sen olevan melko yleistä, mutta tuo nainen sanoi, että jos hauki itse nielee eläessään kalan, kalpenee sen väri 3—4 minuutissa, jota se ei tee kalan myöhemmin joutuessa sen kitaan.»

* * *

Boråsin matkalla sain myöskin kokonaisen elämäkerran. En tuntenut henkilöä, joka halusi luovuttaa minulle tarinansa. Se kertoi kärsimysten tiestä. Luin sen läpi ahdistusta tuntien. Miksi oli synti olla suomalainen? Miksi ahkerat ihmiset kulakoitiin?

Haluan kiittää osaltani boråslaisia juhlien järjestäjiä. Kävin kaupungissanne ensimmäisen kerran. Ohjelmaa oli yllin kyllin. Me matkalaiset olimme jo väsyneinä kotimatkalla, kun lapset ilahduttivat meitä linja-autossa heleillä lauluillaan.

Sanat ovat kääpiöitä, esimerkit jättiläisiä.

*

Jos sinua suututtavat jonkun ihmisen viat, käännä katseesi itseesi ja tutki omia puutteitasi, silloin unohdat kiukkusi.

Epiktetos

"Ihminen saa minut piirtämään"

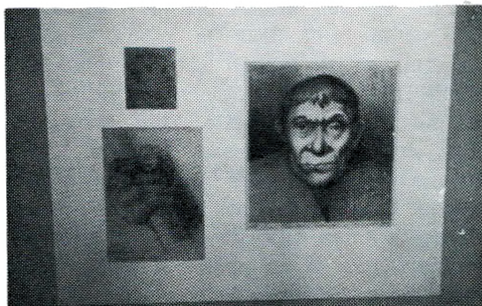
»Ihminen ilmeineen ja eleineen, asentoineen ja asuineen on minusta kiinnostavinta maailmassa. Mikään näistä ei ole sattumanvaraista, vaan kaikki kuvastavat hänen sisintä olemustaan. Sen tavoittaminen ja esille saaminen kuvassa on minulle haaste. Mikäli tämä piirustuksessani onnistuu, tuottaa se tyydytyksen- ja onnentunteen. Tämän vuoksi rakastan piirtämistä.»

Taiteilija Lauri Santun grafiikan näyttelystä yliopiston kirjaston Galleria Rotundasta löytyvät vuosikymmenten varrelta maamme poliittisen kulttuurielämän vaikuttajahahmot persoonallisine piirteineen L. A. Puntilasta Iki-Kiantoon. Lauri Santtu on taiteessaan kuvannut paljon myös tavallisia kansanihmisiä. Hänen vaikuttavimpia töitään heistä on kuva Lippi-Jussista, jonka uurteiset kasvot kertovat roolista elämän näyttämöllä. Näyttämö on myös taidegraafikko-lausuntataiteilija Santun elämän keskeisiä asioita, ja kaksi taidelajia, lausuntataide ja kuvataide ovat tukeneet ja täydentäneet toisiaan. »Ihmisiä elämän näyttämöltä» -näyttelyn avajaiset olivat lokakuun 7. päivä, ja näyttely on avoinna kuudenteen joulukuuta. Avajaisissa esittäytyi myös toinen puoli Lauri Santun taiteesta: hän esitti ihastuneelle vierasjoukolle kaksi ohjelmistoonsa kuuluvaa humoristista tarinaa.

Näyttelyn avajaisten runsaasta vierasjoukosta jokainen halusi saada taiteilijan nimikirjoituksen.

Lippi-Jussi Galleria Rotundan näyttelyssä (alla oik.).

Arvo Korkkinen

Lahden Inkeriläiset Bomban retkellä

Kuka lie ajatuksensa sanoiksi virkkanut, mutta yhteinen päätös se oli, että tehdäänpä linja-autoretki Nurmeksen Bombaan, karjalantaloon.

Lokakuun 16. päivänä aamuvarhaisella nousimme Lahdesta tilausautoomme. Siinä oli ukkoa, akkaa, nuorta ja vanhaa joukossa jopa lapsiakin. Lahden seudun inkeriläisten lisäksi täytteenä oli Nastolan karjalaisia, olipa meillä mukana vieras Tallinnastakin.

Retkeläisiä noukimme joka toiselta pysäkiltä aina Uuteenkylään asti. Melkoinen oli tunne järjestelyistä vastaavilla, kun todettiin, että autoon tuli kolme retkeläistä yli istuinpaikkojen. Tosin tulimme huomaamaan matkan kestäessä, ettei tästä mitään haittaa ollutkaan: lapset keksivät tuotapikaa itselleen »koirankopit», ja seisomapaikat olivat niin kysyttyjä, että oli välillä ruuhkaa.

Retken vetäjinä toimivat: Marja Rämö, joka hoiteli mallikkaasti ohjelmapuolen niin mennen kuin tullenkin sekä Arvo Korkkinen, joka vastasi käytännön järjestelyistä.

Kausalan jälkeen tie suoreni ja leveni, matka joutui yli Kyminvirran, ohi Kouvolan kaupungin kohti Luumäkeä kiisi automme. Luumäellä ruustinnamme Linnea Jääskeläinen toivoi, että tehtäisiin pieni mutka ja käytäisiin katsomassa heidän entistä pappilaansa, jossa he olivat olleet isäntinä ja seurakunnan palvelijoina liki kymmenen vuotta. Niinpä me tutustuimme Luumäen kirkonkylään, saimme pienen katsauksen Linnean opastuksella lähihistoriaan. Saimme mm. nähdä ja kuulla, että Ukko-Pekka Svinhuvudin museo on Luumäellä.

Luumäen motellilla poikkesimme sitten ensimmäisillä kohveilla. Luonnollisesti Imatralla poikettiin, ihasteltiin vanhaa Valtionhotellia sekä Imatran jylhiä koskimaisemia. Matkamme jatkui kohti pohjoista hyväkuntoista kuutostietä. Simpeleen jälkeen maantie sivuaa itärajaa, vain muutaman satametriä erottaa meidät sosialistisesta yhteiskunnasta, meidän useimman synnyinmaasta. Näemme vartiotorneja kahtapuolen rajaa, pelloilla kylttejä, joissa valokuvaus ankarasti kielletään. Voi teitä viisaat päättäjät, turistiko muodostaa uhan kuvatessaan kamerallaan aluetta, jossa näkyy vain pelkkää metsää??.

Keskustelumme viriää luonnostaan rajaan ja rajojen olemukseen. Olemmehan me useimmat saaneet kokea rajan kirot. Miksi joku raja on vain paperilla, sen voit ylittää melkeinpä mistä tahansa, kukaan ei sinulta kysy henkilöllisyyttäsi. Toinen taas on konkreettinen raja, jota valvotaan herkeämättä yötä päivää; rajan luvaton ylittäminen on rikoksista suurimpia. Pohdiskelemme voisikohan koittaa sellainen aika, että yhteiskuntajärjestelmästä riippumatta ystävävaltioitten kesken rajat olisivat vain teoreettisia.

Näine aatoksinemme tulemme Särkisalmelle. Päätämme, että teemme toisen poikkeaman sovitulta reitiltämme ja ajamme Punkaharjun kautta Kerimäen kirkolle. Punkaharju on senlaatuinen helmi, että kannattaa käydä katsomassa useammankin kuin yhden kerran. Päät kääntyilevät harjun kahtapuolen, ruskaisissa järvimaisemissa katse lepää. Kiharaista sivutietä saavumme kuululle Kerimäen kirkolle. Ihastelemme maailman suurinta puukirkkoa sisältä ja ulkoa. Kirkko on tosiaan vaikuttava; joku tiesi kertoa, että rakentajalta olivat menneet sentit ja tuumat sekaisin, siksi kirkosta tuli niin mahtava.

Ensimmäiset lumihiutaleet leijuivat maahan, kun ajelimme uudelleen kohti kuutostietä. Mitä pohjoisemmaksi jouduimme, sitä paksumpi lumikerros täytti tienoot.

Pimeänkähmässä noin parisen tuntia aikataulusta myöhässä saavuimme Nurmeksen kaupunkiin ja Bomban taloon. Mahtavista hirsistä rakennettu monikerroksinen ja runsaasti koristeltu karjalantalo oli lumisessa maisemassa iltavalaistuksessaan vaikuttava

Jatkuu s. 12

Helvi Othman

Muistelua Tuutarin Kavelahdesta

(Esitelmä Lahden kesäjuhlien Inkeri-illassa 10. 7. 1982, II osa)

Elettiin parempia aikoja ja elettiin raskaampia. Eräänä talvena kuoli lehmä, jonka varassa paljolti elettiin. Me, lapset, sairastelimme vakavastikin. Eräänä syksynä raivosi kurkkumätä, difteria, ja naapurin hellitty Lempi kuoli sairaalaan. Isorokon jättämää jälkeä näkyi monessa nuoressa, mutta pakollinen rokotus poisti vitsauksen.

Lahjakkaimmat nuoret lähtivät opintielle kaupunkiin. Myös tehtaiden ammattikoulut olivat suosittuja: tytöt lähinnä ompelualalla ja pojat teknillisillä. Teollisuuden palveluksessa juoksi kaivattu kuukausipalkka... Ikäkauteni nuoriso on varttunut monella tavalla poikkeavissa oloissa: elimme suurten poliittisten mullistusten seuraukset ja opimme vaikenemaan, elimme sodan ja koimme siirtolaisuuden. Lapsuudesta siirryttiin suoraan aikuisuuteen, loputtomasti sopeuduttiin ja kieltäydyttiin.

Kylän elämää rytmittivät vuodenajat. Maata oli jokaisella perheellä neljänneshehtaari. Viljeltiin pääasiassa perunaa koko vuoden tarpeiksi, jonkun verran kasvatettiin kaalia, juureksia ja vihanneksia. Viljeltiin tuotteita, jotka kävivät hyvin kaupaksi yksityisillä markkinoilla, linnas rintkas. Syksyn ehdottomiin töihin kuului kaalin hakkaaminen happanemaan talveksi perunan särpimeksi. — Talvella omista lampaista keritty villa karstattiin ja kehrättiin kotona ja kudottiin sukiksi ja kintaiksi. Joskus harvoin riitti lankaa lankapaijan (-paidan) ja myssyn kutomiseen jollekin meistä. Isä paikkasi ja pohjasi loputtomasti lastensa kenkiä ja huopikkaita.

Naiset pääasiassa kävivät linnassa myymässä maitoa ja maataloustuotteita. Linnasalkut täyteen ahdettuina olalla he kantoivat mennen tullen elämistä. Jostakin aamujunasta sanottiin jot se on »maitoämmiin massina»... Takaisin tullen kannettiin elintarvikkeiden lisäksi väkirehua lehmille. Silloin tällöin ankarasta kiellosta huolimatta oli tuotava petroliakin. — Kesällä maidot myytiin eläjille kylässä, joista saatiin myös tervetulleena lisänä vuokratuloja.

Jo aikaisin keväällä lähetettiin lapset kaivamaan maitoheiniä, lantin kokoisia laihanluiruja. Niitä mahtui sitten paljon yhteen ämpäriin. Suuren maitoheinän nähhessäin huokaillen vielkii jot olispa tuokii olt siel... ja silloin... Käpyjen keruu kuului myös keväisin lasten tehtäviin. Käpylöil sai vällee varrii tsaijuu samavarast. Lapset osallistuivat itsestään selvänä asiana kaikkiin töihin taloudessa ja pelloilla. Vanhemmat sisaret hoivailivat nuorempiaan, siivosivat kotia, keittivät päivän aterian, kuokkivat perunapeltoa, jonottivat kaupassa elintarvikkeita. Silti jäi aikaa yhteisiin leikkeihin. Keväällä hypättiin ruutua, kerkittii mein viisii ja vennäin viisii, lyötii laptaa ja poppii... kesällä käytiin parves uimas. Iloisia olivat marja- ja tattiretket, vaikka saaliit jäivätkii pieniks. Talvella lasketeltiin mäkiä. Erikoisen hauskaa oli silloin, kun isot pojat ottivat reen ja asettuivat eteen luistimilla ohjaamaan, pruavimaa konjokoil, muut mätiisiit kuormaa minkä kerkiisiit ja sit mäntii! Kylätie vietti jyrkästi...

Omat peltotilkut kynnettiin ja kylvettiin kun hevoset kolhosista joutivat. Peruna istutettiin usein talkoovoimin. Naapurin apu kylässä oli elinehto. Sanottiinkii, jot ilman ystävää ellää, ilman hyvvää nuapurii ei tule toimee. Pakollisen matkan sattuessa tai äidin sairastuttua perheessä oli naapuri ainoa turva. Ämmät ja äijät hoiteliit vunukoitaan niin kauan kuin jaksoivat. Yksin jääneiden vanhusten kohtalo oli ankea, armopala oli ainoa...

Metsiä ei Tuutarissa enää ollut, taisivat huveta jo Pietaria rakennettaessa. Polttopuista olikin ainainen puute. Muissa seurakunnissa jopa vitsailtiin, että tuutaroiset pitävät kepakosta kiinni uuniin työntäessään, jot se palais kauemmin. Äiti ei päässyt

tästä puusta kiinni pitämisestä koskaan eroon... Isännät purkivat suuria sarraimiaan ja pahimpaan hätään kaadettiin pihapuita. Toinen toisensa jälkeen lakkasivat kylän savusaunat lämpiämästä, tulj huotavammaks käyvvä linnas saunas. Vain Ivanpaltsoisil olj valkonen sauna, ulos lämpiävä. Valaistus oli petrolin varassa, ja kesällä keitettiin ruoka myös priimuksella. Petrolin saanti saattoi olla työn takana. Myyntipaikat vaihtelivat, tavaraa tuotiin miten sattui ja ihmisiä jonoissa oli aina enemmän kuin tavaraa tynnyreissä. Jonotin usein eläjille ja sain muutaman kopekan palkakseni. Talvella ei paloöljyä maaseudulla myyty.

Sotaa edeltävä vuosi oli ahdistava ja mielettömien huhujen täyttämä. Jo pari edellistä kesää kului elintarvikkeita jonotettaessa. Todellisuudesta ei kukaan tiennyt mitään. Ja sitten... alkoi yllättäen sota. Kaikki työkykyiset, koululaisetkin, mobilisoitiin maanpuolustustöihin. Kaivoimme puolustuslinjaa miljoonakaupungin suojaksi Kirkonmäen tienoilla Myrälän ja Saarelan kylien takana. Kaivaminen lapioilla oli raskasta, tahti kova, ruoka puutteellista. Rahapalkka työstä jäi saamatta. Kavelahtea pommitettiin monta kertaa. Kylässä oleili paljon ylimääräisiä ihmisiä, kun kaupunkilaisetkin lähetettiin kaivauksille. — Väestöä evakuoitiin kylistä. Kavelahden ollessa vuorossa katkesivat tiet. Olimme lähtövalmiina...

Syyskuun 10. pnä 1941 taisteltiin Äijänmäestä ja Kavelahdesta. Olimme ristitulessa koko päivän. Meidän kuoppamme kesti, isän sai osuman. Isän lisäksi kuoli kylässä, paloi talonsa mukana Varpu-ämmä. Toisella puolella mäkeä, Vauhkolassa ja Pikkolassa kuoli 22 ihmistä yhteen hautaan... Seuraavana aamuna mikään ei ollut samanlaista kuin eilen. Luulin sellaisen mahdolliseksi vain valkokankaalla, mutta ei todellisessa elämässä: poissa oli huoltaja, kotitalo, talvi tulossa ja miehitysjoukkojen jaloissa. Jo jouluna ahdisti nälkä. Vähiä perunoita ei enää kuorittu. Talvesta tuli pitkä ja ankara. Vielä toukokuussa uiskentelivat jäät Villasinjärvessä, ennen näkemätön ilmiö. Kesä oli kolea. Keväällä kaivettii syksyl taisteluis kuolleet hevoset ja syötii nahkoinee. Ruoho!oi paistettii turvepehkun, torffin, kans ja poltikkaisist riijeltii nuapurloin kesen. Edellisen syksyn kaalinlehdet koottiin lumen alta ja vanhojen kellarien kupeilta etsittiin maatuneita perunoita, jotka tiiviin maakerroksen alla muuttuivat haisevaks tärkkelykseks... Vain leipää jaksoi ajatella... jos sais viel palan kuivaa ruisleipää...

Miten äiti kaiken kesti, on käsittämätöntä! Kai vahva usko on ollut äidin murtumattomana selkärankana uskomattomissa koettelemuksissa. Ääneen hän ei kertaakaan valitellut ja tuskaillut. Elettii vua hetki kerrallaa, ei ennää päivää tai yötä.

Jälleen kerran alkoi yöllä kylään ankara tulikeskitys. Nukuimme Juakkolan alustassa ja pelkäsimme. Hädissään äiti polvistui ja alkoi rukoilla: »Isä meidän, jos otat meidät nyt luoksesi, ota kaikki yhtä aikaa... Tapahtukoon Sinun tahtosi...»

Välähdyksiä sota-ajalta:

Heräsin miehen karkeaan karjaisuun: »Pass!» Nukuimme Pöllään tuvan lattialla. Aukaisin silmäni ja jalkopäässä seisoi kaksi hampaisiin asti aseistautunutta saksalaista sotilasta kypärät päässään vaatimassa passia. Äiti selitteli hätäisenä osoitellen meitä makaavia lapsiaan... Järkytys painui syvälle...

Häikäisevän kauniina maaliskuun aamuna olimme matkalla Viron Weimariin, saksalaisten toimesta.

Huikaisevan kirkkaana huhtikuun aamuna palasimme kävellen koko matkan. Toisen kerran lyhyessä ajassa oli eläminen alettava alusta: kaikki oli tyhjääkin tyhjempää...

Eräänä aamuna kolme sisaruksista, lapsia kaikki, lähti nälän ajamina työvelvollisina Saksaan.

Viimeinen yö Kavelahdessa. En halunnut nukkua sitä sirpalesuojassa, kylä joutui jälleen tulituksen kohteeksi. Aamulla lähdettäisiin, ehkä iäksi... Suomeen.

...Niin katkoi sota juuriamme, ravisteli sukuamme, manalla monet meistä... Lensiit ko akanat tuuleen, hajallensa lapset Kiipan: yhet joutuit Saksanmaalle, toiset Suomehen samosi, vanhin vallan Venäjällä... On sukumme hajalla valtakunnan kolmen kesen...

Lähdimme elokuussa 1943 vapaaehtoisina Suomeen. Moni perhe lähti jo aikaisemmin

Jatkuu s. 12

Katsaus Lahden kesäjuhlien kyykkäkilpailuun

Kyykkä on taitoa ja voimiakin vaativa urheilulaji, mutta se sopii kyllä siinä naiselle kuin miehellekin. Oheinen kuvasarja kertoo Lahden kesäjuhlien neljä tuntia kestäneen ottelun kulusta väläyksittäin. Valok. Leevi Iivainen.

Kyykkäkilpailujen arvonta — onnen peliä.

Naisjoukkueitten voittaja näyttää tyyliään.

Naisjoukkueitten ottelu on alkanut.

Miesjoukkueitten sijasijoitus on ratkeamassa.

Jatkoa s. 7

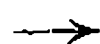
näky. Tämän myös Kalevanhoviksi sanotun rakennuksen esikuva oli Suojärven Kuikkaniemen kylässä. Suomessa tämä puulinna toimii matkailunähtävyytenä ja nykyaikaisena hotellina sekä karjalalaisen kulttuurin vaalijana.

Majoittumisen jälkeen alkoi välittömästi illallinen ja ohjelmallinen illanvietto. Illan vieraat muodostuivat pääasiassa karjalaisista, jotka olivat pitämässä Bombassa perinnepäiviään, sekä meistä inkeriläisistä. Yhteislaulujen sekä duettoesityksien jälkeen alkoi keilakilpailu pirtin avaralla lattialla. Voitto meni Varkauden Karjalaisille, mutta toinen ja kolmas sija tulivat meille. Inkeri-kerhoamme edustivat voitokkaasti Inkeri ja Erkki Ojala sekä Marja Rämö ja Arvi Kähäri.

Sunnuntaiaamulla heräsimme jouluisissa maisemissa: kuusien oksilla sekä maassa oli runsaasti lunta. Tukevan aamupalan jälkeen suuntasimme kohti etelää. Joensuusta poikkesimme Heinävedelle ja kävimme tutustumassa Valamon luostariin.

Käyntipäivämme oli sikäli erikoinen, että luostarissa asuva Suomen vanhin asukas munkki Akaki täytti samana päivänä 109 vuotta (virkeitä elinpäiviä vaan hänelle). Harvapa sitä Suomen vanhimman henkilön syntymäpäiville pääse, meillä oli tämä kunnia. Oppaaksemme saimme erittäin sympaattisen munkin, joka ehkä meidän onneksi oli »siviilivaatteissa». Näin keskustelu oli erittäin luontevaa. Valamossa on museoituna sekä kirkon käytössä suuri määrä mittaamattoman arvokkaita entisen Valamon kirkkoaarteita. Suuresta määrästä huolimatta nämä ovat vain kymmenesosa entisen Valamon aarteista, oppaamme kertoi.

Kotimatkaamme taitoimme Varkauden, Mikkelin ja Kouvolan kautta Lahteen. Yli tuhannen kilometrin matkasta huolimatta retkemme ei tuntunut yhtään pitkästyttävältä. Matkaa kevensivät linja-autossa pienet ohjelmanumerot. Raija Kari kertoili ja esitteli kiviharrastustaan, joka on samalla leipäpuukin, nimittäin tutkimus erilaisten kivien koostumuksesta ja käyttötarkoituksesta aina kuukivestä timanttiin. Arvo Korkkinen kertoili perheensä harrastuksesta retkeilymelonnasta sekä kommelluksista retkillä. Myöskin Tallinnan vieras kertoi terveisensä kauniista kotikaupungistaan. »Isompi Mari» laulatti matkalaisia, ja »pikku-Mari» lauloi yksin. Ruustinnamme heläytti kirkkaalla äänellään sopivin välein helakan virren. Inkeri piti meille retken vuoksi väliin jääneen pyhäkoulun. Niinpä me leikimme ja lauloimme; tämä taisi olla joillekkin ensimmäinen pyhäkoulu. Taisivat-

Jatkoa s. 9

nälkää pakoon Viroon. Kavelahti tyhjennettiin kokonaan asukkaista ja miinoitettiin... Saksalaisten perääntyminen alkoi... Jälleen taisteltiin tanterilla Tuutarin. Dudergof, Tuutari muuttui Mozaiskojeksi. Laskimme noin sadan ihmisen kadonneen Kavelahdesta sodan pyörteisiin: kaatuivat rintamilla, katosivat tuntemattomalla tavalla, kuolivat nälkään piiritettyyn kaupunkiin...

Vuosien kuluttua tapasimme Oljkan. Hän jäi työvelvollisena piiritettyyn kaupunkiin ja palveli koko sota-ajan hirvittävällä Laatokan ns. Elämäntiellä. Hän löysi sattumalta nälkään kuolleen nuoremman veljensä jostakin Leningradin kellarista... Piirityksen lauettua Oljka kävi ensimmäisenä kotikylässä. Kavelahti oli autio ja tyhjä. Ei minkäänlaista vihjettä kylän kadonneista asukkaista. Hän nukkui yönsä oljilla tallikisi muutetussa kodissaan... Muutama omena löytyi puista...

Kavelahti lakkasi olemasta inkeriläinen kylä, oltuaan sitä monta vuosisataa... Nyt siellä asuu vieras kansa, se puhuu vierasta kieltä... Taivas on sininen kuin ennenkin, puut jälleen tuuheita, vainiot viljalle kylvetty... mutta Kavelahtea ei enää ole... ei Tuutariakaan...

Sanoin alussa: olipa kerran... ja nyt jatkan... Jospa kerran, päivien päättyessä, saisin tulla Luojamme eteen, niin ottaisin mukaani Inkerin haikeiden muistojen kukkakimpun: sinivuokkoja, keltaisia kirkonavvaimia ja punaisia tervakukkia ja syvään kumartaen kiittäisin lapsuuden kultamaista...

ARVOISAT TILAAJAMME

Tämän numeron välissä on jälleen tilauskortti, jolla pyydämme Teitä

uudistamaan ensi vuoden Viestin tilauksenne

mahdollisimman ajoissa, sekaannusten ja väärinkäsitysten välttämiseksi mieluummin jo tämän vuoden puolella. Erittäin tärkeää on, että muistatte maksukorttiin merkitä myös nimenne ja osoitteenne. Joiltakin se on joskus sattunut unohtamaan, ja seurauksena on ollut, että lehti on lakannut tulemasta tai tilaaja saanut karhukirjeen, vaikka on varmasti tiennyt lehden maksaneensa.

Lehtitilaustanne koskevan

sekaannuksen sattuessa pyydämme Teitä ottamaan yhteyden Inkerikotiin kirjeitse tai puhelimitse nroon 90-793 796 tai 90-8732 095.

Lehden sisältöä koskevissa asioissa

on paras kääntyä toimituksen puoleen (puhelimitse iltaisin tai viikonloppuisin).

Toimituksen (ja konttorin) osoite ja puhelinnumero on lehtemme etukannen sisäsivulla.

Lehden hinta Suomessa 1983 on 60 mk.

TILAUKSET 1983 RUOTSISSA

Marraskuun numeron mukana on maksukortti, jonka avulla voit uusia tilauksesi ensi vuodelle. Huomaa että hinta on 75 kr. Säästät paljon vaivaa asiamieheltä jos menet välittömästi postitoimistoon ja uusit tilauksesi. Muista täyttää nimi ja osoite maksukorttiin ja säästä kuitti.

Muistathan että Inkeriläisten Viesti on sopiva joululahja sukulaisille ja ystäville. Vanhempia kehotan tilaamaan Viestin lapsilleen. Näytä aina ruotsinkielinen teksti lapsille Ruotsissa. Tämä on kulttuuriperinteen siirtämistä sukupolvesta toiseen.

pa jotkut oppia retken kestäessä pyörittämään sormiaankin eri suuntiin.

Matka oli pitkä ja rasittavakin, mutta kovasti kiiteltiin matkasta ja järjestelyistä. Kiitokset myöskin järjestäjien puolesta kaikille mukana olleille reippaille matkalaisille miellyttävästä sekä mieliinpainuvasta retkestä.

HENKILÖKOHTAISTA

Olen leskimies ja etsin 67—69-vuotiaista heimosisarista elämänkumppania. Arvoisat vastaukset os. Juho Juvanen, Lentäjäntie 12, 5400 Joutseno. Puh. Joutseno 33454.

Talvijuhla Boråsissa 9. 1. -83

Tämä juhla myös on samalla kunnianosoitus sata vuotta sitten syntyneelle ja 25 vuotta sitten poismenneelle rovastillemme S. J. Laurikkalalle. Raamatussa meitä kehotetaan: »Muistakaa johtajianne, jotka ovat puhuneet teille Jumalan sanaa. Katsokaa kuinka heidän vaelluksensa on päättynyt ja seuratkaa heidän uskoansa». Hebr. 13: 7.

29. 12. 1982 on tullut kuluneeksi sata vuotta siitä, kun Pyhärannan pitäjässä Kaukaan kylässä maanviljelijä Laurikkalan perheeseen syntyi poika, joka sai kasteessa nimekseen Selim Jalmar. Hän kävi vartuttuaan kouluja ja valmistui Helsingin yliopistosta kiitettävin arvosanoin; hänet vihittiin papiksi Turun tuomiokirkossa 1909. Saatuaan kuulla, että Inkerinmaalla on pappispula, hän päätti lähteä sinne papintehtäviä suorittamaan.

28 työntäyteistä vuotta hän ennätti siellä palvella Inkerin kansaa niissä tunnetusti erittäin vaikeissa olosuhteissa, jotka siellä silloin vallitsivat, ja lopulta v. 1937 hänet sieltä karkoitettiin lopullisesti viranomaisten käskystä Suomeen. Mutta hän rakasti tätä paljon kärsinyttä Inkerin kansaa eikä unhoittanut sitä. Kohta kun Suomeen alkoi sodan aikana saapua Inkerin siirtoväkeä, oli tämä rovastimme heitä tervehtimässä Jumalan sanalla, monilla silloisilla vastaanottoleireillä. Palveltuaan Suomessa yli 10 vuotta Hausjärven kirkkoherrana hän saavutti eläkeiän. Nyt hän oli taas valmis tekemään työtä Inkerin suomalaisen kansansirpaleen hyväksi Ruotsissa. Tänne oli sodan loputtua päässyt pakenemaan ja saanut turvapaikan pieni joukko Inkerin suomalaisia, jotka olivat hajallaan ympäri Ruotsinmaata. Borås oli keskuspaikka, ja täältä käsin hän matkusteli paikasta toiseen ja palveli meitä Jumalan sanalla. Melkein seitsemän vuoden ajan Ruotsin kirkon palkkaa nauttivana pappina. Kesällä 1957 rovastimme lähti Suomeen lääkärin hoitoon, ja tämä oli hänen viimeinen matkansa. Hän sai iäisyyskutsun Isän kotiin 19. 11. 1957. Siis 25 vuotta sitten.

Me Ruotsissa hyvin muistamme ne vaikeat alkuvuodet täällä ja tiedämme sen arvokkaan työn, jota rovastisetä täällä keskuudessamme suoritti; sillä työllä on ollut siunausta.

Boråsissa 9. 1. 1983 vietetään talvijuhlaa näissä merkeissä Garolin kirkossa jumalanpalveluksella kello 13.30, jonka jälkeen juhlaa jatketaan Garolin seurakuntatalolla runsaalla ohjelmalla. Tulkaamme suurella joukolla tähän arvokkaaseen juhlatilaisuuteen läheltä ja kaukaa.

T. J.

JOUKOSTAMME POISTUNEITA

Katri Virolainen, synt. 27. 12. 1897, kuoli 28. 7. 1982 Mölndalissa.

LAHJOITUKSIA VIESTIN TUKEMISEKSI

Lahjoitus Inkeriläisten Viestin tukemiseksi Anna Muonin hautaustilaisuudessa Helsingborgissa kerätty kolehti 255 kr.

Antti Pettinen, Kanada 400 mk.

Viesti kiittää.

Arvosteluja

Suomessa ilmestyi lokakuussa 1981 »Vieras isänmaa» kirjamarkkinoille. Lähetän arvostelut teoksen johdosta julkaistavaksi Inkeriläisten Viestissä. Näitä arvosteluja en kuitenkaan tahdo jakaa yksin. Yliopettaja Eero Rautajoki tulee olemaan mukana, sillä hän antoi minulle sysäyksen panna muistelmat paperille vaiherikkaasta elämäntaipaleestani.

ARVOSTELUT
(Lainaan tässä välähdysotteita)

Turun Sanomat 3. 1. 1982. Ulla Häyrynen:

Oskar Himiläinen oli 17 vuotias, kun hän joutui vuodeksi pakkotyöhön, syytettynä rajan yli karkaamisesta. Todellisuudessa hän oli tovereineen vain haaveillut rajan takana Suomessa. Oskar kertoo tarinansa rehellisesti. Hän ei alennu verellä roiskimaan, eikä kerjää myötätuntoa kovalle kohtalolleen. Vieras isänmaa on sittenkin enemmän kirja elämästä kuin raportti kuolemasta.

Siirtolaislehti **Demokraatti** 1981 (Ruotsissa) Pirkko Toivio:

Oskar Himiläinen ei ollut millään tavoin erikoinen. Hän ei pyrkinyt mihinkään, ei voinut elämäänsä ohjata. Hän yritti vain selvitä hengissä. Kohtalon heittelemänä sopeutua. Jos Oskarin tarina on tavallinen tarina, niin Oskar on vakuuttava todistus siitä, jo elämän eläminen vaatii sankaruutta. Eläminen niin, että tietää tehneensä oikein. Oikein itseään ja muita kohtaan. Toveruutta, ystävyyttä ja luottamusta.

Karjalainen nro 313. 1981
H. Kangaspunta

Oskar Himiläisen elämäntarina käsittää Stalinin pakkotyöleirejä ja sodan aiheuttamia monenlaisia käännekohtia, asioita, joista on niin kovin useissa teoksissa jo 50-luvulta lähtien kerrottu. Tämä ei tietenkään tarkoita sitä, että Himiläisen kertomukset ja koettelemukset ovat yhtään sen vähäarvoisempia. Vieras isänmaa on vaatimattoman miehen vaatimaton puheenvuoro, joka käteen osuessaan toki kannattaa lukea. Monissa lehdissä on ollut arvosteluja lisää, mutta en ole onnistunut saamaan käsiini.

KIRJEITÄ

Riihimäki 2. 1. 1982

Hyvä heimoveli Oskar Himiläinen. Olen juuri saanut luettua joululahjaksi saamani kirjan Vieras isänmaa. Tippa silmässä luin viimeisiä jännittäviä lehtiä. Yhden uuden ystävän Inkerin kansa täältä sai. Vaimoni toinen nimi oli Inkeri. Kertoi appiukko, että hän tahtoi tuon nimen tyttärelleen, kun taas hänen isänsä oli toiminut Inkerinmaalla viime vuosisadan puolella nuorena pappina joskus 1890-luvulla. Hänen nimensä oli Murèn.

Kauko Ahonen

Kotka, (Entinen komp.päällikkö)

Sain päivänä muutamana luettavakseni teoksesi Vieras isänmaa. Täysin yllätys! Ainutlaatuinen lajissaan. Antoi lukijalle paljon ajattelemisen aihetta.

Aseveliterveisin: L. Helanne

Nurmijärvi 11. 2. 1982

Olen suurella mielenkiinnolla lukenut kirjoittamanne kirjan Vieras isänmaa, ja uskon, että myös muut lukijat ottavat sen hyvin vastaan. Siinä on yhtymäkohtia myös omaan sotareissuuni. Olin nimittäin hyökkäysvaiheaikana Äyräpäässä. Eniten minua kiinnostaa kuitenkin kuvauksenne Staplackin sotavankileiriltä (sivu 147). Mainitsette kappaleen alussa, että Paukkuniminen inkeriläinen kuoli heti tulon jälkeen. Vaimoni eno oli nimittäin sukunimeltään Paukku, ja hän oli kotoisin Raudusta. Oliko mainitsemanne henkilö todella Inkeristä? Vanhojen rautulaisten muistaman mukaan ei Inkerissä heidän tietääkseen ollut Paukkuja. Mainitsemani Paukku katosi talvisodan alkaessa 1. 12. 1939 ja julistettiin myöhemmin kuolleeksi. Mahtaisitteko muistaa Paukun etunimen, sillä saattaahan olla, että hän haavoittui ja joutui sotavangiksi ja myöhemmin osallistumaan sotaan Puna-armeijassa?

—

Tässä vaiheessa käännyn Viestin lukijain puoleen. Oliko Inkerissä sukunimeltään Paukkuja?

Että miehen sukunimi oli Paukku, siitä

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Marraskuun tilaisuus 28. 11. on samalla pikkujoulujuhla, joka alkaa klo 14 Karjalatalon Laatokka-salissa. Myyjäiset alkavat tuntia aikaisemmin, klo 13.00 Inkerikodissa. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

Joulujuhla 16. joulukuuta Inkerikodissa klo 13.00. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Linja-autoretki Pyhärannan kirkolle 21. 11. Perillä jumalanpalvelus ja kunniakäynti Inkerin viimeisen piispan, rovasti Laurikkalan haudalla sekä hartaushetki.

Auto lähtee linja-autoasemalta Kestilän luota klo 8. Ilm. työnjohtaja Keijo Korkalle 14. 11. johon mennessä suoritetaan retkimaksu 10 mk, puh. 580 201.

Johtokunta

Joulukuun kuukausitilaisuus Tapaninpäivänä joulukuun 26. pnä klo 14. Karjalaisten talossa Itäpellontie 2. Tervetuloa.

LAHDEN SEUDUN INKERI-KERHO

kokoontuu Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa marraskuussa 1982 kuukauden toisena maanantaina klo 18.30. Joulukuussa kerho kokoontuu erikoissyistä tiistaina 14. 12. klo 18.30.

Johtokunta

olen varma. Etunimeä en saanut koskaan tietää. Paukku ei tullut meidän porukassa Staplackin leirille. Mutta muuten muistan selvästi, kun hän istui alalaverin reunalla, pojat ohi kulkiessa kyselivät: — »Noh, miten Paukku tänään jaksaa?» Ja sitten kolmen, tai neljän päivän kuluttua sanottiin: Paukku kuoli. Minun teoriani on: saattaa olla hyvinkin se Paukku, joka katosi talvisodassa. Minä arvioin hänet inkeriläiseksi, koska hänen puheessaan ei heijastunut itäkarjalaisten murretta. Puna-armeijan riveissä hän tuskin mahtoi seistä. Mutta ehkä oli sairaalassa tai vankileiriltä. Tukka oli ajettu paljaaksi ja siinä syy, että hän joutui sotavankien joukkoon saksalaisten silmissä.

Viskafors 16. 2. 1982 (Ruotsi)

Arvoisa maanmieheni Oskar Himiläinen. Olen lukenut kirjasi Vieras isänmaa, ja siinä syy myös tämän kirjeen syntyyn. Mainitsette erään pojista maanneen verissään. Häntä oli osunut kaulaan. Tuota kohtaa lukiessani hätkähdin, sillä mieheni Arvo Jäppisen eräs asetoveri kirjoitti Arvolle käyneen niin. Ruumis jäi kentälle. Eräs kirjassasi olleista valokuvista on minullakin täällä. (Kaveri kirjoitti Arvon kaatuneen 10. päivä kesäkuuta 1944)

Kyseessä ollut poika haavoittui kaulaan aamupäivällä 9. 6. 44 suurhyökkäyksen alkaessa Kannaksella. Mikäli rouva Jäppisellä on kotona samanlainen valokuva kuin kirjassa, se kuva on otettu Heimopataljoonan kolmannesta komppaniasta. Ei siis epäilystä, että Arvo palveli samassa komppaniassa kuin kirjoittajakin.

SUULLISET ARVOSTELUT

On kuulunut muutamalta taholta, että kirjassa on jonkun suuhun repliikki laitettu poikittain. Tähän voisin sanoa: »Ei voi metsässä tähyillä taivaan tähtiä ilman että näkee myös puun latvat.» Itse tapahtumien kulkua se ei muuta kuitenkaan toisenlaiseksi. Jos olisi arvannut että jää elloi, ja tulee muistit kerran panemaan paperille, olisi kyllä vaiherikkaasta elämästä ottanut toisenlaista vaaria. Mutta kuljimme niitä polkuja missä miestä tarvittiin. Ei tietänyt koskaan milloin viimeisen hengenvedon vetää itseensä.

OHi-n

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

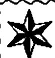

numero 12 joulukuu 1982

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,—
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Inkerinmaan Kelton seurakunnan Pyhän Yrjänän kirkko talviasussa. Valokuvan mukaan maalannut kelttolainen suntion poika, opettaja A. Parkkinen Ruotsissa. Kirkko oli rakennettu v. 1768, laajennettu v. 1885 ja korjattu perusteellisesti v. 1899. Se purettiin talvisodan edellä v. 1939. — Kuvan lähetti Juhani Jääskeläinen.

Matti Vironmäki:

Ilolaulu Jeesuksesta

On jälleen ajankohta, jolloin ympärillämme soivat joululaulut. Vanhin niistä, maailman ensimmäinen, kajahti muinoin taivaallisen kuoron laulamana Beetlehemin yössä. Sitä lauletaan yhä jokaisena pyhäpäivänä jumalanpalveluksissa eri puolilla kristikuntaa. Miten usein jokainen meistäkin onkaan saanut yhtyä sanoihin: »*Kunnia Jumalalle korkeudessa ja maassa rauha ihmisillä hyvä tahto*» (Luuk 2: 14).

Eräs lähes kolme sataa vuotta sitten suomenkielellä julkaistu joululaulu tunnetaan kirkon historiassa nimellä »*Ilolaulu Jeesuksesta*». Sen tekijä oli pappi Matias Salamnius. Hänen elämänvaiheistaan on säilynyt varsin vähän tietoja. Hän lienee syntynyt Pohjanmaalla ja opintonsa suoritettuaan mennyt papiksi Inkerinmaalle, jossa toimi vuosina 1680—1686, ensin Nevanlinnan ja myöhemmin Kupanitsan luterilaisissa seurakunnissa. Siellä inkeriläisten kansanrunoilijoiden lauluja kuunnellessaan papinkin runosuoni alkoi sykähdellä, ja mistäpä muusta hän olisi laulanut kuin Vapahtajastaan. Voimme myös todeta, että sydän lauloi ja kynä kirjoitti todella »sydämen kyllyydestä». »Ilolaulu Jeesuksesta» on näet varsin pitkä runoelma. Siinä on vanhaan suomalaiseen (kalevalaiseen) runomittaan sepitettyjä säkeitä lähes 2300. Runoelmassa on kaksikymmentä kahdeksan lukua, joista kuudessa kuvaillaan Jeesuksen syntyhistoriaa ja hänen saarna- ja parantamistoimintaansa. Muissa luvuissa on pääpaino Herramme elämän suurissa päätapahtumissa, kärsimisessä, kuolemassa, ylösnousemisessa ja taivaaseenastumisessa.

»Runoelman tyyli ja runoasu osoittavat» — sanoo Suomen kirkon historian kirjoittaja Ilmari Salomies — »Salamniuksen hyvin perehtyneen suomalaisen kansanrunon sekä muotoon että henkeen. Joissakin paikoin kalevalaisen runon laveahko koristeellisuus tuntuu häiritsevästi peittävän alleen evankeliumin koruttomuudessaan vaikuttavan sanonnan ja vähentävän sen tehoa, mutta näiden tapausten vastapainona ovat runoelman monet erittäin vaikuttavat kuvaukset, joilla on ominaista sykähdyttävä eloisuus ja sattuva havainnollisuus. Niinpä esim. toisen laulun kertomus Jeesuksen syntymisen ilmoittamisesta paimenille joiltakin kohdiltaan tuo mieleen jotakin renessanssin mestareiden jouluyötä esittävistä maalauksista.»

Salamniuksen runoelmalla sanotaan olevan eräitä samanaikaisia rinnakkaisuuksia sekä Saksan että Pohjoismaiden kirjallisuudessa, joissa Messias-aihetta paljon käytettiin. »Sillä on myös» — arvelee Salomies — »ilmeistä kosketusta niihin kansanrunon kuvauksiin Vapahtajan elämästä, jotka Lönnrot on koonnut Kantelettaren »Neitsyt Marian

→

Kaikki

Kaikki tiet johtavat Roomaan
ja kaikkien ihmisten olisi mentävä Roomaan
ja kaikkien ihmisten olisi käytävä Pietarin kirkossa
Pietarin kirkossa voi olla paljon
sellaista mitä ei tarvitsisi nähdä
mutta kaikkien ihmisten olisi pysähdyttävä
Michelangelon patsaan SÄÄLI, edessä
ja kaikkien ihmisten silmien pitäisi aueta
ja kaikkien ihmisten nähtävä: IHMISKUNNAN TUSKA
ja kaikkien ihmisten olisi aika ymmärtää:
MITÄ SE MERKITSEE:
kun äiti pitää sylissään kuollutta poikaansa,
miestään, lastaan, isäänsä, äitiään,
tai rakastettuaan
ja kaikkien ihmisten olisi tajuttava,
että ne kauniit madonna-marmorikasvot
ovat kaikkien lyötyjen äitien, naisten kasvot
ja kaikkien ihmisten olisi aika ymmärtää,
että Michelangelo on ikuistanut ihmiskunnan
rakkauden kasvot marmoriin, joka elää,
jolle herkkyydessä ei löydy vertoja
ja kaikkien ihmisten tulisi tuntea,
että MADONNAN sylissä lepäävä KRISTUS
on se: mies, nainen, isä, äiti, lapsi,
jota me itkemme, jonka me olemme menettäneet.

Ella Ojala

virteen». Kuitenkin »Ilolaulu Jeesuksesta»-runoelman tavallisesta kansanrunosta erottaa sen syvällinen raamatullisuus. Laulut eivät poikkea Pyhän Kirjan pelastustotuuden kannalta hyödyttömille syrjäpoluille, vaan varsinkin Kristuksen kärsimyshistoriaa ja ylösnousemustapahtumia kuvailevissa kohdissa liikutaan puhdasoppisen luterilaisuuden kirkollisella linjalla.

»Ilolaulu Jeesuksesta»-runoelmasta Tietosanakirjamme toteaa lyhyesti: »Se on runollisen esityksensä ja sujuvan kielensä tähden etevin suomenkielinen runotuote Ruotsin vallan aikana». Se ilmestyi painosta Turussa v. 1690 ja sai harvinaisen suuren kansansuosion. Siitä on tehty uusia painoksia kuusitoista kertaa, viimeksi v. 1930 Suomen Kansalliskirjallisuudessa.

Näytteenä tästä melko varmasti Inkerinmaalla vaatimattoman pappilan kamarissa syntyneestä suomalaisen taiderunouden mainiosta tuotteesta tulkoot näin joulun alla merkityksi seur. säkeet:

»Jouluna Jumala syntyi
paras Poika pakkasella . . . . .
Enkeli ilmestyi äkisti
yöllä auringottomalla
kirkkahassa kunniassa . . . .»
»Kohta ilmestyi enämpi
seura runsempi näkyypi

Inkeriläisten Sivistyssäätiön syysjuhla

Viihtyisä Wiipuri-sali Karjalatalon ylimmässä kerroksessa oli täyttynyt ääriään myöten inkeriläisistä ja inkeriläisten ystävistä sunnuntaina 14. marraskuuta 1982. Kymmenet kynttilät loivat tunnelmaa, ja täysin rinnoin kaikui: »Olet maamme armahin Suomenmaa».

Sivistyssäätiön puheenjohtaja Matti Vironmäki lausui sydämelliseen tapaansa kaikki vieraat lämpimästi tervetulleiksi. Puheenvuorossaan hän luonnehti Inkeriläisten Sivistyssäätiön tarkoitusta ja sen toiminnan periaatteita. Näistä asioista hän on kertonut aikaisemmin mm. Inkeriläisten Viestin vuoden 1980 marraskuun numerossa. Lyhyt katsaus säätiön syntyhistoriaan antoi selkeän kuvan siitä, miksi tällainen säätiö aikanaan, 17 vuotta sitten, perustettiin. Matti Vironmäen puheen jälkeen kansallispukuinen Inkeri-kuoro, joka antoi tilaisuudelle väriä ja juhlavuutta, kuulutti kujeillen: »Täss on tukku tyttölöitä» Kerttu Hiltusen johtamana.

Jussi Vesa kertoili hauskasti ja sympaattisesti mm. Pohjois-Inkerin kulttuuriharrastuksista: laulujuhlista jms. ja muisteli samalla omaa lapsuuttaan ja nuoruuttaan siellä. Huumorin pilke silmäkulmassaan kertoja sanoi, ettei halunnut synkistää kaunista aurinkoista syyspäivää kertomalla ikävistä asioista tällä kertaa, niistähän oli jo niin paljon aiemmin kerrottu ja puhuttu.

Jussi Vesan leppoisan kerronnan saatteeksi oli ilo kuunnella kauniiseen Tuutarinpukuun pukeutuneen, inkeriläisten »kasvattityttären», Liisa Mäki-Reinikan pehmeä-äänistä ja sulosointuista laulua, jota säesti pianotaiteilija Terttu Pietarinen.

Yhä useampi vanhan polven inkeriläinen on jo mennyt manan majoille ja vienyt monet muistonsa ja tietonsa mennessään. Kiire siis olisi tallentaa arvokasta perinnetietoa. Tällaisen tietojen tallentamisesta esitti sivistyssäätiön hallituksen jäsen Yrjö Luukkonen erinomaisen esimerkin. Hän oli tallentanut ääninauhalle inkeriläisen opettajattaren Hilja Kokan muisteluksia. Hauska sattuma oli, että juuri tuona päivänä Hilja Kokka täytti 85 vuotta. Yrjö Luukkonen vetosi esityksensä yhteydessä läsnä oleviin vanhemman polven inkeriläisiin, että mahdollisimman monet, joilla vielä oli muistiinmerkitsemätöntä tietoa, suostuisivat hänen haastateltavikseen. Levitköön hänen vetoomuksensa Viestin välityksellä niidenkin ulottuville, joilla ei ollut tilaisuutta olla juhlassa mukana.

jatk. s. 9

---

sotaväen taivahasta,
jotka äänellä jalolla
kiitosvirren kaunehimman
aloit suullansa suloisen
sekä harpuilla heliän,
vielä pillihin puhalsit,
hyvin paukkuivat pasuunat.»

Pappi Salmnius ei ehtinyt todeta runoelmansa kansansuosiota. Hän joutui sairauden pakottamana lähtemään Inkerinmaalta ja kuoli pian (v. 1691) vaikka oli todennäköisesti vielä nuorehko mies. Runon tekijän herkät loppusäkeet toteutuivat pikemmin kuin ehkä itsekään ajatteli:

»Koska on kulunut aika,
loppunut sota suruinen,
sielu pyhällä verellä
lunastettu luo Jumalan.
Ei sinne suru saavuta,
tuskat tunkene perässä,
synti saastuta sydäntä,
noudata vihaajan nuolet,
kerkiä kavalan kieli.
Ilo tarjona ijäti,
aina rauha riemullinen.»

Heinämies

Synnyinmaansa Suomen
nuorukainen tuli tuntemaan,
koska työtä hakiessaan
joutui paljon hän kulkemaan.
Kulkuri Kempeleessä
maalaistalon ties.
Viiden kesän verran
täällä oli hän heinämies.

Sitten vieraalle maalle mies muutti.
Sinne perheensä perusti.
Menneitä aikoja siellä
hän usein muisteli.
Perheelleen kertoi isä:
On Suomi mun synnyinmaa.
Olkoonpa talvi tai kesä,
en tiedä maata kauniinpaa.

Siellä on tuhannet järvet
jylhät rannat veen
luonnon hiljaiset korvet
taivas sininen.
Sen keväät on ihanaa aikaa,
vesi puroissa lorisee.
Se on kuin luonnon taikaa,
viel kosket kun kohisee.

On kesällä kukkain loiste,
kauniina myöskin on suo.
Siellä kasvavat marjat,
makealta maistuvat nuo.
Usein metsässä vietin mä illat,
käen kukuntaa kuulla sain.
Siellä rakensin haaveiden sillat.
Siellä kuljen unelmissain.

Täällä elän viel hetken.
Lähden tielle mi tänne toi,
kera teidän teen paluuretken.
Se kutsuna korvissain soi.
Keskenään tuumivat lapset:
— Vain sadussa on ihmemaa.
On isällä harmaat jo hapset,
lailla lintujen lentää ei saa.

Onhan täälläkin kesä,
on koti isän rakentama.
Ain hyvä on oma pesä.
Rakas on tämä maa!
Vuodet vierivät tehden työtä,
kukaan moittinut ei kohtaloaan.
Joka päivä perhe sai syödä,
lapset lukivat kouluissaan.
Nöyrinä otettiin vastaan,
mitä huominen aina toi.

Se päivä ei unhoitu koskaan,
kun sodan sireenit soi.
Silloin ihmiset kärsiä saivat,
kovin raskas oli se tie.
Silloin särkyivät lasten taivaat.
Mielin muistele sitä en mie etkä sie.
Sodassa piiskatun perheen
ol halu viel elämään.
Kärsimysten kypsät lapset
olivat valmiit jo lähtemään.

Paluumatkalle lähtiessään
voimat heikot ol perheenpään.
— Luulen ne perille piisaa,
viel oman maani nään.
Laiva vihdoin saapui
rauhan satamaan.
Oli tunne kuin olisi tultu
uuteen maailmaan.
Moni mutka oli helppo jo kestää,
isä eteenpäin ohjasi;
kohta perillä ollaan,
juna jo vislasi.

Lapsi aseman seinältä nimen
Kem-pe-le hän tavasi.
Täällä ennen isä
heiniä hankosi.
Käveltiin vielä tovi
ja pihaan käännyttiin.
Maalaistalon ovi
me sitten aukaistiin.
Isä kättä paiskaten virkkoi:
mä olen se heinämies.
Talon isäntä kun nimen kuuli,
hän isän muisti ja ties.
Lämmin ol vatsaanotto,
ei koskaan sitä unhoittaa voi.
Me saimme talosta suojan
ja ruokaa lämmintä.
He syöttivät ja juottivat
siipirikkoja Luojan.

Lasten sisäistä tunnetta
ei sanoin kuvata voi:
se oli hyvin lämmintä,
se eloon meidät loi.
Kempeleessä kaikki
ihan ihmetyttää,
kun ihmistä itsekästä
ei ole täällä yhtään.

Kuule — kirkonkellotkin soi.
On tosi, et sittenkin isä
Satumaahan meidät toi.

Aino Vaittinen

Viimeinen juhla Inkerissä

Vuonna 1942, sodan pauhinan keskellä, tuli tieto, että Suomesta tulee pappi Inkeriin. Nopeasti se ilosanoma kulki talosta taloon, kylästä kylään. Kymmenien kilometrien takaa ihmiset tulivat seuroihin, jotka pidettiin Venjoella, Poritsan kylässä.

Hartaasti ja ilomielin odotettiin papin tuloa. Ja tulihan se pappi, Juhani Jääskeläinen. Vähän ihmeteltiin, kun pappi tuli sotilaspuvussa. Kyllä silloin laulettiin virsi 165 kaikesta sydämestä ja hartain mielin ilman pelkoa:

»Jo mennyt menoinensa on aika surkea,
Kun valhe kahleeseensa sai kansas, Jumala,
Kun seisoi vakan alla Totuutes Kynttilä,
Kiellolla ankaralla pidettiin kätkössä.»

Ei siinä kukaan väsynyt, vaikka ei istumapaikkoja ollut. Kellään ei ollut kiire pois lähteä.

Seuraavaksi päiväksi ilmoitettiin kastejuhla Marinovassa (Hartikaisen kylä). Olin Saksoilla töissä, eikä ollut lupa olla poissa työstä. En myöskään tahtonut olla pois sellaisesta juhlasta ja mietin kovasti, mitä keksisin syyksi. Sitten keksin keinon. Laitoin pumpulia poskelleni, käärin ison liinan päähäni ja menin työnjohtajan luo ja valitin hammaskipua. Työnjohtaja sanoi: »Mama krank, nach hause (mama on kipeä, pääsee kotiin).» Se oli riemua, kun juoksin kotiin. Kerkisin ottamaan vieraita vastaan. Lapsia tuotiin 32 kastettavaksi, kolmekin samasta perheestä. Isommat kävelivät kumminsa vierellä. Minun osakseni tuli kantaa kastemaljaa papin perässä. Taisi siinä tipahtaa kyyneleitäkin maljaan. Kastetilaisuuden jälkeen vanhempi väki polvistui saamaan ehtoollista.

Näin päättyivät juhlat. Niitä on hyvä muistella vielä nyt, 40 vuoden kuluttua.

Maria Hartikainen

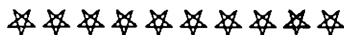
Siunaa, Herra, muisto Inkerin 87 - vuotispäiväruno

(sävel: Karjalan lapsi)

Mä usein yksin istun miettien:
on niinkuin unta elo ihmisen.
Mä kuljen kunnahilla Inkerin,
on niin kuin eilen sieltä erkanin.
Kun aatoksissa siellä astelen,
niin kaipaus taas täyttää sydämen.
Siel paikka missä lasna laulelin,
siel nuoruusvuodet kalliit uhrasin.
Sulle, synnyinmaalleni, laulan tämän lauluni.
Oi siunaa, Herra, muisto Inkerin.

Mun jalkain jäljet sinne painuneet,
ne ajan aallot pois on huuhtoneet.
Siel kotimökki seisoo kallellaan,
on ovillani vieras kulkija.
Oi, rikas, rikas olen muistoissain,
ne aarteenani kannan sielussain.
Vei vuotten virrat paljon mennessään,
mut muistojain ei ne kyenneet ryöstämään.
Sulle, synnyinmaalleni, laulan tämän lauluni.
Oi siunaa, Herra, muisto Inkerin.

Maria Hartikainen

Rauhaisaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Inkeriläisten Yhdistys
Inkeriläisten Sivistyssäätiö
Inkeriläisten Viesti

Valtameren takaa

JOULUTERVEHDYS

»Saapukoot rakkaat terveiseni sinne kauas kauas yli pilvien, yli meren myrskyävän, sinne Suomen rantoihin, jossa jo varmasti jää helisee ja soittaa viulua jäänsirpaleilla. Rakkaat terveiseni myös sinne synnyinmaalle, sinne Voikkolaan. Esi-isämme olivat syntyneet Voikkolassa (Inkerissä). Sen takia saimmekin sukunimeksi Voipää.»

Maria Mehiläinen
New York

»Sun seurakuntas odottaa,
Kuin kauan viivyt vielä?
On ahdistusta täynnä maa,
Jo huokaa hurskaat siellä.
Ah, koska kuivaat kyyneleet
ja vaivoistamme lopun teet?
Jo joudu, Herra Jeesus!

Sua kaipaa sielumme
ja taivaan ihanuutta.
Ah, siellä kuivuu kyynele,
Veisaamme virttä uutta.
Suo että kansas kestää vois,
Sen toivonvirsi aina sois:
Jo joudu, Herra Jeesus!»

Mi laiva teitä kuljettaa?

(Tämä kertomus on otettu Kanadan toukokuun 1969 »Isien uskosta», ja sen on lähettänyt Maria Mehiläinen New Yorkista)

Mi laiva teitä kuljettaa nyt rauhan valkamaan?

Olimme Suomi-konferenssin Kanadan alueen vuosijuhlilla South Porcupinen St. Johnsin luterilaisessa kirkossa. Lopettajaistilaisuudessa huhtikuun 2. päivänä lauloi St. Johnsin seurakunnan kirkkokuoro seurakunnan urkurin Juho Hutterin johdolla

»Mi laiva teitä kuljettaa
nyt rauhan valkamaan?
On liiton arkki laivamme,
on Kristus haavoissaan.
Ja purjeet armo paisuttaa,
käy kulku joutuisaan.
Ja sitten häitä viettää saa,
kun rantaan saavutaan.»

Laulun sanat puhuttelivat kuuntelijoita. Sen hengellinen sanoma on aina siunannut erityisesti niitä, jotka uskon kautta Jeesukseen ovat päässeet matkustamaan siinä liiton arkissa, joka on saatu aikaan Kristuksen haavojen kautta. Mutta laulu puhutteli allekirjoittanutta myös toisesta syystä. Hän näet oli juuri ennen lopettajaistilaisuuden alkua saanut kuulla jännittävän kertomuksen kuoron johtajan Juho Hutterin elämästä. Selitykseksi mainittakoon, että Juho Hutteri on inkeriläisiä, syntynyt ja kasvanut Kelton pitäjässä Venäjällä. Inkeriläiset puhuvat suomen kieltä, ja heidän koulunsa ennen sotia olivat suomenkielisiä. Sotien kohtalo toi kuitenkin Juho Hutterin monien mutkien kautta Ruotsiin, jonne oli päässyt myös paljon eestiläisiä, latvialaisia ja liettualaisia pakolaisia. Eestistä, Latviasta ja Liettuasta oli viety tuhansia ihmisiä Siperiaan. Pelättiin nyt sodan jälkeen, v. 1948, että Venäjä vielä hyökkää Ruotsia vastaan. Näin kertoo Toronton Canadian Panorama -lehti:

»364 ihmistä laivassa

Vapautuakseen vaarasta joutua Siperiaan karkoitettaviksi 364 ihmistä oli saanut kootuksi 100 000 $. Tällä summalla ostettiin vanha brittiläinen laiva, joka oli kyllä tar-

koitettu vain 14 hengen miehistöä varten. Se varustettiin makuulavoilla. Jokaisella pariskunnalla oli vain kolme jalkaa leveä lava. Niitä oli kolme kerrosta 7 jalkaa korkeassa lastiruumassa.»

Marraskuun 11. päivänä laiva lähti Ruotsin Göteborgista vapaata demokraattista Kanadaa kohti. Matka oli myrskyinen. Suuri osa ihmisistä oli jatkuvasti merikipeitä. Juho Hutteri kertoi olleensa sairas koko matkan. Laivalla ei ollut radiota, sillä varat eivät riittäneet sen ostoon. Mutta laivan kapteeni, eestiläinen pakolainen August Linde sanoi: »Minä löytäisin Kanadan silmät sidottuina.» Ja niin hän myös löysi Kanadan. Mutta 200 mailia Nova Scotiasta myrsky raivosi niin, että laiva ei päässyt minnekään. Joulukuun 13. päivänä 1948 kanadalainen rannikkovartijan lentokoneen ohjaaja onneksi näki laivan, ja kun ei saanut radiosta mitään vastausta, hän ilmoitti Halifaxiin, että laiva oli vaarassa joutua haaksirikkoon. Muutaman tunnin sisällä oli pelastuslaiva tämän 600 tonnin Walnut-nimisen aluksen vieressä.

Ajelehtiva silakkapurkki. Päästyään laivaan kohtasi upseeria surkea näky: 364 ihmistä, miehiä, naisia ja lapsia ahdettuina laivaan, joka oli alunperin tarkoitettu vain 14:sta henkeä varten. Laiva oli niinkuin sillipurkki. Ihmisiä makasi makuulavoilla, lattialla, kaikkialla. He olivat ikäänkuin kuolleita. Upseeri kysyi laivan kapteenilta: »Ovatko he kuolleet?» »Eivät», vastasi kapteeni. »Eivät vielä, mutta melkein.» Hinaaja hinasi Walnutin Halifaxin satamaan, josta ambulanssit sitten veivät pakolaiset eri sairaaloihin. Siirtolaistoimiston henkilökunta järjesti uusien tulokkaiden siirtolaisasiat. Kaikki 364 henkeä pelastuivat. Laivassa mukana ollut inkeriläinen Juho Hutteri tuli South Porcupineen, jossa hän on toiminut kaivostyöläisenä. Hänet vihittiin pyhään avioliittoon Hilda Marryn kanssa, ja heillä on neljä lasta, Helen, Allan, Henry ja Eric. Juho Hutteri on toiminut 12 vuotta South Porcupinen suomalaisen luterilaisen seurakunnan urkurina, ja hän soittikin urkuja Suomen konferenssin Kanadan aluejuhlilla. Uudet urut vihittiin juhlien yhteydessä. Juho Hutterin johtama kirkkokuoro lauloi:

»Mi laiva teitä kuljettaa
nyt rauhan satamaan»

— — —

»Vaan laiva kannattaa.»

Kun puhuimme näistä asioista, Mr Hutteri hiljaisesti sanoi: »Herra on johtanut hyvin joka paikassa.» Allekirjoittanut (Maria Mehiläisen lähettämästä tekstistä puuttui »allekirjoittaneen» nimi; toimituksen huomautus) ei voinut olla mainitsematta tätä kertomusta pitäessään juhlien loppupuhetta.

Laulun tekijä sanoo: »Ja kuinka monta laivalla/nyt teitä matkustaa? Jo meitä on tuhansia, vaan laiva kannattaa.» Tule sinäkin tähän pelastuksen laivaan. Ota Jeesus vastaan pelastajaksesi omaksi! Varmasti hän nostaa ja vie perille.

---

jatkoa s. 5

Erityisen piristävän lisän tähän lämminhenkiseen tilaisuuteen toi Yrjö Luukkonen myös harmonikkaesityksellään. Se sai varsinkin nuoremmalta väeltä suorastaan myrskyisät suosionosoitukset.

Voinee sanoa, että juhlan arvokkainta osaa edusti »Inkerinmaan piispan» S. J. Laurikkalan muotokuvanpaljastus. Paljastuspuheen piti säätiön hallituksen puheenjohtaja Matti Vironmäki. Puheessaan hän totesi, että juuri näinä päivinä, tarkalleen 25. marraskuuta, rovasti Laurikkalan kuolemasta tulee kuluneeksi 25 vuotta, ja Laurikkalan syntymästä on tänä vuonna kulunut 100 vuotta. Edellisenä päivänä, marraskuun 13., oli Ruotsista saapunut inkeriläinen »sukututkimusryhmä» tuonut tullessaan laatan asianmukaisine kaiverruksineen kiinnitettäväksi muotokuvaan. Muotokuva, jonka ISK oli viime kesänä Lahden kesäjuhlilla lahjoittanut, sijoitetaan Inkerikotiin sille varatulle paikalle.

Ennen Matti Vironmäen lausumia loppusanoja saatiin nähdä diakuvia Puškinin kirkkoon tänä syksynä tehdyltä retkeltä. Niitä esitti Helsingin Johanneksen seurakunnan kirkkoherra Reino Tillanen, joka oli ollut mukana matkalla.

Tämä erittäin lämminhenkinen ja kodikas syysjuhla päättyi perinteisesti seisaalleen nousten laulettuun Nouse Inkeriin.

AL-ma

Heinän tekkoo kotjpuolees puolen suan vuuven takkaa

»Suatto pellool valkija tuvas» (Inkeriläinen s-lasku)

Kiurun laulu, viikatteihin takomine ja paimeniin kajauksiin kajahtelut kuuluut kaik niihin heinäkuisiin kylän iäniin mitä kaihomieleel vielkii muistelen.

Heinäaikaan olj kiirettä kaikiil perreen jäseniil. Päivän valetees läksiit miehet viikate olal ja luiska (kovasin) suappaanvarrees lyömää heinää. Viikatteet olj tuavottu jo illaal aamuu vart. Lounaal ollees ne pit takkoo uuvestaa. Takkeet (pieni alasin ja takovasara) olliitkii ahkeraas käytöös joka talos koko heinäajan. Se viikatteen takomine oljkii kaikist tärkijämpää arpeetii koko heinän teovs. Mut ei sitä likelkää kaik osanneet kunnool tehhä. Siin kysyttii tarkkaa silmää ja vakavaa kättä. Jos vua löi vasaraal liijan kovast — tulj terrää nännä, ja jos vahinkoos kolahutti terrää syvemäält ni se venäläine peltjviikate alko kuplamaa. Viikatetta ei suant takkoo kuiviltaa, vua takomisen kohtaa pit koko ajan sylkii. Hyvä takoja virutti (venytti) terän reunaa tasaseest vua mustan kynnen verran niin hoikaks ko paper. Sitko sen terän vähävällii luiskas ni se oljkii terävä ko partaveits! Sellaseel viikatteel passas tehdä luokoo! Pit vua varroo jot ei iskeent terrää kivvee. Sillon koko terä ois voint männä ryttyy.

Yökasteen häivyttyy meijen lapsiin tehtävä olj pöyhyttää luoko haravan varreel. Illansuus puoleeks kuivaneet heinät haravoitii ja pantii suattoloil. Seuraavaan uamuun suatot kannettii sapilaihen keral tulevan kevon paikal ja levitettii karheeks kevon lavan ympäriil. Jos talon hevone sattu olemaa joutilaan — mitä ei usjast tapahtunt — ni suatot vejeltii lavan luo hevosen peräs sapilaan ja pitkän nuoran kans luahaamaal.

Ympärläine lava rakennettii sillein jot sen keskel isettii korkija teräväpäine seiväs mikä pönkitettii juureest kolmeel viistoseipääl. Riv tappiloi isettii lavan ulkorinkeeks ja pohjaal pantii risuloi.

Päivän kuluvees karhetta kiänneltii par kertaa ja sit ennen illan tulloo ajettii heinät likemmääks lavvaa hevosen vetämän pitkän poikittaisen riuvun avul. Riuvun molemist päist köytettii nuorat hevosen rahkeihen; toiseel jalal painettii riukuu muata vast ja toiseel jalal kerkittii peräs ko hevone vetj heinät lavan ympäriil korkeiks kasoiks. Sit alettiikii tehhä kekkoo. Meijen nuoriin pit aina olla kevon piäl harava kiäjees ottamaas heinii vastaa ja niitä tallomaas. Eikä siin oltkaa aikaa »vahtii variksii» ko kaks miestä piä palavaas mättiit heinii kevon piäl pitkävarsisiil kolmhuarasiil heinähankoloil. Toisinnaa kevost tulj niin korkija jot oikeen alko hirvittää ko se horju eikä ennää olt mist pittää kii, ja usjast viel lentävät kusijaiset olliit kevon piäl olijan riähkään (vaivana)! Valmis keko viel suvittii ja myöhempää viel pönkitettii jos se alko kallistummaa. Hikisen ruatamisen välil sammutettii jannoo hyrrii juomaal. Hyrri olj vettee sekotettuu jamakkaa (piimää), mist hapattamisen jälkee olj piäline (hapankerma) kuorittu pois. Mones talos juotii kotjtekosta tuarii (alkoholitonta kaljaa).

Talven tultuu alettii rekpelis vettää heinii kottii yks keko kerrallaa. Heinät mätettii liävän luhtii ja sarajaa. Meist lapsiist olj lystii jos piästii heinäkuorman piäl körömää!

Ämmä Pee

Kajaus

»Eikö mehtäsä vihtoja liene, kun nahjalla pitää nuhjuttaman?» oli muinoinen matkalainen Suomesta hämmästyksestä huudahtanut nähdessään paimenien räiskyttelevän pitkiä piiskojaan. Näin lienee ollut monen asiaan perehtymättömän ensireaktio. Väärinkäsitysten välttämiseksi sallinette minun, hyvät lukijat, entisenä paimenena tuoda esille muutamia lieventäviä asianhaaroja kunnon paimenten puolustukseksi. Nimittäin vain tuiki tarpeellisessa tilanteessa käytettiin kajausta suoranaiseen ruoskimiseen ja se kohdistui tuolloin (Välihuomautus: Kyseessä on kollektiiviseen karjatalouteen siirtymisen edeltäneet vuodet.) yksinomaan tottelemattomiin lehmiin, kuten kirjoituksen myöhemmässä vaiheessa tulee ilmi.

Kajaus oli paimenen ylpeys ja tärkeä apulainen hänen paimenen jaloa virkaa suorittaessaan. Kajaus korvasi paimenkoiran sekä paimentorven ja »lakuttimen», jotka kolme viimeksimainittua olivat kylissämme tuiki harvinaisia.

Kajauksen teossa tarvittiin kekseliäisyyttä sekä sorminäppäryyttä, puhumattakaan aimo annoksesta rohkeutta, jota tarvittiin materiaalin hankkimisessa (lue: evakuoimisessa).

Tyvestä latvaan suippeneva parin metrin pituinen kajauksen »puntta» (piiskan varsi) punottiin niinestä, joka sitten päällystettiin useammalla tiiviisti kääritylla, noin sentin levyisellä, vanhasta saappaanvarresta leikatulla nahka »kiärikkeellä». Päällimmäinen kerros oli — jos suinkin mahdollista — kiiltonahkasaappaasta leikattua! Ohuesta päästä ruoskaa jatkettiin vielä parisen metriä kapeilla nahkasuikaleilla, joita leikeltiin vanhoista hevosen valjaista ja vöistä.

Suurella huolella ja vaivalla näin valmistunut kajaus huipentui hevosen häntäjouhista punottuun perukkeeseen, joka lisäke taidokkaasti kajausta laukaistaessa antoi tuon raikuvan, pyssyn paukausta muistuttavan, kajahduksen. Tavallisemmin nuo jouhet olivat lähtöisin vieraan kylän hevosenhännästä!

Kajausta kannettiin siten, että sen paksu pää, puntta, lepäsi olkapäällä oikean käden pitelemänä ja loppu raahasi maata perässä. Tästä asennosta sen saikin nopeasti »laukaisuvalmeuteen».

Kun anivarhain aamulla talojen emännät saivat lehmänsä lypsetyksi, tiesivät he lähestyvistä kajausten kajahduksista koska oli avattava tarhan veräjät ja ajettava omat kelloniekat yhä kasvavaan lukuisia kellojaan kalkattelevaan kylän karjaan.

Monessa talossa oli paimen omasta takaa vain omaa karjaa varten. Tämän lisäksi oli palkattuja paimenia, jotka saattoivat kaitsea useamman talon lehmiä.

Kohta täyttyivät kylän kujaset laitumelle menevästä karjasta kurppusjalkaisine ja säkkiset eväspussit viilekkeessä seuraavine paimenineen. Utuisen varhaisaamun hiljaisuuden rikkoi lehmien ammunta, kellojen kalkahtelu ja paimenten hoilaus tuhatpäisen lintuorkesterin säestämänä. Ja kaiken yllä kajahtelivat kajausten kauaskantoiset paukahtelut. Mikä ihana mölykööri! Vaikka harvat »musiikin ystävät» sitä silloin joutivat ihailemaan.

Laajoilla laidunmailla paimennettaessa oli kajauksella tärkeä osuus karjan koossapitämisessä. Tavallisesti jo pelkkä ruoskan paukahdus riitti eläinten kurissapitämiseen. Vain »kile» lehmä (aituri) uskalsi toisinaan kajausta ja sen käyttäjää uhmaten livahtaa läheiselle viljapellolle »pahantekoon». Teosta yllätettynä saattoi tuo onneton elukka kirjaimellisesti »tuntea nahoissaan» rangaistuksensa, kun kajauksen sivallus tai pari jätti sormenvahvuiset »makkarat» pitkin lehmän kylkeä. Näin jälkiviisautena voisi ehkä yhtyä tuohon muinaiseen matkalaiseen: — »Eikö mehtäsä vihtoja liene, kun nahjalla pitää nuhjuttaa?!»

Kyllä se paimentaminen oli joskus hauskaakin, mutta se varhainen herääminen vaan oli vaikeaa.

Ämmä Pee

Ruotsin puolelta

Kertomus suomenkielisestä seurakunnallisesta toiminnasta 35 vuoden ajalta Mölnlyckessä, Länsi—Ruotsissa

Tämä vuosi 1982 on ollut meille monien juhlien vuosi. Olemme niitä jo viettäneet ja tänään jälleen olemme juhlassa, jossa saamme muistella menneitä. Jo kesäkuun 6. päivänä saimme olla mukana Mölnlycken suomenkielisen kuoron 20-vuotisjuhlakonsertissa. Tuo tilaisuus oli piristävä, se kokosi kirkon täyteisen kuulijakunnan, myös paljon ruotsalaisia. Silloin kuoro antoi parastansa, se suorastaan lauloi itsensä kuulijoittensa sydämiin.

Eilen vietimme Mölndalissa Krokslättsin kirkolla Japanin-lähetyspiirin 33-vuotis- ja tämän seurakuntapiirimme 35-vuotisjuhlaa. Tämä ei pyri olemaan suomenkielisen seurakuntatyön juhla täällä Ruotsissa, ainoastaan tämän paikallisen seurakuntapiirin juhla.

Toisen maailmansodan päätyttyä alkoi Ruotsiin virrata poliittisia pakolaisia, Baltian maista ja inkerinsuomalaisia Suomesta. Ensimmäiset inkerinsuomalaiset tulivat Ruotsiin kohta rauhan solmimisen jälkeen v. 1944. He eivät tulleet tänne seikkailumielessä eivätkä parempia taloudellisia ja sosiaalisia etuja tavoittelemaan; heidän oli pakko lähteä Suomesta, koska he pelkäsivät joutuvansa takaisin itärajan tuolle puolen. Täältä tultiin turvaa etsimään ja turva täältä saatiin — ainakin toistaiseksi.

Muistammeko vain kiittää tästä sanomattoman suuresta Jumalan johdatuksesta?

Tänne Göteborgin seudulle kuten Mölnlyckeen, Mölndaliin ja moniin muihin lähiseudun asutuskeskuksiin asettui asumaan melko paljon meikäläisiä. Kun työ- ja asunto-olot oli saatu kutakuinkin järjestymään, lähdettiin etsimään ja ottamaan yhteyttä oman kansan jäseniin ja osatovereihin. Pian löytyikin tuttuja ja ystäviä, monille sukulaisiakin. Mölnlyckestä löytyivät Jaariset ja Rokan Amalia, Mölndalista Paakkoset ja niin edelleen.

Pian muodostui ryhmiä jotka alkoivat kokoontua yhteen ystävien kodeissa, joissa virsikin jo virisi. — Ei tietenkään kaikissa näin tapahtunut. — Ja ajatelkaa, noissa kodeissa eivät kaikuneet valitusvirret, vaikka kaiken järjen mukaan niin olisi luullut tapahtuvan. Siellä kaikuivat kiitos- ja ylistyslaulut. Mistä ihmeestä nuo ihmiset kiittivät? Oliko siinä aihetta kiitokseen, kun oli jouduttu pakolaisen polulle? Kodit ja kotimaa oli menetetty — ainiaaksi, se oli kaikille selvää. Omaiset ja rakkaat oli hajotettu kaikkiin maailman suuntiin, edessä oli tuntematon tulevaisuus vieraalla maalla ja kielitaidottomana vieraan kansan keskellä. Niin tosiaan, mistä nuo ihmiset silloin kiittivät? Tuo kiitoksen aihe voidaan ilmaista Psalmin 30, 1. jakeen sanoilla: »Minä ylistän sinua, Herra, sillä sinä pelastit minut, etkä sallinut vihollisteni iloita minusta.» Vapaudesta silloin kiitettiin ja kiitetään, vapaudesta myöskin laulettiin ja lauletaan.

Suunnilleen 1940-luvun puolivälissä alkoi tämä suomenkielinen virsi ja myös saarnakin kuulua täällä Ruotsin länsi-rannikolla. Seuroja alettiin pitää Mölnlyckessä, Mölndalissa ja muillakin paikkakunnilla. Mutta pian kuitenkin havaittiin, ettei tällainen ajan mittaan käy laatuun. Suomenkielistä luterilaista seurakunnallista toimintaa on saatava, jos aikoo säilyttää evankeliumin ja luterilaisen tunnustuksen väärentämättö-

mänä. Sillä noihin seuroihin tuli kaikenlaisia uskonnollisia näkemyksiä omaavia, jotka väittävät olevansa ehdottomasti oikeassa. Silloin alkoi tuntua, että suomenkielisiä jumalanpalveluksia oli saatava paikkakunnalle. Olisi otettava yhteyttä suomeen: ehkä sieltä tulisi pappeja, jotka auttaisivat tässä tilanteessa? — Ja pappeja tuli. Mutta oli otettava yhteyttä myös paikalliseen seurakuntaan ja pappiin. Saataisiinko kirkkoa, annettaisiinko meille kirkkoa käyttöön?

Tämän seurakunta-asian puuhamiehistä oli ensimmäinen mainittava, jo edesmennyt Aatami Närhi. Oli vuosi 1947, kun Aatami meni Jaarisille ja pyysi heidän nuorinta poikaansa Pekkaa: »Lähde tulkiksi minulle pappilaan?» Pekka itse kertoi tästä, kuinka hänelle, tulkille tuottivat vaikeuksia sanat *seurakunta* ja *jumalanpalvelus*. Vaikka hän osasikin ruotsia jo melko hyvin, ei hän muistanut kuulleensa noita sanoja ruotsin kielellä.

Mutta asia selvisi. Silloinen Mölnlyckessä oleva Rådan pappi, komministeri Sinander ihastui asiasta ja sanoi: »Olette sydämellisesti tervetulleita kirkkoon, sen ovet ovat auki teille», ja hän toivotti heidän hankkeelleen Jumalan siunausta. Hänen kaksi tytärtään Margareta ja Cicilia toimivat urkureina suomenkielisissä jumalanpalveluksissa useiden vuosien ajan.

Tällä tavalla lähti liikkeelle seurakunnallinen toiminta tällä seudulla, paikallisen papin ja seurakunnan myötävaikutuksella. Seuraavana vuonna 1948 seurakunta järjestäytyi, muodostettiin ensimmäinen toimikunta, ja seurakunta sai nimen: Inkeriläis-Suomalainen Luterilainen seurakunta.

Mutta 1950-luvulla Ruotsin ja Suomen välille tulleet vapaat työmarkkinat toivat myös tälle seudulle tuhansia suomalaisia; silloin katsottiin, 1960-luvun tienoilla, aiheelliseksi muuttaa nimi Rådan suomenkieliseksi seurakuntapiiriksi. Ei haluttu, että seurakunnalla olisi nimi, joka korostaisi kansallisuutta. Olemme itse saaneet monasti kokea miten masentavasti sellainen vaikuttaa, kun ihmisiä erotellaan kansallisuuden vuoksi. Siksi emme itse halua kansallisella korostuksella sulkea ovia muilta.

Samaan aikaan kiinnitti Ruotsin kirkko huomionsa maahanmuuttaneiden asioihin. Luulajassa v. 1948 perustettiin kirkkokomitea huolehtimaan pakolaisten sielunhoidollisista asioista. Ruotsin kirkon palkkaama pappi alkoi matkustella niillä paikkakunnilla, joilla asui eniten suomea puhuvia, pitäen siellä jumalanpalveluksia ja toimitellen muitakin kirkollisia asioita. Yksi tällaisista paikkakunnista oli tämä Mölnlycken ja Mölndalin seutu.

Seurakunnallinen elämä alkoi vakiintua: perustettiin pyhäkouluja Mölnlyckeen ja Mölndaliin. Vuodesta 1949 alkoi toimia Japanin-lähetyspiiri, se osoittautui seurakuntaa rakentavaksi piiriksi. Onhan juuri Japanin-lähetyspiirin toimesta Rådan kirkossa saarnanneet hyvin monet Suomesta vierailleet papit, ja saarnaajatkin. Eikä seurakunnan ja Japanin-lähetyspiirin välillä ole ollut kitkaa, lukuun ottamatta alkuvaikeuksia. Seurakuntamme on mukana lähetystyössä niin Ruotsin kuin Suomenkin kirkon kautta. Vuodesta 1962 kuoro alkoi rikastuttaa seurakuntaelämää.

Aluksi jouduttiin itse korvaamaan papin matkakulut, maksamaan urkurille ja vahtimestarille. Avustusta on saatu seurakunnalta ja kunnalta vuosina 1949—58, ensin 550 kr. vuodessa, myöhemmin 650 kr. Vuodesta 1959 jäivät kaikki maksut pois, siitä lähtien ovat meillekin kaikki kirkolliset palvelut olleet maksuttomia. Vaikka näin jouduttiin alussa maksamaan, eivät rahat kuitenkaan loppuneet; ne vain lisääntyivät.

Ajallemme on ominaista että kaiken perustana on raha: seurakuntaakin nykyisin yritetään rakentaa rahan voimalla. Tulokset ovat kuitenkin laihanlaiset. Niille jotka 35 vuotta sitten lähtivät puuhaamaan luterilaista seurakuntaa tälle paikkakunnalle, ei ensimmäisenä huolena ollut raha. Heidän huolensa oli, että evankeliumi ja luterilainen tunnustus säilyisivät väärentymättöminä, niinkuin ne olivat säilyneet, siellä, paljon vaikeammissakin olosuhteissa. Sensijaan että olisivat ruvenneet vaatimaan suurempia avustuksia, he uhrasivat itse tietäen että Herra pitää huolen siitäkin asiasta. He olivat kokeneet todeksi oppi-isä Martti Lutherin neuvon: »Jos tahdot rikastua, opi antamisen taito.» Ja myös Raamatun opetuksen: »Mutta älkää unohtako tehdä hyvää ja ja-

kaa omastanne, sillä sen kaltaisiin uhreihin Jumala on mielistynyt.» Hebr. 13: 16. Ja todellakin, tämä antaminen omastaan onkin koitunut monien kohdalla suureksi siunaukseksi. Kiitollisin mielin saamme tänään muistella heitä, jotka raittiissa hengessä lähtivät rakentamaan tätä seurakuntaa, joka on jaksanut toimia tässä vetoisessa maailmassa näinkin pitkän ajan kuin 35 vuotta.

Seurakuntamme on keskusjärjestömme ISK:n jäsenseura. Tämän kautta meillä on mahdollisuus vaikuttaa laajemmaltikin kuin vain omassa piirissämme. Tästä meillä on myönteisiä kokemuksia. Monissa yhteisissä asioissa olemme saaneet tuoda oman näkemyksemme ilmi, ja ne ovat usein tulleet huomioon otetuiksi. Tosin moni meistä ei aluksi oikein tahtonut käsittää, kuinka kristillinen seurakunta voisi olla mukana maallisessa järjestössä. Olimme siinä määrin oman hurskautemme tunnossa, ettemme käsittäneet, että kirkko, seurakunta on lähetetty maailmaan, jossa sillä on oma vastuunsa kannettavanaan. Ketkä silloin olisivat suolana maailmassa, jos kristityt vetäytyisivät omaan valittuun piiriinsä? Seurakunta ei saisi eristäytyä maailmasta, mutta sen on kuitenkin kavahdettava vääryyden ujuttautumista seurakuntaan: »Älkää antautuko kantamaan vierasta iestä yhdessä uskottomien kanssa, sillä mitä yhteistä on vanhurskaalla ja vääryydellä.» Kor. 6: 14. Mutta tuo vääryys ja vieras ies, ei tule pelkästään ns. jumalattoman maailman taholta; se tulee varsin usein hurskaan pukuun pukeutuneen hahmossa, se tulee Raamattu kädessä.

Tässä olen kertonut tämän seurakuntapiirin synnystä, sen toiminnasta ja sen perustajista, muutamia nimiäkin mainiten. Mutta kristillistä seurakuntaa, Kristuksen kirkkoa, eivät kuitenkaan ole rakentaneet tänne maan päälle, mitkään seurakuntapiirit, eivätkä mitkään uskovaisten yhteisöt. Sen on Kristus itse perustanut sanoen: »Tälle kalliolle minä rakennan seurakuntani ja tuonelan portit eivät sitä voita.» Matt. 16: 6. Kristus itse rakensi seurakunnan, ei Pietari-kalliolle, vaan sille Pietarin tunnustukselle, että Jeesus on Kristus elävän Jumalan Poika. Tähän seurakuntaan, joka on järkkymätön, meidät on saatettu jo Pyhässä kasteessa. Matt. 28: 19. Toimikaamme uskollisina tässä seurakuntapiirissämme, joka myös kuuluu tuohon järkkymättömälle kalliolle rakennettuun seurakuntaan, jonka Jeesus on kalliisti ostanut ja lunastanut. Ei kullalla eikä hopealla vaan pyhällä ja kalliilla verellään. Olkoon meitä kannustamassa heidän esimerkkinsä, jotka tällä asialla ensimäisinä olivat. Ja kehottakoon meitä profeetta Jeremian kautta annettu Herran sana: »Ja harastakaa sen kaupungin menestystä, johon minä olen teidät siirtänyt, ja rukoilkaa sen puolesta Herraa, sillä sen menestys on teidän menestyksenne.»

A. Tervo

ISK:n tervehdys

On paikallaan tehdä tilinpäätöksiä ja luoda uusia suunnitelmia näin vuoden lopulla.

Voi sanoa, että järjestönä olemme toiminnassa saavuttaneet tälle vuodelle asetetut päämäärät. Mutta paljon on vielä tekemättä, mm. meidän oma historia Ruotsissa, aineiston keräys, tietojen ja esineitten tallentaminen, historian käännös, itsemme esittely yhteiskunnalle ym.

On pidettävä kiirettä, muistot siirtyvät vanhan polven mukana ikuisuuteen.

On kiitollisuudella todettava, että olemme saaneet taas vuoden toimia ihanan rauhallisissa oloissa kaiken rauhattomuuden keskellä.

Siksi toivon tulevaisuudessakin kaikille Inkerin heimolaisille ja heimomme ystäville Siunausrikasta, Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

ISK/A.S.

*

HYVIÄ SANOJA INKERISTÄ

Hyvä sana vihanki hillitsöö. — Skuoritsa

Hyvä sana on paremp kultaa. — Kupanitsa

Hyvä syän huokailoo, a pirullinen äkkäilöö. — Tuuteri

(Pertti Virtaranta, Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia)

*

UTLÄMNADE ELLER ÅTERVÄNDANDE?

I berättelser om vad som hände ingermanländarna i Finland i samband med separatfreden med Sovjetunionen 1944 förekommer olika beskrivningar på graden av frivillighet som de hade att välja sin framtida vistelseort.

Jag har själv använt uttrycket »utlämnade» och inte »återvändande» om de 55.000 ingermanländare som mer eller mindre frivilligt transporterades till Sovjetunionen från årsskiftet 1944—1945 och fram till en bit in på 50-talet. Med detta menas inte att Finland önskade utlämna dem, tvärtom försökte man på olika sätt undvika utlämning av till exempel soldater ur de båda bataljonerna HP 3 och ErP 6.

Motiven till ordvalet är följande:

Ingermanländarna fick inte återvända till sina hemtrakter, utan de deporterades till olika förvisningsorter fjärran från Ingermanland. Att så var fallet, trots att en del senare fått återvända hem, framgår av Sovjetunionens befolkningsstatistik.

Krav på utlämning av ingermanländare som ej tillhörde de i artikel 10 uppräknade kategorierna kom från kontrollkommissionen och efter dennas upplösning från den sovjetiska ambassaden.

Svenska myndigheters bedömning var att de ingermanländare som flydde till Sverige hotades av utlämning till Sovjetunionen, trots att endast några hundra av de 5.000 som kom till vårt land ingick i de kategorier som enligt separatfreden skulle utlämnas.

Ingermanländska flyktingar hotades och oroades av sovjetiska »legationstjänstemän» till och med i Sverige. Så småningom stävjades dock denna verksamhet av de svenska myndigheterna.

Muntliga berättelser av ingermanländare bosatta i Sverige tyder ofta på att de uppfattade det som ett krav att de skulle lämna Finland.

Så här i efterhand kan man givetvis spekulera i om det som framgår ur artikel 10 i fredsavtalet har haft hemliga tillägg, har blivit feltolkat av myndigheter eller har missuppfattats av de berörda. Något klart svar på dessa frågor kommer vi förmodligen aldrig att få.

Om du som läser detta vet något som kan vara av intresse om de händelser som gjorde att ingermanländarna från Finland kom att hamna på skilda håll, hoppas jag att du skriver och berättar om det i Inkeriläisten Viesti.

Viktor Pajunen

Talvijuhlaa Boråsissa

tullaan viettämään 8.—9. päivinä tammikuuta 1983

Juhla alkaa lauantaina 8. 1. kello 15 Garolin seurakuntatalolla.

Sunnuntaina Jumalanpalvelus Garolin kirkossa kello 13.30.
Kirkkokahvit Garolin seurakuntatalolla, ja sen jälkeen juhlaa jatketaan monipuolisella ohjelmalla. Puhujista mainittakoon ent. lääninrovasti Ragnar Lundell, kirkkoherra Ryne Öhman, Nanna Sevelius, pastorit Oskari Björklund, Vilho Kurujoki ja Jussi Jänis.

Juhlassamme on myös Boråsin Ev.yhd. kuoro sekä Rådan suomenkielisen seurakuntaryhmän laulukuoro.
Tulkaamme joukolla juhlaan mukaan.

Toimikunta

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Tammikuun tilaisuus 24. 1. 1983 Inkerikodissa klo 14.00. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

kokoontuu jälleen 20. 1. 1983 klo 13.00 Inkerikodissa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Joulukuun kuukausitilaisuus Tapaninpäivänä joulukuun 26. pnä klo 14. Karjalaisten talossa Itäpellontie 2. Tervetuloa.

MUISTAKAA

testamenteilla ja lahjoituksilla Inkeriläisten Sivistyssäätiötä. Testamenttiasioissa voi kysyä neuvoja päätoimittajalta, rovasti Matti Vironmäeltä, puh. 631 285.

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Saini Laurikkala **Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta**	**25 mk (30 kr)**
Aapo Iho **Hietajyvä, valitut runot**	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen **Mooses Putron elämäkerta**	**10 mk (15 kr)**
Pertti Virtaranta **Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia**	**20 mk (25 kr)**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Postikortti, Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti, Örebron muistokivi	**1 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Kemppi: **Ristiltä ripille**	**10 kr**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro **Nouse Inkeri ym.**	**15 mk (20 kr)**
Lauri Santtu **Murrejuttuja**	**15 mk (20 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin karttoja	**40 mk (45 kr)**
Inkerin lippuja	**15 mk (20 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (60 kr)**
Adresseja	**15 mk (20 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1983 olisi syytä tilata. Hinta 60 mk (75 kr).

Vammala 1982, Vammalan Kirjapaino Oy